

מבחר עלונים

ויצא
שנת תש"פ

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
05:53	05:31	05:15	04:00	ירושלים
05:49	05:27	05:16	04:14	בני ברק
05:49	05:27	05:14	04:03	חיפה
05:50	05:28	05:17	04:15	אשדוד
05:52	05:30	05:16	03:59	בית שמש
05:52	05:30	05:17	04:17	קרית גת
05:49	05:27	05:13	04:06	נוף הגליל



דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00



לימודים לילדים חולים

הילד האיבוד שלך לא אוחזר!
הוא רוצה להתקדם אך בלי אודיס...!

הילד שלכם יכול להמשיך ולהתקדם
גם אם נבצר ממנו להגיע ללימודים עקב מחלה
באמצעות תוכנית לימוד על ידי מורה פרטי

בסבסוד מלא ללא שום עלות!

התוכנית מיועדת לילדים ובחורים בגילאי 3-18!
לתשומת לבכם: הליך הרישום הינו פשוט וקצר מאד,
כמו"כ תוכלו לבחור מורה פרטי המתאים לכם.

לפרטים נוספים ולקבלת מסמכים להגשת הבקשה
פנו לארגון מאוחדים: meuchadim.org@gmail.com
או להרב שמואל גנגן- מורה מטעם התוכנית בטל': 05041-21231

דרושיק
אתנזביק
ואתנזבות
לפעילות
'אאוחדים'

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

'מאוחדים' לצידכם ולמענכם בכל עת ובכל זמן:
054-845-8815

השַׁלְמָה הַסְדָּרָה הַמְבַקֶּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתָּה כְּרָכִי "שֶׁבֶת טִישׁ" בַּהֲנִיּוֹת הַסְּפָרִים

גיליון מס' 383

פרשת ויצא, ט' בכסלו תש"פ

שֶׁבֶת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ויצא יעקב מבאר שבע (כה, י) - רמז יש כאן לדברי חז"ל שאם ישמרו בני ישראל שתי שבתות מיד נגאלו, ועל ידי שבע שהוא היום השביעי, יצא יעקב מבאר הנלווה. ואף שבע ראשי תבות עד ב' שבתות. (דברי עמוס)

ויצא ראשי תבות ונתן יעקב צדקת אביונים, שהצדקה סגולה לשמירת הדרך. (שער השמים)

פרשת תולדות מסתיימת בפסוק **עלי נשיו לו לאשה**, ופרשת ויצא מתחילה עם **יציאת יעקב מארץ ישראל**, כדי לרמז לדברי חז"ל שאסור לצאת לחוץ לארץ אלא לשא אשה, ולשם בן יצא יעקב מהארץ. (רבנו אביגדור)

ראשי תבות של ויצא יעקב מבאר הם יום, וסופי תבות ויצא יעקב מבאר שבע הם ארבע, לרמז לדברי חז"ל שבתולה נשאת ליום הרביעי. (מדרשו של ש"ם)

עלים וירדים בו (כה, יב) - סופי תבות מים, קדברי חז"ל בחלוין שהמלאכים היו עולים ומסתכלים בדיוקנו של מעלה וכשראו את פניו של יעקב חקוקים בכפא הכבוד, בקשו להטיל בו מים מחמת קנאה, ותבת בו בגימטריה שמונה לרמז לדברי חז"ל שם, שרחבו של הסלם שרָאָה יעקב בתלומו היה שמונה אלף פרסאות. (תורה מסיני)

ויגל אתי האבן מעל פי הבאר (כז, ט) - אם תגלל ותוריד את תבת אבן שהיא בגימטריה נ"ג מהתבות פי הבאר שהן בגימטריה צ"ח, ותורו רמ"ה כמנין זה להודיעך דכוחו גדול, כפרוש רש"י. (מגדנות)

קרא שמו לוי (כט, לד) - מפרש רש"י, שהקב"ה שלח את המלאך גבריאל וקרא לו שם זה, ורמז לזה שקל אות שנייה בתבות אלו הן אותיות רמ"ו, והן בגימטריה גבריאל. (מגדנות)

השדה אל-צאנו (לא, ד) - אמרו חז"ל בכרכות, שאין יועצים אלא בשדה, ומוסיף שם רש"י את מאמר העולם **אזנים לפתל**, והן מרמזות בתבת אל ראשי תבות אזנים לפתל, והתבות בגימטריה יצא אל-צאנו השדה. (מגדנות)

ספורים בפרשה

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח, י)

הגיל היה רבי ויחאל מיכל עפשטין בעל "ערוך השלחן" להסביר את מנהג הרבנים לחתום במקבתיהם ובספריהם "החוננה פה קהלת קדש פלונית", פי לרבנים בישראל אין בית קבע משלהם, והעיר בה הם מקבנים ברבנות אינה אלא חניה עראית. עליהם להיות מוכנים תמיד לנדוד ממקומם ולבקש רבנות בעיר אחרת, בעמדם על משמר התורה והיראה.

כל ימיו, השתוקק ה"חפץ חיים" לעלות להשתקע בארץ ישראל, ופעם לעת זקנותו אף עשה מעשה והחל בהכנות לקראת עלייתו ארצה, בה הוכן לו עליי בקשתו מקום מגורים במושבה פתח תקוה. כשנודע הדבר, החלו פרנסי רדיו להניאו ממששבתו, ואף מהקהלות הסמוכות שלחו אליו שליחים לדבר על לבו שלא להותירם בצאן ללא רועה, אולם ה"חפץ חיים" לא קבל את דבריהם. כשנודע הדבר לרבי חיים עוזר גרודז'נסקי בעל "שו"ת אחיעזר", פתח את רגליו לרדיו. בבואו, החל להסביר את ההשפעה העצומה שיש ל"חפץ חיים" על יהודי הגולה, וסיים את דבריו הנלהבים בפטוי: "עלינו לזכור, שפאשר הסב הדגול מסב אל השלחן, מתנהגים הנכדים ביראת כבוד", וכששמע זאת ה"חפץ חיים" בטל את תכניתו ונותר במקומו, כשהוא ממשיך להשפיע מהודו על יהודי הגולה.

ויהנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה (כח, יב)

משלם ליב, ראש הקהלה בעיר קלם, היה עשיר מכלג ובעל גאון, ובנה בפי הפריות 'שלם'. תקיף היה בדעתו ורדה בעריצות בגני הקהלה שרעדו מפניו, שבו היה מקרב למלכות. בפרשת ויצא, דרש מגיד העיר רבי משה יצחק דרשן, הידוע בכינויו 'המגיד מקלם' בבית הפנסות, ודרש את הפסוק הלז בך: 'ויהנה סלם מצב ארצה' - סופו של שלם (על משקל סלם, פאשר ש"י) ימנית ושקאלית מתחלפות בפי יהודי ליטא) לשבב באדמה כסופם של כל בני האדם, אולם עתה למרבה הצער "ראשו מגיע השמימה" - מתנשא הוא בגאון על כלם ורשעותו זוועתת השמימה. בני העיר נהנו משנינותו של המגיד שמדד לו לאותו רשע באולתו, אולם לא עברו ימים ארפים וראש הקהל פטרו מתפקידו והוא נאלץ לטל את מקל הנדודים.

ויהנה מלאכי אלמים עלים וירדים בו (שם)

בילדותו של ה"פני מנחם" מגור, למד עם אביו ה"אמרי אמת" את פרשת ויצא, וכשעסקו בחלום יעקב שאלו אביו: "אמר נא לי, אם יעקב אבינו ראה את מלאכי השרת עולים וירדים בפלם שראשו מגיע השמימה, מדוע לא עלה אף הוא עצמו לשם כדי להגיע אל השמים?" התחיד הבן וענה על-אתר: "אבא, והרי היה זה רק חלום, ואיך יעלה השמימה בחלומו?" הספיק עמו האב: "אמנם היה זה אך חלום, אולם הרי חלומותיו של האדם הולכים אחר הרהורי לבו ביום, ותמה אני אם יעקב אבינו לא שאף והשתוקק בחלומו להיות גבוה יותר ממדרגתו באותה שעה?" הרהר הילד מעט ואחר נענה ואמר: "מה היה לו ליעקב לעלות בפלם? והרי בחלומו ראה את ה' נצב עליו, ואם הקב"ה לידו מה לו לחפשו במקום אחר?" נהנה האב מהשובתו המחפמת של בנו וידע פי לגדולות נוצר.

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 4.00 צאת השבת 5.15 רבנו תם 5.53

לקבלת הגיליון ותנחומים
או"ח: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמיו בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגנאו בן יצחק טדלה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי', חוקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושחי'

היה היה

והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה

משבח היה הסבא קדישא רבי ישראל מרוזין את המקפידים לאכל סעדת מלוה מלכה, סעדתא דדוד מלכא משיחא. והיה דורש פסוק זה ואומר: "סלם ראשי תבות סעדת לזית מלכה, שאף היא סלם המצב ארצה במאכלים גשמיים, אולם ראשו מגיעה השמימה". גם בנו רבי דוד משה מטשורטקוב, היה מפליא את מעלות סעדת מלוה מלכה ואמר שיש בבקשה סגולה להגן ולהציל את המקפידים לקומה מדי מוצאי שבת. חסידיו נהגו להתאסף בבית מדרשו לסעדת מלוה מלכה בצותא ובדבוק חברים, משוררים זמירות להזכיר זכות אליהו הנביא ומספרים ספורי צדיקים לעזר זכותם וללמד ממעשיהם הטובים. פעם, כאשר ישבו החסידים במנהגם בסעדה, הופיע לפתע רבם והתישב יחד עמם, ולאחר שהפליג בשבחה של סעדת דוד המלך, החל לספר:

שני סוחרים שתפים היו ר' יעקב ור' חיים דוד. יראי שמים היו השניים ומקפידים על קלה כבדמויה, וביותר היו מקפידים לערוך מדי מוצאי שבת סעדת מלוה מלכה בהלכותה, ולא היו מסתפקים במיני מזונות ומגדים, אלא היו נוטלים את ידיהם לסעדה על פת דוקא, כדי ללוות כראוי את שבת המלכה, כסעדתו של דוד המלך מדי מוצאי שבת, להודות לה על שהקיוו היו לו לשלל, כי ידע שעתיד הוא למות בשבת וכל מוצאי שבת היה שמח על שלא הסתלק באותה שבת. פעם אחת, נודע לסוחרים כי היידי המסחרי הגדול עתיד להתקיים ביום ראשון בשבת, והשניים נאלצו אפוא לצאת לדרכם מיד במוצאי שבת, כדי להספיק להגיע לעיר הרחוקה בה מתקיים היידי. טרם צאתם לדרכם, נטלו הסוחרים עמם מאכלים מסעדות השבת, כדי לקיים את מצות מלוה מלכה בעודם באם הדרכה. אותו לילה, היה ליל חרף סגרירי, החשך והערפל פסה את עין הארץ וכאשר החל השלג לכסות את שבילי הדרכה, הששו הסוחרים שמא יטעו בדרכם בהעדר דרך סלולה. לפיכך החליטו הסוחרים להמתין עד שד הפערה, אך כשבקשו להסב לסעדת מלוה מלכה, נזכרו ששכחו לטל עמם פד מים ואין באפשרותם לטל ידיהם לסעדה. הביטו הסוחרים בה זכה, וכשראו אור מנצנץ מרחוק, מהרו לנסע לשם.

כשהגיעו, גלו בקתה קטנה עומדת על אם הדרכה. התדפקו הסוחרים על דלת הבקתה, וזו נפתחה בידי אבר נכרי שהזמנים להנכנס פנימה, להתחמם ליד התנור המוסק ולנוח מעט מעמל הדרכה. שמהו השתפים על הארת הפנים של האבר, נכנסו פנימה וישבו לסעד את סעדת מלוה מלכה. בסיקם, בקשו להפריד מהאבר שבה היטיב עמם, אך להרדתם נפרצה לפתע דלת צדדית בבית ודרכה נכנסו פמה ברוזנים אמיתניים כאשר בידיהם חרבות שלופות ועיניהם יורות זיקים. "לאן אתם מבקשים ללכת?" שאגו השוודים, "מכאן לא תצאו חיים! הבו לנו את כסףכם ולאחר מכן נהרג אתכם, פני שנוהגים אנו בכל האזרחים שנקלעים אלינו", אמרו השוודים ופרצו בצחוק מפחיד. אימה ופחד נפלו על השתפים היהודים, והם החלו להתחנן על נפשם פשה מציעים לשוודים את כסףם ומבקשים את נפשם לשלל. הדברים נפלו על אזנים ערלות והשוודים האכזריים הסכימו רק לתת להם זמן-מה כדי להתודות טרם מותם.

עודם עומדים ובוכים בדמעות שלישי, נשמעו מבחוץ קול פעמוני מרפכה מצלצלים, ואל חצר הבקתה נכנסה מרפכה בה ישב פריץ הדור פנים. הלה התדפק אף הוא על דלת הבקתה ובקש מחסה עד שהפערה תחלה ושוב יעלה בידו לצאת מהסבא, אלא שהשוודים מהרו לכלא את הפריץ בבית בהודיעם לו כי ממקום זה לא יוצאים בחיים. בעל פרחו נאלץ הפריץ לכסור את כל רכושו לשוודים, אך טרם מותו בקש מהם להביא לו בקבוק יין-שרף כדי להרוות את צמאונו. הסכים ראש השוודים לבקשתו של הפריץ, אולם דרש תשלום מלא בעבור המשקה, אלא שפיסו של הפריץ היה קרנון, שכן כל פספו נגזל בידי השוודים. פנה הפריץ אל השתפים היהודים ששכבו בצד והמתינו למותם, ואחד מהם נזכר שעל צוארו קשור מטבע עתיק כסגולה ושמידה. מסר הפריץ את המטבע לידי השוודי, וכאשר קבל את בקבוק המשקה בקש מהשוודים לשתות גם עמו, שכן אין זה מדרוך העולם לשתות יחידי. לא ארכו הרגעים, וכאשר שתו השוודים את המשקה, נפל עליהם שתוק והם נפלו בלם פאחד על הארץ פאבנים ונאלמו דם. הפריץ התעשת ראשון, וצוה על שני השתפים לטל את כל התפצרים והרכוש אשר במקום ולהמלט יחד עמו ממאורת השוודים.

כשפים רבי דוד משה לספר את הספור, נענה ואמר: "יודעים אתם מי היה הפריץ שהציל את שני השתפים? היה זה דוד המלך בכבודו ובעצמו שהטריח את עצמו כדי להציל את שני היהודים שהקפידו מדי שבוע לסעד את סעדת מלוה מלכה כראוי". לאחר שפים את ספורו, חזר הרבי לדורו והחסידיים נותרו משתאים לשמע הספור המפעים. למחרת עם שחר, הגיעו שני סוחרים לטשורטקוב, והתרגשות גדולה נכרה על פניהם. השנים ספרו, כי שתפים הם בעיר פלונית ואמש יצאו לדרכם אל העיר הגדולה כדי להשתתף ביידי, אך בדרכם התנפלו עליהם שוודים, ובדרך גם הגיע פריץ בלתי מר והוא הצילם מרדת שחת. נרעשו החסידיים לשמע הספור, שכן פרטי דמו בדיוק לספור שספר רבם אמש, והתפעלותם גדלה יותר כאשר נודע להם כי אמנם מקפידים שני השתפים כל ימיהם על סעדת מלוה מלכה כראוי, ויהי לפלא.

מאורות

רבי הקדוש רבי משה שפירא מסלאוויטא זצ"ל ליום ההולולא ט' בכסלו תקצ"ח

בנו של רבי פינקס מקורין, רבה של סלאוויטא ומיסד בית הדפוס הנודע בה. נודע כגדול בתורה, ונחן גם בכשרון הנגינה ושמע כסופר סת"ם מקנה. רבי יעקב שמשון משיטובקה מנהו לרבנות סלאוויטא, אולם הוא לא רצה להנות מכתרה של תורה ושמע בתפקידו שלא על-מנת לקבל פרס, ולפנינסתו יסד את בית הדפוס הנודע בסלאוויטא. את עבודת הדפוס עשה בקדשה וטהרה, והדפיס רק ספרי קדש בלבד בהדור רב ובהנהגה דקדקנית. את הנהגת הש"ס הנודע שדפס בסלאוויטא, ערך גערב שבת קדש לאחר הטבילה, ואמרו שטבל את אמהות הדפוס במקנה טהרה. גדולי דורו אמרו עליו "משה זכה וזכה את הרבים" וחבבו את ספריו שנחשבים היום לקרי המציאות. צדקתו היתה לשם דבר ואמרו עליו שלא היה מוכר צורת מטבע, והיה מעניק לכל פושט יד כל מה שהיה תחת ידיו. פעם, ישב עם חסידים לסעדת ראש חדש ולפתע נקרא בדחופות לבית הדפוס, אם הוא מאן ואמר: "היי כל עסק הדפוס אינו אלא בשביל שאוכל להגיע לשעה אחת של קדשה מתוך קרת רוח, ועכשו אבטל שעה זו בשביל העסק?" בערב ימיו, בשנת תקצ"ה, הוטלה עליה שקרית על בית הדפוס ושני בניו רבי שמואל אבא ורבי פינקס נשלחו לגלות בסביר, לאחר שהלקו עד זב דם. בדרך גם הצליחו האחים לשרד את הגלות וחזרו בשנת תרט"ז, אלא שבינתיים נפטר אביהם משברון לב בשנת תקצ"ח, ורקבות מספרי הדפוס העלו על המוקד עקב העליה.

יוסיף דעת

כמה פעמים מופיעה המלה "סולם" בתנ"ך, ובנו, למרבה הפליאה, היא מופיעה פעם אחת בלבד, בפרשתנו בחלום יעקב. יש תיבות רבות שהן יחידאות בתנ"ך ומופיעות רק פעם אחת, ולכן התחבטו המפרשים בביאורן, שכן אין באפשרות לבדוק את הסברן בהקשרים אחרים. משום כך גם השתרבבו ללשוננו השגורה תיבות רבות שמוזכרות בתנ"ך, וכיום משמשות לביאורים שונים, כאשר משמעותם המקורית לטה בערפל. כבר הגאונים עסקו בירשום מלים אלו כדי לשמור על נוסח המסורה, והשתמר חיבור של רב סעדיה גאון לביאור תשעים מלות בודדות בתנ"ך. ברשימות חכמי המסורה סומנו התיבות היחידאות בסיומן ל, משמעותה 'ליתא', דיינו אין כמותה בתנ"ך כולו. הסכום הכללי של תיבות התנ"ך הוא יותר מ-300 אלה, ומתוכן 1,480 הן מלים יחידאות, אולם רבים מהן מופיעות שוב בהטיות שונות, ורק מיעוט מוגדרות יחידאות ממש, שלעתיים קשה לעמוד על ביאורן. חלק מהתיבות התבאר בידי חז"ל, שהשתמשו בתיבות אלו ופירושן אפוא ברור לנו, אולם לתיבות אחרות אין ביאור מדויק. בספר בראשית למשל, מופיעות תיבות אלו כייחידאות בתנ"ך כולו, או שמופיעות בכמה תיבות רק בספר זה: ויבא, אמנתח, ובתור, גביר, הלזה זקנים, חים, חתום, פנים, ולט, מנים, נקדים, הנשה, הסדר, עבדונך, העקדים, ערבון, ופצל, פתר, פתרים, הצעיר, קלשו, דברקות, שדפות, שעה, השקות, בספר חבקות תיבה אחת יחידאית במקמתו, וכן בספר יונה מיקוון, במיכה אבתי, בעזרא אפרטל, ובדברי הימים א' גופת. בספר יהושע שתי תיבות יחידאות, עבר ותקנת; וכן בהושע שתיים, אהי ומשטמה; בזכריה אמצים וחבלים. בספרי עמוס, דינאל ודברי הימים ב' - ארבע תיבות. ספר איוב עשיר במלים יחידאות, וחלק מהן נכנסו לשגרת הלשון כמו ישיש, קון, קמט, רגבים, שח, שמץ ועוד, ויותר ממנו בספר תהלים. גם ספר משלי ומגילת שיר השירים עשירים בתיבות כאלו, שהם כתובים בשיר ומליצה.

וילך ראובן בימי קציר-הטים וימצא דודאים בשדה

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

דָּרַךְ שְׂבַעַת יָמִים - יש לחקר, למה נשתנה יעקב בהליכה זו שלא קפצה לו הארץ כמשפט לאוהבי שמו, ומצינו שאפלו לאליעזר עבד אביו קפצה לו הארץ, ומן הנכון אליו יאות עשות, גם להצילו מהרודף ולא היה משיגו לבן. ואולי כי הגיד לו הארון ברוח הוא בזה שאין צריך לברתו, כי הגם שהדפיקו לבן, היוכל דבר דבר אליו אפלו דבור, וזולת זה היה מראא חס ושלום כי לא יוכל הצילו מיד לבן, וגדול הגם היה שהגם שהוא בעל בחירה ימנע מעשות בחירתו ויעקב:

גם בזה ה' סבב פמה סבובין פריית ברית עמו לכל יזיק, שבאמצעות הדבר נתגברו עליו ישראל בימי השופטים כשפא עליהם, והוא כושן רשעים במאמדם ז"ל. גם מזה נמשך קבורת רחל במקום ההוא כדי שתהיה לטובה אות בגלות פניה כאמדם ז"ל בטעם קבורתה שמה:

לולי אלקי אבי וגו' - טעם שלא הספיק לומר אלקי אבי אברהם, נתבון לומר שני ענינים, אחד להיותו אלקי אבי עמד לי והצילני מידך בזכות אבי. והשני להיותו בעל היכלת ומשגיח ושופט בצדק ומציל עשוק, והוא אמרו אלקי אברהם, פרוש אלקי שפרסם אלקותו ואמתתו אברהם והודיע בעולם נוראותיו אשר הוא הבורא הוא המשפיע ושופט בצדק, וזולת זה אם היה לאבי אלוה אחר לא היה מציל מידך, כי פמה אלהות יש שלא יועילו לעובדיהם, אין פאלקינו ברוח הוא:

את עניי וגו' - שאם לא היה לו העני הגם שהיה האמת אתו היה ה' מאריך אפו ולבת לו שכרו לעולם העליון, ולצד עניו קים לו ביומו תתן שכרו ונתן לו יגיע פפו:

בתקופת הראשונים, התגוררו רבים מחכמי ישראל בצרפת ואשפנו. צאצאיו של רש"י ותלמידיו הרבים, שהיו בעלי התוספות ומפרשי התלמוד, תקעו יתד במדינות אלו ומשם יצאה תורה לכל הגולה. באותם ימים, החל להתפרסם שמו של הרמב"ם, רבנו משה בן-מימון, שהתגורר במצרים ושמעו יצא בכל העמים. לצד תומכיו הרבים שהעריצוהו ללא גבול, סבל הרמב"ם גם מתנגדים ובעלי פלגתא, שדעתם לא היתה נוחה מחבוריו ושיטתו. לספרו המפרסם "משנה תורה" שבנה ה'י"ד החזקה' על-שם ארבעה עשר החלקים שבו, בו רפו את כל ההלכות, התקנות והגזרות שהתקבלו מימות משה רבנו ועד ימיו, קמו מתנגדים שטענו שבעקבות זאת יפסיק העם את למוד המשנה והמקרא, שכן הפל ערוך ומוכן הלכה למעשה. אך בעקב קמה ההתנגדות נגדו פאשר התפרסם ספרו "מורה נבוכים" אותו חבר בעבור תלמידו רבי יוסף אבן-שמעון, כדי להרדיף את הנבוכים בעם באמונה בבזרא העולם ובדרכי הנהגתו. מתנגדיו חששו שבעקבות הספר, דוקא תחלש האמונה בקרב המון העם, שיתקשה להבין את הרעיונות העמקים שבספר. חכמי אשפנו נחרדו לשמע השמועה הרחוקה על 'המורה', ומאחר יותר אף הוטל חרם על ספרי הרמב"ם שהופץ בקהלות צרפת וספרד. ופוח גדול התעורר בין גדולי הדור ההוא, והיו אף שפתבו על הרמב"ם ש"אם גם אמת הדבר שהיה נזהר בכל מצות שבתורה, הלא מצינו גדול ממנו ששמע שמונים שנה בקהנה גדולה ולבסוף נעשה צדוק".

באותם ימים, החליטו כמה מחכמי אשפנו לשגר את אחד מחבריהם אל הרמב"ם, כדי לתהות על נקנתו ולבדק אם גדול הוא ביראת שמים ובקיום המצות, כמו שגדול הוא בתורה. נמנו החכמים והחליטו לשלח את החכם רבי מאיר למצרים, ובקשו ממנו לעמד על זהותו של הרמב"ם ולטור את שמו. ימים ארפים נסע רבי מאיר עד שהגיע למצרים, וכאשר הגיע לביתו של הרמב"ם הבין רבי משה מיד כי האורח בא אליו מאשפנו הרחוקה כדי לבחן אותו ולעמד על טיבו. קבלו הרמב"ם בפנים יפות ונכבוד גדול והזכיר לאורח הנכבד, כי בדרך עצר לפוש ליד מעין מים, ובשהותו שם הותרו בטעות את אחד הספרים שנטל עמו בדרך. האורח נדהם לשמע הדברים, וכאשר דק בכליו גלה כי אמנם נעדר הספר מאמתחתו. הוא מהר לשלח את משרתו אל המעין בו עצר טרם הגיעו למארחו, וכדברי רבי משה נמצאה האבדה במקומה. נרעש האורח אל מול גלוי כחו של הרמב"ם. אך עדין לא היה שלם בדתו לגבי מהותו. ישב רבנו משה עם אורחו הדגול והשנים עסקו בתורה, פאשר רבי מאיר האורח עומד נפעם אל מול כחו הגדול של הרמב"ם שכל רז לא אניס לה.

דברי הימים

ראובן בן יעקב נולד ב"ד בכסלו ב'קצ"ב, ונפטר בן 125 ב"ד בכסלו ב'ש"ז. קבור בבני רובין, או בארבל, או בחורבת רומא שבבקעת בית טופה.

שמעון נולד בכ"ח בטבת ב'קצ"ג, ונפטר בן 120 בכ"ח בטבת ב'ש"ג. קבור ליד קלקליה או ליד אמציה.

לוי נולד בט"ז בניסן ב'קצ"ד, ונפטר האחרון בן 137 בט"ז בניסן ב'של"א. קבור בארבל או בכפר מגדא.

יהודה נולד בט"ו בסיון ב'קצ"ה, ונפטר בן 119 בט"ו בסיון ב'ש"ד. קבור במרכז העיר יהוד.

יששכר נולד ב' באב ב'קצ"ז, ונפטר בן 122 ב' באב ב'ש"ט. קבור בצידון רבה בשפת הים הגדול.

זבולון נולד ב' בתשרי ב'קצ"ט, ונפטר בן 124 ב' בתשרי ב'ש"כ. קבור ליד אחיו יששכר.

דן נולד בט' באלול ב'קצ"ה, ונפטר בן 125 בט' באלול ב'ש"כ. קבור באשתאול, או בהר תבור.

נפתלי נולד בה' בתשרי ב'קצ"ז, ונפטר בן 133 בה' בתשרי ש"ל. קבור בקדש נפתלי.

גד נולד ב' בחשוון ב'קצ"ז, ונפטר בן 125 ב' בחשוון ב'ש"כ. קבור בעיר סלט שבירדן.

אשר נולד ב' בשבט ב'קצ"ח, ונפטר בן 123 בכ' בשבט ב'ש"א. קבור בקדש, או באל יהודיא.

יוסף נולד ביום א' או כ"ז בתמוז ב'קצ"ט, ונפטר בן 110 ביום לידתו בשנת ב'ש"ט. קבור בשכם עם בניו.

בנימין נולד ב"א בחשוון ב'ר"ג, ונפטר בן 111 ב"א בחשוון ב'ש"ח. קבור ליד ירושלים או בבני ימין.

כשהיום החל להעריב, הזמין הרמב"ם את האורח לסעד יחד עמו את סעדת הערב, אך פאשר הגשה הקערה אל השלחן, הודעו רבי מאיר ונשימתו נעתקה. בקערה הנח תבשיל מוזר שהיה דומה לאצבעות אדם, תבשיל שכמותו לא ראה מימיו. נבעת האורח מפראה עיניו ונפשו פחלה כמאכל, וכאשר שאלו רבנו משה מדוע אינו מסב לסעדה, השיב כי אינו חש בטוב וקשה לו לאכל את התבשיל. עוזדו יושב וממתין, ולפתע שומע הוא את הרמב"ם קורא בשם עבדו ואומר לו: "פתרוס, רדנא אל המרתך והבא לי משם פד יין". התפלא רבי מאיר בלבבו שבעתים וחשב: "הרי פתרוס הוא שם נכרי, ואם גוי הוא משרת זה, ביצד שולחו רבי משה להביא את היין, והלא במגעו אוסר את היין לשתייה?!" עוזדו עומד ותמה, והמשרת חזר כשפידיו פד היין ובקש למזג לו לרבי מאיר מלא הגביע יין, אלא שהוא משך את ידיו וסרב אף לזה, תוך כדי התנצלות על עיפותו ותשישותו הגדולה, עד שאין בכחו אף ללגם את היין המגש לו. בזה רבי משה למשרת להגיש לאורח מים צוננים להשיב את נפשו, והורה לו להציע לו מטה נוחה, כדי שיוכל להחליף כח לאחר דרכו הארפה. בעוד רבי מאיר מתבונן לעלות על יצועו, נחרד לפתע לשמע ביצד מצוה המקארח למשרת לטל את העגל הרך שבפרת, ולהרגו בטרם יבשלו בקדרה לסעדה של מחר. נקל לשער, כי שנתו של האורח נדה מעיניו כל הלילה, והוא המתין בדרכות עד שיאור היום, כדי שיוכל להסתלק מן הבית בו ארעו כל אותם מקרים מוזרים ותמוהים.

עם שחר, הקדים רבנו משה לברך את אורחו ובקש ממנו להכנס לחדרו ולשמע את אשר בפיו. "יודע אני את מטרות בואך אלי וידועים לי החשדות שהטילו בי. יודע אני גם מדוע סרבת לאכל על שלחני ולשתות את ייני, ושמתו לפי כי החשדות מלאו את לבך עד שדעתך התבלבלה עליך, אולם הבה ואספיר לך דבר דבר על-אפניו. התבשיל שהגש אמש בפעדה, אינו אלא צמח הדודאים אותו מצא ראובן בשדה והביאו לאמו לאה. צמח זה צורתו פאצבעות אדם, אולם סגלה גדולה לאכל אותו ויפה הוא לבריאות. אף עבדי יהודי פשר הוא, ואל תמה על שמו פתרוס, שכן גם לאביו של רבי יוסי המזכר במדרש רבה פרשת פקודי קראו פן. ואף על הצווי להרג את העגל אין לך לתמה, שכן פן פקועה' הוא שנמצא בבטנה של פרה שנושחטה פדיו, וכן פקועה אינו צריך שחיטה". נחה דעתו של רבי מאיר מהנהגות מארחו, וכאשר הראה לו הרמב"ם את 'המורה' ופשט לו את כל ספקותיו, התפעל מגדלתו ונפרד ממנו בכבוד גדול, וכאשר שב לארצו פרסם את שמו של הרמב"ם כגדול חכמי הדורות, עד שאמרו עליו כי 'ממשה רבנו ועד משה בן-מימון לא קם כמשה'.

מטעים

ויפגע במקום (כח. יט.)

כתב בעל הטורים, ששלש פעמים נאמר מקום בפסוק זה, ויפגע במקום, מאבני המקום, במקום ההוא, לרמוז על שלשת הגלגלים שבניו של יעקב יעלו לבית המקדש. ובטעמי המקרא יש רמז לשלשת בתי המקדש שנקראים מקום, ושם השדה ה' את שבתו. הראשון בקדמא ואזלא, שבו הקפ"ה הוציאים לגלות לפני זמנא, כפי שדרשו חז"ל את הפסוק ונשנתם שהוציאים לגלות שנתים קדם זמנא כפי שלא בגלות. השני בזקף קטן, שגם הוא הזקף לעם ישראל רק לזמן קטן והחבר לכסוף. אולם השלישי בטעמי מאריך סוף פסוק, שכן הוא יעמד לעולם ועד ויהיה סוף פסוק לעם ישראל. (מבואר חיים)

ופרצת ימה וקרמה וצפנה ונגבה (כח. יד.)

תבת ופרצת בטעם תביר שהיא אותיות ברית בהפוך האותיות, כי אם ישמרו בני ישראל על הברית עם ה' אז יגדלו ויתרבו, אך אם יחפכו את ברית ה' אזי יתפזרו בין האומות. (ראשי תבות)

והזה אנכי עמך (כח. טו.)

התבות והזה אנכי בטעמי קדמא ואזלא, כדי לרמוז על יוסף הצדיק שהקדים והלך למצרים לפני יעקב, ועל ידו הקדימה השכינה וירדה לשם, כדי להגן על יעקב ובניו. (מגלה עמוקות)

מדגש

שתי אותיות יש בכ"ב אותיות לשון הקדש, שעומדות בפני עצמן ואינן נתנות לחבור עם שאר האותיות. האות אל"ף עם האות טי"ת הן יחד עשה, כף בי"ת עם ח"ת, גימ"ל עם זי"ן, דל"ת עם וא"ו, אולם האות ה"א עומדת לבדה ואין לה בת זוג להשלימה לעשר. וכן היא האות נו"ן, שכן י"ד מתחברת עם קי"ו להשלים למאה, כ"ף עם פ"א הן מאה, וכן למ"ד עם עי"ו, מ"ם עם סמ"ה, אולם הנו"ן עומדת לבדה. שתי האותיות ה"א ונו"ן שעומדות לבדן, מרביבות את התבא "הן", והיא מזכרת בפרשתנו בפסוק: "הן עוד היום גדול, לאעת האסף המקנה", וזאת דרש רבי נפתלי מרופשיץ, מדוע עוד היום גדול, והגלות נמשכת עד אין קץ, ועדין לא בא העת של האסף המקנה בביאת הגואל? מפני שאנו בבחינת "הן", שאין בנו אהדות וחבור, אך כאשר נתאחד, יאסף המקנה.

ממלה

רבי יוסף איש רוסיקה היה מקרב למלכות, והשתדל רבות למען אחיו היהודים ואף למי שאינם בני ברית, ומתמסר בכל יכלתו לעמוד לימנם. פעם, הגיע אליו מומר אחד, אולם רבי יוסף מאן לראות את פניו ודחהו מביתו. לפליאת באי ביתו הסביר: "בני ישראל נמשלו לעפר, כמו שנאמר ליעקב בפרשת ויצא 'זהיה זרעך כעפר הארץ', ואילו אמות העולם נמשלו למים, שנאמר בישעיה 'שאונו לאמים כשאונו מים כפירים'. עפר לכשעצמו נאח ויאה, וכן מים לעצמם, אולם כשמוזר זה עפר ומים מערבים בו, נהפך הוא אפוא לרפש ובוץ, ומעודי חלה נפשי ברפש..."

לאחר שנות השואה האומה, ממנה נצל רבי אהרן קוטלר יחד עם משפחתו, עלה לירושלים כדי לבקר את חותנו רבי איסר זלמן מלצר בעל "אבן האזל", ולאחר שהיה קצרה בארץ התבונן לנסע לאמריקה, כדי להקים בה את ישיבתו ולהמשיך בהרצאת התורה שלו בדרכו לפני המלחמה. קשה לתאר את ההתרגשות שאחזה ברבי איסר זלמן בעת שחתנו ונכדו רבי שניאור קוטלר נפרדו ממנו, אולם לפליאת באי הבית, לא לזה אותם עד המכונית שבאה למקחם לשדה התעופה, אלא נותר להמתין על מדרגות ביתו, באשר בעיניו לזה את אורחיו הקורים לו בכבת עינו. לאחר זמן מה, היו שנתו באזונו של רבי איסר זלמן על ההגה זו, ותשובתו היתה מרטיטת לב: "ראו נא ושימו אל לבכם שלא כל חבריו של נכדי זכו להנצל מגיא ההריגה ולעלות ארצה. רבים מהם עלו על המוקד ומשפחתם נגדעה בחריף, וכיצד יכול אני לרדת לרחוקה של עיר ולהפרד מצאצאי בשמחה ובהתרגשות, והרי יש משפחות רבות שלא זכו לכך?" והיו דברים אלו לספר מוסר לשומעים על רגישות לבו של רבי איסר זלמן ועדיניות נפשו.

בערב ימיו, קם פעם רבי אליהו אליעזר דסלר בעל "מכתב מאליהו" שלא בטוב, והוא פנה לתלמידו שישב ליד מטת חליו בבקשה להזמין אליו את הרופא. כששמע התלמיד דברים אלו, הודרו מאד, כי ידע שאם הרב דסלר מבקש משהו, הרי שודאי קם הוא יסורים גדולים, שכן מעולם לא השתמש בזולתו. סר אפוא התלמיד לביתו של ר' אפרים בלוד שהתגורר בסמוך, שבביתו התקן אחד הטלפונים הבודדים שבגניטסה, ומשם התקשר במהירות לדוקטור שטוקר, שהבטיח להגיע אל הרב בהקדם ולנסות להיטיב את מצבו הרפואי. תוך כדי דבור ושהיה בביתו של ר' אפרים, הבחין התלמיד כי מארחו מטרד מאד, ולאחר הפצרות חוזרות ונשנות הסכים הלה להשיח את אשר לבו. החבר, כי למחרת עתיד להיות היום האחרון שלו לתשלום חובו ברשיות המס על הנסוחיו במשך השנה שעברה, והחוב נאמד בתשע מאות לירות שטרלינג. היה זה סכום עצום, ביחס למלגתו של אבדו בפולל באותם ימים שעמדה על ארבע לירות בלבד. כששב התלמיד אל הרב דסלר, הודיע לו כי הרופא מתענד לבוא בהקדם, ודרך אגב ספר לו גם על מצוקתו של ר' אפרים. כששמע זאת הרב דסלר, שכח מיסוריו והתמלא צער על מצוקתו של ר' אפרים, שהיה מחשובי בני הקהלה ותמיד עמד לימינו באחזקת הפולל שלו ושאר מוסדותיו. לאחר שהרופא בדק את הרב, הגיע למסקנה כי מצבו אינו חמור ורוחו של הרב שבה אליו. מיד לאחר מכן, התישב על מטתו בכחות עלאיים, נטל דף ועט ובקשי הצליח לאחז את העט מרב חלשתו. הוא רשם שני פתקים, אחד הפנה לרבי דב שטיינהויז שלעתיד התמנה כמשגיח בישיבת קול תורה, ובו בקש למסר לתלמידו חמש מאות לירות שטרלינג באחריותו של הרב דסלר. והשני הפנה לידיד אחר עם בקשה לקבל הלאה בסך ארבע מאות לירות. השעון הורה כבר על השעה שלש לפנות בקר, אולם הרב דסלר בקש מהתלמיד לסור באפן מידי אל הנמנעים, לטל מהם את הכסף ולהביאו מיד לר' אפרים. בצרוף דבריו שאין לו להיות מטרד מהחזרת החוב, ויכול הוא להשאיר את הכסף אצלו עד שיחזיר ה' את גבולו. בשעה ארבע לפנות בקר שב התלמיד משליחותו, והרב דסלר התנצל לפניו על שהטריח אותו ואמר: "יצאתי מגדרי שלא להשתמש באחרים, כי חפצתי שיהיה לך חלק בענין בה גדול. יהודי שבה הרבה פעל למען תורה, אסור לו ללון בצעור, חס וחלילה שיהודי כזה יוציא דמעה מעיניו".

ספר פעם רבי חיים קרויזרטר על נסיו בשנות השואה והתבטא כי ארבע פעמים נצל מקות לחיים, ותלה זאת בזכות מצוה שעשה בנעוריו כשהיה בן שבע עשרה והתגורר בעיר ורשה. באותם ימים, הגיעו לעירו תלמיד חכם גדול בשם רבי ישעיה מראזא, שהגיע לורשה לשם נתיח בעיניו, ורבי חיים מסר לו את מטתו ללון בה, כשהוא עצמו ישן על הארץ במשך כל חדשי הקיץ. בעת השואה, נקרא פעם אל כפקד המחנה הערץ

הסדרה המושלמת עכשיו במחיר מבצע

כרד א
כרד ב
כרד ג

משקל כרד מוצדק ביותר

ספר מלא גודש בסיפורים, עובדות, פירושים ופנינים מחולק לפי משימות השבת והמועדים לעונת החג, חובביו ומלכו. חדש! ניתן להשיג בכל חנויות הספרים ברחבי הארץ

שהאשימו כמרגל והוציא את פקדתו להרגו ביריה. החיל שהצטוו לקים את גזר הדין, גרר את רבי חיים אל היער. הוא כבר נפרד בלבו מארץ החיים, אך בדרכו התחנן לפני הקב"ה ובקש להנצל ממות בזכות אותה מצות הכנסת אורחים שקיים בורשה, כאשר במשך חדשים ארוכים על הרצפה למען אותו תלמיד חכם עני שהתגורר אצלו. למרבה הנס, פנה אליו פתאום החיל ואמר לו: "כלום חושב שאני סדיקט? והרי גם לי אשה וילדים בבית ואני מסגל לרצח אותך". כדי להסיר כל חשד, ירה החיל באויר וצוה לרבי חיים לברח במהירות מן המקום, ותהי לו נפשו לשלל.

רבי אשר זאב ורנר רבה של טבריה, הצטון מאד במצות הכנסת אורחים. לעצמו היה מסתפק במעט, אך לאתרים היה פותח את לרוחה ומעניק להם ממיטב המאכלים. את מדתו זו למד מרבי מרדכי לידר מטבריה, כאשר פעם הגיע אליו בילדותו כשהוא מלכלך גרפש וטיט, ורבי מרדכי שהיה כבר לבוש באותה שעה בגדי שבת, פשט את הבגדים, ורחצו במסירות גדולה. מאז הכיר בבחיבות המצוה של הכנסת אורחים והחליט בדעתו להתחזק במצוה זו כל ימי חייו.

מפרש היה רבי מאיר מפרמישלן את הנאמר בפרשה "לא-עת האסף המקנה", וכן היה אומר: "רבונו של עולם! אם לא הגיעה עדין העת לאסוף את צאנך מן הגלות, אזי 'השקו הצאן ולכו רעו' - תן להם לפחות פרנסה ברוח, כדי שיוכלו להחזיק מעמד בגלות המרה עד עת הגאולה..."

אגעדאנק

על פרשת השבוע

פרשת ויצא תש"פ

אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה. © כל הזכויות שמורות למו"ל.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח, י)

במדרש נחומא: "זה שאמר הכתוב כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך".

ביאר בספר "תמימי דרך", שהנה יכול היה לומר "ויצא יעקב מבאר שבע לחרן", ואם היה כתוב כן, יוצא שהאותיות "ו" ה' ה' מיתריות: "וילך חרנה", ובספרים הקדושים מובא שהשם "יה" זה המלאך הממונה על קפיצת הדרך, ושם זה יוצא מהפסוק "כי מלאכיו יצוה לך", ובזה מובן המדרש, שהיה קשה למדרש על ייתור האותיות ה"ל", ומתוך שהכתוב רימז על המלאך שממונה על הדרך שנתלווה אליו, וכפי שיוצא מהפסוק כי מלאכיו וכו'.

בספה"ק אוהב ישראל הביא לבאר בזה כך: (ליקוטים, פר' ברכה) "במדרש הנפטר מחבירו אל יפטר אלא מתוך דבר הלכה. ומאי הלכה יחיד ורבים הלכה כרבים. עכ"ל המדרש. פי' כי שם של שמירת הדרך הוא "יה" היוצא מן ס"ת מפסוק (תהלים צא, יא) כי מלאכיו יצוה לך, והם ר"ת של "יחיד ורבים הלכה כרבים" שהוא ג"כ שם זה.

בספר "חקל תפוחין", מביא בשם הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זיע"א, שסיפר, שפעם נסע הרה"ק החוזה מלובלין עם כמה מחסידיו, והיה זה ביום שישי, וכבר נתאחרת השעה, פנו החסידים אל רבם ואמרו, שבדורות הקודמים, במצב כזה היו הצדיקים עושים קפיצת הדרך, נענה החוזה מלובלין ואמר "יא ווער כען היינט" (כן, מי יכול היום), ולפתע ראו שהגיעו למחוז חפצם מוקדם בהרבה מהמצופה, ולאחרי"כ אמרו שבדבריו "יא ווער כען היינט" כיון החוזה מלובלין את השם הנוכרי, "יה" שמוסגל לקפיצת הדרך.

והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו (כח, יב)

פרש רש"י ז"ל "עלים ויורדים – עולים תחילה ואחר כך יורדים, מלאכים שליווהו בארץ אין יוצאים חוצה לארץ ועלו לרקיע, וירדו מלאכי חוץ לארץ ללוותו".

לכאורה יוקשה, הלא מעשה זה, שחלם את החלום על המלאכים העולים ויורדים, התרחש בעת שהיה בהר המוריה, שאינו גבול ארץ ישראל ומדוע התחלפו שם המלאכים?

כך הקשה ה'באר יוסף', ואמר על כך 'חאפי' נפלא, מתיקות התורה:

על הפסוק: "הארץ אשר אתה שוכב עליה", דרשו חז"ל "מלמד שקפלה הקב"ה לכל ארץ ישראל והניחה תחת יעקב אבינו". נמצא שכעת היה יעקב בסוף גבול ארץ ישראל, ומן המקום שהוא כעת משם ואילך הוא חוץ לארץ. ממילא הוצרכו מלאכי ארץ ישראל להתחלף עם מלאכי חוץ לארץ, מלאכי ארץ ישראל עלו לרקיע, ומלאכי חוץ לארץ ירדו ללוותו לחוץ לארץ.

והנה סלם מוצב ארצה (כח, יא)

ראיתי דיבור יקר בספר 'בן גרני' לבנו של בעל הגורן דוד', אדם גדול מאד, על המחזה של יעקב שראה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, ודרך הסולם שהוא עומד באלכסון ולא ביושר. ופנימיות הענין, כי באותה שעה היה יעקב במצב שפל מאד, אברהם ויצחק היו עשירים מופלגים, ונתנו לו כל טוב כדי לישא אשה ולהקים בית יהודי, ובא אליפז וגנב ממנו הכל, וכמ"ש במדרש שאמר 'עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ'. ודרך האדם כשהכל הולך לו כסדר, הוא הולך בדרך ישר, כשהולכים בדרך ישרה אין צריך לבדוק היכן הוא הולך, ויכול להתבונן בדברי תורה בלי להתרכז במהלך הדרך הישרה. וכלשון חז"ל 'אין דרכם של בני אדם להתבונן בדרכים'. אך כשעולים על סולם, אם יעניין ברעק"א עמוק בעלייתו על הסולם, ה' ירחם לאן יגיע.

כשיש לאדם עושר וכבוד ומנוחה, אינו מתבונן בדרכו, כמי שהולך בדרך הישר ולא על הסולם. ואינו צריך להרים עיניו להש"ת לבקש רחמים. ומצאנו שאמר רשב"י לתלמידיו שלכן לא ירד המן במנה גדולה אחת בשנה, רק מדי יום ביומו, שמי שיש לו ארבעה וחמשה בנים, מתבונן מה יהיה מחר, ותלה עיניו לחסדי ה'; לכן וכו' להיות דור דעה בדביקות בהש"ת.

יעקב אבינו לאחר שבא אליפז ולקח הכל, רצה הקב"ה להסביר לו את החיים שלו, לכן ראה סולם בחלומו, שהצדיקים אין להם דרך ישרה בלי מכשולות, אלא כסולם העומד באלכסון שצריך להתחזק בכל עת בשני ידיו שלא ליפול, כדי שיתלה עיניו תמיד להש"ת. אלו הם החיים הטובים האמתיים. שאע"פ שהוא מוצב ארצה, ראשו מגיע השמימה. ובפרשת וישב ביקש לרדת מהסולם, ביקש יעקב לישוב בשלוה, נתן לו הקב"ה סולם עד סוף ימיו, קפץ עליו רוגזו של יוסף. כי יעקב אבינו עושה לנו הכנה לשנות הגלות, חיים של סולם העומד באלכסון, לא שלות ולא שקטתי ולא נחתי ויבא רוגז. רק בסוף נאמר 'יחי יעקב', לפני כן היה לו חיים של

סולם מסוכן, וזה מהות החלום שהראו לו בתחילת הדרך, שבכל פסיעה צריך להרים את העיניים להתפלל להש"ת.

וכמו שאמר הג"מ רבי זליג ראובן בנגיס זצ"ל על ה'סולם' של רבי פנחס בן יאיר, תורה מביאה לידי זהירות, זהירות לזריזות וזריזות לנקיות, עד שבאים לרוה"ק ותחיית המתים. וצ"ע היכן היא עבודת התפילה בסולם הזה? ואמר ששני צדדי הסולם הם עבודת התפילה, אי אפשר לעלות שליבה אחת בסולם בלי תפילות ובקשות. כל שלב ושלב צריך להשקותו בתפילה, נשא לבבנו אל כפים.

ובספה"ק אך פרי תבואה כתב הרה"ק רבי הערשליע לסקער זי"ע שיעקב אבינו עלה למדרגה גבוהה משאר האבה"ק, בחירי האבות, ונדר ואמר שאם יתן לו הש"ת לחם לאכול ובגד ללבוש, ויהיה ה' לי לאלקים. והאלשי"ך הק' פירש מה מקום לבקש על לחם ובגד, כי התפלל על הגאולה העתידה שאז אין מלאכות הפת ע"י החיטים וכו', עתיד הקב"ה להוציא כלי מילת וגולוסקאות מוכנים לאכילה בלי חרישה וטחינה וכו', כך יהיה בבית השלישי שנקרא 'בית אלקי יעקב'. ורבי הערשליע מבאר שביקש יעקב 'לחם לאכול', כלומר מדת הלחם שתתן לי יהיה רק לסעודה הקרובה בלבד, שלא יהיה לי מוכן בבית לכמה ימים שבועות וחדשים, וכן בגדים ללבוש עכשיו. ולא כסף לצבור בתכניות חסכון, תמיד תתן לי בהשגחה פרטית כפי צרכי, שאצטרך להרים אליך את עיני תמיד בכל יום ובכל עת ובכל שעה. (הגרמ"י רייזמן ה' ויצא ע"ט)

ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש (כח, כ)

יעקב אבינו מסתפק במועט, אין הוא מבקש מותרות, רק לחם לאכול ובגד ללבוש. הסבא מקלם זצ"ל שואל, הרי הרמב"ם אומר שמה שאדם מוכרח ואינו יכול להסתדר בלי זה, מובטח לו שהקב"ה יתן לו, א"כ הרי יעקב בטוח שאת המעט שהוא צריך בשביל להחיות את נפשו, יקבל מהקב"ה, א"כ מה היתה בקשתו "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש".

והתירוץ, יעקב אבינו שעוזב את ביתו של יצחק, בית המלא קדושה וטהרה, והולך ללבן הרמאי העובד ע"ז, מפחד הוא שמא הקירבה עם לבן תשפיע עליו לרעה, ומבקש הוא מהקב"ה שאף בזמן שהוא יחזור מלבן: "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש". פירושו: שאני ירגיש שלא אני נותן לעצמי את הלחם ואת הבגד, ולא כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, אלא שארגיש שהכל נותן לי הקב"ה. וזה ביקש יעקב אבינו, שהוא ישאר באותה מדרגה שהוא נמצא עכשיו ולא ישפיעו עליו מעשיו הרעים של לבן. כי האיש שיש בו הרבה אמונה מרגיש שלא הלחם ולא הבגד הם שלו, אלא הכל נותן לו הקב"ה, ובשעה שהאדם יתבונן בזה, יראה בצורה אתורת הברכה שמברך על הלחם והברכה שמברך מלביש ערומים. (דברי מוסר)

ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבן המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא: (כח, יא):

וברש"י: וישם מראשתיו - עשאן כמין מרזב סביב לראשו שירא מפני חיות רעות התחילו מריבות זו עם זו זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו וזאת אומרת עלי יניח מיד עשאן הקב"ה אבן אחת וזהו שנא' ויקח את האבן אשר שם מראשתיו: יש להבין בדברי רש"י: א- אם הניח את האבנים סביב לראשו, מה יש להם לריב 'עלי יניח צדיק ראשו'? הרי לא שם כרית אלא גדר! - ב ממתי שמענו שאבנים יכולים לריב? [בוודאי שדברי חז"ל אמת לאמתיה אף שלא שמענו כן וזלזלם, אמנם אפשר לבאר בדרך נוסף, כדלהלן] ג - מה עניין של 'מריבה' יש כאן? הרי דבר זה תלוי ביעקב היכן שיחליט שם יניח את ראשו, מילא אם היה אומר שהאבנים היו במתח רבי יזכה - מילא, אבל 'מריבה' מהיכי תיתי?

הנה במהרש"א (חולין צא) עמד על השאלה הראשונה (וכן ברא"מ עיי"ש) וכתב: עלי יניח צדיק ראשו כו'. בב"ר מפורש שעשאן כמין מרזב כו' כפרש"י בחומש והוא שהניח מלמטה אבן אחד להניח ראשו עליו וסביב אותו האבן הניח הרבה אבנים בגובה מג' צדדים עד שנעשו ג' דפנות כמין מרזב שיש דף א' מלמטה וג' דפנות מצדדין התחילו כל אבנים מריבות עם אותו אבן שהניח מלמטה כל א' אומרת עלי יניח צדיק את ראשו עד וכלן נבלעים באבן א' ר"ל שכולן נבלעו באותה אבן אחת שלמטה כדי שייניח ראשו על כלן דברי הרא"ם בזה אינם מבוררים ואין להאריך: הונח לנו השאלה הראשונה לפי דברי המהרש"א, אך שאר התמיהות נראה ליישב עפ"י דברי המהרש"א וכדלהלן:

הגמרא מביאה (במגילה כו וכן בזבחים נג וביומא יב) המחלוקת אם ירושלים נתחלקה לשבטים:

במאי קמפלגי תנא קמא סבר לא נתחלקה ירושלים לשבטים ורבי יהודה סבר נתחלקה ירושלים לשבטים ובפלוגתא דהני תנאי דתניא מה היה בחלקו של יהודה

הר הבית הלשכות והעזרות ומה היה בחלקו של בנימין אולם והיכל ובית קדשי הקדשים ורצועה היתה יוצאת מחלקו של יהודה וכנסת בחלקו של בנימין ובה מזבח בנוי והיה בנימין הצדיק מצטער עליה בכל יום לבולעה שנאמר חופף עליו כל היום לפיכך זכה בנימין ונעשה אושפיזן לשכינה והאי תנא סבר לא נתחלקה ירושלים לשבטים.

ואים מדברי הגמרא שבעבור השתוקקותו הרבה של בנימין בשבילה זכה להשראת השכינה בחלקו. וכן כתבו המפרשים שם. אבל לפי המ"ד שירושלים לא נתחלקה לשבטים, היכן מצאנו את השתוקקותם להשראת השכינה שבשבילה זכו לכך?

אפשר לומר שזה היה כאן העניין עם האבנים, על פי דברי המדרש רבה שמביא כמה שיטות כמה אבנים שם מראשותיו ואחת השיטות שהיו 12 אבנים כנגד שניים עשר שבטי י-ה.

והנה לפי דברי המהרש"א לקח אבן אחת למתחת ראשו ושאר האבנים היו מסביב, וכאן היה הויכוח בין השבטים שבת ראובן ואמר האבן אשר יעקב יניח ראשו עליה היא המכוונת נגד שבת ראובן ושאר השבטים אבנם מונח סביב, בא שמעון והתחיל מריב איתו שהאבן מתחת ראש יעקב היא כנגד שבת שמעון וכו', כך כל שבת ושבת טען "עלי יניח צדיק ראשו", דהיינו שהאבן שיעקב מניח ראשו עליה היא המכוונת לשבטו. ובזה הרווח לנו שלא היה צורך שהאבנים יזונו מכאן להתם ואף לא יפתחו את פיהם אחד לשני.

מה עשה הקב"ה? כיוון שראה השתוקקותם של כל השבטים לזכות להשראת השכינה, עשאן לאבן אחת ואמר שכולם יזכו בכך, ולכך לא נתחלקה ירושלים לשבטים שכן מכולם זכו, והוא אמרו "האבן אשר שמתני מציבה יהיה בית אלוקים" דהיינו שכמו האבן האחת המכוונת נגד כל השבטים כך בית האלוקים בחלקת כל השבטים.

[ד] ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו: {ה} ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור ויאמרו ידענו: {ו} ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן: {ז} ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו ...

יעקב אבינו מתחיל להוכיח אותם...

אומר רש"י - הן עוד היום גדול. לפי שראה אותם רובצים, כסבור שרוצים לאסוף המקנה הביתה ולא ירעו עוד, אמר להם הן עוד היום גדול, כלומר אם שכירים אתם לא שלמתם פעלת היום, ואם הבהמות שלכם אף על פי כן לא עת האסף המקנה הגו' וגו'.

בעברית צחה, בשפה שלנו היום, זה נקרא פרוזיזים.

שאל הרב מפוניבז' זצ"ל - תארו לעצמכם, לו היה מגיע אדם, לתחנת מוניות בת"א, ורואה את הנהגים משחקים שש-בש... אומר להם "רבותי, אם המוניות שלכם, פרוזיזים, לכו לעבוד! ואם אתם שכירי יום, גנבים!..."

האם האדם שהעיר לנהגי מוניות, היה יוצא בשלום?

הם עונים ליעקב ומסבירים לו... לא...תשמעו...

הנהגי מוניות גם היו מסבירים לו ככה?

היו אומרים לו "אדוני, יש לך עשר שניות לעוף מכאן, אחרת השולחן והשש-בש עליך" ©

אמר הרב מפוניבז' זצ"ל - למדנו מכאן כלל . אם אתה רוצה להוכיח בן-אדם, בדברים הכי קשים שאינה רוצה, אתה יכל להכניס לו את זה בקלות, תמורת מילה אחת בלבד אחי מאין אתם...

בשפה שלנו היום - "י אחי! ©

אתה רוצה להוכיח נהג מוניות, תן לו מילה אחת... אחרי זה אתה יכל להכניס מה שאתה רוצה!

ויספר ללבן את כל הדברים האלה (כט, יג)

כתב רש"י, "ויספר ללבן - שלא בא אלא מתוך אונס אחיו ושנטלו ממונו ממנו". ולעיל (פסוק יא) הביא רש"י "ד"א לפי שבא בידים ריקניות אמר אליעזר עבד אבי אבא היו בידיו נזמים וצמידים ומגדנות ואני אין בידי כלום. לפי שרדף אליפז בן עשו במצות אביו אחריו להורגו והשיגו ולפי שגדל אליפז בחיקו של יצחק משך ידו אל"מ מה אעשה לציווי של אבא אמרו לו יעקב טול מה שבידי והעני חשוב כמת".

הגרמ"מ שוליונגר זצ"ל סיפר ששאל פעם את הסטייפלער, איזה מעלות צריך לחפש כשרוצים לבחור חתן, אמר לו הסטייפלער שכשבוחרים חתן, לא צריך לבדוק עילוי גדול, רק צריך לבדוק שלשה דברים, שיהיה לו מידות טובות, שיהיה מתמיד, ושהיה לו שכל הישר. אבל לא צריך להיות גאון. וסימנך "משה" מידות, שכל ישר והתמדה, אמר הגרמ"מ שאלתי את הסטייפלער, אם יש לו שכל הישר, והוא גם מתמיד, למה צריך שיהיה לו מידות טובות? הרי התורה מעדנת את האדם? ע"י תורה האדם מקבל מידות טובות. ענה לו הסטייפלער, אכן התורה מעדנת את האדם, אבל זה לא מספיק, אם האדם לא מתייער לשנות את המידות ולשפרן, התורה לבד, זה לא מספיק, והביא לו ראייה מהפרשה שלנו, אליפז למד אצל זקיניו יצחק, ומה למד אצליו? "לא תרצח". וכי את הלאו של "לא תגזול" ו"לא תגנוב" הוא לא למד אצליו? הוא למד שאסור להיות רוצח, ושודד מותר כן להיות? מה התירוץ? אם הוא לא היה לומד תורה הוא היה רוצח, אבל היות שלמד תורה, והתורה מעדנת את האדם, אז זה העילוי לו להוריד אותו מדרגת "רוצח" לדרגת "שודד". אמר לו הסטייפלער, וודאי שהתורה עוזרת, שבלי התורה הוא היה רוצח ואילו עם התורה הוא סתם "חיה רעה". אם לא עובדים על המידות, זה לא מספיק.

ואמר ללבן ליעקב הנה הגל הזה והנה המצבה אשר יריתי ביני ובינך (לא, נא)

מסכימה, ותוך חמש דקות התאומים בביתה, מצטרפים לתינוק שלה. ישנם עדיין מים על הרצפה.

סוף סוף היא גומרת לייבש את הבית, ואז היא מביטה בשעון ומגלה לחרדתה שהשעה כבר שתיים-עשרה וחצי ועליה להכין ארוחת צהריים. היא תופסת את התינוק והתאומים, רצה למכולת, חוטפת מהמדף שני קופסאות תירס, נעמדת בתור לקופה, משלמת, ואז רצה הביתה, מחממת מהר משהו מהמקפיא, וב"ה איכשהו הארוחת צהריים מוכנה בזמן.

יעקב מגיע הביתה, מביט בסיר ומפטיר בנימת אכזבה: "אין משהו אנושי לאכול בבית הזה?..." והיא שותקת, ממלמלת בשקט: "אני מצטערת, לא היה לי זמן". הוא יוצא מהבית, קונה לעצמו מנה פלאפל, חוזר, השעה כבר שתיים. "אני חייב לישון", הוא מודיע לאשתו, "בבקשה, תשמרי על השקט". היא משתדלת בכל כוחה לשמור על התינוק והתאומים שלא יפריעו את מנוחת בעלה.

בשלוש הוא חוזר לכולל, ובשלוש וחצי חמותה מתקשרת: "רחל, שמעתי שהיום הכנת תירס לארוחת צהריים..."

ברגע זה, הדם עולה לה לפני, הדמעות עולות לעיניים. היא אומרת: "רק רגע, אמא". היא ניגשת לברו, מוזגת לעצמה כוס מים ומברכת "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם, שהכל נהיה בדברו" ושותה. ביחד עם המים נשטפים גם הכעס והדמעות, הכל נמוג כלא היה!

ברגע זה הקב"ה מכנס את פמליא של מעלה, ואומר: ראו בריה שבראתי בעולמי. זוהי גדלות של "לך דומיה תהילה". "וה' הביכל קדשו, הס מפניו כל הארץ". השבח הגדול ביותר הוא: "הס מפניו כל הארץ".

זכות הגאולה – שתיקת רחל

כאשר נתבונן נגלה, כי המעשים היפים ביותר בהסטוריה של העולם, היו דוקא מעשים של שתיקה!

ידועים דברי המדרש שהגאולה העתידה מהגלות המרה בה אנו נמצאים, תהיה בזכות רחל אמנו, וכך הוא לשון המדרש:

"א"ר שמואל בר נחמן: בשעה שחרב בית המקדש בא אברהם לפני הקב"ה אמר אברהם לפני הקב"ה: רבונו של עולם מפני מה הגלית את בני, ומסרתני בידי האומות והרגום בכל מיתות משונות והחרבת את בית המקדש, מקום שהעליתי את יצחק בני עולה לפניך? אמר לו הקב"ה לאברהם: בניך חטאו ועברו על כל התורה".

"מיד פתח אברהם לפני הקב"ה ואמר: רבש"ע למאה שנה נתת לי בן וכשעמד על דעתו והיה בחור בן שלשים ושבע שנים אמרת לי העלה עולה לפני ונעשיתי עליו כאזכורי ולא ריחמתי עליו אלא אני בעצמי כפתתי אותו ולא תזכור לי זאת ולא תרחם על בני?".

"פתח יצחק ואמר: רבש"ע כשאמר לי אבא (בראשית כ"ב) אלקים יראה לו השם לעולה בני לא עכבתי על דבריך ונעקדתי ברצון לבי על גבי המזבח ופשטתי את צוארי תחת הסכין ולא תזכור לי זאת ולא תרחם על בני?".

"פתח יעקב ואמר: רבש"ע לא עשרים שנה עמדתי בבית לכן, וכשיצאתי מביתו פגע בי עשו הרשע ובקש להרוג את בני ומסרתי עצמי למיתה עליהם ועכשיו נמסרו ביד אויביהם כצאן לטבחא לאחר שגדלתם כאפרוחים של תרנגולים וסבלתי עליהם צער גידול בנים כי רוב ימי הייתי בצער גדול בעבורם ועתה לא תזכור לי זאת לרחם על בני?".

"פתח משה ואמר: רבש"ע לא רועה נאמן הייתי על ישראל ארבעים שנה ורצתי לפניהם כסוס במדבר וכשהגיע זמן שיכנסו לארץ גזרת עלי במדבר יפלו עצמותי ועכשיו שגלו שלחת לי לספוד ולבכות עליהם?!" וכו'.

"באותה שעה קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה ואמרה: רבש"ע גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתירה, ועבד בשבילי לאבא שבע שנים, וכשהשלימו אותן שבע שנים, והגיע זמן נשואי לבעלי, יעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי, והוקשה עלי הדבר עד מאד, כי נודעה לי העצה, והודעתני לבעלי, ומסרתני לו סימן שיכיר ביני ובין אחותי כדי שלא יוכל אבי להחליפני, ולאחר כן נחמתי בעצמי, וסבלתי את תאוותי, ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ולעבר חלפו אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתני לאחותי כל הסימנים שמסרתני לבעלי כדי שיהא סבור שהיא רחל, ולא עוד, אלא שנכנסתי תחת המטה, והיה מדבר עמה והיא שותקת, ואני משיבתו על כל דבר ודבר כדי שלא יכיר לקול אחותי, וגמלתי חסד עמה ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה, ומה אני שאני בשר ודם עפר ואפר לא קנאתי לצרה שלי, ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקיים רחמן מפני מה קנאת לעבודת כוכבים שאין בה ממש, והגלית בני ונהרגו בחרב ועשו אויבים במ כרצונם?".

מיד נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא ואמר: בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן, הדא הוא דכתבי (ירמיה ל"א) כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בני תמרווים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי אינו וכתבי (שם) כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך וגו' וכתבי (שם) ויש תקוה לאחרייך נאם ה' ושבנו בני לגבולם" עד כאן לשון המדרש.

הבה ונראה מה היה כאן: בא אברהם אבינו לפני הקב"ה ואמר: רבש"ע, לחינם עמדתי בעשרה נסיונות? ענה לו הקב"ה: מה אעשה, עם ישראל עשו הרבה עבירות. בא יצחק ואמר: לחינם פשטתי את צווארי להישחט? וגם לו ענה הקב"ה את אותה התשובה. וכך גם ליעקב ולמשה רבינו. אף אחד לא הצליח להציל את עם ישראל.

בספר "טעמא דקרא" מביא הגר"ח קנייבסקי בשם אביו הסטייפלער זצ"ל, שכאן רצה הכתוב להראות את עוצם שקריו של לכן, שהרי הכתוב מספר שיעקב לקח אבן, כמו שאמר לבניו לאסוף אבנים עד שעשו גל אבנים, והנה בתוך כדי דיבור בא לכן ואומר "הגל הזה... אשר יריתי" והרי הוא לא נגע בכל האבנים.

(טעמא דקרא)

מאוצרות המגידים

ויהי בבוקר והנה היא לאה (כט, כה)

"אבל בלילה לא היתה לאה, לפי שמסר יעקב לרחל סימנים, וכשראתה רחל שמכניסין לו לאה אמרה עכשיו תיכלם אחותי, עמדה ומסרה לה אותן סימנים" (רש"י)

מידת השתיקה

אנו יודעים כי לשון הרע זו עבירה חמורה. וזה נכון. אבל עלינו לדעת כי מלבד עצם האיסור לדבר לשה"ר על אנשים, על חברים, ישנו חלק נוסף בנושא זה, והוא: המידה הכללית הנקראת שתיקה, לאו דוקא מלשה"ר.

ישנו מעשה מופלא שמספרים על האדמו"ר מרוז'ין זיע"א, אחד מגדולי האדמו"רים לפני כמאה וחמישים שנה. מנהגו היה, שעל השולחן שהוא ערך [ה'טיש'] היה יושב בשקט, בדממה.

ומספרים שפעם שאלו את הגוי שהיה מנקה את בית המדרש של האדמו"ר, מה ראה שם. נענה הגוי ואמר בזה הלשון: "ראיתי שם שולחן ארוך שיהודים יושבים משני צדדיו. בראש השולחן יושב זקן אחד, הוא שותק וכולם מקשיבים..."

איזו הגדרה נפלאה: המילה היפה ביותר שנאמרה שם – זו השתיקה!

השירה היפה ביותר – השתיקה!

נאמר בפסוק: "תולה ארץ על בלימה" (איוב כו, ז) כלומר, על שום דבר. מכאן למדו חז"ל ש"אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם עצמו בשעת מריבה, שנאמר תולה ארץ על בלימה". הוא ששתק בשעת המריבה הוא היסוד לכל העולם.

כאן אנו מוצאים גדלות הנקנית בצורה בלתי צפויה; ללא עמל במצוות ובתורה, רק בלימה בשעת מריבה!

ושומה עלינו להבין, איזו גדלות טמונה בשתיקה, בבלימה.

ידוע שהמלאכים אומרים שירה, מהי שירת המלאכים? "קדוש, קדוש, קדוש" ו"ברוך כבוד ה' ממקומו". אך ישנם מלאכים אחרים [חיות הקודש] הנקראים "חשמל", ומבואר בגר"א שהמילה "חשמל" מורכבת משתי מילים – חש מל. "עתים חשות עתים ממלמלות" (הגיהגיה, ג, ב) לפעמים החיות שותקות ולפעמים הן מדברות, ומוסיף הגר"א שזהו ענין חזרת הש"י.

כי כשמשבחים את הקב"ה, מוכרחים להגיע לאותה שלימות של שירה – דיבור יחד עם שתיקה. תפילת שמונה-עשרה של הש"י היא שירה, וגם השתיקה של הציבור היא שירה, וביחד יש כאן את השירה המיוחדת שעניינה: חש מל.

ישנן שתי דרכים כיצד לשיר לה', ישנו ניגון של "קדוש, קדוש, קדוש", ישנו ניגון של "ברוך כבוד ה' ממקומו", וישנו ניגון של שתיקה. שתיקה, אם כן, איננה רק לא לעשות עבירות. שתיקה היא בעצם גם שירה.

אצל אליהו הנביא מובא תיאור של שירת המלאכים: "ויאמר צא ועמדת בהר לפני ה' והנה ה' עובר ורוח גדולה... לא ברוח ה', ואחר הרוח רעש לא ברעש ה'... ואחר האש קול דממה דקה" (מלכים א, יט, יא-יב) השיא של השירה הוא: "קול דממה דקה", כמו שנאמר "לך דומיה תהילה" – השבח הגדול ביותר הוא הדומיה.

נצייר לעצמנו: אילו היה נכנס לכאן תלמיד חכם גדול, היו כולם מנמיכים את טון דיבורם ומתחילים ללחוש. אבל אם היה זה תלמיד חכם עצום, גדול הדור – היו כולם שותקים, היתה משתררת דממה באולם!

שתיקה היא השירה הגדולה ביותר, יותר מהשיר היפה ביותר שישנו. וחז"ל אומרים: איזו שירה מחזיקה את העולם? "תולה ארץ על בלימה", כשאדם יודע לשתוק לכבוד שמים, כאשר הוא מתפוצץ לומר מילה, לעקוץ את השני, להראות את עצמו חשוב יותר. אך הוא צועק שתיקה לכבוד השי"ת – זוהי הגדלות שבגדלות!

שתיקה של גדלות

הבה נצייר לעצמנו תמונה של גדלות.

יענקל'ה מגיע הביתה אחרי חתונה בחיפה. השעה מאוחרת, הוא עייף, מותש, רוצה רק לישון. הוא כבר אמר קריאת שמע שעל המיטה, ואז הוא חושב לעצמו: רגע, אם ה' הוא אחד, עלי לעשות משהו לכבוד ה'. כדי לא להירדם הוא ממלא דלי מים, משליך לתוכו קוביות קרח, מוריד את גרבי, מכניס את הרגליים למים ולומד עד אור הבוקר.

זוהי גדלות, מן הסוג שאנו מאחלים לילדינו. באותה שעה הקב"ה ודאי אוסף את פמליא של מעלה ואומר: ראו בריה שבראתי בעולמי.

נתבונן עתה במעשיה של אשתו, נקרא לה רחל.

השעה תשע וחצי בבוקר. בעלה ב'כולל' והיא בבית עם התינוק, אשר ברגעים אלו מתרוצץ ברחבי הבית. לפתע היא מגלה שישנם מים על הרצפה. מתברר שהתינוק סתם עם פקק את חור הניקוז של האמבטיה, פתח את הברז, המים עלו על גדותיהם וכעת הבית מוצף מים... היא נוטלת מגב ובמשך שעה וחצי עובדת קשה לגרוף את המים [תוך כדי כך היא נזכרת שהיה לה כאב גב לפני יומיים...]

פתאום מצלצל הטלפון. על הקו השכנה מלמעלה ובפייה בקשה: "רחל, אני חייבת לצאת לאיזה מקום, תוכלי לעשות לי טובה לשמור על התאומים שלי?" היא

עד שבאה רחל אמנו. בעצם, מה עשתה רחל? היא שתקה! אבל פעולה זו של השתיקה פשוט פוצצה את העולם. היא ראתה איך שכל בית ישראל נלקח ממנה, איך שהיא עתידה להיכנס לבית עשו, היא ראתה דברים נוראים, ומה היא עשתה? נכון, היא גם עשתה מעשים נפלאים, אבל בעיקר שתקה! זה הכח המופלא שיש

אצל האדם – לעצור את עצמו!

כל נהג יודע כי הכלל הראשון בנהיגה הוא: אם אין מעצור [ברקס] – אל תיכנס למכונית! המעצור הוא הדבר החשוב ביותר במכונית!

ושבו, אינני מדבר על לשה"ר, אלא על הכח לשתוק. לפעמים צריכים לשתוק גם כשמוותר לדבר.

איזו עבירה היתה רחל עוברת אילו היתה מגלה ליעקב שניתנת לו לאה אחותה במקומה? אדרבה, היא היתה מקיימת בכך מצוה, שהרי יעקב אבינו ציווה עליה לשמור על סימנים על מנת לדאוג לכך שלא לא תינתן לו, והיא עומדת בדיבורה ובהבטחתה [ובאמת, בסופו של דבר רחל לא הפסידה כלום, שהרי ממנה נבנה הכלל-ישראל. רחל אמנו היתה "עקרת הבית" – הכל היה ממנה, כי את לאה היא הכניסה, וגם את בלהה וזלפה היא הכניסה, היא הכניסה את כולם].

ואעפ"כ היא אינה עושה כן. מדוע? כי אחותי תתבייש! הכח לשים 'ברקס', לשתוק בשעה שמרגישים שמוכרחים לדבר ומוכרחים להגיב – כח זה הוא הכח אשר יביא את הגאולה, כמו שנאמר "ויש תקוה לאחריה וישו בניו לגבולם".

(תפארת שמשון)



הפעם אודה את ה' (כט, לה)

ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה עד שבאתה לאה והודתו, שנאמר: הפעם אודה את ה' (ברכות ז, ב)

חז"ל למדו אותנו כי אחת מן החובות הבסיסיות ביותר בחייו של יהודי, היא היותו מודה להקב"ה על כל הטובות שגמל אתו.

הגמרא אומרת (בבא קמא טז, א) "שדרו של אדם לאחר שבע שנים נעשה נחש, והני מילי דלא כרע במודים".

לאחר שבע שנות קבורה באדמה, הופכת שדרתו של מי שלא כרע במודים לנחש. מדוע הוא מקבל עונש זה? – משום שכמו הנחש, אשר בעקבות קללתו אין לו חוש טעם בפיו, וכל מאכליו הינם בטעם עפר ואינם מסבים לו הנאה, כך מי שאינו יודע להודות לה', שזה שורש הסיבה לכך שאינו כורע במודים – אינו מכיר בטובה שנתנו לו, ולא מרגיש טעם במה שקיבל.

והנה, לאחר שהודתה לאה, היא הפסיקה ללדת ילדים נוספים, כנאמר (כט, לה) "ותעמוד מלדת".

מדוע נענשה לאה, לאחר שהודתה לה'?

מכיון שביחד עם ההודיה לה' על מה שגמל לנו בעבר, עלינו לבקש ולצעוק על העתיד, כמו שכתוב: "הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו, ואמרו הושיענו אלוהי ישענו... להודות לשם קדשך", אנו מודים להשי"ת על העבר "הודו לה' כי טוב", וביחד עם זאת "ואמרו הושיענו... והצילו מן הגויים", צועקים ומבקשים על העתיד שיצילנו, כדי שאז נודה לשם קדשו.

כאשר שואלים את הרב הלל זקס: "מה שלום כבוד הרב?", הוא נוהג לענות: "ברוך ה' טוב, כן יתמיד חסדו עלינו...", כדי להרגיש שבד בבד עם ההודאה, יש לצעוק ולהתפלל על העתיד.

הבעיה היא שלא תמיד אנו רואים שיש על מה להודות... הרבה פעמים נדמה לנו שאין מספיק, ומה שכבר ישנו, נעלם ואינו קיים, וראייתנו ממוקדת רק במה שחסר ובמה שאיננו.

בין ראובן ושמעון היו קשרי ידידות ענפים במשך שנים רבות, וכאשר הוצעה בתו של זה לבנו של זה, קיוו שניהם להצלחת השידוך. ואכן, לא חלף זמן רב עד שבאו השנים בקשרי שידוכים זה עם זה, ושמחתם גדלה עד מאוד.

אולם לא חלף זמן רב עד שנודע לראובן, כי שמעון, מחותנו, נקלע לקשיים כלכליים, ולמעשה היהו מבוסס עד למעלה מארכובותיו בביצת חובות טובעני.

הזדרז ראובן, נטל לידו עט וקסת וכתב לריעו משכבר הימים מכתב תנחומים נוגע ללב. הוא ביכה את מר גורלו והשתתף עמו יפה בכל מצוקותיו, ולבסוף חתם: "נ."

ב. לגבי השידוך שבינינו, ודאי תבין, כי לרגל ההתפתחויות האחרונות בטל השידוך כלא היה, שכן לא יעלה על הדעת, שאנוכי ובני נשתדך עם בעל חוב..."

הוא שלשל את המכתב לבית הדואר, ובכך תמה ונמחתה פרשת שמעון מחייו.

אולם, עודו מהרהר למי יפנה כדי לחפש שידוך אחר לבנו, התקבל בביתו מכתב תשובה משמעון, שבו מודה לו חבירו מקרב הלב על דברי העידוד והנוחם שטרח לכתוב לו, ומוסיף כי השידוך אינו בטל, אלא חי, קיים ונושם...

המכתב המפתיע לימד את ראובן שככל הנראה לא הבין שמעון במה דברים אמורים, וכדי שחלילה, לא יצאו תקלות תחת ידו, מיהר וארז את כל המתנות שקיבל בנו, נתנם ביד שליח ומינה אותו להשיבם לבית שמעון, ולציין באזניו כי השידוך בטל ומבוטל.

זמן קצר לאחר מכן, הודיעו לו כי אורח חשוב הגיע לביתו.

כפתח הבית עמד שמעון בכבודו ובעצמו, אוחז בידו את ערימת המתנות של הבן ואומר: "שלום עליכם! מדוע שלחתם לי את המתנות הללו, שלכם הן!"

"קח לך", אמר ראובן והשפיל את מבטו.

"לא אקח. אלו המתנות שלך, השידוך חי וקיים..."

"יש על מה לדבר, אולם אתה אינך מעוניין לעשות זאת, והשידוך חי".

משנוכח ראובן בעקשנותו של שמעון, הבין כי צרתו צרה, והחליט לנסוע אל אחד האדמו"רים שיחליט בעניין.

ביום שישי, אחרי חצות היום, הגיעו השניים לבית האדמו"ר.

"שלום עליכם".

"הרבי יודע... שידכתי את בני, אולם המחוחות פשט את הרגל".

"אני יודע".

"כעת הנני רוצה לבטל את השידוך"

"ככה?... מזל גדול יש לך שאתה באתה אלי... אולם יום שישי אינו זמן לדיבורים, היכנס אלי שוב במוצאי שבת"

בבת אחת נגולה אבן גדולה מעל ליבו של ראובן. ברוך ה'! האדמו"ר אוחז בדעתו, ולבטח הוא ימצא את הדרך להודיע על כך לשמעון בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים.

במשך כל השבת לא סר החיוך מעל פניו, ומיד בצאת השבת הידפק על דלתות בית הרבי.

"שלום עליכם", הושיט לו האדמו"ר את ידו.

"באתי בקשר לשידוך".

"מה?"

"אני רוצה הדרכה. איך, למעשה, לעזוב את השידוך המדובר?"

"אומר לך. כמה התחייבת אתה?"

מאה אלף דולר".

"יokמה התחייב הצד השני?"

"עוד יותר".

"אם כן, תתן את הכסף שהתחייבת וגם את הכסף שהוא התחייב ולך לחופה שמח וטוב לב..."

פער ראובן את פיו בתימהון, ובקושי הצליח לשאול: "הלא הרבי אמר שהנני בר מזל שבאתי הנה".

"וודאי שהנך בר מזל על שאתה באת הנה", חייך איליו האדמו"ר, "האם היית מעדיף שאתה תפשוט את הרגל, ושמעון יבוא לשאול עליך?!..."

כה התרגלנו לראות בכל עניין שהוא את הצד השלילי, עד שאין אנו מבחינים כלל בצד החיובי, וכך אנו שרויים תדיר בעצב רב.

חלק מעבודת החיים שלנו היא "הפעם אודה את ה'", אשר מגיע מכח ההכרה בטובתו של מקום!

(ומתוק האור)



גאולת עם ישראל - על ידי האחדות והשלום

וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רבצים עליה כי מן הבאר הוא יסקו העדרים והאבן גדלה על פי הבאר. ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקו את הצאן והשיבו את האבן על פי הבאר למקמה. ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו. ויאמר להם הידעתם את לבן בן חנור ויאמרו ידענו. ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן. ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו. ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקינו הצאן (כט, ב-ח)

האלשיך הקדוש בספרו 'תורת משה', דרש פסוקים אלו בדרך רמז "על שלשלת הדורות בגלות שגלינו מארצנו ומבית מקדשנו:

יעקב אבינו ראה כאן מחזה נבואי: וירא והנה באר בשדה. "באר" הוא בית המקדש. משם היו נובעים ה"מים החיים" - כל השפע וכל הטוב שבעולם. והיכן נמצאת "באר" זו? "בשדה", שהרי נאמר על בית המקדש: "ציון שדה תחרש" (ירמיהו כו, יח).

והנה שם שלשה עדרי צאן רבצים עליה - אלו הכהנים, הליויים והישראלים, שכולם נכללים בתואר "צאן".

ולשם מה הם באים לשם?

כי מן הבאר הוא יסקו העדרים - כי מבית המקדש, כאמור, היו מקבלים את השפע, הן הגשמי והן הרוחני, ובשמחת בית השואבה היו שואבים משם רוח הקודש כמו שאמרו חז"ל ("ב"ר ע, ח).

אלא שגרמו העוונות והאבן גדלה על פי הבאר. בגמרא (סכה נב ע"א) מבואר, שאחד משמותיו של היצר הרע הוא "אבן", אבן גדולה הושמה על פי הבאר ומנעה את האפשרות לשאוב משם את השפע. כלומר, בא היצר הרע, החטיא את עם ישראל בעבודה זרה, ועתה הבאר הזו נסתמה, נחרב בית המקדש הראשון.

בראות עם ישראל את רעתה הגדולה של ה"אבן" הוא יצר הרע של העבודה זרה -

ונאספו שמה כל העדרים - בתקופת בית שני עלה עזרא הסופר מבבל, יחד עם כל אנשי כנסת הגדולה, עשו אספה גדולה "ויזעקו בקול גדול אל ה' אלקיהם" (נחמיה ט, ד).

ומספרת הגמרא (יומא סט ע"ב), שהתפללו לקב"ה וכך אמרו: "בייא, בייא - לשון זעקה! היינו האי דאחרביה למקדשא, וקליא להיכלא, וקטליניהו לכלהו צדיקי, ואגליניהו לישראל מארעהו, ועדין מרקד בין" - אותו יצר הרע של עבודה זרה - בגללו נחרב בית המקדש, נשרף ההיכל, נהרגו כל הצדיקים, ועם ישראל הגלה לבין האומות, ועדיין קיים הוא בתוכנו!

"כלום יבתיה לן אלא לקיבולי ביה אגרא" - הרי כל מה שנתת לנו, רבונו של עולם, את היצר הרע של העבודה זרה, הוא כדי שנתגבר עליו ויהיה לנו על כך שכר. שכר מקבילים רק כשמתגברים. על ימות משיח נאמר: "והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ" (קהלת יב, א), כי באותו זמן ישחט הקב"ה את היצר הרע, ולכן יהיו אלו ימים שאין בהם מה לעשות, כי כל החכמה היא לקיים מצוות כשיש נסיון, כשנוקדים להתגבר על מכשולים!

יסוד גדול זה, נלמד מהמעשה הבא שארע עם רבי שלום שברדון זצ"ל: בימי קום המדינה היו ימים קשים. הנוער ברובו נסחף אחרי תנועות ההתנגדות לבריטים, והיה צורך בספינת הצלה למנוע את הסחף הגדול. ר' שלום יחד עם קבוצת תלמידי חכמים אספו בני נוער ויסודו מסגרות תורניות.

אחד הבחורים שהשתתף בקביעות בשעורי הערב החל להחסיר. יום, יומיים שלושה. ר' שלום החליט שמתפקידו לאתר את הנער ולהשיבו לחיק אהבת התורה. נקש על דלת בית הוריו, נכנס פנימה, ולהלן השיחה המאלפת שהתפתחה ביניהם:

"שלוש עליך יקירי. בימים האחרונים לא ראינו אותך, וחששנו אולי נפלת למשכב, או שמא משהו אחר מציק לך..."

"לא, מורי ורבי, ב"ה, אני מרגיש טוב, אני גם אוהב ללמוד גמרא, אלא שהשבוע אחסיר. בשבוע הבא אשוב לספסל הלימודים ביתר שאת."

"מה קרה? משהו חולה במשפחה?"

"לא, חלילה. יש לי סבה צדדית שמונעת ממני להשתתף בשעור, אך כמו שכבר אמרתי אני מבטיח להשתתף בשקידה מיד עם סלוק הטרדה."

"סתם מענין, מה הטרדה שמצליחה להפריע לך דוקא באותה שעת ערב מוקדמת של השיעור?"

"קשה לי לספר, אני מתבייש... זה לא בשביל הרב..."

"ר' שלום הפציר בו בעדינות שיספר על מה ולמה ההיעדרות, עד שלבסוף נכנע הבחור להפצרותו ונאות לספר:

"את האמת אספר: השבוע מתקיים המשחק המרכזי ב"כדורגל", שעות המשחק חופפות לשעות השעור, ואני לא מסוגל לוותר על רגעיים אלו!"

"ר' שלום שמע את הדברים ושתק שתיקה קצרה. אחריה הרים עיניים אוהבות ואמר: "ידידי היקר, טוב, שמעתי והבנתי. רק מה שמעניין אותי מה סוד האושר במשחק הכדור. הייתי שמח מאד לשמוע מקרוב על מהלך המשחק."

התלמיד חש בנוח ליד ר' שלום החביב, והדברים קלחו מפי בפשטות:

"אם הרב רוצה אסביר לך" אמר בחיור, "המשחק בנוי על שתי קבוצות המשחקות אחת מול השנייה, ואם נרצה להגדיר את ההצלחה על רגל אחת נאמר - שמי שמבקיע את השער הוא המאושר, זאת אומרת, בצדי המגרש יש שער רחב ממדים ומי שבוטע בכדור ומכניסו לשער הוא המנצח. הרגע שהכדור נכנס לשם - הוא הרגע של המשחק!"

"ר' שלום העמיד פני תם כמי שאינו מבין כלל בכדור ושאל שאלה: "מה החכמה הגדולה להכניס כדור לתוך השער?! בוא עמי ואראה לך איך אני בועט לתוך השער עשרים כדורים במהירות הבזק."

הבחור חייך: "את העיקר שכחתי לספר לרב! ליד השער עומד שומר והוא משתדל למנוע, והחכמה היא להתגבר עליו להכניס את הכדור."

"אני רוצה להבין", בקש ר' שלום, "אותו שומר לא הולך לישון? הוא נמצא ליד השער עשרים וארבע שעות בימימה, אוכל שם וישן שם?"

"מה פתאום!" צחק הנער, "ודאי שהוא הולך לישון. הוא עומד שם רק בשעת המשחק. ואחר כך הוא שב לחיי היום יום."

"אם כך" שאל ר' שלום, "מה הבעיה, נבוא בלילה כשהשומר הולך ונבקיע את השער ללא שום בעיה..."

הבחור הגביה את קולו: "דוקא משום כך, דוקא מכיון שהשומר הסתלק ואין קושי להכניס את הכדור - אין זו חכמה להכניס את הכדור. החכמה והגבורה היא רק בשעת הקושי, כשעומדים במגרש שחקני הקבוצה היריבה ומנסים בכל כוחם למנוע את הבקעת השער. אם אז הצלחת להבקיע - זו הצלחתך הגדולה!"

"ר' שלום נעמד על רגליו, הביט על הבחור ואמר בקול: "ישמעו נא אוזני מה שפיך מדבר. האם לבוא לשיעור בשבוע הבא זו גבורה?! אתה הרי רוצה ללמוד, ובשבוע הבא לא תהיה לך שום מניעה לבוא לשיעור, אם כך, החכמה אינה גדולה במיוחד. החכמה הגדולה היא בשעה שיש מפריע שעומד בשערי בית המדרש ומונע את הכניסה. בשעה זו, וקודת האושר היא להבקיע את השער!"

כשבאים ימים "שאינן בהם חפץ", כשהיצר הרע שוב אינו שולט - אז אין זו חכמה גדולה להמנע מעברות. כל מה שנתן לנו היצר הרע, הוא כדי שנעמוד בניסיונות ונקבל עליהם שכר.

אמרו, אפוא, אנשי כנסת הגדולה: "לא איהו בעינן ולא אגריה בעינן" - איננו רוצים לא אותו ולא את שכרו. הנה תראה, רבונו של עולם, מה קרה: כבר נחרב בית המקדש, היינו שבעים שנה בגלות, ועדיין יצר הרע מרקד בינינו ואיננו מצליחים להתגבר עליו. אנא, קח אותנו מאתנו!

"אותיבו בתעניתא תלתא יומין ותלתא לילואתא" - ישבו בתענית שלשה ימים ושלושה לילות, עד שמשמים מסרו את היצר הרע דעבודה זרה בידיהם. "נפק אתא כי גוריא דנורא מבית קדשי הקדשים" - ראו דמות גור אריה של אש יוצאת מתוך קדש הקדשים. רדפו אחריו, תפסו אותו, שמוהו בתוך סיר של עופרת ובשלוהו עד שמת. רק שיערה קטנה ממנו נפלה ארצה, ומחמתה יש עדיין יצר הרע של עבודה זרה בעולם.

זהו שנאמר כאן: ונאספו שמה כל העדרים - אנשי כנסת הגדולה, וגללו את האבן מעל פי הבאר - הצליחו לבטל את היצר הרע של העבודה זרה, ולבנות את בית המקדש השני, "והשקו את הצאן" - כלל ישראל חזרו להנות מהשפע שנבע מה"באר" - מבית מקדשנו ותפארתנו.

אלא שאז התגלעה מחלוקת בעם ישראל, שנאת חנם. ומה קרה?

והשיבו את האבן על פי הבאר למקמה - עם ישראל השיבו את היצר הרע והחריבו גם את בית המקדש השני. שוב נסתתמה ה"באר".

(ומתוק האור)



"ויעבד עמו עוד שבע שנים אחרות" (כט, ל)

"מה ראשונות באמונה אף האחרונות באמונה, ואף על פי שברמאות בא עליי" (רש"י).

סוחר אמיד, בעל בעמיו, הפליג לרגל מסחרו באוניה בלב ים. לפתע סער הים והאוניה נטרפה ושקעה במצולות. כל נוסעי האוניה נספו, מלבד הסוחר שנסחף עם הזרם והושלך על חופו של אי קטן ולא מיושב.

הוא צנח על האדמה באפיסת כוחות לאחר מאמץ גופני אדיר של שחיה ממושכת כשכל העת המוות נושף בעורפו.

מחשבות עגומות מאיימות להטריף את דעתו: היכן אני נמצא? עד מתי אשהה כאן? בזו אחר זו עולות דמויות הקרובים אליו, געגועים שוטפים אותו לאשתו ולילדיו מלווים בתהומות עצב.

יום ועוד יום, והמציאות טופחת על פניו. חילוץ לא נראה באופק. גם לקושי יש קצב וסדר יום והוא מסתגל ומתרגל, מנסה לאתר מזון ומקום לשרוד.

עמוק בלב שוכן לו בכי לצד מעיינות כאב, יגון עוטר ונושק לאנחה. הרעב מכה בו, הספק מכרסם, בדל תקווה מנסה לתפוס אחיזה. הוא מתפלל בלהט לבוא שיציל אותו ובכל יום נוהג הוא לסרוק את האופק מקצה עד קצה, אך שום דבר לא נקלט בטווח ראייתו.

תשוש ופצוע הוא בונה לעצמו צריף קטן מעצים שנסחפו אל החוף, לפחות יהיה לו מחסה מחיות טורפות. לצריף הוא מכניס את מעט חפציו שהיטלטלו אתו ביים. זה היה כל רכושו בעולם, זה היה כל עולמו.

הצריף היה בשבילו הכל! באחד הימים, כאשר יצא מצריפו והלך לחפש מזון, פרצה דליקה וכלתה את הצריף ואת כל חפציו, להבות האש גדלו והתפשטו ואיימו לשרוף את כל האי.

עשן שחור היתמר אל על. לנגד עיניו נחרכו ונעלמו מיטלטליו, עולמו עלה באש לקול צפופו ולחש להבות.

כל שנותר לו הפך למאכלת אש. המשען היחיד שלו, המעט שהצליח ליצור בכל כוחות הגוף והנפש נמוג. עומד מול האש, בלי יכולת להניע אבר, דקות של הלם. אחר כך התיישב על אדמות האי, שטף דמעות פרץ וכל היאוש שבועולם שקף מעיניו. הנמציית הייסורים, שיאה של שפלות.

הוא גנח בצער ובלב מיוסר פנה לבוא ובכה: אבא, למה? למה זה קורה לי? למה בא עלי אסון אחר אסון?

אין אונים הוא מוביל את שרידי גופו החבול אל מערה סמוכה ונרדם. מוקדם בבוקר הוא מתעורר לקול רעש אדיר. מבוהל הוא משפשף את עיניו וקולט ספינת הצלה מתקרבת.

הוא עומד המום, חלום חיי ומתגשם. "איך ידעתם שאני כאן?" - שאל נרגשות את מושיעיו.

"שבועיים אנו מחפשים אחרך, רק אתמול ראינו את סימני האש והעשן ששיגרת אלינו, הם היו סימני הדרך שהובילו אותנו להצלתך" - - -

דוגמאות רבות, רבות מאוד, ניתן למצוא בכל תחומי החיים.

ברשימות חיי של האדם - כל אדם באשר הוא - מצויות התרחשויות דומות. כאשר מתעקש להגיע, לדחוף, לפרוץ... - והדבר נמנע ממנו, ורצונו אינו מתגשם בפועל - חושב הוא עצמו לביש-מזל.

אולם לבסוף, יש גם יש, שמתגלה לו הטוב האמיתי, נוכח בעליל שהמניעה ממנו - אי הצלחה שלו - היתה הטובה הגלויה, לעיתים הצלת חיי ממש!

על כגון זו כתב רבינו בחיי בספרו "חובות הלבבות", "וכן ראוי שתבחין את נפלאות ה' בהנהגת העולם, על ידי שתסתכל תמיד בתוצאות הסופיות של המאורעות העוברים עלינו, הנראות כרעות בתחילתם ובאות עלינו שלא ברצוננו, ובסופן הולכות לטובה."

ומסופר על חבורת עובדי דרכים שלנה ליד קיר אחד, ובא כלב וטינף את אחד מן החבורה, ההוא נייעור משנתו וקם לרחוץ את עצמו, וכשהתרחק מחבריו נפל עליהם הקיר ומתו, והוא ניצל.

והרבה פעמים קורים מקרים דומים..."

ניתן לשער מה חש אותו אדם בעת שאירע לו האירוע. אפשר שהתמרמר על רוע מזלו, כי הנה כשהוא מבקש להתנמנם לשעה קלה מעמל יומו, גם זה לא ניתן לו. אפשר שגם הררר לעצמו כמה מאושרים חבריו, שהנה הם נמים את שנתם בשלווה, בעת שבה עליו לקום להתרחץ מהתקלה שאירעה לו. אולי הוא גם נזכר במאורעות דומים שקרו לו בעבר, ומכולם הסיק שאכן הוא ביש מזל ללא תקנה. והנה כעבור שעה קלה בלבד התברר שההיפך הוא הנכון ודווקא לו השעה שיחקה לטובה.

הנה בפרשתנו מגלים לנו קורטוב מאישיותו הכבירה של בחירי האבות. פרק באמונה ובטחון שאפיינו את יעקב אבינו. גם כשנגרמה רעה על ידי בעל בחירה - לבן הארמי, קיבל הכל בסבלנות מתוך אמונה שכל מה שעושה ה' הכל לטובה.

על כך מעיר ומאיר הגרי"צ מסלנט בספרו "באר יוסף": "אנו מוצאים לאחר שיעקב עבד ללבן שבע שנים תמימות בעבור רחל - "ויהי בבקר והנה היא לאה". הפתעה גמורה.

נקל לשער את ההתמרמרות שהיתה פוקדת כל אחד מאתנו אחר דבר כזה. אין ספק שבן תמותה רגיל היה מגיב על כך ברוגז גדול ובכעס רב שעולה היה עד לב השמים. ואם אין אפשרות להקים קול צעקה היה לפחות הולך עצוב ונדכא ונשבר לרסיסים.

והנה כאן לא נאמר אפילו "ויחר אף יעקב" אלא הוא פונה ללבן וקובל בניחותא על הרמאות: "ויאמר [בלשון רכה!] אל לבן מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רימתני?" (בראשית כט, כה)

יעקב אינו יוצא מגדרו. הוא מקבל הכל באהבה ובאמונה שמהלך זה מכוון משמים לטובתו ולאושרו.

כמה יש לנו ללמוד ולהתפעל מגבורתו ושליטתו על כחות הנפש שבקרבו. "ועבד עמו עוד שבע שנים אחרות" (שם, פס' ל) פירש"י: "אחרות - הקישן לראשונות מה ראשונות באמונה אף האחרונות באמונה. ואף על פי שברמאות בא עליו".

מדברי רש"י אלו עומדים לנו על גודל צדקותו של יעקב. הוא לא התמרד נגד רמאותו וחוצפתו של לבן שהעבירו שלא ביושר שבע שנים נוספות, שגם אותן עבד באמונה וביושר. וכל זאת למרות שרמאות זו הולידה צרה נוספת ליעקב.

כידוע שמר יעקב אבינו את כל התורה, ובדודאי הציקה לו מאד העובדה שניאלץ לשאת שתי אחיות. בגמרא מובא שלעתיד לבוא כאשר יתנו ליעקב כוס של ברכה כדי לברך יאמר: "איני מברך שנשאתי שתי אחיות בחייהן" (פסחים קט"ו ע"א).

למרות כל זאת לא מצאנו את יעקב מתנגח עם לבן על דבר זה. הוא קיבל הכל באהבה מתוך אמונה ש"כל דעביד רחמנא לטב עביד".

מהתבוננות נוספת בפרשת אמונה זו, למדים אנו שגם אם רשע ורע מעללים נטפל ומציק לאדם על לא עול בכפו, עליו לדעת שהכל מכוון משמים לטובתו ולאושרו. מרמאותו של לבן שגבלה באכזריות נוראה ושיבשה ליעקב את עבודת ה', צמחה הישועה והגאולה לישראל בגלוייתו השונות.

כך מצינו במדרש איכה (בפתיחתא) שבשעת החורבן באו האבות ומשה רבינו, וכל אחד מהם טען והזכיר את זכותו לפני הקב"ה, ולא נתקבלה טענתם. עד שקפצה רחל אמנו ופירטה את עניין נישואי אחותה ליעקב, ואיך שריחמה על אחותה שלא תצא לחרפה, ומסרה לה את הסימנים שמסר לה יעקב. והוסיפה וטענה: "ומה אני שאני בשר ודם עפר ואפר ולא קנאתי לצרה שלי וכו', ואתה מלך חי וקיים, רחמן וכו' - מפני מה קנאת לעבודה - זרה שאין בה ממש". ועיין שם כל העניין באריכות.

התגובה לדבריה לא איחרה לבא "מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה ואמר: בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן. ה"ד: 'קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו' כה אמר ה' מנעי קולך מבכי וגו', ויש תקוה לאחריתך וגו' ושבנו בנים לגבולם" (שם, במדרש)

זכות עמידתה של רחל בנסיון וצדקותה היוצאת מגדר הרגיל, הצליחה לפעול לגאולת ישראל יותר ממה שפעלו האבות ומשה רבינו גם יחד. אילו היה נושא יעקב את רחל מיד בתום השבע שנים הראשונות, וכפי שתוכנן מראש - היתה חסרה לכלל ישראל הזכות לצאת מן הגלות!

כל חיי האדם הם לטובה, וגם אם אין הטובה נראית לו לאלתר, הרי היא תעלה ותצמח בבא העת.

(בנועם שיח)

אומרת התורה - (כה) ויהי בבקר והנה הוא לאה...
שואלים חז"ל - מה, רק בבוקר הוא ידע שזאת לאה?
ואומרים - כן, הוא ידע רק בבוקר...

אומרת הגמרא (מסכת ב"ב,) שמסר יעקב אבינו סימנים לרחל אמנו, ובעלי התוספות כותבים, שהסימנים האלה הם - חלה, נידה והדלקת הנר. אלו שלושת הסימנים של הבית היהודי, ורחל אמנו, בשעה שראתה שאחותה הולכת להתבזות, מסרה לה את הסימנים, כדי שלא תצא לבושה ולחרפה....

יעקב אבינו בא בלילה, ושואל אותה את הסימנים, והיא אומרת לו אותם...חשב יעקב אבינו, שבאמת זו רחל, לא חשב על משהו אחר...

אדם שחי באי בודד... הוא לבד, אין אף אחד באי. יש לו וילה, יש לו שמש, יש לו דשא... ב"ה מבסוט.

כמה חולצות יש לבן-אדם הזה בבית?
יש לו קניין והוא יכל ללכת לקחת מה שהוא רוצה משם...
מה הוא צריך?
שנים ליום חול ושתים לשבת מקסימום...
למה אדם יש לו מיינום 18 חולצות בארון?! בשביל מה הוא צריך את כולם?!
אז מי שהולך עם לבן, יש לו פחות בעיות... אבל מי שהולך עם צבעוני, הוא בבעיה, כי מה, תבוא כל יום עם אותה חולצה?!
בלבן אי אפשר לדעת, הכל אותו צבע ☺
מי שבא עם צבעוני, צריך להחליף כל יום חולצה, אחרת יגידו לו "מה, אתה לא מתרחץ"? ☹
אז הוא חייב להחליף...

אבל אם הוא באי בודד, הוא יכל ללבוש אותה חולצה מראשון עד שישי...
כל מה שיש לאדם, זה כי הוא נמצא עם אחרים, הוא חייב לרוץ אחריהם, אז אין
לו ברירה...
לפני כמה שנים, היה למישהו מיקרוגל?
מי היה צריך, היה לוקח סיר ושם על הגז ומחמם...
אז למה אתה צריך מיקרוגל?
תשמע, השכנים שלי אמרו שכדאי שיהיה לי אחד!
למי פעם היה מייבש???? הכל היו תולים בחוץ.... השמש היתה מייבשת...
היום התריסים סגורים, שמש לא מייבשת... המייבש פועל.... "למי יש זמן?!"...
הורים מבוגרים שלנו, אין להם בבית לא מייבש, ואין להם מיקרוגל, אפילו לא
שמעו מזה...
היום ב"ה, יש לכל אחד, שנים מיקרו ואחד תרגום ☺
אפילו מיחם אין להם בבית... "מה רע בקומקום?"
על פלאפון, מי מדבר בכלל!?!
אומר רבינו בחיי - כל העולם, מתנהג מסביב לקנאה. כי הקב"ה יצק את הקנאה,
ביום שהוא אמר ויהי אור, נוצק עם האור הקנאה.
מאיפה אני יודע שזה לא התחיל אצל הבן-אדם?
ביום הרביעי לבריאה, היו שמש, ירח וכוכבים. באה השמש ואמרה - ריבוננו של
עולם, אין שני מלכים, משמשים בכתר אחד.
אמר לה הקב"ה - לכי ומעטי את עצמך!
מה שייך אצל ירח קנאה? מה ירח הוא בעל חי? יש לו רגשות!
הפירוש הוא, שכדי לתפעל את הבריאה, הפעיל הקב"ה את מערך הקנאה, כי הוא
נצרך לקיומה של הבריאה!
בלי זה, אומר רבינו בחיי, העולם לא אז.

את רוצה לאכל... תאכלי.... תמותי!
אמרה חוה (פרקי דרבי אליעזר פרק י"ג) - אם אני אוכל לבד, אני ימות לבד... לא רוצה!
נאכל ביחד, נמות ביחד!
מה אכפת לך שהוא ישאר???
אם אני ימות והוא ישאר, ימצאו לו אישה אחרת. לזה אני לא מסכימה!
אומר רבינו בחיי, בספרו **חובת הלבבות** - מעשה בקנאי וחברו, שעשו טובה למלך.
הוא עשה טובה קטנה וחברו עשה טובה גדולה.
אמר המלך - כל מה שתבקש אתן לך, ולחברך כפליים!
תבקש 50 מיליון דולר! ולחברך אתן 100 מיליון דולר!
מה הוא אומר למלך???
אדוני המלך, תעשה טובה, תוציא לי עין... ולחברי כפליים!
אומר רבינו בחיי - זה היסוד של קנאה!
הוא יהיה עיוור, ילך עם מטאטא.... העיקר שאני יראה בעין אחת!
זה טבעו של האדם, זה מה שהאדם נמשך אליו....
רבתי, בואו נראה את הטכניקה, שעליה בונה השטן את היסוד שלו, דברי חז"ל
הקדושים והטהורים:

אומרים חז"ל (בראשית רבה, פרשה נו, אות ד) - **יאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי**
(בראשית כב, ז), **כא לו סמאל אצל אבינו אברהם אמר ליה סבא סבא אברהם לך סבי היקר,**
איבדת את שניות הרעת שלך?!, **בן שפתן לך למאה שנה אהה הולך לשחטו, אמר לו על מנת**
כן אני מוכן. אמר לו ואם קנסה אותך יותר מכן את יכול לעמוד, (איוב ד, ב): הנסה דבר אלקיך
תלאה, אמר לו ויתר על דין. אמר לו למחר אומר לך שופך דם את חייב ששפכת דמו של בןך
הוא תבע אותך על ששפכת דמים, אמר לו, על מנת כן. וכיון שלא הועיל מקנו פלוס כא לו
אצל יצחק, אמר לו ברא דעלך בקתא הנה הבן של האישה המסכנה... שרה אמנו נשאה בבית
לבד, הולך הוא לשחטך אתה יודע שהוא הולך לשחוט אותך?!, אמר לו על מנת אני מוכן.
אמר לו אם כן פל אותן הפרגוזיות שעשית אפך לישמעאל שנצאה דביתה ורוקת תדע לך, לא
סתם אתה תמות... אלא כל הבגדים שיש לך בבית... כל הצעצועים, כל הספרים, הכל יקבל
ישמעאל! ואתה איך מקניס בלכך. פד לא תיעול מילא תיעול פלגא, הך הוא דקתיב: ויאמר
יצחק אל אברהם אביו אבי, למה אבי שתי פעמים, פדי שיתמלא עליו רחמים.
אני לא מבין, מה השטן ממשיר, ומנסה לשכנע את יצחק, אם הוא כבר אמר לו שהוא
מוכן למות!?!
כי השטן יודע, שאדם מוכן למות, אבל רק שאדם אחר לא יגע לו בחפצים שלו! כך
אומר המדרש...
רבתי, לאחר שלמדנו את דברי חז"ל, על יסוד הקנאה, נוכל להבין את המעשה של
רחל אמנו, ומכאן בע"ה להתקדם:

מהו היסוד של קנאה?
קנאה מופיעה לראשונה בתורה (ל, א)... **ותקנא רחל באחותה...**
אומר הסבא מקלם יסוד נפלא - ברגע שבו-אדם עושה מעשה אחד, המעשה האחד
מקרין לגבי מעשה אחר. הוא מדבר את הדברים והאלה, אודות משה רבינו.
אם משה רבינו, נתן את עיניו וליבו מצר על ישראל. הוא לקח על עצמו עול... לוקח על
עצמו משאות....
בשעה שמשה רבינו מדבר דברים קשים כנגד הקב"ה - **למה הרעתה לעם הזה למה זה**
שלחתי... ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה...
ביקשה מידת הדין לפגוע במשה... מה אמר הקב"ה??
הניחו לו!!! שבשביל כבוד ישראל דיבר!
שואל הסבא מקלם - מאיפה אתה יודע?
אם אתה יודע, שמשה רבינו מוכן לסחוב על עצמו את העול של ישראל... נושא
בסבל... זה מוכיח, שבגלל כבודם של ישראל הוא אומר את זה.
אותו דבר רחל אמנו. אם היא לקחה את הסימנים ומסרה את זה לאחותה, מותר ידיעה
שאחותה תהיה אשתו של יעקב, וע"י כך, היא תהיה אשתו של עשו... היא עושה את
זה, ואין בה קנאה!
אם התורה אומרת **ותקנא רחל באחותה**. זה סימן שהיא קנאה, במעשיה הטובים...
אישה שעושה מעשה כזה, היא נטרלה את עצמה ממידת הקנאה, שאדם מושרש בה,
ולכן אחרי שהיא נטרלה את עצמה... אם התורה מעידה **ותקנא רחל באחותה**... חייב
להיות, שהיא קנאה במעשיה הטובים!
גם אצל הקב"ה, מצאנו מידה שנקראת קנאה...
הגמרא (מסכת עבודה זרה נה, א) **מביאה** - **שאל אגריפס שר צבא את ר"ג כתיב**
בתורתכם (דברים ד-כד) **כי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא כלום מתקנא אלא חכם**
בחכם וגבור בגבור ועשיר בעשיר אמר לו אמשול לך משל למה"ד לאדם שנשא אשה
על אשתו חשובה ממנה אין מתקנאה בה פחותה ממנה מתקנאה בה הוא מצא אשה
צדיקה... משהו מיוחד... הוא רוצה להתחתן עם אשה צדיקה... היא מוותרת... אבל
אם האשה פחותה ממנה"ה "מה, אני לא טובה לך?!"... אם היא היתה צדיקה, אני
מבינה, אבל אם היא לא היתה צדיקה, אז למה אתה לוקח אותה?
אמר לו רבן גמליאל לאגריפס המלך - **הקב"ה הוא האל הגדול הגיבור והנורא... במה**
שייך אצלו קנאה??
שהולכים ולוקחים עבודה זרה, של עץ ואבן, ואומרים על העץ והאבן, שהוא אלוהים!
כאן באה מידת הקנאה!!!
איך יכל להיות שאתה לוקח עץ ואבן, ואתה אומר "הנה, זה האלוהים!" כאן באה מידת
הקנאה של הקב"ה!
אם ככה, עכשיו נוכל להבין את היסוד הנפלא:
למה חרב בית ראשון?
בגלל עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים...
בא מנשה ומכניס צלם להיכל. אמר הקב"ה "צריך להחריב את בית המקדש" למה?
אני האלקים, אדוני האדונים... אתם מכניסים פסל לבית המקדש!?! ועליו אתם
מכריזים שהוא האלוהים??

אתה רץ אחריו... רץ ורץ... עד שאתה עובר לוויולת קרקע, כדי להתרגל לקרקע ☺
כל הזמן אתה רץ! בשביל מה אתה רץ??
האדם, **אומר רבינו בחיי**, כל הזמן הוא בריצה, כל הזמן הוא צריך להשיג את
האחרים. זה כבר היה חקוק בבריאה, עוד לפני שהיו כאן בני-אדם!
אומר רבינו בחיי - היסוד הזה של קנאה, יצוק בבריאה, והוא לא רק אצל בני
האדם, הוא נמצא גם אצל בהמות.
איזה בהמות?
על הנחש, אומרת הגמרא במפורש (מסכת סנהדרין) - בשעה שראה הנחש,
שצוללים לאדם הראשון בשר ומביאים לו יין, נתקנא הנחש באדם.
גיידו לי - תשמע... הנחש הזה, זה לא כמו הנחש של היום... זה היה נחש עם
רגלים... היה מביא כל מיני אבנים טובות... זה לא בעל חיים, אל תביא דוגמא ממנו!
בסדר, אני מקבל. אבל מצאתי מדרש ☺
אומר המדרש, כשאלוהי הנביא מביא שתי פרים, פר אחד הולך לעלות לנביאי הבעל
והאשרה, ופר אחד הולך לעלות לשם ה'... שני אחים שגדלו אצל אמא אחת... אותו
גודל... גדלו במרעה אחד... אומר להם אליהו "לכו...
הוא לא מוכן ללכת.. למה??
אומר לו העגל - אח שלי ילך לה, ואני אלך לעבודה זרה??
ואם אתה שולך לא היה פה? היו לוקחים רק פר אחד לעבודה זרה, היית הולך?
בטח שהיית הולך, אף אחד לא שואל אותך... אז מה אכפת לך עכשיו ללכת??
הוא אומר - אם אני הולך לבד, אז לא אכפת לי, אבל איך יכל להיות שאח שלי ילך לה,
ואני ילך לעבודה זרה? לא מוכן! אם אני לבד... לא אכפת לי...
מאיפה זה בא??
היסוד של הקנאה, מחלחל גם לבעלי חיים, ורבותינו אומרים, שיסוד הקנאה נמצא גם
אצל מלאכי השרת.
אמנם מלאכי השרת, בינם לבין עצמם אינם מקנאים, כי בשמים אין קנאה... במה הם
מקנאים?
בבני-האדם. הם רואים את בני האדם ומקנאים בהם!
כותבים רבותינו, שהיה מלאך אחד, שהיו לו 12 כנפיים, זה היה השיא במלאכים. הוא
נתקנא באדם, וקיצצו לו שישע כנפיים. התכווץ בגלל הקנאה שלו...
רבתי, קשה מאוד לדבר על אנשים גדולים. לא רק שקשה, אלא אסור!
אומרים חז"ל בגמרא (מסכת שבת ק"ט) - **אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, ואם**
ראשונים כבני אדם אנו כחמורים
אתה הולך לדבר על האבות הקדושים... על שנים-עשר השבטים... אתה צריך
להיזהר במה שאתה הולך להוציא מהפה...
אבל אתם רואים שחז"ל כותבים את זה, למה??
כי הם רוצים שנלמד. לא סתם הם כותבים דברים!
אדם מוכן למות! אין לו בעיה למות... יש לו בעיה, שמישהו אחר יהנה ממה שיש לו.
זה יסוד הקנאה, שמתפעל את האדם.
רבתי, הולכת חוה, מפתה אותה הנחש לאכל מעץ הדעת... את רוצה לאכל?! תאכלי!
לא... היא הולכת לבעלה ומפתה אותו גם "בא תאכל גם איתי"... בשביל מה??

כי אני ה' אלקיך אל קנא – כאן באה מידת הקנאה.

באה רחל לפני הקב"ה, ואומרת – ריבונו של עולם, למה החרבת את בית המקדש?! כי קניאת לעבודה זרה! אני נתתי לאחותי את הסימנים, ולא קנאתי לצרה שלי! אז גם אתה, תבנה את בית המקדש...

בוודאי שמעשה העקידה, הוא מעשה גדול ממסירת הסימנים ... ודאי שהוא יותר גדול, כי אתה מזכיר אותו בראש השנה... אז למה כאן, בבניית בית המקדש, הזכות של רחל היא זאת שעומדת?

התשובה לכך היא פשוטה – כי בית המקדש, בגלל עבודה זרה, ובית המקדש חרב בגלל עבודה זרה, ועבודה זרה הוא המקום שהקב"ה הוא אל קנא!

אומרת רחל – ריבונו של עולם, אני שאני בשר ודם, לא קנאתי לצרה שלי, אז למה אתה מקנא??

אמר הקב"ה – בשבילך רחל, בטענה הזאת, אני מחזיר בנין למקומם! זאת טענה! אישה שקרובה ממידת הקנאה, נטרלה עצמה ממידת הקנאה ... זאת האישה שבזכותה יבנה בית המקדש!

לאחר היסוד הזה, נוכל עכשיו להבין דבר נפלא:

אומר הספר מעדני שמואל – בשעה שמגיע יעקב אבינו לארץ ישראל... בכניסתו לארץ ישראל, מתה רחל אמנו ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל. למה דוקא בכניסתו לארץ ישראל היא מתה? לא יכלה למות בחור? לא יכלה למות, אחרי שהיו גרים כאן כמה חודשים?!

אומר הרמב"ן (פרשת ויחי) את התשובה – האבות הקדושים בא"י, שמרו את כל התורה כולה, ולכן לא יכלה יעקב להיות נשוי, לשתי אחיות. רחל אמנו מסרה את הסימנים לאחותה. אחותה היתה הראשונה, שנשאה ליעקב. רחל אמנו, היא האישה השנייה שנשאת ליעקב.

אז אם נכנסים לא"י, מי האשה הראשונה שצריכה למות?

האישה השנייה. מי שנכנס שני, הוא מת ראשון. לכן נפטרה רחל, בכניסה לארץ ישראל. יוצא, שכתוצאה ממסירת הסימנים, רחל אמנו מתה!

יוצא שכיבת המוות שלה היתה, כי עשתה טובה לאחותה!

עשיית טובה לאחותי, נתתי לה את הסימנים, ואני משלמת בחיים שלי!?!?

אומר הקב"ה – תקבור אותה בדרך, שזה יהיה הסמל, שבזכות האישה הזאת תבוא הגאולה! אישה שמסרה את עצמה, מתוך ידיעה, שיתכן שהיא תמות, כשיכנסו לארץ ישראל, ואעפ"כ, היא הלכה ומסרה לה את הסימנים!

היא מסרה לה את הסימנים מתוך ידיעה, שהכל שווה, בשביל שאחותה לא תצא לבושה ולחרפה. הכל שווה!

אישה שעד כדי כך נטולת קנאה, זאת האישה שבזכותה, אומר הקב"ה – אני מחזיר בנין למקומם.

זיפגע במקום יולן שם וגו', וישכב במקום ההוא, ויחלום והנה סלם וגו' (כח, יא, יב)

בפרשה זו מספרת התורה את יציאת יעקב מבית יצחק אביו, בלכתו לבין הארמי חרנה, ומפסוקים אלו יש ללמוד הרבה כמה צריך האדם להתרחק מן החטא, וכמה יש לפחדו שמה נכשל בחטא, ומאיך, כמה שלוה יש ליראי ה' שאינם פוחדים משום דבר אחר.

הנה יעקב עוזב את בית יצחק אביו מקום הקדושה, והלך אל לבן הרשע, ופחד שמה יכשל וילמד מדרכיו הרעים, ואמנם כדי שלא נטעה ונעלה בדעתנו שחשש שמה ישפיע עליו לבן ממש, ראוי להזכיר את דברי יעקב בתחילת פרשתו וישלח, "עם לבן גרתי והיה לי שור וחמור", ודרשו (ראה רש"י שם) עם לבן גרתי ותר"ג מצוות שמרתי. ואמר הרב מבריסק זצ"ל, (בשם ריבענר מגרמניה) האיך באמת הצליח יעקב שעם לבן גרתי ותר"ג מצוות שמרתי, מפני ש"ויהי לי שור וחמור" שנדמה בעיניו לבן הרשע לא יותר משור וחמור! ואטו אם יהיה אדם ברפת ילמד מן הבהמות? ולכן לא השפיע עליו מעשיו הרעים. (וסיים הרב זצ"ל שאעפ"י שאין זה פשט הפסוק, אך זוהי השקפה נכונה), וא"כ יעקב הולך לשהות עם "שור וחמור", ובהסתכלותו כזו על הרשע גם בלי להיות בדרגת יעקב אבינו עמו כבר היינו רגועים, כ"ש יעקב אבינו מאלוקים בחיר האבות, וא"כ יצא להבין על מה פחד? כי מה למלאך אלקים עם שור וחמור?

ומי"מ יעקב אינו רגוע, עדיין פחד לבו מי יודע... ומה עושים בשיש עוד חשש רחוק מלהיכשל במשהו, אצלנו הדבר פשוט, לוקחים ספר תהלים ואומרים כמה פרקי תהלים... אולי גם הולכים לצדיק לקבל ברכה, אך יעקב אבינו, לימדנו חז"ל (מד"ר סח, יד) עה"פ "וישכב במקום ההוא" במקום ההוא שכב אבל י"ד שנים ששימש בבית שם ועבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה! כלומר: על חשש רחוק כזה חגר יעקב עצמו לי"ד שנים רצופות בעמל התורה נורא שלא שכב לישון כלל!

ואחרי כל זה מה חושבים אנו כעת? בודאי אין יותר ממה לדאוג, לא! יעקב עדיין פוחד, ומעתיק תחוננים לפני ה' ונודר נדרים כמבואר במהלך הפסוקים, "יודר יעקב נדר" וגו' ושבתי בשלום אל בית אבי (נט, כא) ומפרש רש"י, שלם מן החטא שלא אלמד מדרכי לבן.

ולמה באמת חושש יעקב כ"כ? מפני שבאמת אין סוף וגבול לפחד מן החטא! יסוד זה יודעים הצדיקים, שכח החומר חזק ועלול להכשיל את האדם, ולרוב דאגתם ויראתם מן החטא חוששים תמיד, וכדאמרו חז"ל צדיקים חוששים את עצמם, ולכן בסוף ניצולים מן החטא.

וסיפר אדמו"ר הגרי"ז חסנון זצ"ל, שהגר"א מוילנא הוצרך פעם לצאת לרחובה של עיר, וכדי שיהיה בטוח שישבו שלם ולא ייפגם חלילה בפגם כל שהוא, התיישב ללמוד (כמו שהגר"א לומד...) פרק ראשון שבמסילת ישרים י"ד פעמים. והדבר הפלא ופלא, יעקב אבינו על שהיה בבית רשע, הוצרך י"ד שנים של עמל התורה, הגאון מוילנא על יציאה אחת מביתו לרחוב הוצרך י"ד פעמים חזרה על פרק ראשון במסלת ישרים, ואילו אנו... מסתפקים באמירת ה' יעזור, יהיה בסדר...

פעם הוכיח הגר"א לפאין ז"ל תלמיד אחד בנודקו זו, היה זה כשחש לפניו תלמיד אחד שבדעתו לנטוע לשמחה משפחתית במקום פלוגי, ר' אליהו שכנראה הבין לפי הענין שלא הכל יהיה שם על תהרת הקודש, ואולי גם מחיצה כראוי לא תהיה וכו' שאל את הבחור, ועם שמירת העיניים היך בטוח?

נענה הבחור ואמר אשתדל לשמור את עיני, וה' יעזור, פנה אליו ר' אליהו ואמר לו: ראהו אני כבר זקן מאד, ובעין אחת אינני רואה כבר כלל, והשנייה ג"כ כבר חולה, ואעפ"כ כשאני יוצא לרחוב רעדה תאחזני ואינני יוצא סתם, ואילו אתה בחור צעיר עם רתיחת הדם ושני עינים בריאות וטובות ואיך פוחד?!

ונתבונן עוד מגודל יראת חטא של יעקב אבינו ע"ה.

"וישכב במקום ההוא ויחלום והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", בחלומי רואה יעקב אבינו את כל העולמות, עולם העשיה, בריאה, יצירה, אצילות, והנה סולם מוצב ארצה וגו', היינו שהראו לו את כל הנובאות העתידות ואת כל התכלית של עם ישראל לדורותיו (ראה ברמב"ן) והקב"ה מבטיחו ושמתין בכל אשר תלך והיה זרעך ככפר הארץ וכו', ולפי מושגינו, הרי שכשנתעורר יעקב משנתו - היה צריך לצאת ברקידה ולשמחה שמחה גדולה.

אך בפסוק כתוב "ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי", וברש"י פירש שאם ידעתי לא ישנתי במקום קדוש כזה, כלומר: במקום לשמוח, יעקב פוחד שמה נכשל בנדנד קל של חטא שישן במקום המקדש, והרי"ז נורא למתבונן לדעת ולהשכל מהי "יראת חטא", וכמה רחוקים אנו מהשגה זו מרחק רב.

משל למה הדבר דומה לאדם שלא ידע באיזה תאריך הוא נמצא, ופתאום נופלת עליו תרדמה וחולם שאומרים לו מן השמים שהיום הוא ר"ה, ומבשרים לו שנכתב ונחתם לאתלר לחיים טובים ויזכה בזאת השנה לשפע של ברכה בעושר וכל טוב, והנה האדם הזה כשמתעורר, תחת לצאת בריקוד של שמחה והודיה להש"ת ואמירת נשמת כל חי בהתלהבות מרובה. הרי שמתעצב אל לבו, ורועד הוא בכל גופו, וכל איבריו דא לדא נקשן... ואומר הנה היום יום הדין ואנכי לא ידעתי, ואילו ידעתי לא ישנתי שהרי יום הדין לא ניתן לשינה אלא לפשפוש המעשים וכו'... הלא אם נראה אדם כזה הרי שנפטור אותו במנוח ראש... וכי לא די לו בזה שנתברר לו באופן ברור ביותר ששנתו אשר ישן כעת היתה רצויה ומקובלת לפני המקום? ועל מה מצא כאן "נערוויין"?

אכן, יעקב אבינו קופצת לו הדרך, סדרי בראשית משתנים, השמש שוקעת קודם זמנה, ולהדיא אמרו בפרקי דר"א פל"ה (והובא ברמב"ן כאן) שאמר לו הקב"ה יעקב הלחם בצקלונך והבא לפניך לאכול ולשתות ולשכב במקום הזה. ולכאן מה צריך עוד? כ"ש לאחר כל הנובאות וההבטחות שגילוהו ובישרוהו בחלומי כנ"ל, בודאי אנו היינו מבינים שאין מה לחשוש כלל, ואילו יעקב אבינו - מסיימים חז"ל (בפרקי דר"א הנ"ל) "השכים יעקב בבקר בפחד גדול, ואמר ביתו של הקב"ה וכו'", וזהו מה שפרש"י שהקיץ משנתו ופחד פחד גדול, ואמר אכן יש ה' במקום הזה, ואילו ידעתי לא ישנתי! כמו רגע מוותר על ידיעת כל הדברים הללו אינו מתמלא בשמחה רק פוחד פחד גדול, מי יודע... ננדוד קל של איסור!

וכן ראינו אצל דוד המלך (שמואל א כ"ד, ובמדרש שם) במערה, שמן הדין היה מותר לדוד להרוג את שאול כדון רודף והוא לו אותות מן השמים שנותנים את שאול בידו, ואעפ"כ פחד והתפלל "קולי אל ה' אזעק", שלא יפול שאול בידו, וצדק דוד בפחדו כדסיימו חז"ל, וכל זה היה נסיון ביד דוד, הוי אומר מכאן כמה רחוקים אנו מהבנה של "יראת חטא"!

ומסופר, כי פעם אחת אמר האדמו"ר ר' אברהם מסלונים זצ"ל לגבאי שלו, חושבים היום שאין אצל הליטאים יראת שמים כפי אשר יש אצל החסידים, בא ואראך אדם שהוא ירא שמים אמיתי, קם האדמו"ר והלך יחד עם הגבאי לביתו של הרב מבריסק, בני הבית אמרו להם שהרב הלך לבדוק כשרותה של מקוה שנבנתה זה עתה.

האדמו"ר לא המתין, אלא הלך למקום המקוה לפגוש את הרב מבריסק כשבאו ראו איך שהרב עומד ונר בידו ובודק את כל הפינות ולבסוף מכריז כשר, כשר, הגבאי של האדמו"ר היה מומחה בענייני מקוואות, ומרחוק הצליח להבחין שיש איזה סדק במקום מסוים, והפנה את תשומת לבו של הרב מבריסק על הדבר, הרב הלך מידי ובדק את הענין ומשראה שצדק המעורר בדבריו, התחיל לרעדו כולו ידיו ורגליו דא לדא נקשן, עד שאמר האדמו"ר למלווהו בא נלך, איני יכול לראות את המחזה הנורא.

מעשה זה סיפר אותו גבאי בעצמו, שאכן נוכח לראות יראת שמים מהו, שהרי אף אחד לא טבל במקוה ולא אירע שום מכשול (אנו היינו בודאי אומרים אילו אירע לנו כן, ב"ה איזה השגחה... שבדיק נזדמן אדם זה להצילנו ממכשול!) וגם עצם השאלה אינה מן החמורות, אלא עצם העובדה שהוציא מפיו את המילה "כשר" נחרד כ"כ.

ומסיים המספר, שלאחר תקופה ארוכה נזדמן לביתו של הרב מבריסק, ומכיון שהרב לא זיהה אותו, אמר לו אני הוא שנוכחתי עם האדמו"ר מסלונים בעת שהרב הכשיר מקוה פלונית, ומשנזכר הרב החל שוב כל גופו לרעד שנזכר שאמר כשר על דבר שהיה בו שאלה, הנה למדנו מהו יראת שמים ויראת חטא.

(ומתוק האור)

בדרך הדרוש

והא"ש ותקנא רחל באחותה וצ"ל שהיתה קנאה ביניהם לכך אמרה ליעקב הבה לי בנין ואם אין מתה אנכי הלא יש לי קנאה על אחותי ואז אסור אני עליך משום אחות אשה כדעת הרמב"ם ומפני כך מתה אנכי וד"ק (מדרש יונתן) **אכן יש ה' במקום ההוא ואנכי לא ידעתי**. (כח, טז) ויש להקדק דמה לו לסיים ואנכי לא ידעתי. ויש לומר הדנה איתא בגמרא דכל החלומות הולכים אחר הרחוק לבו דמה שמהרהר ביום בא לו בחלום בלילה שמימיו לא חלם אדם פיל

ותקנא רחל באחותה ותאמר אל יעקב הבה לי בנין ואם אין מתה אנכי (ל, א) ותמוה, ונ"ל לישב הרמב"ם נתן טעם למה כל העריות אסורות אף לאחר מיתה ושתי אחיות אסורות רק בחייה משום דשתי אחיות אסורות רק מחמת קנאה ולאחר מיתה אין שייך קנאה ולכן מותר במיתתה לישא אחותה וקשה למה יעקב נשא שתי אחיות וצ"ל שלא היתה קנאה ביניהם כדאיתא שהניחה עצמה תחת מטתה.

גליון 390
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א



תודה למשפחת קליימן על האישור לשריטום בתמונה

סיפורי חז"ל

רבנו של עולם! מי יעשה כמעשיך וכגבורותיך, שכל מעשך נאים בטרם מלך דוד על ישראל, ישב יום אחד בגנו וראו עיניו צרעה אוכלת עכביש, רבש"ע פנה דוד אל הקב"ה בתמיהה, מה הנאה בבריות הללו שבראת בעולמך? הן הצרעה מפסדת דבש ואין בה כל הנאה, והעכביש, אמנם אורג כל העת אך אין מעשה טויתו יוצר לבוש. השיבו הקב"ה: דוד, לועג אתה לבריות אלו? בוא תבוא השעה שתצטרך להן! ואמנם - כך היה, כשנחבא דוד במערה מפני שאול מלך ישראל, שלח הקב"ה עכביש שיארוג חוטי ער על פי המערה ויסגרנה, והנה קרב שאול אל פתח המערה, וכשראו עיניו את קורי העכביש המכסים את הפתח, אמר: בוודאי לא נכנס לכאן איש, ומיד פנה והלך משם. בלי שמצא את דוד. ובפעם אחרת, כשראה דוד את שאול שוכב וישן בתוך מעגל אנשיו, היה שר צבאו אבנר בן נר ישן בפתח האהל, ראשו בצידו האחד של הפתח ורגליו בצד שנגדו, והיו רגליו זקופות, נכנס איפוא דוד בין רגליו, נטל את צפיחת המים וביקש לצאת, אך בדיוק בזה הרגע פשט אבנר את רגליו וכיסא את גופו של דוד, עד כי היו שתי הרגלים עליו כשני עמודים גדולים, ביקש דוד רחמים מלפני הקב"ה: קלי קלי למה עזבתני! מיד עשה הקב"ה נס: שלח את הצרעה וזו עקצה את רגל אבנר, מעצמת העקיצה מיהר אבנר לזקוף את רגליו, ודוד הצליח לצאת. באותה שעה שיבח דוד את ה' וכך אמר: רבנו של עולם! מי יעשה כמעשיך וכגבורותיך, שכל מעשך נאים.

פרשת השבוע

"ברידערלך" (אחים) בדרשותיו, והיה כמפתח פלאים אל הלבבות. פעם הצביע על דבר מעניין בסיפור הליכתו של יעקב אבינו לחרן. כשנפגש לראשונה עם רועי הצאן אמר "הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו" לכאורה, שאל הגאון, צפוי היה שהרועים מחרן יתרעמו על יעקב בגלל שאלתו, ובמדה מסויימת של צדק, אדם בא מרחוק ותיכף ומיד מותח ביקורת על אנשים בלתי מוכרים לו, מי שמך האחד בא לגור וישפוט שפוט? אך למעשה רואים אנו שלא התרעמו עליו כלל, להיפך, הרועים מצאו לנכון, הצטדקו לפניו והסבירו את מעשיהם. מה פשר החזיון הזה? הפתרון לחידה זו המשיך והסביר, חבוי במלה הראשונה שיעקב אבינו ע"ה פתח בה בפנותו אליהם "אחי מאין אתם" כשהנך מביע כלפי זולתך רגשות של אחוה, והלה חש בלבו שאין זו אמירה בעלמא כי אם אמת לאמיתה, מובטח לו שיכנסו באזניו היטב דברי התוכחה שתשמיע לו, בבחינת את אשר יאהב יוכיח.

הידעתם את לבן בן נחור (כ"ט - ה') מסופר על הרה"ק בעל התניא זיע"א, שפעם אחת כשקרא בתורה בשבת פרשת ויצא, והגיע לפסוק הידעתם את לבן, צעק בקול גדול מאד "הידעתם את לבן", ונפל לארץ ונתגלגל כחצי שעה, ואחר כך קם מעל הארץ ואמר בקול ובניגון "ויאמרו ידענו". תמהו החסידים מה ראה הרבי לבוא להתפעלות עצומה כזו בפסוק זה דוקא? עד שמצאו שבמדרש (בראשית רבה ע"ט) כתוב על פסוק זה, "מחרן אנחנו", מחרונו של הקדוש ברוך הוא אנו בורחים, "הידעתם את לבן" הידעתם את מי שהוא עתיד ללבן עוונותיכם כשלג, "השלום לו"? "ויאמרו שלום". באיזו זכות? "והנה רחל בתו באה עם הצאן" וזהו שכתוב "כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה" כה אמר ה' מגעי קולך מבכי ויש תקוה לאחריתך.

הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן וגו' (כ"ט - ז') מסופר על הגאון מפוניבז' זיע"א שהיה נוקט בכינוי האוהב

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:49

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:00 ת"א: 4:14

פרשת ויצא

מעשה שהיה

החתונה נערכה מתוך שמחה, כולם שמחו כאשר לאחר הצער והכאב שב האושר להציף את הלבבות. אך ככלות שבעת ימי המשתה געשה ורעשה לובלין כולה: עזריאל נלקח לפתע לבית עולמו.

הנשמות הטובות שבלובלין שחו בוודאות שיד ה' פגעה בו על שעבר על שבועתו לרעייתו הראשונה, הרציניים שבהם הפטירו: איננו יודעים חשבונות שמיים. אך לכל הדעות המקרה היה מוזר ומוזעזע.

המהרש"ל ששמע על פטירת תלמידו, הודיע לאנשי החברה קדישא: ערכו לו את הטהרה כדת וכדין, וטרם תטמנוהו בקברו תקראו לי. כאשר הודיעו ראשי החברה קדישא למהרש"ל שמיטת הנפטר מוכנה, טמן המהרש"ל פתק בכף ידו של עזריאל בו נאמר: "גוזרני עליכם, בית דין של מעלה, שתחזירו לי את האברך הזה". על החתום: שלמה לוריא...

את אנשי החברה קדישא ציוה המהרש"ל באזהרה חמורה שלא לכסות את קברו של עזריאל בעפר, כי אם להותירו פתוח.

ויהי בחצי הלילה ועזריאל מצא את עצמו עם תכריכים בבית העלמין בקבר פתוח ולא זכר את אשר עבר עליו ושב לביתו. בהגיעו דפק על זוגית החלון בקראו לרעייתו הטריה שתפתח לו את הדלת. אך זו נבהלה בבהלה גדולה, מיאנה וגירשה את ה"מת" בצעקות רמות.

במר נפשו הלך עזריאל לבית הכנסת וישב שם עד הבוקר. השמש ועשרת המתפללים הראשונים ברחו מפניו כמנודה ואיש – כולל אשתו – לא ההין לדבר עמו.

כראות המהרש"ל בצערו של התלמיד, גזר על שר של שכחה שישכיח את המעשה מעזריאל עצמו, ולא רק ממנו, כי אם מרעייתו, ומלובלין כולה את שאירע. והחיים שבו למסלולם הרגיל משל לא אירע מאומה.

צדיקי הדורות היו מפטירים בהערצה: תחיית המתים שערך המהרש"ל הייתה דבר קטן שכן על פי הדין התיר לתלמידו להינשא והצדק עימו, אך לגזור על שר השכחה שישכיח את דבר המעשה מכל תושבי לובלין – הינו דבר גדול עשרות מונים...

הגה"ק רבי שלמה לוריא (המהרש"ל) זיע"א מחיה מתים עזריאל פכר את ידיו זו בזו בחוסר אונים, אברך צעיר היה, רק לפני זמן מועט נישא והנה צרה שכזו: רעייתו הצעירה מוטלת גוססת על פתח שערי מוות ובידו אין להושיע. גם הרופאים ייאשו אותם והודיעו שהמצב אבוד.

שעותיה של רעייתו, היו ספורות. לפתע פקחה החולנית את עיניה וביקשה מעזריאל, בעלה, שיתקרב אליה. "הבטח לי", לחשה בקול ענות חלושה, "שלא תינשא אחר פטירתי לאף אחת בעולם. אין תחליף לאשת נעורים..."

עזריאל שידע שמצוה לקיים דברי מי שעומד למות כדי שיהיה לו יישוב הדעת, לא ניסה אפילו להבין מה אומרת אסתר. הוא פשוט הנהן בראשו כשדמעה רותחת זולגת על לחיו ונבלעת בזקנו הקטן. אבל החולה התעקשה: "תן לי תקיעת-כף (סוג של שבועה חמורה) שלא תינשא לאחר פטירתי לעולם". ועזריאל נתן.

לאחר שעות ספורות התקיימה הלווייתה של אסתר למנוחת עולמים.

בימים שאחרי השבעה, ראה רבי שלמה לוריא, המהרש"ל (יום ההילולא י"ב כסלו), רבה של העיר לובלין, את עזריאל תלמידו ופניו נפולות. ביקש לעודדו שנקנסה מיתה על כל בן אנוש ובעז"ה במהרה ימצא את בת זוגו ההוגנת לו לקשר של קיימא.

אבל עזריאל הניד בראשו לשלילה. הוא סיפר לרבו שנתן בחוסר שימת לב תקיעת-כף לרעייתו המנוחה שלא יינשא בשנית. וכעת, אנה הוא בא?

המהרש"ל ביטל את דבריו מכל וכל: "ראשית כל, אתה מצווה ועומד מהר סיני לישא אשה ולהעמיד בנים, אין אפשרות להישבע על ביטול המצוה. ושנית, לא נתת דעתך באמת להישבע מרצון, אלא רק כדי להפיס את דעתה. נערוך לך התרת נדרים ותינשא בשנית".

עזריאל שב לחייו, שדכני לובלין דיברו בו נכבדות, ולאחר פרק זמן הקים את ביתו בשנית עם אלמנה צעירה שאף הייה נקטעו בחדות במות עליה אישה היקר.

משל ומשל

האם מה שאנו עושים לכבוד שבת הוא לשם שמים? אם יהודי נותן הוא משלו גם לעניים, ודואג לכך שגם אנשים שאין בידם משגת לעשות את השבת, שגם הם לא יחסר להם כמובן עד היכן שידו משגת, הדבר מוכיח שההוצאות שלו על לבוש ומאכל לכבוד שבת הן לשם שמים, וכדי להבין זאת נביא את המשל הבא:

משל לעשיר אחד בפטרבורג שהיו לו כמה בנים ביניהם רבי געצל ורבי קלמן רבי געצל היה עשיר ולעומתו רבי קלמן עני מרוד. יום אחד אירס העשיר את בנו הצעיר כתב האב מכתב לבנו רבי גצל ויבשר לו את הבשורה הוא ציווה עליו להתכונן לקראת החתונה במלבושים נאים לו ולמשפחתו. ועוד הוסיף האב שלא יקמץ הבן בהוצאות הכספיות שכן הכל יהיה לכבודו של האב והוא יפצה את בנו על ההוצאות שיוציא לכבוד החתונה. ר' געצל קרא את המכתב ובשמחה התחיל להכין את משפחתו לקראת החתונה. הלך אל חנויות היוקרה שבעירו וקנה מלבושים נאים לכל המשפחה. מובן שלא חסך בהוצאות כי ידע שאביו יפצה אותו עבור הכל. הגיע מועד החתונה ורבי געצל הזמין מרכבה לנסיעה, פתאום נזכר שעליו להביא את אחיו קלמן לחתונה, שלח את המרכבה לקחת את אחיו ובני משפחתו ויחדיו נסעו לחתונה. ר' געצל ומשפחתו התלבשו והתהדרו כראוי בבגדים החדשים שנקנו לכבוד החתונה, ואילו ר' קלמן ובני ביתו לבשו בגדים עלובים כשהגיעו האחים ומשפחותיהם לפטרבורג עיר אביהם, יצאו לקראתם בני המשפחה ועמם המחותנים החדשים כשראה המחזות החדש את ר' געצל פנה אל אביו ושאלו, מיהו האדם העשיר הזה? זה בני בכורי, ענה העשיר. ומי הוא זה? שאל המחזות בהצביעו על רבי קלמן, גם זה בני ענה האב המבויש. באותם רגעים כעס העשיר בלבו על רבי געצל בנו שלא דאג להלביש כראוי את אחיו ר' קלמן. לאחר שעברו ימי שבע הברכות פנה ר' גצל אל אביו בשאלה: אבא, איך היו בעיניך המלבושים שלי? ענה אביו העשיר הבגדים היו יפים מאד, וכעת סע לשלום. התפלא ר' געצל על אביו ושאל אבא לכבוד מי קניתי בגדים יפים אם לא לכבודך, בזה רמו לאביו שהגיע המועד לפצות אותו עבור הוצאות הקניה. והאב לא אחר להשיב לו, אמור לי בני, האם ההוצאות היו באמת לכבודי? אם כן מדוע לא דאגת להלביש כראוי גם את אחיך? וכי לכבודי הבאת אותו לבוש קרעים? מכאן שההוצאות היו רק לכבודך ולכן לא אפצה אותך על הוצאותיך.

הנמשל הקדוש ברוך הוא חפץ שנכבד את השבת ומבטיח לפצות אותנו על ההוצאות, אך אם אנו לא דואגים לאחינו העניים, אות הוא שההוצאות אינם לכבוד ה' אלא לכבודנו. רק אם נדאג לאחינו העניים יחשב לנו שהוצאות השבת היו לשם שמים ונקבל אותן בחזרה.

ראייתו הרחוקה של הרה"ק ה"צמח צדק" זיע"א

מסופר על קרוב משפחה של הרה"ק ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א שחי בויטבסק, שנקלע לחובות גדולים ונאלץ למכור את בית המרקחת שהיה בבעלותו, פרנסה אחרת לא מצא ומצבו הלך והחמיר מיום ליום. נוספה לו צרה על צרתו, חתנו בעלה של בתו ברח מביתו, ואין יודע לאן והבת נשארה עגונה. אשתו בקשה ממנו שיסע לרבי הצ"צ שרבים נושעו על ידו. בעלה לא האמין לא ברבי ולא בברכותיו ולא רצה לנסוע אליו, עבר זמן והמצב החמיר, האישה מפצירה בו מדי יום שיסע לרבי, ומשראה שכלו כל הקיצין וברירה אין לו, ארו את מיטלטליו ויצא לדרך, כאשר בא אל הרבי ורצה להיכנס אל הקודש פנימה, אמר לו המשרת שעליו לחכות בתור זמן רב, האיש השיח לפי תומו את צרתו ותוך כדי דיבור הזכיר שהוא קרוב משפחה של הרבי. כששמע זאת המשרת אמר שיכניס אותו עוד באותו ערב. כשנכנס אל הרבי והציג את עצמו שהוא בנו של פלוני ממשפחה פלונית, שמח הרבי מאד ושאל בשלומם של שאר הקרובים, מה נעשה עמהם, מצב בריאותם פרנסתם וכו'. הרבי הזמין את קרובו לסעוד על שולחנו, הרבי קירב אותו מאד אך לא היתה לו ההודמנות לספר לרבי את צרתו. למחרת בא היהודי אל המשרת וביקש שיכניסוהו שוב ליחידות, מיד כשנכנס סיפר לרבי על מצבו הכלכלי ועל בית המרקחת שמכר, ובקש עצה, אך את דבר בתו לא הזכיר. הרבי הקשיב לדבריו ואמר לו, שפעם שמע שבעיר קייב מחפש גוי גרמני עובד בבית מרקחת חדש שפתח, הציע לו הרבי שיסע לקייב ובודאי יקבל אותו הגוי לעבודה. הרבי גם נתן לו כסף שיספיק להוצאות הדרך. האיש חזר לביתו מלא ספיקות, האם הגוי הגרמני מחכה לו? האם בשביל זה כדאי לנסוע עד קייב? אבל אשתו חשבה אחרת היא שדחפה אותו גם הפעם, ובסופו של דבר יצא לדרך. כשהגיע לעיר מצא את הגוי הגרמני שאכן קיבל אותו לעבודה פשוטה בבית המרקחת, עם הזמן הכיר הגוי במעלותיו של היהודי ומינהו לרוקח ראשי, קבע לו משכורת יפה והיה שבע רצון מעבודתו. לפני חג הפסח נטל היהודי רשות מהגוי ונסע לביתו, אך משהגיע לביתו מצא מברק שהגוי מבקשו לבוא תיכף ומיד חזרה. אחרי החג הוא חזר לקייב, והגוי מינהו לתפקיד חשוב לתכנן את חגיגת יום הולדתו הקרוב ברוב פאר והדר, בהשתתפות אנשים חשובים. היהודי התחיל מיד בעבודה, שכר אולם, דאג לצרכי הסעודה, שלח הזמנות, וכמובן קיבל שכר טוב על טרחתו.

ביום המיוחל עזר גם בקבלת פני האורחים, אך פתאום התבלבל ונבהל וכמעט התעלף. בעל הבית שם לב לדבר והביאו לחדר צדדי כדי להשיב את רוחו. שם סיפר היהודי לגוי על בתו הנשואה שיום אחד בעלה עזב אותה לאנחות, והנה בין האורחים נמצא אחד שהוא לבוש ככומר והוא בעלה של בתו, אין הוא רוצה דבר מהבעל רק שיחתום על הגט כדי שבתו תוכל להינשא שנית. בעל הבית הבטיח לו שעוד הערב יסדר את הענין. ואכן בתום השמחה ביקש הגוי את הכומר לבוא עמו לחדר צדדי, ושם דרש היהודי ממנו במפגיע לתת גט לאשתו. הלה הכחיש את הענין מכל וכל, אך כאשר הגוי איים עליו באקדח הסכים לתת גט, אבל אמר שאינו רוצה ללכת לרב שמא יזיק הדבר לכהונתו.

עוד באותו הערב הביאו רב ועדים ובפניהם חתם הבעל על הגט. רק אז הבין היהודי מה היתה כוונתו של הרבי כששלח אותו לקייב, אף על פי שלא הזכיר לפני הרבי מאומה אודות בתו. וכיצד באה הישועה על ידי אותה עבודה שקיבל.

צ'ין אדם לחברו

לפחות לעשות טובה לזולת

פעם ביקר האדמו"ר האמצעי, הרה"ק רבי דובער מליובאוויטש (יומא דהילולא ט' כסלו), אצל רבי יצחק אייזיק מהומיל שהיה אחד מגדולי החסידים. אברכי העיר התלוננו לפניו שרבי אייזיק לא מקרב אותם ותמיד עסוק עם עצמו. "רבי אייזיק, מדוע אינך מקרב את האברכים ולומד עמם חסידות?" שאל הרבי. "בקושי יש לי זמן לעסוק בעבודת השם האישית שלי, איך אוכל להתעסק עם אחרים?" השיב בשאלה. "אייזיק, אייזיק", אמר לו הרבי, "למד ממני. כשאני רואה שעם עצמי אינני מסוגל לעשות מאום, אשתדל לפחות לעשות טובה לזולת."

כסף כשר שאין בו נידוד

של גזל

מסופר על הגה"ק רבי חיים מוואלוז'ין זיע"א, שכינוס אסיפה בביתו לדון בענייני הישיבה, באמצע הדיון נפלה המפה מעל השולחן, וכל הכוסות שהיו מזוככות נפלו על הרצפה בקול רעש גדול. הרב הרגיע את הנאספים ואמר להם שהכוסות לא נשברו, תמהו הנאספים ובדקו וראו שכל הכוסות שלימים. שאלו את הרב איך זה יכול להיות? אמר להם, את הכוסות הללו, קניתי בכסף "כשר" שאין בו נידוד של גזל, ולכן מה שנקנה בו לא נשבר, ללמדנו כי כל דבר שנקנה ביושר יש לו קיום.

חסד קבוע מידי שבוע

מסופר: מידי יום שיש, בכל שבוע ושבוע, נשמע צילצול הטלפון בבית מרן הגה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א

מעברו השני של הקו היתה אשה זקנה, שהתגוררה בשכונתו שבמנהטן, ובפיה שאלה קבועה: אימתי זמן הדלקת נרות היום?... רבי משה - פוסק הדור, הטרוד בלימודו ובשאלות חשובות מכל קצוות תבל - מעולם לא כעס, מעולם לא רמוז לה דבר, מעולם לא החמיץ את פניו. בניחותא היה עונה ומוטר לה את הזמן המופיע בלוח, ומסיים בלבביות בברכת "שבת שלום".

נתינה הגונה

פעם בא עני לבקש צדקה מהגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל. אמר רבי יחזקאל לקרובו שהיה אז בביתו: תן לו כסף מהמגירה (שם היה מונח כלי מלא מטבעות), הלך הלה ונתן לעני מטבע אחד. ראה זאת רבי יחזקאל וקם ממקומו באומר: "מה כבר יוכל העני לקנות במטבע זה? שתי ירקות?!" מיד נטל מלוא חופנו מטבעות ומסרם לעני.

מסופר: פעם השתתף הגאון רבי אליהו דושניצר זיע"א בקידושא רבא שערך יהודי אחד בביתו. בסיום הסעודה ביקש רבי אליהו לקרוא לבעלת הבית, האציל עליה מברכותיו, ולבסוף בקשה שתמחל לו על שאולי לא נזהר ונשפך מיינו על המפה הצחורה, ואולי, הוסיף, גם לאחרים אירע כן, ועל כן תמחל גם להם. מחלה האשה בלב שלם. אמרו: באמת לא נשפך לו מיינו ולא כלום, אלא שביקש לבל תתרעם על אחרים שנשפך מיינם על השולחן ותמחל להם, וסייב את הדברים, כמבקש בעד עצמו ואגב אורחא עבור אחרים.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ט' כסלו

הרה"ק רבי דובער ב"ר שניאור זלמן (האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש - תקפ"ח) הרה"ק רבי משה מסלוויטא ב"ר פינחס מקארין (תקצ"ח)

יום ראשון י"ב כסלו

הרה"ק רבי פינחס מנחם אלעזר מפילץ (שפתי צדיק) ב"ר בנימין אליעזר (תרפ"א)

הגה"צ רבי איסר זלמן מלצר ב"ר ברוך פרץ (תשי"ד)

יום שלישי י"ב כסלו

רבי שלמה ב"ר יחיאל (המהרש"ל - של"ד)

הרה"ק רבי אברהם דוב מאבריטש ב"ר דוד (בת עין - תר"א)

יום רביעי י"ג כסלו

האמורא רבינא בן רב הונא (ד"א רל"ו)

הרה"ק רבי שלמה זלמן (יוסף) מוילעפאל

ב"ר אברהם (אליהו) (תרי"ח)

הרה"ק רבי דב בער מליעווא ב"ר ישראל מרווין (תרל"ו)

הרה"ק רבי ישראל ממודוין ב"ר שמואל אליהו (תרפ"א)

הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב ב"ר דוד משה (תרצ"ד)

יום חמישי י"ד כסלו

ראובן בן יעקב משבטי קה (בי"א - שי"ח)

הרה"ק רבי מנחם נחום משטיפינעשט ב"ר ישראל מרווין (תרכ"ט)

יום שישי ט"ו כסלו

רבינו הקדוש רבי יהודה בן רבן שמעון (גי"א תתקנ"ג)

(הרה"ק רבי דוד ב"ר יצחק מסקווירא (תר"פ)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

צ'אונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודר" רפרום יוסף הדרום על המעשים.

האוכל בשוק (ז')

א) יש אומרים שאין לאכול באוטובוס ציבורי [הגר"ח קניבסקין], ויש מתירים [מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, והגר"י זילברשטיין]. ויש אומרים שרק באוטובוס הנוסע בתוך העיר (שכל תחנה עולים ויורדים אנשים רבים) אין לאכול, דהרי זה כשוק ממש, אבל באוטובוס הנוסע מעיר לעיר (שלא עולים ויורדים כל תחנה אנשים) - וגם הרגילות לאכול שם - מותר [הגר"ש דבילצקי זצ"ל]. ותלמיד חכם יחמיר בכל גווני [הגר"י זילברשטיין]. (שלמי חיים, להג"ר חיים מלין שליט"א)

ב) במכונית סגורה מותר לאכול - הגם שברשות הרבים רואים אותו אוכל [הגרא"ל שטיינמן זצ"ל]. וכמו כן מעיקר הדין מותר לאכול בחצירו או במרפסת, הגם שרואים אותו מרשות הרבים שאוכל [הגר"ח קניבסקין], אך מכל מקום אין ראוי לאכול שם - ובפרט לתלמיד חכם. [הגר"ח פלאג"י, הגר"י זילברשטיין]. (שם)

נדבת הר"ר משה הלפרט הי"ד
לע"נ אביו

הרה"ח שמואל הלפרט ז"ל ב"ר מרדכי
נלב"ע ט' כסלו תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויצא

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" (כה, י)

בדרך כלל, אם עיקר המטרה של אדם היא להגיע למקום מסוים, לא מציינים מאיפה הגיע אלא רק לאן הגיע. לדוגמא: "פלוגי טס למזרח". אין זה משנה שהוא עזב את נס ציונה וטס למזרח. מאידך, אם המטרה של אותו אדם הייתה לעזוב מקום מסוים לא נציין לאן עזב. לדוגמא: "פלוגי עזב את הבית בכעס". לא נציין לאן עזב.

אצל יעקב אבינו גם נזכר שיצא מבאר שבע וגם שהלך לחרן, ומדוע?
התשובה נעוצה בכך שרבקה אמרה ליעקב בפרשה הקודמת: "הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך קום ברח לך אל לבן אחי חרנה" (כז, מב), אם כן, עיקר הכוונה היא לברוח מבאר שבע, אולם יצחק אומר ליעקב: "קום לך פדנה ארם וקח לך משם אשה מבנות לבן" ... (כה, ב) הרי שעיקר הכוונה ע"פ יצחק היא להגיע לחרן, לקחת אשה. זהו שכתוב: "וישמע יעקב אל אביו ואל אמו" (כה, ז) קיים ציווי שניהם ולכן נאמר: "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה".

"ויצא יעקב מבאר שבע" (כה, י)

וברש"י יציאת צדיק מן המקום עושה רושם. מעשה בהגה"ק רבי דוד שלמה אייבשיץ זצ"ל בעל ה"לבושי שרד", שהוצרך לעזוב את עיר רבנותו סורוקה, מכיון שאנשי המקום התנגדו לו, לפי שהיה מטיף להם מוסר, ומצביע על מעשיהם הרעים. כיון שנפרד מהעיר, יצאו כל אנשי העיר ללוותו. פנה ר' שלמה ואמר: מה נאה הודה וזיווה של עיר זו. שאלוהו: הכי צד רבינו אומר דבר זה והלא היה רגיל לומר שאין כסורוקה שהיא הפחותה בערים? השיב להם ר' שלמה: אף אני אומר כן כשנמצאים אתם בעיר, אבל עתה משיצאתם ללוותני ולא נותר בה איש - הרי היא מלאה הוד והדר.

"ויצא יעקב מבאר שבע" (כה, י)

במדרש (בראשית רבה סח, ב) מופיע אודות מה שנטל אליפז מיעקב את כל רכושו, שיעקב אמר 'לית אנא מובד סברי מן בריי' (אינני מאבד את ביטחוני בבוראי), אלא עזרי מעם ה'".
באחת הפעמים באמצע שיעורו של רבי חיים מוולאז'ין, שאל הרב את תלמידיו למי יש שעון. השקט שהשתרר - ענה את התשובה בלי מילים. לאף אחד לא היה שעון. אמר רבי חיים לתלמידיו: "סימן הוא שחסר לנו בביטחון בהשם, שכן אם היינו בוטחים בו יתברך כראוי, היה לנו כעת שעון, אפילו שעון זהב".
המשיך רבי חיים במסירת השיעור, כשלתע נשמעו דפיקות בדלת, חייל לבוש במדי הצבא ניגש אל השולחן בהלילות: "רבי, סליחה על ההפרעה. יהודי אני, משרת בעל כרחי בצבא של גויים. יוצאים אנו כעת אל הקרב, וברשותי יש שעון יקר", באומרו זאת הוציא החייל שעון זהב מכיסו. "מפחד אני ליטלו עמי אל החזית ואין לי אדם אחר נאמן חוץ מכם. אני מפקיד אותו בידכם בתנאי שתשיבוהו לי אם אשוב לקחתו, אם לא אשוב, חלילה, היא שלכם במתנה" ... (במחשבה תחילה)

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" (כה, י)

איתא במדרש (סח, ג) יש שהוא הולך אצל זיווג ויש שזיווגו בא אצלו, יצחק בא זיווגו אצלו שנאמר (כד, סג) ויצא יצחק לשוח בשדה, יעקב הלך אצל זיווגו שנאמר ויצא יעקב מבאר שבע. כשהרה"ק רבי יעקב יצחק החוזה מלובלין זי"ע נשא אשה (בזו"ש), היתה החתונה אמורה להיות במדינה אחרת מעבר לגבול, ומפני שנתעורר איזה קושי בהפאספאר"ט שלו, לא נתנו לו רשות לעבור הגבול, והוצרכו לעשות החתונה באמצע הדרך. אמר הבדחן על חתונתו, ביצחק אבינו מצינו שזיווגו באה אצלו, וביעקב אבינו מצינו שהוא הלך אצל זיווגו, והיות ששמו של רבינו הוא 'יעקב יצחק', לכן חצי הדרך הלך הוא אצל זיווגו, וחצי הדרך באה זיווגו אצלו. (בישורון מלך)

באחת התקופות רצו להוציא את מוסדות יד עזרה' מידי של הרה"צ ר' אשר פריינד ז"ל.

הרוחות סערו והיה אמור להתקיים דין תורה בעניין.

אחד האנשים שהיה אמור ללכת ולהציג את הצד של ר' אשר בדין תורה, נכנס לר' אשר וביקש ממנו הכוונה לקראת הדיון.

אמר לו ר' אשר: אם אתה הולך לדין תורה, רק כי אתה רוצה לעמוד על הזכויות שלך, תלך, כי באמת צריכים לנהוג כדין תורה.

אבל...! אם הדבר יגרור אותך לקנאה ולשנאה - עדיף שכל יד עזרה תישרף, מאשר שתיגרר למקומות הללו!!!

(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויצא

מלאכי ארץ ישראל להתחלף עם מלאכי חוץ לארץ, מלאכי ארץ ישראל עלו לרקיע, ומלאכי חוץ לארץ ירדו ללוותו לחוץ לארץ. (יחי ראובן)

"והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" (כה, יב)

איתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע על דברי המדרש 'והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו' עולים ויורדים ביעקב, רוקדים בו, וכשראה יעקב שכל מלאכי אלוקים תלויים בו ועומדים בו ובמעשיו, אמר, אילו ידעתי עד כמה אני פועל בהאי עלמא לא ישנתי.

ז"ל הרי"ם, ואם היה אדם מישראל יודע עד היכן ולא יזוה מקום מגיעים מעשיו, כי אז לא היה מבטל שום דבר מהעבודה וממעשים הטובים, והוא על ידי מעשיו יכול להרבות שפע ושמחה בעולמות העליונים.

"הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו" (כט, ז)

מבאר רבינו האור החיים הקדוש, מה זה עניינו של יעקב אבינו האיך הרועים מתנהגים עם הצאן, וזה לשון קודשו: 'טעמו אשר נעשה שופט להם, הוא לצד צער בעלי חיים דבר תורה, וחש על הצאן'.

כמו"כ בפרשת וישלח מצינו שיעקב אבינו עשה סוכות לבהמות כדי להגן עליהם מהחום, וכותב רבינו הקדוש שזה דבר שלא עשה עדיין שום אדם מעולם, ויעקב ייחס לזה חשיבות מיוחדת, ובזה מפרש את הפסוק 'ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת על כן קרא שם המקום סכות' (לג, יז) 'ואם תאמר, וכי בשביל שעשה שם יעקב סוכה יקרא למקום כן. אולי, כי עשה דבר חדש בחמלתו על המקנה, מה שלא עשה כן אדם קודם, שיכין סוכה לבהמות, ולשינוי חדש קרא המקום עליו'.

"לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו" (כט, ז)

מרגלא בפומיה דהרה"ק רבי מאיר מפרימשלאן זי"ע, רבונו של עולם לא עת האסף המקנה, אם טרם הגיע העת לקבץ ולאסוף את גלויות עמך ישראל, על כל פנים, השקו הצאן ולכו רעו, תשפיע לכלל ישראל צאנך פרנסה וכל הצטרכויותיהם על אף שחטאו, עד שתחיש הגאולה השלימה במהרה בימינו.

"ויחבק לו וינשק לו" (כט, יג)

כאשר יעקב הלך לדרכו ולבן שב למקומו, כתוב "וינשק לבניו ולבנותיו" - ולא ליעקב, לפי

"ויפגע במקום" (כה, יא)

פירש רש"י "ורבותינו פירשו (ברכות כו:): לשון תפילה, כמו 'ואל תפגע בי' (ירמי ז. טז).

יש לרמוז, שהתפלל לפני הקב"ה שבכל מקום שיהיה, לא יהיה לבו חלוק על המקום, דהיינו, כענין שאומרים בשם הרה"ק ר' שלמה מקרלין זצוק"ל, על מה דאיתא במדרש, וכן פירש"י בחומש על פסוק (דברים ו. ה) 'ואהבת את ד' אלוקיך בכל לבבך' 'שלא יהיה לבך חלוק על המקום', ואמר הפירוש, אשר בכל מקום שהוא, יעבוד את השי"ת. כי יש בני אדם כשהם באיזה מקום ואינם עובדים להשי"ת, אומרים שהמקום גורם, כי אם היה באיזה מקום אחר, בוודאי היה עובד להשי"ת. על זה אמר שחלילה לומר כן, כי לא המקום גורם ח"ו איזה מניעה לעבודתו ית', כי כיון שהכל מאתו ית', ורצון השי"ת הוא שיהיה האדם כעת במקום הזה, מסתמא גלוי לפניו ית' שזה המקום לא יגרום שום מניעה ח"ו לעבודתו ית', רק המניעה הוא מצד האדם, לכך אמר: 'שלא יהיה לבו חלוק על המקום' שהוא שם. וזהו הרמז "ויפגע במקום", יעקב אבינו התפלל על כך שבכל מקום אשר יהיה, לא יהיה לבו חלוק על המקום.

(בית אהרן)

"ויקה מאבני המקום וישם מראשותיו" (כה, יא)

ברש"י: "התחילו מריבות זו עם זו וכו' מיד עשאן הקב"ה אבן אחת וכו'. יש לדקדק: אם כבר נעשה נס וכל האבנים נעשו לאבן אחת, מדוע לא נעשה נס יותר גדול שיהפכו לדבר רך שיהיה יותר נוח. אלא מכיוון שהנס נעשה על ידי שהאבנים רבו, לא רצה הקב"ה שייהפך לדבר נוח, כדי ללמדנו שמריבה לא יכול לצאת דבר נוח.

(הגר"א)

"והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" (כה, יב)

פירש רש"י ז"ל "עולים ויורדים - עולים תחילה ואחר כך יורדים, מלאכים שליווהו בארץ אין יוצאים חוצה לארץ ועלו לרקיע, וירדו מלאכי חוץ לארץ ללוותו".

לכאורה יוקשה, הלא מעשה זה, שחלם את החלום על המלאכים העולים ויורדים, התרחש בעת שהיה בהר המוריה, שאינו גבול ארץ ישראל ומדוע התחלפו שם המלאכים?

כך הקשה ה'באר יוסף', ואמר על כך 'חאפ' נפלא, מתיקות התורה: על הפסוק: "הארץ אשר אתה שוכב עליה", דרשו חז"ל

"מלמד שקפלה הקב"ה לכל ארץ ישראל והניחה תחת יעקב אבינו", נמצא שכעת היה יעקב בסוף גבול ארץ ישראל, ומן המקום שהוא כעת משם ואילך הוא חוץ לארץ, ממילא הוצרכו

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויצא

אולם שואל על זה, שהרי שאם לא היה יושן לא היה זוכה לחלום נבואי כזה עם כל ההבטחות הגדולות האלו, ובוודאי שגם אם היה יודע על קדושת המקום, היה הולך לישון כדי לזכות בכל ההבטחות.

אלא מתרץ ומבאר, שכוונת יעקב אבינו היתה, שאם היה יודע היה מכין עצמו כראוי, ואז היה זוכה לנבואה כזאת בהקיץ ולא בחלום, ולא היה צריך לישון, כדי לזכות בנבואה.

לכך גם נאמר 'וירא יעקב מאוד' שחשש שלא יהיה קיום והמשך להתעוררות שהיתה לו, שמי שזוכה להתעוררות מהשמים צריך להלביש אותו מיידית במעשה טוב, כדי שההתעוררות לא תפוג מאליה, ולכן מיד 'וידור יעקב נדר' שיהיה פעולה גם מצד עצמו.

"טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר" (כט, יט)

צריך להבין, מדוע היה כ"כ ברור ללבן שיעקב הוא המובחר שבעולם וטוב שישא הוא את רחל משישאנה שום איש אחר בעולם? ועוד יש להבין, מה שרימה לבן את יעקב ונתן לו את לאה במקום רחל, והרי לאחר מכאן נתן לו גם את רחל ולא נשארה היא בידו, וא"כ למה לא נתנה לו מיד ותשאר על כל פנים לאה בידו, וגם ממנה ירויח כסף מעוד חתן... ישוב נאה כתב בספר "צמח דוד": לבן ידע שבנותיו צדקניות, ויען שלבן היה שורש הרע, היה מתיירא שבאם תינשא אחת מבנותיו לאיזה רשע מן המקום, תחזירהו למוטב ויהא עוד אדם כשר בעולם. וגם יעקב אבינו אם ישא איזה מרשעת, בוודאי יחזירה למוטב ותהא עוד אשה כשרה בעולם. לזה אמר "טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר", כי שניכם צדיקים אתם ולא יתווסף עי"ז צדיק בעולם, משא"כ אם אתן אותה לאיש אחר ואתה תשא אשה אחרת, אז יהפכו בעלה ואשתך לצדיקים, ואיככה אוכל וראיתי שמרשעים נעשים צדיקים. ולכן שמח לתת את שתי בנותיו ליעקב כדי שידבקו כל צדיקים אהדדי ולא יתערב רשע ביניהם פן ישוב גם הוא.

לפי"ז מובן נפלא, גם למה נתן לו עוד את שתי בנותיו הנוספות זלפה ובלהה. שגם הם לא יתחתנו עם עוד שני אברכים ו"פדן ארם" בסוף תיהפך לקהילה חרדית... (להתעדן באהבתך)

"ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבוש והיה ה' לי לאלוקים" (כה, כ)

יעקב ביקש שאף כאשר יתן לו הקב"ה לחם לאכל ובגד ללבוש ויהיה לו כל טוב ושפע רב לא ישכח ח"ו את השי"ת ויהיה ח"ו בבחינת 'וישמן ישורון ויבעט', אלא והיה לי לאלקים.

"ויהי בבוקר והנה היא לאה" (כט, כה)

"לפי שמסר יעקב סימנים לרחל, וכשראתה רחל שמכניסין לו לאה, אמרה: עכשיו תיכלם אחותי. עמדה ומסרה לה אותן סימנים" (רש"י).

שכאשר בא יעקב אל לבן חשב לבן בלבו שיש לו אבנים טובות ומרגליות מוסתרות בפיו, כמו שמביא רש"י בשם המדרש, ולכן נשק לו, אבל כאשר הלך יעקב ממנו, ידע כבר שאין לו, ועל כן לא ראה כל תועלת לנשקו... (חפץ חיים)

"ויספר ללבן את כל הדברים האלה" (כט, יג)

כתב רש"י, "ויספר ללבן - שלא בא אלא מתוך אונס אחיו ושנטלו ממנו ממנו".

לעיל (פסוק יא) כתב רש"י: "ד"א לפי שבא בידיים ריקניות אמר אליעזר עבד אבי אבא היו בידי נזמים וצמידים ומגדנות ואני אין בידי כלום. לפי שרדף אליפו בן עשו במצות אביו אחריו להורגו והשיגו ולפי שגדל אליפו בחיקו של יצחק משך ידו א"ל מה אעשה לציווי של אבא אמר לו יעקב טול מה שבידי והעני חשוב כמת".

הגרמ"מ שולזינגר זצ"ל סיפר ששאל פעם את הסטייפלער, איזה מעלות צריך לחפש כשרוצים לבחור חתן, אמר לו הסטייפלער שכשבוחרים חתן, לא צריך לבדוק עילוי גדול, רק צריך לבדוק שלשה דברים, שיהיה לו מידות טובות, שיהיה מתמיד, ושיהיה לו שכל הישר, אבל לא צריך להיות גאון. וסימך "משה" מ'ידות, ש'כל ישר וה'תמדה.

אמר הגרמ"מ שאלתי את הסטייפלער, אם יש לו שכל הישר, והוא גם מתמיד, למה צריך שיהיה לו מידות טובות? הרי התורה מעדנת את האדם! הרי ע"י תורה האדם מקבל מידות טובות. ענה לו הסטייפלער, אכן התורה מעדנת את האדם, אבל זה לא מספיק, אם האדם לא מתייגע לשנות את המידות ולשפרן, התורה לבד, זה לא מספיק. והביא לו ראיה מהפרשה שלנו, אליפו למד אצל זקיניו יצחק, ומה למד אצלו? "לא תרצח". וכי את הלאו של "לא תגזול" ו"לא תגנוב" הוא לא למד אצלו? הוא למד שאסור להיות רוצח, ושודד מותר כן להיות? מה התירוץ? אם הוא לא היה לומד תורה הוא היה רוצח, אבל היות שלמד תורה, והתורה מעדנת את האדם, אז זה הועיל לו להוריד אותו מדרגת "רוצח" לדרגת "שודד". אמר לו הסטייפלער, וודאי שהתורה עוזרת, שבלי התורה הוא היה רוצח ואילו עם התורה הוא סתם "חיה רעה". אם לא עובדים על המידות, זה לא מספיק.

"וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, וירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים" (כה, טז)

לאחר שנתעורר יעקב אבינו משנתו אמר, 'הנה יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי', ונשאלת השאלה וכי הוא צריך לדעת כל דבר, ומה איכפת לו שלא ידע? רבינו האור החיים הקדוש מביא את פירושו של רש"י הק', שאם היה יודע על קדושת המקום, לא היה יושן במקום קדוש כזה.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויצא

”וַיֹּאמֶר לְבָן לֹא יַעֲשֶׂה כֵן בַּמְקוֹמוֹ לַתַּת הַצְעִירָה לְפָנֵי הַבְּכִירָה” (כט, כו)

מסופר על הרה"ק בעל ה"פני מנחם" מגור זי"ע שקרא פעם לאיזה 'עסקן' ובקש ממנו לעזור למאן דהו, ואותו עסקן לא ענה תשובה ישירה, אלא הנהן בראשו איזה תשובה מתחמקת... אמר לו הרבי בפיקחותו: "אל תענה לי תשובות כמו פוליטיקאי..." והסביר את עצמו ואמר: גם כאן יעקב שואל את לבן: "למה רמיתני?" ומה עונה לו לבן על כך: "לא יעשה כן במקומו לתת הצעירה לפני הבכירה". ונשאלת השאלה: איך יכול היה לבן להיות כל כך גס רוח ולומר ליעקב כזאת תשובה, איפה הוא היה עד עכשיו עם הטענה הזאת? אלא זה היה כוונתו של לבן, "לא יעשה כן במקומו" - אצלנו לא נוהגים לומר "כן", רק עונים בדרך עקיפה...

”וַיֵּאָהֵב גַּם אֶת רַחֵל מְלֵאָה” (כט, ל)

ניתן לפרש שיעקב אהב את רחל גם מסיבת לאה, כלומר: שע"י שלאה רימתה את יעקב ורחל לא סיפרה לו מזה - מדה טובה זו של רחל השפיעה על יעקב שיאהב אותה יותר ויותר. (ר' שלמה קלוגר)

”וַיֹּאמֶר לְבָן הַגֵּל הַזֶּה עַד בֵּינֵי וּבֵינְךָ הַיּוֹם... וַיֹּאמֶר לְבָן לֵיעֶקֶב... עַד הַגֵּל הַזֶּה וְעַד הַמְצָבָה...” (לא, מח-נב)

בתחילה לבן אומר שהגל יהיה עד, ואח"כ אומר לבן ליעקב שגם הגל וגם המצבה יהיו עדים. הלא דבר הוא! ונראה לבאר ע"פ דברי הגמ' (סנהדרין נז:): שבן נח די לו בעד אחד, אך ישראל צריך שני עדים. ולפיכך: "וַיֹּאמֶר לְבָן" כלפי עצמו "הגל הזה עד" לבדו, שהרי איני צריך אלא עד אחד, אך "וַיֹּאמֶר לְבָן לֵיעֶקֶב" שהוא צריך שני עדים - "הנה הגל הזה והנה המצבה... עד הגל הזה ועדה המצבה" - שני עדים... (מהרי"ל דיסקין)

”וַיֵּשֶׁב לְבָן לַמְקוֹמוֹ וַיַּעֲקֵב הַלֶּךְ לְדַרְכוֹ” (לב, א-ב)

למרות שראה לבן את מעשי יעקב עדיין לא הושפע ממנו להיטיב מעשיו, אלא "וַיֵּשֶׁב לְבָן לַמְקוֹמוֹ" נשאר "לשבת" במקומו, במדרגתו הראשונה בדעות ובמדות, ולעומת זאת יעקב החזיק מעמד ולא הושפע מלבן לרעה אלא "וַיַּעֲקֵב הַלֶּךְ לְדַרְכוֹ" התקדם והלך בדרכו, דרך ה'. (ע"פ ר' מאיר שמחה מדווינסק)

המעשה של מסירת הסימנים ללאה היה מפעים בכל קנה מידה. העובדה שהיא יכולה לעלות בגורלו של עשו, להפסיד את כל הקמת בית ישראל יחד עם יעקב אבינו, ואולי לאבד חוץ מעולמה הגשמי גם את עולמה הרוחני - הייתה ידועה לרחל בפירושי. והיא ויתרה. לקחה את הסיכון ומסרה סימניה לאחותה. וכאן הבן שואל: "יתכן סיכון - לפחות קטן - שיעקב יתוודע לכך שזו לאה, שהוא יכעס על רחל ויגרש את לאה ובמקום המטרה הנעלית, למנוע מלאה להתבייש, ייתכן מצב של בוש גדולה וכפולה. הכינד נטלה רחל את העוץ לעשות חסד עם אחותה - שלא תבוש - על חשבוננו של יעקב!..."

מחוץ לחדרו של החזון איש הסתובב בעצבנות קלה תלמיד חכם צעיר, רבי יהושע ברים שמו. הוא ממתין לחזון איש כרבע שעה, בדרכם למסיבת ה'תנאים' של בחור מבוגר שזכה להבטחת החזון איש שישתתף בתנאים.

בתוך החדר ישב החזון איש עם זוג יהודים בגיל העמידה, הם שטחו על השולחן מחטים וחוטים, כפתורים ממיינים וגדלים שונים, הם מראים לחזון איש אחד אחרי השני, הבעל אומר את דעתו, הגברת מחווה את דעתה והחזון איש פוסק... הם רושמים את דבריו וממשיכים הלאה, כאילו זה הדבר הכי טבעי ונכון.

ר' יהושע ברים מסתובב בחוץ בלחץ. החתן מחכה כבר וכל הנוכחים ממתניעים שהחזון איש יגיע לכבד בנוכחותו את התנאים. רק כעבור זמן ארוך יצאו בני הזוג, נטלו את צרורותיהם ופנו משם, והחזון איש מסביר במתיקות לר' יהושע: "טורח ציבור - יודע אני מהו ואינו קל בעיני כלל, חלילה וחס". ר' יהושע המתין בשתיקה, דעת הייתה בו וידע שההסבר יגיע מיד. החזון איש המשיך בעדינות מתנצלת: "בני הזוג הללו ניצלו מן המלחמה הנוראה. הם הגיעו לארץ חסרי כל ובדעתם לפתוח באמצעות כספי השילומים חנות למוצרי תפירה ממנה יתפרנסו. אין להם בני משפחה קרובים, או רחוקים. בודדים הם בעולם. יודעים הם שאין זה מתאים לשאול אותי על החנות, ובכל זאת הגיעו אלי לשאול בחוות דעתי. "משמע, אין להם מישהו אחר לשאול אותו על כך! א"כ, החובה מוטלת עלי לעשות כל שאפשר כדי שירגישו שעזרתי להם בלב שלם. "ולא רק אני מצווה בזכות גדולה זו לעזור לשבורי לב", הטעים החזון איש מדוע אין כאן טורח ציבור, "כל הנוכחים באולם מצויים אף הם כמוני בדיוק בעזרה נצרכת זו לגלמודים אלו..."

נשוב לרחל שמסרה סימניה לאחותה בלא לשאול לחוות דעתו של יעקב. חז"ל הפליגו מאוד בחומרת העוון לבייש יהודי. רחל מלמדת אותנו שלמרות שאסור להצטדק ולקיים מצוות על חשבון אחרים, יש מצוות שמוטלות על הכלל, יש איסורים שבכל מחיר אסור לעבור. במקרה שכזה אין שואלים ואין מבקשים רשות. כולם חייבים במצוה באותה צורה ובאותה רמת חיוב. "עמדה ומסרה לה אותן סימנים". ויעקב? הוא לא יכעס. זה אמנם על חשבוננו, אבל אף הוא חייב במניעת בזיונה של לאה... (במחשבה תחילה)

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הכל לטובה

פרשת ויצא

בס"ד | גיליון מס' 258

כיצד קוצר נשימה הציל חיים?

התחת אלוקים אני? (ל, ב)

והיא הנותנת, כאשר לעומת זאת רחל מביעה את כאבה על ההמתנה הממושכת לילדים, והיא אומרת 'הבה לי בנים', כביכול הדברים תלויים ביעקב. כאן כתוב 'ויחר אף יעקב ברחל... התחת אלוקים אני' - הסיבה לכעסו היא כי הוא חש שלא מספיק ברור לרחל שהדבר לטובתה, כי הרי בורא עולם מנהל את העניין, ובהכרח שביעיוכב הזה יש חסד עבורה.

כי זו משנת חיי של יעקב: כל מה שעושה הבורא, הכל לטובה. לא תמיד יודעים, לא תמיד מבינים, לעתים התמונה לא בהירה, לפעמים היא מעורפלת או מבלבלת. ועדיין, הדבר הברור הוא - שהכל לטובה, כי העולם הזה מנוהל בידי אבא טוב ומיטיב, שעושה לנו רק טוב, גם כשאיננו מבינים למה!

משנתו זו של יעקב, היא למעשה הלכה פסוקה בשולחן ערוך או"ח סימן ר"ל, שאדם צריך להתרגל לומר 'כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד', דהיינו לשנן לעצמו ולהפנים בעמקי לבו שכל מה שעובר עליו - הכל הכל לטובה. וככל שהאמונה הזו בתוקפה, ככל שהידיעה הזו ברורה, ככל שההבנה הזו בוערת בנשמה - כך זוכים לחיות חיים מוארים באורו של הבורא, חיים טובים ורגועים, ובעזרת ה' - זוכים גם לראות את חסד הבורא ורחמיו בכל עת ועונה!

הצלת חיים בשבריר רגע!

יום חמישי פרשת תזריע, תשע"ט, לונדון. בבית משפחה אחת החלה האם להשתעל ולחרחר קלות, וחיש קל הובהלה אל הרופא. הלה בדק את שבדק, ועד מהרה שלל כל חשש למחלה כלשהי בריאות או בדרכי הנשימה, ולמרות כל זאת הורה לאשה לבלוע שני כדורים ביום, שיקלו על נשימתיה.

אולם לא רק שהכדורים לא הועילו, יתכן כי החריפו את המצב. ימי ששי ושיבת עברו על האשה כאשר כל נשימה שלה כרוכה במאמץ, וביום ראשון כבר היה ברור שחייבים לשוב ולפנות לרופא. אולם, יום ראשון הוא יום החופשה בחו"ל, המרפאות סגורות ומסוגרות, וניתן רק לפנות למוקד לרפואה דחופה, הפעיל בכל עת, וזמין 24 שעות ביממה לטיפול רפואי מיידי.

בינתיים נוקפות השעות, וככל שהמצב לא הוטב, הבינו בני המשפחה כי אין מנוס, והתקשרו למוקד. שם נאמר להם, כי באופן נדיר למדי יש עומס רב, ולפיכך לא יוכלו לקבל תור לרופא תוך חצי שעה כמקובל, אלא רק בשעה 12:30, לאחר חצות לילה. הדבר נראה מוזר, הרי תפקיד המוקד להיענות לכל קריאה ברמה מיידית, ואילו במקרה זה, מסיבה שאינה מובנת, דחה המוקד את הטיפול בקריאה עד לאישון לילה!

בשעה 12:30 בלילה התייצבו בני הזוג במוקד הרפואי, ומיד הוכנסו לרופא. הוא שב ובדק את דרכי הנשימה, תעלות הגרון והריאות לעומק, ביצע צילום רנטגן מקיף, אולם שב על קביעת קודמו וקבע כי אין חשש למחלה או מום כלשהו, והוא אינו מבין

אחת החוויות הקשות שכולנו עוברים מעת לעת, היא הרגע בו משהו בתוכניות שלנו משתבש. אנו עובדים עם מישור - ולפתע מסתבר שהלה לא מתאים למשרה, או גרוע מכך - נוכל שעוקץ את הקופה. אנו עושים פעולה ומצפים לתוצאה מוגדרת, והתוצאה אינה מגיעה כמצופה. אנו פועלים בכיוון מסוים, אולם ההצלחה מדלגת מעלינו...

בפרשת השבוע שלנו, יעקב אבינו מתמודד עם תופעות דומות, אולם אם נתבונן - נגלה שהיחס שלו משתנה בין תקלה אחת בתוכניותיו לתקלה אחרת. במסגרת התקלה הראשונה, יעקב אבינו עובד 7 שנים מתוך מטרה לשאת לבסוף את רחל. ולפתע, לבן עושה תרגיל רמאות נבזי, נותן לו את לאה תחתיה, ודורש מיעקב עוד 7 שנות עבודה בעבור רחל - התמורה שהובטחה לו מראש עבור 7 שנות העבודה הראשונות...

יעקב אינו כועס, אינו מגביה את קולו, אפילו אינו מתעצבן. הוא שואל את לבן שאלה אחת, קצרה ופשוטה, בת שתי מילים: 'למה רימיתני?' - לבן, כדרכם של רמאים, אינו מתבלבל. משיב בציוטט חוק עלום לפיו אין נושאים צעירה לפני הבוגרת ממנה, וממשיך ברמאותיו כרגיל, כשיעקב אינו כועס כלל, אלא מקבל את הדין באהבה, וטורח עוד 7 שנים כדי לשאת את רחל.

חולפות כמה שנים, לאה יולדת ילדים לרוב, ורחל עקרה. גם זה סוג של תקלה, שיבוש בתוכניות. הרי מראש - כך מגלה המדרש - ניתנה לרחל הזכות ללדת את כל 12 השבטים, והנה - היא נותרת עקרה ואין לה ילדים כלל. המצב לא פשוט, ההמתנה אינה מרגיעה, אחותה הגדולה יולדת ילדים ומגדלת אותם בשמחה, והיא עודה מצפה...

היא פונה ליעקב במר ליבה, ומבקשת לזכות בבנים: 'הבה לי בנים ואם אין מתה אנוכי'. היא מציפה את כאבה, מדברת על מה שהשתבש בתוכניות חייה, על המצוקה המעיבה עליה. כאן תגובתו של יעקב משתנית לחלוטין. עד שהפסוק מתאר 'ויחר אף יעקב ברחל...' - הוא כועס על הדברים, משיב במילים קשות, נראה כי עצם העלאת נושא התקלה הזו - גורם לו לכעוס...

וכאן הבן שואל: רגע, איך זה יתכן?! הרי ברמאותו של לבן, כאשר מתברר שיש לו עסק עם נוכל מרושע, יעקב לא כועס אלא רק מברר את הדברים, ברמה טכנית כמעט. ועתה, כשהוא עומד מול כאבה של רעייתו היקרה, רחל אימנו, והיא מביעה בפניו תרעומת על המתנה הארוכה לישועה, יעקב כועס. למה? במה צערה של רחל חמור מרמאותו של לבן? למה הקושי שבאי ישועת רחל ותגובתה לכך מבעית אותה, בעוד נוכלותו של לבן - עוברת כמעט בשתיקה?!

התשובה היא, שיעקב אבינו, בחיר האבות, יודע היטב שבעולמנו אין תקלות. יש מנהיג לעולם, מנהל את הכל בדברו, וכל מה שקורה כאן - הכל, אבל ממש הכל, לטובה. לפיכך, הוא יודע שרמאותו של לבן היא טובה עבורו, גם אם אינו מבין מדוע, ולכן הוא לא כועס או מצטער, רק מברר את הסיבה באופן טכני ויבש.

לא תמיד כדאי להפעיל קשרים!

את הסיפור הבא קיבלנו מפי בעל המעשה בעדות אישית, שאחד מבניו נזקק לעבור ניתוח מורכב עקב בעיה רפואית. האב ביקש לערוך את הניתוח במהירות האפשרית, אולם בודדים הם הרופאים המומחים בניתוח כזה, והתור להתקבל אצלם ארוך וממתשך. האב לא נח ולא שקט, פעל ככל יכולתו, הפעיל קשרים, לחץ על עסקנים, אולם לגודל אכזבתו - דבר לא הועיל.

עודו מצטער על כשלוננו בהקדמת הניתוח, והנה הגיעה לארץ זריקה ייחודית, שזה עתה קיבלה אישור רפואי בארה"ב. יודעי דבר טענו, שישנו סיכוי גבוה שקבלת הזריקה - עשויה לפתור את הבעיה הרפואית ולייתר את הצורך בניתוח. ואכן, הילד קיבל את הזריקה האמורה מספר פעמים, וראו זה פלא - הבעיה חלפה עברה, והוא הבריא לחלוטין ללא צורך בניתוח!

האב, בספרו את המעשה, מוסיף ואומר: 'לא יאומן כי יסופר, עד כמה באותה עת בה הצטערתי והתאכזבתי שאינני מצליח להקדים את מועד הניתוח - באותה עת ממש בורא עולם סידר לבני רפואה קלה יותר. הנה כי כן, כל עכבה לטובה, וכשמשוה לא הולך - כנראה יש לכך סיבה טובה ומועילה מאוד!'

יהודים יקרים, הבה ניקח את דבריו אלה לתשומת ליבנו. פעמים כה רבות מאמצינו מעלים חרס, פעולותינו אינן יוצרות את התוצאות המקוות, נראה לנו כי תקלות רבות מדי בדרכנו. הבה נזכור כי אבינו שבשמים הוא המנהל אותנו, הוא הקובע הכל לטובתנו, והוא המוביל אותנו בבטחה. כך נזכה לחיי שלווה ורוגע, ולראות בחסד ה' ובנפלאותיו!

מה הסיבה לקושי בנשימה ולהשתעלויות התכופות. 'ליתר ביטחון', אמר לבוסף, 'הנה לכם משאף עזר לנשימה, אשר יקל על הנשימה עד חלוף כל התסמינים המוזרים, שברור לי שאין מאחוריהם מחלה או מיוחד כלשהו!' - פסק הרופא.

בני הזוג תמהו, על שום מה שיבוש שכזה בשגרה, ועוד ללא מחלה או סיבה מובהקת. סתם, באמצע החיים, לפתע קשיי נשימה כה מוזרים?! הלא דבר הוא!

הם שבים לרכבם בדרכם לכיוון ביתם בחזרה, ואז צד את עינו של אבי המשפחה, היושב בכסא הנהג, מחזה מוזר למדי. בצד הכביש, בין השיחים הגדלים פרא ודשא מכוסח קלות, שוכב אברך בעל מראה פנים עדין ורך. מצד אחד, הוא נראה כמו הומלס חסר בית מצוי. מצד שני, ניכר על פניו שהוא לא כזה כלל. מה מחפש אברך המוטל לבדו באישון ליל על אם הדרך?!

הוא עוצר את הרכב, פונה לאברך המוטל לפניו, ושואל אותו אם הוא זקוק לעזרה. האברך מפלבל בעיניו, מנסה לדבר, אולם ללא הצלחה. גל שיעול תוקף אותו, והוא מתחיל לחרחר ולפרסם, ניכר שאינו מצליח לנשום!

הנהג שעצר נתקף חרדה קלה, אולם עד מהרה התעשת והזעיק את כוחות ההצלה, כשהוא מנסה לחשוב מה הוא יכול לעשות בינתיים כדי להציל את האברך המוטל לצידי, ונראה כי הוא נושם את נשימותיו האחרונות. לפתע נזכר, כי ברכב משאף אותו קיבלה רעייתו מהרופא לפני שעה קלה, ומיד הוא מקפץ אל הרכב, מביא את המשאף, מצמידו לפיו של האברך המחחר, ובעזרת המשאף - הלה חוזר לנשום, עיניו נפקחות, והוא מביט בו במבט אפוף תודה!

עוד כמה דקות חולפות, כוחות ההצלה הגיעו, בודקים את האברך ועומדים לפנותו לבית חולים לבדיקות וטיפול מקיף. בינתיים נשימתו התייצבה, הוא מצליח לדבר, ואז הוא פונה למיטיבו ומספר לו את סיפורו. מסתבר, כי אותו אברך הינו אורח זר בלונדון, המתאכסן בדירה סמוכה. לפתע חש שהוא מתקשה לנשום, ויצא לרחוב - לשאוף אויר צח.

אולם הדבר לא עזר. בכל רגע שחלף הלך מצבו והחמיר, והוא כאן לבדו, ללא טלפון סלולרי וללא מכר ודואג. השעה אחת אחר חצות, בקושי יש עוברים ושבים, והוא לבד, מתמודד עם קושי נשימתי ההולך ומחריף - עד שצנח ארצה מחוסר כוחות...

את ההמשך השלימו כוחות ההצלה שהבהירו, שלמעשה נשימותיו של האברך הלכו ופחתו, עד כדי שניכר היה שבעוד דקות ספורות היה נושם את נשימתו האחרונה, ועוצם את עיניו לנצח, רח"ל. ואילו המשאף שהיה ברכב, והגיע למקום הנכון בדיוק בזמן הנכון - פשוט הציל את חייו של האברך!

עתה היה תורם של הנהג ורעייתו להיות המומים. הנה כי כן, מתברר כי קוצר הנשימה המוזר, דחיית התור לשעה מאוחרת, כל העניין המשונה הזה - היה לטובה ולברכה, זיכה אותם להיות שותפים בהצלת חיי אדם, פשוט כן. לו לא היתה האשה לוקה בקוצר נשימה, או אם הייתה מקבלת תור מוקדם יותר כמקובל - כי אז הרכב והמשאף לא היו שם ברגעים הקריטיים, לא היה מה שיציל את חייו של האברך הבודד!

סיפור מופלא זה, אשר שמענו בעדות אישית מקלי ראשון, הוא עוד הוכחה זוועת שכל תקלה בחיינו, כל שיבוש, כל דחיה, כל משהו שלא הולך כצפוי - הכל מחושב, הכל מנוהל, הכל מסודר מתוך מטרה טובה, למען יושבי תבל וברואיו. וככל שחיים בצורה הזו, ככל שמעצימים את האמונה שהכל לטובה, ככל שברור לנו שכל תקלה היא חלק מתוכנית לטובתנו ולמעננו - כך זוכים לחיות חיים רגועים ושלווים, טובים ובטוחים, וגם רואים עין בעין בחסד ה' ובישועתו!

תקלה משתלמת במיוחד!

הרב א. ה. יהודי נכבד ובעל משפחה, מחזיק ברשותו רכב מזה מספר שנים. האמת היא, כי בעצם הוא כלל אינו זקוק לרכב, אלא שהרכב משמש אותו למטרות חסד. כמה פעמים בשבוע הוא מתנדב להסיע חולים ומבקרים לבתי החולים וחזרה, להתנדב לשמח חולים או לחלק סלי מזון. בעצם, זוהי כמעט המשימה הבלעדית של הרכב, כך שניתן לכנותו 'רכב החסד'. רק מדי פעם, בעיתות חופשה, משמש הרכב את בני המשפחה, בצאתם לתור את הארץ ולהתענג על נופיה.

באחת הפעמים, לקראת חופשה צפויה, כרגיל החלו בני המשפחה לתכנן את מסלולי הנסיעה, לבנות סדר יום, מה יהיה מסלול ההליכה והיכן ייהנו באטרקציה מדהימה. הם נערכו לקראת שעות האיכות עם אבא, ובדמיונם חזו את חלוף רכבם מול נופים משכרים, בדרכם לחוויות משפחתיות נעימות...

ביום המיועד לטיול, השכימו כולם קום, ולאחר תפילה בשעה מוקדמת העמיסו את הרכב בכל טוב, לקראת הנסיעה הארוכה. הרב א. נכנס לרכב, מחליק את המפתח פנימה בשלווה, הרכב מתעורר לחיים, אולם מתחיל מיד לחרחר בכבדות...

הרב א. אינו מוסכניק, אבל לבו אמר לו שמדובר בתקלה רצינית. מסתבר שהגיר במנוע שבק חיים לכל חי, מה שאומר שכמעט אי אפשר לנוע אתו... בצער רב מתחילים בני המשפחה לרוקן את הרכב מכל מה שהועמס עליו לפני דקות מספר,

והרב א. מתחיל לברר כיצד ניתן לתקן את התקלה החמורה, היכן כדאי לבצע תיקון שכזה, מה עלות התיקון, ועוד...

התשובה לשאלה האחרונה מותירה אותו המום ונרעש: 18,000 ש"ח, ח"י אלפים. זה המחיר להחלפת הגיר, והרב א. נחרד. תיקון כה יקר? מניין לו הכסף לממן תיקון כזה? האם כדאי לעשות זאת בכל מוסך מזדמן, או אולי במוסך החברה בדווקא? וכמה זמן יקח תיקון כזה, שנשמע כה מורכב עד שכל תוכניות החופשה שתבשנה להן?!

הרב א. מחזק את ילדיו כי הכל מידי שמים, ולבטח גם זו לטובה. הוא מתחיל לברר ולהתייעץ, והומלץ לו לשלוח את הרכב למוסך מורשה של החברה היבואנית. שם נאמר לו כי התיקון יארך כמה ימים, וליבם של בני המשפחה נופל בקרבם. לראשונה, ייאלצו לוותר על טיול משפחתי נעים ומיוחד כל כך...

חולפים יומיים, והנה טלפון מהמוסך, המבשר כי הרכב מוכן וניתן לבוא לקחתו. הרב א. ממרה לנסוע למוסך, ומצטייד מבעוד מועד בשני כרטיסי אשראי, אחד - שלו, בתקווה כמוסה שהמסגרת תחזיק מעמד מול ההוצאה העצומה הזו, ועוד אחד שביקש מחבר - כגיבוי והלוואה...

הוא מגיע למוסך, בודק את הרכב, הכל תקין לעילא ולעילא. פונה לדלפק התשלום, הכרטיס שלו מודפסת יפה יפה כמקובל במוסך מורשה, והיתרה לתשלום עומדת על:

!0

לתשלום: 0 ש"ח! - כך כתוב, שחור על גבי לבן!

הוא מביט בדף שלפניו נבוך ותוהה. הרי זה לא יתכן! במוסך לא רשמי, תיקון שכזה עולה 18,000 ש"ח. במוסך רשמי - לבטח אמור לעלות יותר. ובכלל, בכל מקרה, הרי הרכב שהה כאן יומיים, הגיע שבו וחזר פעיל. איך יתכן שזה בחינם?!

ברור לו שזו טעות, והוא פונה אל הפקידה. זו משיבה לו בלקוניות, כי עקב תקלה בכל דגמי רכב זה, החליטה החברה היצרנית לממן את החלפת הגיר לכל הרכבים שבדגם זה בשנות ייצור מסוימות, ובלבד שהרכב לא עבר את ה-150,000 קילומטר. 'הרכב שלך עמד בקריטריונים, כך שהיית זכאי להחלפת הגיר על חשבון החברה. זה בחינם, סע לשלום!'

הרב א. שומע, וחש כי לבו מנתר בקרבו. הוא כלל לא ידע שהיתה תקלה בדגמים אלה, לבטח לא הכיר את הסיפור הזה על החלפת הגיר חינם אין כסף, והנה הוא מתבשר בבשורה כה טובה - התיקון חינמי, ההחלפה על חשבון החברה. ברגע הראשון נזכר כי העלה בדעתו לתקן את הרכב במוסך שאינו מוסך החברה, שם לבטח היה משלם טבין ותקילין, לפתע הוא מביין כמה גדולה הסייעתא דשמיא ששאל והתייעץ, והחליט להעביר את הרכב למוסך החברה, שם הוא תוקן בחינם!

אך זה עוד כלום...

הוא נכנס אל הרכב, מניע, ולנגד עיניו ניצב מד הקילומטרים, והוא ברור, מרצד, אור כתום על גבי מסך המחוגים. הרכב גמע עד עתה: 149,640 קילומטר!!!

הפעם, לא רק לבו של הרב א. קופץ משמחה, גם הוא בעצמו קופץ. פתאום הוא מביין שהרכב ניצל במקסימום את הגיר הקודם, ורגע לפני שיאבד את זכותו להחלפת הגיר בחינם - שלח לו הבורא מתנה יקרה, ושבר לו את הגיר. עתה הוא מצוייד בגיר חדש, אותו קיבל חינם אין כסף, במתנה מאבא שבשמים, בשבירת הגיר בדיוק, אבל בדיוק, ברגע הנכון!

הוא מתחיל לתאר לעצמו מה היה קרה לו היה יוצא צפונה, לו ילדיו היו נהנים מעוד יום אחד של טיול. באותו רגע היה מאבד את הזכות לגיר חדש, היה נפרד מהון עתק כדי לתקן את התקלה ברכב. עתה הביין כי את התקלה שלח לו מלך חנון ורחום, שחס על כספו, זימן את התקלה ברגע הנכון, והנה כי כן - הרכב תקין לגמרי, ובחינם!

הוא שב הביתה, ומספר לילדיו על חסד ה' ונפלאותיו, והם, המומים ונרגשים, מבינים כמה חסד ה' היה בתקלה, כמה טוב היה שהוצרכו לפרק את הרכב מכל מה שהועמס עליו, כמה רחמי ה' היה בביטול הטיול, כמה הם חייבים להודות ולהלל...

הרב א., שסיפורו הובא בגיליון 'דרשו', מסכם את סיפורו: 'הנה כי כן, מה שנראה לנו כתקלה - הוא נס. מה שנראה לנו כשיבוש - הוא חסד. מה שנראה לנו כמשהו שלא הולך - הוא לטובה ולברכה, ובגדול!'

יהודי יקר! אם גם אתה מתמודד עם תקלות, אם גם אתה חווה שיבושים בתוכנית, זכור ואל תשכח כי בורא עולם, מלך חנון ורחום, אב אוהב ומיטיב - מנהל את העולם, מנווט את מה שקורה כאן, לטובתך, רק לטובתך. לפעמים רואים זאת בעיניים, לפעמים פחות, אולם תמיד - זה המצב, ללא כחל ושרק. הבה נתחזק באמונה בו, בידיעה שכל מה שהוא עושה זה לטובתנו, ואז נזכה לראות בחסדו הגדול וברחמי המרובים!

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

ויצא

גליון מס' 561

17:16 ת"א 17:15, יציאת שבת: י"ם

כניסת שבת: י"ם 16:00, ת"א 16:14

נלמד מהפרשה



סיפר הרב אברהם אוחיון שליט"א: היה זה לפני זמן קצר. קבוצת בחורים מתחזקים הלומדת באחת המדרשות בארץ, החליטה לערוך ביקור חגיגי ומיוחד בביתו של מרן שר התורה, הגאון ר' חיים קנייבסקי שליט"א. התלמידים נכנסו עם רב המדרשה בהתרגשות עצומה אל חדרו של הרב, הם ניגשו בזה אחר זה אל הרב, כשהם נרגשים ונסערים, והרב מרעיף עליהם אהבה רבה ומברך כל אחד ואחד. אלא שלפתע אירע דבר מוזר - כאשר הגיע תורו של אחד מתלמידי המדרשה, התעלם ממנו הרב לגמרי. הבחור הנבוך לא ידע מה לעשות - מדוע הרב לא בירך אותו? מאוכזב מאד רץ אל רבו ואמר לו כי גדול הדור לא בירך אותו. רב המדרשה שהיה בסמוך למעמד, פנה אל הרב בהכנעה ואמר: "מורינו הרב אולי לא שם לב, אבל הבחור הזה לא קיבל עדיין ברכה מהרב".

מרן רבי חיים קנייבסקי השפיל את מבטו ואמר: "כיצד אוכל לברך יהודי שאינו מקפיד על אכילת בשר בחלב?!". דממת מוות שררה בחדר באותה עת. התלמיד ההמום רץ מהר החוצה, "מהיכן יודע זאת הרב?!", שאל התלמיד בהלם רב, "אמת, כי בתקופה האחרונה איני מקפיד כל כך להמתין שש שעות בין בשר וחלב אך מהיכן ידע זאת הרב? התלמיד עמד בנוכחות חבריו והכריז כי מעתה ואילך עושה הוא תשובה שלימה, ומקבל על עצמו להקפיד להמתין שש שעות בין בשר וחלב, כנדרש. מיד תפס רב המדרשה את ידו של הבחור ונכנס עמו שוב אל מרן רבי חיים קנייבסקי.

כעת, כשראה אותו הרב, בירכו בשמחה שיזכה לברכה גדולה והצלחה בחייו. מיד בסיום הברכה, פנה רב המדרשה, אל מרן הרב קנייבסקי ושאל אותו: "ילמדני הרב, כיצד ידע הרב כי אותו בחור אינו מקפיד על בשר וחלב? האם היתה זו רוח הקודש?!".

"לא" הניף מרן את ידו בביטול, "אלא שראיתי על מצחו דמות של 'עז' שהיתה בולטת עד למאד, וכבר אמרו חז"ל כי אדם שאינו מקפיד על אכילת בשר וחלב, דמות של עז מופיעה במצחו, ולכן הבנתי כי כנראה שאינו מקפיד על כך".

אומר רבנו האר"י הקדוש כי כל מצווה או עבירה שעושה היהודי נחרטת על מצחו, וכי רק אנשים יחידי סגולה, הלא הם גדולי הדור האמתיים, יכולים לחזות במה שעשה אותו אדם ולומר לו מה לתקן ובמה להשתנות. הנשמה היא רוחנית וכל מצוה או עבירה נחקקת על מצחו של האדם, ואם קידש עצמו, זוכה לאור גדול ביותר!

מה' אשה לאיש



"ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש"

וכתב רש"י: רבותינו פירשו לשון תפילה שתקן תפילת ערבית, והתפלל יעקב "שיר המעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי".

ומדוע בחר יעקב אבינו דווקא להתפלל את "שיר המעלות אשא עיני וכו'. ומבארים המפרשים שיעקב הלך לבית לבן בכדי לשאת שם אשה, ובפרשת בראשית נאמר לא טוב היות אדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו ולכן התפלל יעקב אבינו "מאין יבוא עזרי", מאין אקבל את עזרי - עזר כנגדו שלי, "עזרי מעם ה'" - מה' אשה לאיש. ישנם שדכנים החושבים שהם הגורם המכריע בשידוך ובלעדיהם לא היה מתקיים השידוך, אך רבותינו קובעים, שהשדכנים הם רק המוציאים לפועל את מחשבתו של השדכן האמיתי שהוא הקב"ה, וכפי שמסופר במדרש. מטרוניתא שאלה את ר' יוסי בן חלפתא: בכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו אמר לה בששת ימים, אמרה לו: מה הוא עושה מאותה שעה ועד עכשיו? אמר לה: הקב"ה יושב ומזווג זיווגים, בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני, אמרה לו: וזאת היא אומנותו? אף אני יכולה לעשות כן. כמה עבדים וכמה שפחות יש לי לשעה קלה אני יכולה לזווגם אמר לה: אם קלה היא בעיניך קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף... מה עשתה נטלה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותם שורות שורות אמרה: פלוני ישא פלונית, ופלונית תנשא לפלוני וזיווגה אותם בלילה אחד. למחרת באו אצלה, זה מוחו פצוע וזה עינו שמוטה וזה רגלו שבורה. אמרה להם: מה לכם? זו אמרה אין אני רוצה את זה, וזה אמר אין אני רוצה את זו. מיד שלחה והביאה את ר' יוסי בן חלפתא. אמרה לו אין כאלוהיכם, אמת היא תורתכם, נאה ומשובחת יפה אמרת. אמר לא כך אמרתי שקשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף והקב"ה מזווגם בעל כורחם שלא בטובתם, וזה שכתוב אלוקים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות. מהו בכושרות בכי ושירות, מי שרוצה ומקבל עליו את הדין אומר שירה ומי שאינו מקבל עליו את הדין בוכה.

רבים חושבים שראוי שהשידוך יקבע על ידי נתונים שונים, כגון: גיל שווה, מעמד חברתי ואופי שווה, אך רבותינו הביאו מספר פסוקים מהם למדנו, שגזירת שמים יכולה להיות מנוגדת לכל הקריטריונים המקובלים וכך נאמר בגמ' (מועד קטן יח:): אמר רב: מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים מה' אשה לאיש, מן התורה שנאמר "מה' אשה לאיש", מן הנביאים דכתיב ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא, מן הכתובים שנאמר: "בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת" ומהפסוקים הנ"ל, למדנו שהשידוך נקבע רק על ידי ה'.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

קפידה ומחילה

לא מצא את הדבר הצריך תיקון. שוב נסע נחמן אל האדמו"ר הזקן ונכנס ב'יחידות'. במר ליבו סיפר את מה שעבר עליו מאז ביקורו האחרון, וביקש לדעת מה עליו לעשות.

הרהר רבי שניאור-זלמן רגעים אחדים ואמר: "שמע-נא, נחמן, אינני רואה בך שום דבר עוון שגרם לנזקים האלה. נראה לי שזו תוצאה של 'קפידה'. אולי כשהיית כאן גרמת לי להקפיד עליך בגין דבר מסוים?".

"לא! לא!", השיב החסיד בהתרגשות, "להפך, הרבי אף קירבני מאוד".

"אם-כן", אמר הרבי, "אולי זו תוצאה מקפדנותו של בני? אולי עשית דבר שעורר 'קפידה' מצידו עליך?".

אימץ החסיד את זיכרונו, ולא נזכר בשום דבר. בשעתו לא ייחס חשיבות לדברים שאמר בנימה של הלצה, ולכן לא זכר זאת. "לא ייתכן, הלוא ידידות עמוקה שוררת בינינו", אמר לאדמו"ר הזקן.

כאשר אך יצא מחדר הרבי, נזכר בהתבטאותו הפזיזה כלפי רבי דובער, כיצד הוא לומד מהר כל-כך, ומיד ביקש לחזור ולהיכנס אל הרבי. הפעם סיפר כל מה שאירע בפעם הקודמת.

אמר לו אדמו"ר הזקן: "אם-כן, עליך לבקש את סליחתו. מה שאירע לך הוא בוודאי בעקבות הדברים שאמרת, שעוררו את קפדנותו".

כשבא נחמן לבקש את מחילת רבי דובער, אמר לו בן הרבי:

"חלילה לי מלהקפיד עליך, אולם כשהערת את הערתך תמהתי עליך. ראשית, הרי בהיכרות הארוכה שהייתה לנו יודע אתה היטב שאני לומד כל דבר בעיון ובעומק, ולא הייתי ממחר בלימוד שטחי.

"שנית, הלוא מאז שנפרדנו לפני שלוש שנים הלכת אתה לעסוק במסחר, ואילו אני שקדתי על לימודי, וברוך השם ראיתי הצלחה בעמלי.

"נוסף על אלה, הלוא יש לי זכות אבות, של אבי הגדול, ולכן זיכני הקב"ה בהצלחה מיוחדת בלימודי. אם-כן, מדוע הדבר נראה לך בלתי-אפשרי?!

"אולם", סיים רבי דובער, "צר לי מאוד על הנזק וההפסד שאירע לך בעת האחרונה, ועוד יותר מכך שאולי חלילה כל זה קרה בגללי.

"מוחל אני לך בלב שלם ובמחילה גמורה, והשם יתברך ימלא את חסרוניך וישיב לך את כל אשר הפסדת - בכפליים!"

לימים, כאשר היה ר' נחמן מספר את הסיפור, היה מסכם בהתלהבות, כי ברכתו של בן הרבי הצעיר התקיימה למופת, כי אכן באותה שנה עלה והצליח והרוויח יותר מכפליים מכל שווי רכושו בעבר.

הנער דובער הפליא את כל רואיו בלמדנותו ובשקידתו המופלגת. הוא היה בנו של האדמו"ר הזקן, רבי שניאור זלמן בעל התניא, ולימים מילא את מקום אביו וכונה "האדמו"ר האמצעי".

כבר בהיותו בן חמש-עשרה היה מופשט לחלוטין מענייני העולם, וגדולי החסידים קבעו כי הוא עומד מעל דרגת ה'בינוני' המתוארת בספר התניא. תאוות העולם הזה ומלחמת היצר כבר אינן קיימות בעולמו, כי נפשו התנקתה מהרע לגמרי.

העיד עליו אביו באוזני מחותנו, רבי לוי-יצחק מברדיצ'וב, כי נשמת בנו באה מעולם גבוה ונסתר, שכל שבילי העולמות העליונים נהירים לפניו, וכי עבודתו היא כאחד הצדיקים הגדולים, אף שהדבר אינו ניכר עליו כלל.

החסיד הרב נחמן מאושץ, שהיה בן-גילו של רבי דובער, חווה בעצמו סיפור שהוכיח לו עד היכן מגיעה מידת גדולתו וצדקותו של דובער, על-אף גילו הצעיר. בצעירותם למדו השניים יחד ב'חברותא' זמן ממושך, עד שהיו בני שש-עשרה. אז נפרדו השניים. האדמו"ר האמצעי הוסיף לשקוד על לימודיו, ואילו נחמן פנה למסחר ונעשה סוחר מצליח.

עברו שלוש שנים. יום אחד בא נחמן לביקור אצל רבו, אדמו"ר הזקן. חסיד היה בלב ונפש ומקורב מאוד אל הרבי, ואף באותו ביקור גילה לו הרבי יחס מיוחד. הוא רצה לבקר גם את חברו, דובער, ולשוחח עמו, לאחר שלא ראה אותו שלוש שנים.

נחמן ידע כי זמנו של דובער יקר. את הפגישה הקצרה ניצל לדברים חשובים בלבד, ובתוך כך הביט בגמרא הפתוחה לפני חברו. הוא ראה כי הוא עומד בדף ד' באותה מסכת. בסיום הפגישה הבטיח נחמן לחזור ולבקר אותו למחרת, לפני נסיעתו לביתו.

למחרת, לאחר התפילה, שוב נכנס נחמן אל חברו וידידו דובער. שוב הביט בגמרא הפתוחה לפני בנו של הרבי, והבעת תימהון התפשטה על פניו. הרבי כבר עמד בדף מ!

הוא התקשה להסתיר את מחשבותיו, ובגיחוך קל פנה אל דובער ושאל: "אמור לי חברי וידידי, כיצד קרה שאתה לומד במהירות עצומה כזו? רק אתמול עמדת בדף ד' ואילו היום אתה כבר עומד בדף מ? מדוע כשלמדנו יחד לא למדנו במהירות כזאת?". שתק רבי דובער ולא ענה דבר. לאחר מכן נפרדו השניים, ונחמן חזר לביתו.

לא עבר זמן רב ועסקיו של נחמן החלו להידרדר. הפסד אחר הפסד אירע לו, וגם ביתו עלה באש. בתוך זמן קצר איבד מחצית מרכושו. ליבו נשבר בקרבו, והוא האמין כי מאת ה' הייתה זאת, כדי לעוררו בתשובה. אך עדיין

פנין עין חמד

יוצא לאור ״ בית הכנסת שכונת ״ציון חמד״ - מכללת ציון

פרשת ויצא - מתוך החושך נראת האור

"סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (בראשית כח, יב)

לגלות, רואה בחלומו "סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (בראשית כח, יב). רבותינו מלמדים אותנו (ויקרא רבה כט, ב) כי יעקב ראה בחלומו את הגלויות השונות אליהן יוגלו בניו.

הוא ראה את שרו של בבל עולה שבעים שלבים ויורד, את שרו של מדי עולה חמישים ושניים שלבים ויורד, שר של מלכת יוון עולה מאה ושמונים שלבים ויורד. ואילו את שרו של אדום עולה ואינו יורד. יעקב אבינו חשש פן אין קץ לגלות אדום. עד שאמר לו הקב"ה: "ואתה אל תירא עבדי יעקב, אפילו הוא עולה ויושב אצלי, משם אני מורידו".

ביאר הרב אליהו דסלר זצ"ל: מהי מהותם של בני אדום? גלות אדום היא גלות הסוגדת לכוח וליוקרה. אם לתמצת אותה במשפט אחד: "גאוה. הסגידה לכוח, רמיסת הזולת".

אותה שנאת חינם ששורשה גאוה ובגללה חרב בית שני ואשר כדי לתקן אותה גלה עם ישראל דווקא אל תוככי אדום הגאה- ושאר הרעות החולות של גלות מרה זו, שורשן הוא אחד ויחיד: תחושת הגאוה. כוחי ועוצם ידי. אני ואפסי עוד.

ודווקא מתוך כך, כדי לקרב את הגאולה, עלינו לשמוע ולהאזין לזולת, ולברך את בורא עולם על כל הטובה אשר גמלנו, ולהכיר ברוב רחמיו וחסדיו עלינו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

שבת שלום

צ"ו כנסת לבת צאת לבת רבינו חס

17:44	17:12	16:00	י-ט
17:39	17:09	16:17	ח"ט
17:39	17:08	16:16	מ"ט
17:43	17:12	16:20	כ"ט

מה לא עשו ראשי הממשלה במדינת ישראל, כדי לנסות ולהביא שקט לאזור? האחד החזיר למצרים את כל חצי האי סיני, בתקווה שיהיה שקט ושלווה. השני הציע לרב המחבלים יאסר ערפאת ימח שמו וזכרו כמעט את כל יהודה ושומרון, וקיבל אינתיפאדה רצחנית.

ראש הממשלה השלישי שנחשב כ'אבי ההתנחלויות', העביר את ההתיישבות היהודית ברצועת עזה לידי הפלשתינאים, גם שם עד הגרגיר האחרון, וקיבלנו אלפי טילים ומלחמות בלתי פוסקות.

ואילו האחרון, ש'הפך את העולם' כדי לעצור את הגרעין האיראני, קיבל את נשיא ארה"ב של אז שעצם את העיניים ונתן לאיראן מיליארדי דולרים כדי שתוכל לממן את הטרור הכלל עולמי. בצפון מתעצם חיזבאללה. בדרום מתחזק החמאס ואין פיתרון באופק.

לכאורה המצב היה צריך לייאש, לדכא. אבל אדרבה, המצב כה גרוע, עד שיכול להיות בחסדי שמיים, רק יותר טוב. האור מגיע דווקא מתוך החושך.

מובא בילקוט שמעוני (תהילים כב): "רבי חייא בר אבא ורבי שמעון בן חלפתא הוו מהלכין בבקעת ארבל וראו 'איילת השחר'. אמר רבי חייא: כך היא גאולתן של עם ישראל. אמר לו: היינו דכתיב: 'כִּי אֶשֶׁב בַּחֲשֵׁךְ ה' אֹר לִי' (מיכה ז, ח). בתחילה היא מאירה קמעא, ואחר כך היא נופצת ובאה, ואחר כך היא פרה ורבה".

הרי שדווקא החושך הגדול, הוא התקווה לאור. כך אנו רואים בפרשתנו, פרשת יציאתו של יעקב אבינו לגלות, שם מוצאים אנו בד בבד עם הירידה לגלות, את התקווה לגאולה והדרך להשגתה. יעקב אבינו בצאתו מבית אבי

הצלחה בגור"ב

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרוך בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן זימיה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה יחזקאל בן רבקה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלוון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בו שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת
וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה - תרומות ומעשרות - חלק י"ד



האם מותר להפריש תרומות ומעשרות בשבת לפירות טבל?

שאלה: **?**

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: **!**

אסור להפריש בשבת ויום טוב תרומות ומעשרות. **מקורות:** משנה שבת (פ"ב מ"ז) אין מעשרין את הוודאי, ובגמרא ביצה (לו ע"ב), וכן פסק מרן השו"ע (או"ח סימן שלט ס"ד). וביאר הרמב"ם (פכ"ג משבת ה"ט) מפני שנראה כמתקן. ואילו לדעת רש"י (שבת לד. ד"ה ספק חשכה) מפני שהוא תיקון כאילו מקדיש את הפירות, שהפריש ואסור להקדיש בשבת ויו"ט. וע"ע 'משנה ברורה' (סימן רסא סק"ד) מפני שדומה למשא ומתן. ועיין שו"ת 'מגדנות אליהו' ח"ב (סימן קלט).

ואין הבדל בין פירות, שבוודאי לא הפרישו מהם תרומות ומעשרות הנקראים בלשון חכמים טבל, ובין פירות שיש ספק אם הפרישו מהם תרומות ומעשרות, שהם ספק טבל. **מקורות:** 'מנוחת אהבה' ח"ג (עמוד רעד), 'דרך אמונה' (פ"ט מה' מעשר ס"ק נג).

יש אוסרים להפריש בשבת פירות הנמכרים בשוק, שהם ספק מעושרים. **מקורות:** במשנה בשבת (לד.) ספק חשכה - אין מעשרין את הוודאי וכו', אבל מעשרין את הדמאי. ומוכח דבוודאי חשכה אין מעשרין אף את הדמאי. ופירות הנמכרים בשוק, אין ברור, שרובן מעושרין אף על פי שיש משגיחים, שמעשרים את הפירות המשווקים על ידי תנובה. ולכן נראה דהו"ל כספק מעושרין. כן העלה הרב 'מנוחת אהבה' (שם). אולם ראה בספר 'דרך אמונה' (מעשר פ"ט צה"ל ס"ק פט) דעת מרן החזון אי"ש בספק טבל פעמים התירו בשבת ויום טוב, להציל רבים מעוון. ע"ש. וכוותיה פסק בספר 'ראש יוסף' להגר"י אפרתי (ח"א או"ח סימן עז).

אולם העיקר להקל, שאינם צריכים כלל הפרשה. **מקורות:** כתב בספר 'חזון עובדיה' - תרומות ומעשרות (עמוד קלה) בזה"ל: הלוקח פירות מן השוק ויש ספק, אם הופרשו מהם תרומות ומעשרות, כיוון שיש כיום השגחה משלוחי הרבנות הראשית להפריש מן הפירות בשוק הסיטונאים, מן הדין, אין צריך להחמיר ליטול מהם תרומות ומעשרות, מפני שיש ספק ספיקא להקל. ואם רצה להחמיר ליטול מהם תרומות ומעשרות בלא ברכה, רשאי לתרום עליהם, שלא מן המוקף. עכ"ל. וביאר (שם) כיון שיש לנו ספק, שמא הופרש ממנו מעשרות. וספק שמא סחורה מן הגוי לאחר מירוח שפטור ממעשרות. ע"ש.

המפריש תרומות ומעשרות בשבת, במזיד אסור לו לאכול מאותם הפירות עד מוצאי שבת, אבל כשעשה כן בשוגג מותר לו לאכול בשבת מהפירות שהופרשו מהם תרומות ומעשרות, ואין צריך לחזור ולהפריש. **מקורות:** רמב"ם (פכ"ג מה' שבת ה"ט"ו). ועיין 'כף החיים' (או"ח סימן שלט ס"ק נא) היות והוא איסור דרבנן לא גזרו שוגג אטו מזיד.

בבין השמשות של ליל שבת, דהיינו משקיעת החמה ביום שישי עד שעוברים שלוש עשרה דקות וחצי, מותר להפריש תרומות ומעשרות אפילו מפירות שהם טבל ודאי אם חפץ מאוד לאכול מהם בשבת. **הערה:** היות והאיסור הוא מדרבנן, מותר לעשות כן בבין השמשות אם הוא טרוד ונחפז עליו או שיש בדבר צורך הרבה, כ"כ השו"ע (או"ח סימן שמב ס"א). אולם זהו, בתנאי שלא קיבלו הציבור שבת בדיבור. וע"ע בספר 'חזון עובדיה' - שבת (ח"א עמוד רעד, וח"ה עמוד שפד).

שְׂדוּךְ מְפָלָא



להלן סיפור המעובד מתוך 'נר לשולחן שבת' ויש בו כדי ללמדנו כיצד בורא העולם הוא המזווג זיווגים. הסיפור מפי הרה"ג י' ב' הוא מעשה מופלא, אשר מסופר במשפחתם הירושלמית: סבתו הצדקנית רחל הייתה יתומה מאב. בגיל חמש עשרה נגלה אליה בחלום אביה, הגאון רבי יוסף יונה שולזינגר, ולידו ניצב בחור, ואביה אומר לה:

"ראי, זה הבחור שלך!". החלום היה נראה לה משונה. היא הייתה נערה ירושלמית, וחשבה, כי חתנה יהיה עם לבוש ומראה ירושלמי. **הבחור בחלום היה הדור בלבושו ובמראהו ונראה כבחור סלבודקאי.** הדבר היה נראה מופרך, אבל כך אבא אמר...

עברו השנים, היא הגיעה כבר לגיל עשרים וארבע, ואותו בחור מהחלום לא נראה... היא חיכתה. הייתה להם חנות מכולת בירושלים. בשנת ה'תרפ"ג עלתה ישיבת סלבודקה לארץ וקבעה את מקומה בעיר חברון. לאחר מאורעות תרפ"ט הגיעה הישיבה לירושלים. יום אחד נכנס אחד מבחירי הישיבה, רבי בנימין סוקולובסקי לחנותם, לקנות דבר מה, והנה לתדהמתו המוכרת פרצה בקריאה נרגשת "אמא, אמא" - ורצה החוצה.

היא רצה לביתם שבקומה מעל החנות, וקראה בהתרגשות: "אמא, הבחור הגיע!". עוד באותו הלילה נחגגו האירוסין! לימים סיפרה, שלדעתה הסיבה שאביה בא בחלום היתה כדי לשמור עליה. רוב בני משפחתה עזבו ל"ע את הדת, והם פיתו אותה ללא הרף באומרים: "בואי אלינו לקיבוץ, עזבי את חיי העניות בירושלים, בואי, כדאי לך, יהיו לך חיים טובים"... והיא ב"ה עמדה, נערה בודדה יתומה, כצוק איתן מול כל הפיתויים.

מינויים

לקבלת העלון חיינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור לליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב אברהם דב מאבריטש זצ"ל



הגאון הרב אברהם דב מאבריטש זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"ך (1760) לערך בחמילניק. אימו נפטרה עליו בילדותו והוא גדל אצל סבתו (אם אימו). בבית אביו עלה במעלות רמות ונשגבות בתורה, יראה וחסידות. בצעירותו כבר התפרסם בבקיאותו בהלכה, באגדה ובדרוש והתפרסם כעליו. לאחר פטירת אביו שימש כאב"ד חמילניק למשך תקופה קצרה, שכן בשנת ה'תקמ"ה (1785) נפטר חותנו ורבינו שימש כאב"ד אזוריטש. תפקיד אותו מילא למשך כ-40 שנים. מצודתו הייתה פרוסה גם בקהילות נאריגסק, גאראדיטץ וסלאוויזשנא. שמו התפרסם כאיש קדוש המורם מעם.



בשנת ה'תקפ"ו (1826) שימש כאב"ד זיטאמיר. בשנת ה'תקצ"א (1831) נסע לארץ ישראל והתיישב בעיר הקודש צפת. כשהגיע לשם התחיל להפיח רוח חיים בישוב ונעשה לראש כולל החסידים. קדושת הארץ הייתה בראש מעייניו ואכל רק את לחם הארץ, ואף בשנת בצורת לא רצה לאכול מתבואת חו"ל. בשנת ה'תר"א החלה מגיפה בעיר (מחלת העיפוש) ורבינו הבטיח שהוא יהיה אחרון הנספים במגיפה. נפטר לאחר ייסורים בי"ב כסליו ה'תר"א (1840) ואכן פסקה המגפה. חי כ-80 שנים. ציונו בצפת במערה בה טמונים ר' דוד שלמה אייבשיץ (מח"ס ערבי נחל) והרה"ק ר' אריה לייב מוואליטשיסק. מקום מנוחתו ידוע כמסוגל לישועות ועד היום ישנם רבים הרואים ניסים.

אביו: ר' דוד אויברך (מגיד מישרים בחמילניק). **אשתו:** בת ר' נתן נטע מאבריטש (תלמיד הבעל שם טוב). **מרבתינו:** ר' מנחם נחום טברסקי מצ'רנוביל, בנו ר' מרדכי טברסקי מצ'רנוביל, ר' לוי יצחק מברדיצ'וב, ר' אהרון מזיטאמיר, ר' זושא מאניפולי, ר' אברהם יהושע העשיל מאפטא (ה'אוהב ישראל'), ר' משה חיים אפרים מסדילקוב (ה'דגל מחנה אפרים'), ר' מרדכי מקרמניץ. **מתלמידיו:** ר' שמואל העליר, ר' הילל מפאריטש (מח"ס 'פלא הרימו'), ר' משולם זוסמן. **ילדיו:** אין. **מספריו:** • **בת עין** - על התורה בדרך הפרד"ס.

בחודש אלול ה'תשע"ו התקשר יהודי ממונסי אל המנהל של חידר 'בת עין' ושאל: "כמה עולה דמי שכר לימוד לתלמיד בחודש?". המנהל בירר לשם מה ברצונו לדעת. סיפר אותו יהודי, כי יש לו ילד בן אחת-עשרה, אשר לצער הרב אינו מצליח בלימודו ומוחו אינו קולט את הנלמד. ועל אף שניסו לעזור לו ע"י לקיחת מורה פרטי, וכן עצות של מומחים גדולים לא הועילו במאומה ולא ניכר שום שינוי לטובה, והמצב הגיע כבר, שהתקשרו מטעם החידר וביקשו לסלקו משם.

"ניסיתי סגולות רבות וכל אלו לא הועילו, עד שהציע לי חבר: "תיסע לארץ ישראל, תלך שם למירון אצל ציון הרשב"י. אולי תמצא שם צדיקים שתוכל להתברך אצלם, יתכן ומשם תגיע הישועה". כשהגעתי לארץ ישראל הציע לי מוכר ללכת אל המקובל הצדיק רבי דוד אבוחצירא, שרבים נושעו מברכותיו, ותבקש ממנו ברכה או סגולה. אומנם לא היה לי חשק לזה, הנסיעה לנהריה הייתה לי לטורח עצום. אך לנגד עיני עמד דבר אחד - להציל את הבן. כשנכנסתי לצדיק וסיפרתי על הקושי הגדול שלי, נתן לי הצדיק סגולה: 'אני מציע, שתשלם שכר לימוד עבור ילד בעיר הקודש צפת, לעילוי נשמת הצדיק רבי אברהם דוב ב"ר דוד ה'בת עין', ובזכות זה בעז"ה יצליח בנך בלימודיו'.

"וכעת כשבידי הסגולה, אבקש לעשותה בשלמות", אמר אותו יהודי, "אני מבקש שתמצא ילד אשר הוריו מתקשים לשלם בעבורו את שכר הלימוד ולומד בצפת במוסד הקדוש של ה'בת עין'. להלן מספר כרטיס האשראי שלי, ולמשך שנים-עשר חודשים תחייב בכל חודש את הסכום של שכר הלימוד". האב גם מסר את שמו של הילד, כדי שיזכירו אותו על ציון ה'בת עין' בכל ערב ראש חודש (כנהוג בת"ת 'בת עין', שבכל ערב ראש חודש יוצאת קבוצת תלמידים להתפלל על הציון עבור הזקוקים לברכה וישועה).

בחודש אלול ה'תשע"ז מתקשר האב למשרדי 'בת עין', ומבקש להמשיך בתרומתו החודשית באופן קבוע. האדם שענה לטלפון שאל את האב: "מה קורה עם הבן שלך?" - "ניסים גלויים! ישועה מחוץ לדרך הטבע!" - זעק האב. "שמע נא מה שקרה, בקיץ נעשה בו שינוי מן הקצה אל הקצה. הילד התחיל ללמוד והפך להיות מיישור אחר, **וכעת הוא מן המצוינים בכיתה...** לכן החלטנו בבית, שעל אף שהמצב הכלכלי שלנו אינו קל, בכל זאת אנו חייבים להמשיך לשלם את שכר הלימוד עבורו".

בישיבת 'בית אברהם' בירושלים, ישנו 'קרן' לעריכת סעודות מדי שנה בשנה ביארצייט, ומעשה שהיה- כך היה: לפני עשרות שנים היה יהודי בשם הרה"ח ר' שלמה גראס. לפרנסתו עסק במכירת נפט. ברם, עסק זה - גיעתו רבה ושכרו מועט, ומכיוון שכך, רעב ומחסור שררו בדרך קבע בביתו. ויהי בליל ההילולא של רבינו, השתטח הלה על ציון הקודש, ושפך את ליבו כמים, בתפילה ובתחנונים, שירוויחו לו פרנסתו מן השמיים, לאחר מכן, חזר לביתו ועלה על יצועו. והנה בחלומו הוא רואה את ה'בת עין', כשהוא אומר לו: "דע לך שקורת רוח מרובה הסבת לי בתפילתך אך זאת אשאלך - מדוע לא ערכת סעודה לכבוד ההילולא?". תיכף התעורר ר' שלמה משנתו, וקיבץ משארית לחמו הדל וכינס עשרה יהודים, וערכו יחדיו סעודת הילולא. למחרת הלך ר' שלמה וקנה כרטיס הגרלה, שממנו התעשר מאוד והקים 'קרן', אשר עד עצם היום הזה עדיין עורכים ממנו את סעודות הילולא.

רבי מנדל ריישישער ז"ל התברך בעשירות בזכות רבינו, שפעם אחת אמר לרבינו: "בואו ונעשה סעודה אצל התנא רבי עקיבא". (וכן רבינו אמר שנשמת ר' יצחק לוי מברדיטשוב הייתה נשמת התנא ר' עקיבא) והביא גמלים והטעין עליהם שולחנות וספסלים ומיני מטעמים ומעדנים וכל טוב לכבוד הסעודה. ונסעו לציון של רבי עקיבא בטבריה, וכטוב ליבו של רבינו בירך אותו בעשירות. והתקיימה ברכתו, עד שאפילו בזמנים, שבהם היה קשה להתפרנס, אצל רבי מנדל לא חסר דבר. (מזקנים אתבונן)

מרן הרמ"ח אמר בשם צדיקים: "הרה"ק השר שלום מבעלז, הרה"ק רבי שלום רוזנפלד מקאמיניקה והרה"ק מאבריטש משמשים דיינים בבי"ד של מעלה". (מזקנים אתבונן)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

זווג משמים



עשרים וחמש ועדיין לא מצאה את זיווגה. הוא ביקש מאת בורא העולם כי ימציא לה את זיווגה האמיתי. הוא עלה בחזרה לרכב, והם המשיכו בנסיעה לביתם בבני ברק."

"לאחר יומיים האבא מקבל טלפון – בחור משיבת מיר טייל בחרמון והוא מצא את כרטיס הזיכרון, הוא הכניס את הכרטיס למצלמה שלו כדי לחפש בין התמונות, האם יש פרט, שיכול לעזור לו להבין למי שייך הכרטיס."

"והנה הוא מגלה, כי בתוך כל התמונות היה צילום של הדלת שלהם עם שם המשפחה, וגם צילום של הבניין שלהם עם שם הרחוב..."

"הוא חיפש בספר הטלפונים של כמה ערים חרדיות עד שמצא את אותו שם משפחה המתגוררת באותו הרחוב והתקשר ושאל האם הם איבדו כרטיס זיכרון. הוא לא התייאש ולבסוף אף מצא את הטלפון של המשפחה."

"וכך, התקשר אותו בחור ושאל את האבא שהרים באותה שעה את הטלפון: 'האם אבד לכם כרטיס זיכרון?'. האבא השיב בחיוב והבחור תיחקר: 'היכן אבד לכם הכרטיס?'. והאב השיב: 'בחרמון'."

"לאחר שהבין כי אכן הגיע למשפחה הנכונה סיפר, שהוא לומד בישיבת מיר בירושלים והם קבעו שהאבא יגיע בשעה מאוחרת יותר לישיבה כדי לקחת את הכרטיס."

"האב מגיע למקום ופוגש את הבחור. הוא מודה לו ולאחר מכן פותח עימו בשיחה, ומתפעל מאוד מהבחור. הוא התרשם ממנו כבן עליה, בעל מידות טובות ואצילות נפש."

"האב פונה לבחור ואומר: 'יש לי הצעה מאוד לא מקובלת. התרשמתי ממך עמוקות. יש לי בת מיוחדת. אולי כל הסיפור הזה קרה כדי שתיפגשו?'. **הבחור לא התנגד. הם נפגשו ולאחר מספר פגישות שברו צלחת**."

מסיים הרב אלקריף: "הבחור עבר על מאות תמונות כדי לאתר את המשפחה. יתכן, שאם הוא לא היה משקיע מאמץ כדי לעבור על מאות התמונות, אלא היה חושב לעצמו אין לי כוח להסתכל בכל כך הרבה תמונות, זה בזבז זמן, ביטול תורה. יתכן, שהוא היה מפסיד את השידוך שלו. אך מאחר שהוא התאמץ במצווה ועשה ככל יכולתו כדי לקיים מצוות השבת אבידה, זכה בשידוך שלו."

"אם נתבונן על כל התמונה נראה, כי בחור הישיבה התאמץ כדי לזכות במצווה, ובעל המצלמה התאמץ שלא לכעוס, לאחר שאחותו השתדלה לשכנע אותו שלא יכעס, והוא ביקש על אחותו ולבסוף הקב"ה צירף את כל ההשתדלויות האלה, והשידוך יצא לפועל."

יש שזיווגו מגיע עד אליו, כמו יצחק אבינו, ויש שהוא צריך להגיע עד זיווגו, כמו יעקב אבינו. להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'אמונה שלימה' - דברים, שיש בהם כדי ללמדנו על כך וכן עד כמה האדם זוכה, כאשר הוא מבליג בשעת כעסו, **שכן שעה זו היא שעת רחמים גמורים ויכול לבקש ככל העולה על ליבו ובעז"ה בקשתו תתקבל לפני שוכן מרומים**.

הרב גואל אלקריף שליט"א, ר"מ בישיבת 'דרך חיים' בבני-ברק, סיפר סיפור נפלא, אותו שמע מפי הרב גלעדי שליט"א: "מעשה במשפחה שנסעה בבין הזמנים של חודש אב לטיול באתר החרמון שבצפון הארץ."

"אחד מבני המשפחה היה חובב גדול של תחום הצילום. כידוע, בכל מצלמה יש כרטיס זיכרון, שבתוכו נשמרים כל התמונות."

"מכיוון שידע, כי כרטיס הזיכרון שברשותו הינו גדול, ניצל הלה כל הזדמנות לצלם: הוא צילם את היציאה של המשפחה מהדלת אח"כ צילם את הבניין."

"כמובן שהוא לא פסח רגע אחד מלצלם- הוא צילם מאות תמונות בדרך, וגם כשהגיעו לחרמון הוא נתן לאחיו הקטן לצלם אותו. **האח הקטן לא שם לב ובטעות הפיל את כרטיס הזיכרון לקרקע**."

הם חזרו לרכבם ונסעו כמה קילומטרים. הוא פתח את המצלמה כדי לראות ולדפדף בין התמונות שצילם והשקיע בהן מאמץ רב, אך שוד ושבר: הוא מבחין שהכרטיס לא מונח בתוך המצלמה!"

"באותם רגעים חשב: "כל העמל וההשקעה שלי – ירדו לטמיון!". שכן כיצד יוכל למצוא את הכרטיס באתר החרמון המושלג?! אין שום מצב! אין שום סיכוי בעולם! הוא התרגז מאוד ורצה לפרוץ בצעקות על אחיו הקטן, שבגללו נעלם כרטיס הזיכרון."

"אחותו הבחינה בכעס על פניו ואמרה לו: 'אני רואה שאתה כועס, ובצדק. **באמת אחינו הקטן עשה דבר שלא יעשה, אך את הנעשה אין להשיב**. הוא לא התכוון לעשות לך כך. אני מציעה שנרד מהרכב, תירגע מעט ותתפלל לבורא העולם. **דע לך כי בזכות ההתגברות על הכעס – אתה תרוויח המון!**"

"הוא חשב והבין כי אחותו צודקת, שכן אם יצעק על אחיו הקטן- כיצד זה יוכל לעזור לו? לפיכך הוא ירד מהרכב וחשב: **'מה בחור ישיבה כמוני יכול לבקש?'**."

"הוא החליט לבקש על אחותו הגדולה, שכבר הגיעה לגיל

<p>לע"נ</p>  <p>תנצב"ה</p>	<p>הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל חוה בת יעקב צבי ע"ה רפאל בן אסתר ז"ל ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה שמעון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה</p>	<p>הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין ז"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה אסתר בת גולה גאולה ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל</p>	<p>הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה כברי זצ"ל אביבה בת איירון ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי יזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה אברהם בן דינה ז"ל</p>	<p>הרב שבתי בן אסתיא אטון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל נעמי בת כותן ע"ה מרים בת בלה ע"ה דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחת ז"ל לטיף בן פרחת ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה</p>	<p>ולד יחיא בן יוסף ז"ל יצחק בן ברוק דב ז"ל שרה בת נקיס ע"ה אביגדור בן ג'ולי ז"ל מסעוד בן יקוט ז"ל מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל שלום בן אסתר ז"ל מרים בת שרה ע"ה אביבה לוי ע"ה כל נשמות עם ישראל</p>
---	--	---	---	--	---

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "ויצא"

"וכל אשר תיתן לי עשר אעשרנו לך" [כח, כב].

המבזבז לצדקה אל יבזבז יותר מחומש, שמו יצטרך לבריות. דכתיב: 'וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך' (כתובות נ').
'עשר אעשרנו' - שתי עשירות, שהן חומש).

לפנינו שאלה שהגיעה מאת יהודי בשם שלמה שמצבו הכלכלי התדרדר, עד שירד לגמרי מנכסיו, והגיע ממש לפת לחם... בצר לו, פנה לאחד מצדיקי הדור, ותינה לפניו את צרתו ומצוקתו הנוראה. הצדיק האזין ברוב קשב לכל דבריו של שלמה, הביע השתתפות כנה בצערו, והעתיר על היהודי ומשפחתו שבעזרת ה' יתברך וישועתו, מצבם הכלכלי יוטב ותהיה להם פרנסה. היהודי שלנו יצא מבית הצדיק מעודד ומחוזק. מענינו זלגו דמעות של התרגשות, והוא עמד ונדר: "אם ה' יתברך יטה אלי חסד, וימציא לי רווח כספי שאוכל לכלכל בו את משפחתי, אזי אתן חומש ממה שארוויח לשיבתו של הצדיק!"

והנה, לא חולפות דקות ארוכות, ובעוד שלמה מתהלך ברחובה של עיר, לפתע נורו לעברו צרור של יריות... היריות נורו על ידי מחבל ערבי ימ"ש, ושני קליעים חדרו לרגלו של שלמה...

לאחר כמה שבועות של אשפוז בבית החולים, שלמה נתרפא ושוחרר מבית החולים לביתו. הוא לא חזר אל הבית בידיים ריקות - אלא עם מיליון שקלים! מהיכן הגיע הכסף? - מגביר נכבד שסיפור הפיגוע הטראגי נגע לליבו, והחליט לתגמל את שלמה הפצוע בסכום האדיר. עכשיו - אמר שלמה בליבו - אמנם סבלתי מאוד, אבל ברוך ה' יש בידי סכום שיספיק לפרנסת משפחתי לכמה שנים, ואולי גם אוכל כעת להתאושש ולהשתקם כלכלית...

והנה, לפתע נזכר האיש בנדרו אשר נדר בצאתו מחדרו של הצדיק: ליתן חומש מהרווחים לצדקה! וכאן ספק מעניין התעורר אצלו; האם המיליון שקל שקיבלתי נחשבים ל'רווח' ואני חייב לשלם מהם חומש לצדקה, או שמא אין זה רווח כלל, כי בוודאי הייתי מעדיף שלא להיפגע ולא לקבל את המיליון.

בסיום שאלתו ציין שלמה, שהמיליון שקל אינם משמשים להמשך ריפוי פציעתו, לא לרופאים ולא לנסיעות וכדומה [כי את ההוצאות הללו ממילא מקבל], כך שהמיליון נחשבים עבורו ל'רווח נקי'. ומשכך נשאלת השאלה האם יש להפריש מהם חומש לצדקה כפי שנדר?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: הבה ונשנן שתי יסודות בסיסיים באמונתנו: האחד - "כל מזונותיו [פרנסתו] של אדם, קצובים לו מראש השנה" (ביצה ט"ז), כלומר: כל כסף שאמור האדם לזכות בו, הוא יקבלו בכל מקרה מאת הבורא יתברך. היסוד השני הוא - אין אדם יכול להיפגע משום בריה, אלא אם כן נגזר עליו משמים שייפגע. (עם זאת, בוודאי שהפוגע ייענש על כך שבחר היות הישליחי' לפגוע בו).

ומעתה בענייננו, שלמה חייב להאמין שאת הכסף שקיבל, הוא היה מקבל בכל מקרה, אף אילו לא פציעתו בפיגוע; וגם את הפגיעה הקשה היה סופג בכל מקרה, אף אילו לא הכסף שקיבל. אלא שהקב"ה סובב שיקבל את שני הדברים בו זמנית. וממילא הוא חייב לקיים את נדרו, ואינו יכול לטעון שהיה מעדיף שלא לקבל את הכדור וגם לא לקבל את הכסף, כי כאמור הרווח הכספי אינו קשור לפגיעה, אלא הוא חסד מה' יתברך, ולכן יש להפריש מסכום זה חומש לשיבת הצדיק (אחת שאלתי).

"הנה אנכי עימך, ושמרתיו בכל אשר תלך" [כט, טו]. עינייך יונים.

יעקב אבינו עוזב את בית אביו, נפרד משיבתו של עבר בה הסתתר ארבע עשרה שנים והולך לחרן לשאת אשה, לייסד את בית ישראל, להעמיד שבטי יה. בדרכו זוכה הוא למחזה הסולם, להבטחה אלוקית: "והנה אנוכי עימך, ושמרתיו בכל אשר תלך, והשיבותיך אל האדמה הזאת, כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דיברתי לך". וביארו רבותינו, מארי דרזין, שלא ליעקב אבינו לבדו ניתנה הבטחה זו, אלא כמייסד האומה היהודית, אבי השבטים הקדושים: אם עד כה נבחר אחד ונדחה אחר - יצחק אבינו נבחר וישמעאל ובני קטורה נדחו, יעקב אבינו נבחר ועשוי נדחה - מעתה ואילך "מיטתו שלמה, ואין פסול בזרעו" לדורי דורות. שישאל אף על פי שחטא ישראל הוא, ויהודי בכל מקום שנופל - בחיקו של הבורא הוא נופל!

בענין זה, סיפר הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל, "רב האסירים", שבנעוריו זכה להסתופף בצילו של הגאון רבי חיים ברלין זצ"ל, בנו של הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל. פעם, לפני קבלת שבת, ראה את רבו אומר "שיר השירים" בנעימה ובדבקות, ובהגיעו לפסוק: "הנך יפה, רעייתי, הנך יפה עינייך יונים" פרץ בבכי ועיניו זלגו דמעות. תמה רבי אריה: פסוק זה בשבח ישראל נאמר, ומה מקום בו לבכייה?

נענה רבי חיים ואמר: "בכל פעם שאני מגיע לפסוק זה, נזכר אני במעשה שהיה!"

וסיפר, שכאשר כיהן כרבה של מוסקבה הגיע לביתו אדם זר, שלא נמנה על בני הקהילה. ביקש סליחת הנוכחים, ברצונו לשוחח עם הרב ביחידות. כשנשאר לבדם סיפר שהוא יהודי מתושבי העיר. נולד לו בן, והוא רוצה להכניסו בבריתו של אברהם אבינו. ברכו הרב בברכת "מזל טוב", ותמה לפשר הסודיות. סח הלה שכבר ניתק כל קשר עם היהדות ומצוותיה, רחמנה ליצלן, ומסחרו עם הכמרים בתשמישי עבודה זרה. אסור שיחשדו ביהדותו חשד קל, כי אז יחרימוהו ויתרושש. לפיכך חייבת ה'ברית' להתבצע בצינעה.

הורה הרב לשלח באותו יום את המשרתות מביתו, ועלה למעונו ביום המיועד. האב היה הסנדק והרב מל ובירך, וביקש להודיעו ביום השלישי משלום התינוק.

ביום השלישי הגיע האב, בישר שהכל כשורה וביקש לשלם. סירב הרב לטול כסף עבור המצווה. התעקש האב, והרב אמר: "אם רצונך לשלם לי – אבקש בתמורה תשובה לשאלה: הן יהודי מתבולל אתה, ואת בןך תגדל לבטח בחילוניות מובהקת – מה ראית איפוא לסכן את מעמדך ופרנסתך ולמול את בןך?"

והיהודי ענה: "רבי, בעוונותיי התרחקתי משמירת המצוות והכברתי עוונות. אך, מי יודע, יתכן ויום אחד אערוך חשבון נפשי ואשוב לכור מחצבתי, הלא אין דלתות התשובה ננעלות! אבל כשנולד בני, חשבתי לעצמי: הרי יגדל בבית שאין בו סממן יהודי, כיצד יידע מה מקורו – אם יתעורר לבו לחפש את שורשיו, כיצד יידע היכן לחפש, כיצד יידע מה לבקש?! על כן החלטתי למולו, שיהיה חותם היהדות בבשרו, וימצא את דרכו!"

כשמעי זאת, אמר רבי חיים ברלין, אורו עיני להבין את הפסוק: "הנך יפה, רעייתי, הנך יפה עיניך יונים". לאמר "הנך יפה" כשאת "רעייתי". כשאנו דבוקים בבורא יתברך ומקיימים מצוותיו, אין יופי כיופיינו! אבל גם אם יהודי מתרשל, חלילה, גם אם סטה מדרך האבות – ואין הקדוש ברוך הוא ותרו, על כל עבירה יקבל עונשו, בכל מצווה שתחסר יתמעט חלקו בגן העדן – אבל אין היהודי מאבד מיופיו וזוהרו, "הנך יפה – עיניך יונים". כי על עיני היונים אמרו החכמים, שאין הגוזל מדדה מקינו אלא אם רואהו, ומצוי עימו בקשר עין. כך אין יהודי מתרחק מצור מחצבתו עד ניתוק הקשר, חלילה, אינו מגיע לנקודת אל חזור".

ובכל פעם שהיה רבי חיים מגיע לפסוק זה נזכר היה במעשה זה, ועיניו זלגו דמעות... זכינו, ואלפי רבבות ישראל התקבצו בארץ האבות, זכו לקיום הבטחת "והשיבותיך אל האדמה הזאת". ועתה זכינו, והתעוררות תשובה פוקדת את העם היושב בציון, ובקרוב יקויים בנו סוף הפסוק: "כי לא אעזבך, עד אשר אם עשיתי את אשר דיברתי לך!" (מעייני השבוע).

"ויאהב גם את רחל מלאה" [כט, ל].

ה'ספורנו' וה'כלי יקר' מדגישים שאע"פ שלא היה היתא אשתו הראשונה של יעקב, ודרך העולם שאדם מוצא קורת רוח רק בה, ולא באחרת, עם כל זה הוסיף אהבה לרחל בעבור מעשיה הטובים שראה בה, שמסרה סימנים לאחותה.

נמצאנו למדים מכאן לקח מאלף למלחמת החיים, שאף כי היצר הרע שוכן באדם תחילה, והיצר הטוב והשכל הרוחני מגיעים לאדם רק מאוחר יותר, אחרי שלכאורה התרגל כבר ליצר הרע, ולכן כל כך קשה לאדם לעזוב אותו, כדברי החובת הלבבות, בכל זאת אם יתאמץ האדם ויראה את 'החיים היפים' הטמונים בחיי תורה ומצוות, יהיה בכוחו להתגבר על הנטייה הטבעית שלו לאהוב את מי שהכיר ראשון.

והנה, היצר הטוב נכנס באדם כשמגיע לגיל מצוות, אבל לפעמים מזדמן לשמוע על אנשים שעשו שינוי בחייהם אפילו בגיל הגבורות, עזבו את הכל, ובאו לבית המדרש. ועל כורחנו נצטרך לומר, שיש בתורתנו הקדושה ובמצוותיה את הכוח למשוך אליה אנשים גם בגיל כזה, ולאחר כל כך הרבה שנים של הרגל לדברים אחרים.

המעשה שלפנינו התרחש בעת שאחד התי"ח בבני ברק השיא את בנו בשעה טובה, ולפני החתונה יצא איתו לאחד הכפרים באיזור, כדי לשוחח עימו במנוחה, ולהכינו כראוי לקראת יום הנישואין. התי"ח החנה את הרכב באחד המשעולים השלויים של אותו כפר, יצא מהמכונית וישב עם בנו על הספסל. בתוך כדי השיחה, מבחין האבא באדם מבוגר, שכנראה היה מתושבי הכפר ההוא, שדמותו וקלסטר-פניו גילו על היותו איש פשוט, חקלאי ואיש-אדמה.

האב, כדרכו בקודש להקדים שלום לכל אדם, בירך גם את היהודי הפשוט ההוא לשלום. אמירת השלום מצד היהודי המזוקן, הפתיעה את איש-הכפר, שמן הסתם לא התכוון לה, וכיוון שכך הוא נעמד ושוחח במשך כמה דקות עם התי"ח ובנו, שהשיבו לו נעימה על כל מה ששאל, ודיברו בנימוס רב.

בין לבין התברר לחקלאי שהמדובר הוא בחתן העומד להינשא, והוא החל להעלות זכרונות מנישואיו-הוא ב... ווילנה, סיפר על לימודיו בחיידר, והביע צער עמוק על כך שכאשר הגיע ארצה החליט לנטוש רח"ל את דרך התורה, והתמסר לעבודת האדמה. 'היום אני מתקרב לגיל הגבורות שלי, ומי יודע אם אזכה עוד לראות את בית המדרש שכל כך אהבתי בימי ילדותי', אמר בעצב שהיה מסוך בערגה-רבתי. השיחה התנהלה ברוח טובה מאוד, כשהאב ובנו מנסים לשכנעו שיאף פעם לא מאוחר, וכל עוד הנר דלוק אפשר לתקן, וכו'.

החקלאי התעניין באיזו ישיבה לומד החתן, וכעבור כמה דקות נפרד מהשניים, שהמשיכו בשיחתם השוטפת לקראת החתונה, שהיתה אמורה להיערך בעוד 3 שבועות.

והנה, הגיע ובא יום הנישואין, והחתן שהיה בן תורה מופלג, עמד תחת החופה. מיד לאחר החופה, כאשר קבוצת בני הישיבה בה למד החתן פתחה כבר בשירי-השמחה, המלווים את החתן וכלתו לחדר הייחוד, מגיח מן הצד אדם בלתי-מוכר, מראהו כשל... חקלאי, מתקרב אל החתן ומנשקו בהתרגשות רבה. לאחר מכן הוא שואל היכן אביו של החתן, ומשראהו – נפל על צוואריו וישקהו.

גם החתן וגם אביו, לא זיהו ברגע הראשון את האיש ההוא, שנישקם בחום כה רב, אבל כשפתח את פיו ואמר בתמיהה 'נו באמת, כבר הספקתם לשכוח אותי', נזכרו בחקלאי שפגשו בכפר ההוא, שבו ישבו ושוחחו.

החקלאי סיפר לחתן ולאביו שמיד לאחר שנפרד מהם לפני 3 שבועות, הגיע לביתו, ופרץ בבכי, שנמשך שעות ארוכות. 'היה זה בכי של חרטה שלא-תיאמן, על כל מה שעבר עליי בכ-70 השנים האחרונות, מאז שעזבתי את החיידר'. הוא הוסיף וסיפר שהחיזוק האישי שקיבל מהם, והעידוד שנשמע מדבריהם על כך שיאף פעם לא מאוחר, חדר היטב-היטב אל תוך ליבו, עד שבתוך זמן קצר החליט לעשות את מה שרבים מבני גילו לא חושבים אפילו להעלות בדמיונם, למרות שגם עברם-שלהם החל בחיידר...

'החלטתי להיכנס חזרה אל בית המדרש', אמר החקלאי, וסיפר שכבר ביום המחרת שלאחר הפגישה עמהם, נכנס לאחד מבתי המדרש הקרובים לכפרו, וסיפר לרב המקומי על מה שעבר עליו, ועל החלטתו הנוכחית, וביקש ללמוד תורה...

כיוון שידע באיזו ישיבה לומד החתן, עשה שם בירור קצר באשר לזהות החתן והתאריך המיועד לחתונתו, והגיע לשמחה... האב ובנו החתן התרגשו מהסיפור עד לדמעות, והבטיחו לחקלאי-לשעבר לשמור איתו על קשר מיד לאחר החתונה, כדי שאף הם יוכלו ללמוד איתו ולהמשיך לשוחח בדברי חיזוק ועידוד.

את הסיפור שמענו ממקור ראשון, מאביו של החתן. והכל החל ונגמר בגלל אמירת-שלום אחת. לא יאומן. (ברכי נפשי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אור בת יפה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לתגובות הערות: שגיא 064-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:15

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:15

ר"ת: 17:48

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 431 6.12.2019 - ח' כסליו תש"פ

וְהוּא הַשֵּׁנִי לְהַ' צְדִיקִים וְבוֹא בְּ

פְּרִשְׁת - וְיֵצֵא

וְיִבְרַכְנִי ה' בְּגִלְגָּד (לכז)

בהספד שנשא ראש ישיבת "מיר" הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל על רבי אליהו לופיאן זיע"א אמר: לפני שמונה שנים הייתי חולה מסוכן. היודעים אתם מי הצילני? אלו תפילות הצילוני? תפילותיו של רבינו רבי אליהו לופיאן זצוק"ל. לא אוכל לפרט אבל יודע אני שתפילותיו הצילוני. מעולם לא הודיתי לו על כך, עתה עושה אני זאת בפרהסיא.

לאחר ששמעתי את הדברים, מספר הרב דוד יוסף שלוסברג, סקרו הייתי לדעת מה סתם רבי חיים באומרו: "לא אוכל לפרט..." חקרתי ודרשתי עד שהגעתי לר' אריה מאיר וילנסקי מפלורידה, נכדו של רבינו. סיפרתי לו על ההספד של רבי חיים ושאלתיו אם יודע הוא למה התכוון הרב "אכן", השיבני הנכד, "יודעים אנו במשפחה פשרם של דברים".

וכך סיפר ר' אריה מאיר: רבי חיים היה חולה מאוד בגרונו. הוא הלך לרופאים ואלו גילו, ל"ע, שיש לו את המחלה הקשה ר"ל, במיתרי הקול. הרופא אמר: "ספק אם אוכל לנתחך ולהצילך. במקרה הטוב ביותר, גם אם אצליח, הרי שלא תוכל עוד לדבר ולהפיק קול מגרונדך". שמע רבי חיים את הדברים, והלך להתיעץ עם רבינו, מה עליו לעשות: "עכשיו ביכולתי לדבר, אם כי, כמובן, זה כואב, אבל האם עלי לעשות ניתוח כזה שיציל את חיי, אך יטול ממני את כוח הדיבור?", ענה לו רבינו: "אינני יכול לתאר לעצמי שהריבוננו של עולם לא יתן לר' חיים סטוצ'ינר לומר עוד שיעורים. יש עוד כל כך הרבה תורה ומוסר שעליך למסור בעולם. (כותבי תולדות חיי מציינים שעד לאותו זמן, אכן רבי חיים התרכז בעיקר בשיעורי תורה, ומאז התחיל לדרוש במוסר באופן סדיר).

באותה הזדמנות ביקש רבינו מרבי חיים את שם אמו, ואמר לו שיתפלל עבורו. רבי חיים המשיך במתן השיעורים. כשחזר לפרופ' לבדיקה חוזרת ולקביעת דיאגנוזה, למרבה הפלא והתדהמה, נמצא גרונו של רבי חיים נקי לגמרי מכל מחלה, עד כי הפרופ' הסתפק אם אמנם זהו אותו חולה שבא אליו כמה ימים קודם לכן... (מתוך ר' אליה)

שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דְּבַר רַע - הַרְהָג רֵאוּבֵן אֲלֹבֹז שְׁלִיט"א

אדם שעושה את רצון ה' לעולם לא יפסיד מנכד, "שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דְּבַר רַע" (קהלת ח,ה) ובפרט לא מחסד ועזרה שעושה עם הזולת.

מעשה שהיה בשתי משפחות ברוכות ילדים שהתגוררו בבניין רב קומות בעיר בני ברק, זו מתחת לזו. למשפחה שגרה בקומה העליונה האיר המזל, ותוך תקופה קצרה חיתנו את כל הילדים והיה צורך בתוספת בנייה כדי לארחם בשבתות ובחגים. ואילו המשפחה שגרה בקומה התחתונה הרגישה שמזלה "סתום", לא היו שידוכים, כנראה מפני שאחי האב לא היה עוסק בדרכי יושר, וכשהצד השני היו שומעים שמדובר במשפחה פלונית מיד היו מבטלים את השידוך.

יום אחד, לאחר שקיבל אישור מהעירייה, ניגש ראש המשפחה הברוכה לשכנו הגר בקומה שמתחתיו וביקש ממנו שיחתום על תוספת הבנייה. השכן אמר שיתיעץ עם אשתו, ואכן ניגש אליה ואמר: "לא די בכך שנגרם לנו צער על שהם מצליחים לחתן את בניהם ובנותיהם ואנו לא, אנו צריכים עוד לאשר להם להמשיך ולהתרווח?" אשתו, שהייתה צדקת וחדורת אמונה וביטחון בה' יתברך, העמידה את בעלה על האמת ואמרה: "בעלי היקר, אתה מכניס קנאה בליבך?! מה יש בזה? שירחיבו את דירתם ויבושם להם, שיהיה להם טוב, למה לא? מה שמגיע לנו אנחנו נקבל מה' יתברך בעיתו ובזמנו. תאשר להם את תוספת הבנייה".

הבעל הבין שטעה, הודה לאשתו הצדקת על שהעמידה אותו על טעותו ואישר לשכנו את תוספת הבנייה. כטבע העולם אירעו במהלך העבודה עוד כמה בעיות והפרעות, אך הבעל תמיד שמע לעצת אשתו והעביר על מידותיו על אף הקושי הגדול שבדבר. לאחר שהשכנים סיימו את הבנייה והזמינו אותם לחנוכת הבית, שמע הבעל לעצת אשתו ונענה בחיוב להזמנה. הוא בא בסבר פנים יפות ואיחל מכל הלב מזל טוב על הבנייה החדשה.

למחרת בבוקר צלצל השדכן אל השכן מהקומה התחתונה ובפיו הצעת שידוך לבן הבכור. כיוון שהיה למוד ניסיון מהעבר, ביקש אבי המשפחה שיודיע תחילה לצד השני שהם ממשפחה פלונית וכו' ורק לאחר מכן יחזור אליו, אך השדכן טען לעומתו שהצד השני מוכן לשידוך אף שהוא יודע מי המשפחה ומבין את כל הפרטים המשתמעים מכך. אבי המשפחה התעודד ושאל באיזו משפחה מדובר, אך לא ציפה כלל לתשובה שקיבל... הבחורה המוצעת היא בתו של הקבלן שבנה לשכן את תוספת החדרים. הקבלן אף הוא ירא שמיים בתכלית, ובתו צדיקה, צנועה ובעלת יראת שמיים טהורה. השדכן הוסיף שהקבלן אמר כי אם בני הזוג יתאימו הוא יעניק להם דירה חדשה וידאג לכל צורכיהם ביד נדיבה. מיד נפגשו בני הזוג וב"ה הייתה התאמה, ולאחר תקופה קצרה באו בברית הנישואין.

לימים אמר הקבלן לאבי המשפחה: "הסיבה שחפצתי כל כך בשידוך היא שאני רגיל לעבור צרות צרורות מצד השכנים בעבודות בנייה מהסוג הזה, אך במקרה שלכם הופתעתי והשתוממתי מהנדיבות, הפתיחות והעין הטובה שהפגנתם כלפי שכניכם מלמעלה, ולכן החלטתי שמשפחה שיש לה כזה לב טוב, מוכרחים אנו להידבק בה!". (מתוך העלון 'משכן שילה')

וַיִּשְׁכַּם יַעֲקֹב בְּבֹקֶר וַיִּקַּח אֶת הָאֵבֶן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשֵׁיתוֹ וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מִצְבֵּה וַיִּצַק שָׁמֶן עַל רֵאשֵׁהוּ (כח,יח) בס"ד יעקב רומז בפסוק מה אדם צריך לעשות כדי להתגבר על יצר הרע: סעיף ראשון בשולחן ערוך הוא שיתגבר האדם כארי לקום לעבוד את בוראו.. וזה שכתוב: 'וַיִּשְׁכַּם יַעֲקֹב בְּבֹקֶר'. 'וַיִּקַּח אֶת הָאֵבֶן' (אבן רמז ליצר הרע ככתוב בגמרא בקידושין (ל,ב): "אם אבן הוא נימוח") 'אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשֵׁיתוֹ' – הכוונה שהיצר הרע שוכן באדם מראשית חייו מרגע היוולדו (עיין סנהדרין צא,ב). ומה יעשה כדי לנצח את היצר הרע? אומרת הגמרא בברכות (ה,ב): " יזכיר לו יום המיתה" וזהו שכתוב 'וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מִצְבֵּה' – שידמיון את המצבה שלו. וכדי להשתמש בכוח של היצר הרע לטובתו, מה עשה יעקב? למד מלבן מהתשוקה שלו לעבירות ולקח ממנו מוסר, וזהו שכתוב: 'וַיִּצַק שָׁמֶן עַל רֵאשֵׁהוּ' – על 'ראש' יצר הרע יצק יעקב שמן שהיא רמז לתורה, ככתוב 'לְרִיחַ שְׁמֹנֶיךָ טוֹבִים" ככתוב במדרש תנחומא (כח,ג): "ונמשלה התורה לשמן מה השמן מביא אורה לכל העולם, כך התורה אורה לעולם". וכך הצליח יעקב להתגבר בתחבולות על יצרו הרע. (עורך העלון)

וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד לְלַבֵּשׁ (כח,כ) בביתו של הרב הקדוש רבי דוד מלעלוב זי"ע, שררה העניות במלוא עוזה, הגיעו הדברים לכך שפעם אף הוצרך למשכן את מעילו כדי להביא לחם לביתו. בשעת מעשה זה אמר הרבי: עתה מבין אני טוב יותר את בקשת יעקב אבינו 'וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד לְלַבֵּשׁ', ומה הן אריכות המילים? והלא פשוט הוא שהלחם הוא בשביל לאכול והבגד הוא בכדי ללבוש? אלא עתה הבנתי, הבקשה היא שהבגד יהיה בשביל ללבוש, ולא בגד בשביל לאכול, היינו שלא יצטרך לתת את הבגד כמשכון עבור אוכל... (אוצר פניני החסידות)

לֹא עַת הָאֶסְף הַמְּקַנָּה הַשְּׁקוֹ הַצֵּאֵן וְלָכוּ רַע (כט,ז) הרב הקדוש רבי יצחק מאיר מגור זי"ע בעל חידושי הרי"ם, היה מפרש מילים אלו שבפסוק כשהוא מרים עיניו לשמים ואומר כלפי מעלה: ריבונו של עולם! לֹא עַת הָאֶסְף הַמְּקַנָּה, אם עדיין לא הגיעה השעה לאסוף את צאנך עם ישראל מן הגלות, אזי על כל פנים 'הַשְּׁקוֹ הַצֵּאֵן וְלָכוּ רַע', הרעף אליהם לפחות פרנסה טובה ורחבה שיוכלו להחזיק מעמד בגלות הקשה עד אשר תגאל אותם גאולת עולמים. (אוצר פניני החסידות)

כח רצון – מתוך העלון 'חוט של חסד'

פרשת ויצא אנו מוצאים גילוי נוסף על כוחות גדולים אצל יעקב אבינו. כאשר הגיע לחרן, ראה עדרי צאן רובצים ליד הבאר. לשאלתו מדוע אין הרועים משקים את הצאן, הראו לו את האבן הגדולה המונחת על פי הבאר, ואמרו: "לא נוכל, עד אשר יאספו כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר". ומיד אחרי שהגיעה לשם רחל נאמר: "ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר". מפרש רש"י: "כאדם שמעביר את הפקק מעל פי צלוחית, להודיעך שכוחו גדול."מהיכן נבע כוחו הגדול? האם היתה זו גבורה גופנית, או שמא גבורה מסוג אחר? בדברי הפייטן בתפילת הגשם אנו מוצאים לכך תשובה – שם נאמר על יעקב אבינו: "ייחד לב וגל אבן מפי באר מים". הרי שגבורתו נבעה מייחוד ליבו, ומהו ייחוד לב? ריכוז כח הרצון השוכן בלב, מתוך החלטה נחושה שהוא מאוד רוצה, מוכרח ומסוגל לעשות ולבצע. כך מגלים את הכוחות הטמונים, הנעלמים מעינינו בדר"כ. הם נעלמים משום שאנו עצלים, ואיננו דורשים מעצמנו למצות את כל יכולתנו. במלים אחרות: חסר כח רצון. ליעקב אבינו היה כח רצון גדול וכביר, בעזרתו גלל את האבן, ומכוחו עשה לילות כימים במשך ארבע-עשרה שנה. כאשר יש כח רצון אפשר להצליח במידה רבה מאוד!!! ככל שתגדל השאיפה להצליח מתוך אמונה כנה ביכולתנו לעשות זאת, תאיר ההצלחה לנו פנים. נמצא שיש כאן מעין מעגל קסמים: הרצון מעורר אותנו לשאוף ולהאמין שביכולתנו להגיע להישגים גבוהים, וכאשר אנו מוחזקים את האמונה ביכולתנו, קל לנו יותר להגביר את הרצון.

נקודת אור – מתוך העלון 'חוט של חסד'

בפרשתנו קוראים לנו על יציאת יעקב מבאר שבע והגעתו ללבן הארמי, כמו שכתוב בפסוק:
"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה... וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בֵּא הַשָּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם
וַיִּשָּׂם מִרְאֲשֵׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא."

וניתן לבאר את פסוק זה בדרך דרש והא חיזוק גדול לעבודת ה' לכל יהודי באשר הוא, וזה פירושו: "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע" - יעקב הינו כל יהודי ויהודי, ולפעמים גובר עליו יצרו ומוציאו מִבְּאֵר שֶׁבַע היינו מומעינות התורה ומוליכו חֲרָנָה היינו למקומות אפלים שאין בהם רוח של תורה ותפילה, ולא רק זה אלא היצה"ר דואג שגם כאשר אדם זה ירצה לקום מנפילתו אזי הוא יִקְשֶׁה עליו ויעצור בעדו, וזה אשר כתוב: "וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם" היינו בעבודת השי"ת שאינו רואה התקדמות וזיק של תקוה להתחזקות אלא אדרבא כתוצאה מכך הוא נופל לתרדמה יותר חזקה.

וזה מה שנאמר: "וַיֵּלֶן שָׁם" שנחשך ממנו אור השכל ואור התורה ואור התפילה שהם בחינת השמש וזה אשר כתוב "כִּי בֵּא הַשָּׁמֶשׁ". ואדם זה אשר היצה"ר וחילותיו נלחמים בו מכל עבר וע"י כך נופל הוא מדחי אל דחי ולבו נשבר בקרבו ואינו יודע מה הוא מקור חיזוקו ומניין ישאב את הכח להמשיך, ולכן באה התורה ומרמזת לנו: "וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם" אבני המקום הם התורה והמצוות והנקודות הטובות שזכה לעשות בעבר ולהתחזק בהם ולהשימם "מִרְאֲשֵׁתָיו" היינו להחשיבם ולהשימם בראש.

וע"י כן יזכה הוא ל"וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא". היינו לחזור וללון בעומקה של תורה ועבודת השי"ת ומי שעושה כן מובטח לו שמכמה אבנים קטנות יבנה מצבה לדורות והיא תהיה לנקודת אור לו ולבניו אחריו עד עולם אכי"ר.

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בעיה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוול, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיה בת שוליקה, שולה בת עזיה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל, ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.



בעלון נעסוק בתוכן שיעור 556 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 443 שנה י' העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל ד' כסלו תש"פ

999 תשפ"א

המשך 999 תשפ"א

מעשה ברבי פנחס בן יאיר שהלך לעיר אחת, והיו העכברים אוכלים בתחומה של אותה העיר, ובקשו ממנו שיורה להם מה לעשות, אמר להן רבי פנחס בן יאיר למה אין אתם מפרישים מעשרותיכם כראוי, מבקשים אתם שנערב אתכם, שאם אתם מפרישים מעשרותיכם כראוי אין עכברים אוכלים עוד, ערב אותם (חייב אותם לתת מעשרות), והלכו העכברים ולא נראו עוד.

כך האדם כשמפריש מעשרותיו כראוי מרחיבים לו את גבולו, הוי לפי מתנתך (גודל הנתינה) מרחיבים לך.

סיפר רבי ראובן קרלינשיין: הייתי בבית הכנסת "קומרנא". ניגש אלי אברך צעיר, שנתיים אחרי החתונה, ושאל אותי: "אפשר לספר לכבוד הרב סיפור"? כמובן, השבתי בחיוב, וכך הוא סיפר: "במשך שנתיים אשתי חיפשה עבודה - ולא מצאה. הסתובבה ממקום למקום אך ללא תוצאות! נאלצנו לחיות מהמשכורת הזעומה שקיבלתי מהכולל. היה לנו קשה... "חודש אחד החלטנו שנינו, אני ואשתי, כי מכאן ולהבא אנו מקבלים על עצמנו, בלי נדר, לתת 'חומש' (20%) לצדקה ולא רק 'מעשר' כפי שנהגנו עד כה.

"מה אומר ומה אדבר", המשיך הלה לספר לי, "כעבור תקופה קצרה ביותר אשתי מצאה עבודה, שמשכורת נאה בצידה, ואני יכול לשבת במנוחת הדעת באוהלה של תורה!"

שנתיים היא חיפשה עבודה ולא מצאה, ובזכות הצדקה היא מצאה תוך פחות מחודשיים! וזהו, עשר בשביל שתתעשר! וכותב השולחן ערוך (יורה דעה סימן רמ"ז סעיף ב'): "לעולם אין אדם מעני מן הצדקה, ולא דבר רע ולא הזק מתגלגל על ידה, שנאמר: 'והיה מעשה הצדקה שלום'."

מת life

ויצא - תוכן ענייני הפרשה

- א. יעקב יוצא מבאר שבע, מגיע להר המוריה מתקן תפילת ערבית, וישן במקום, חלום יעקב והבטחותיו של ה' ליעקב, יעקב נודר נדר מקים מצבה ומנסך עליה שמן לה' (כח, י-כב).
- ב. פגישת יעקב עם הרועים ליד הבאר ורחל בת לבן אחי אמו, באה עם הצאן (כט, א-ג).
- ג. יעקב עובד בבית לבן 7 שנים כדי לשאת את רחל, נושא את לאה (בגלל רמאותו של לבן ובזכות ויתורה של רחל) ושבעה ימים אח"כ נושא את רחל, ועובד 7 שנים נוספות בעבורה.
- ד. לאה יולדת ליעקב את ראובן שמעון לוי ויהודה (כט, לא-לה).
- ה. בלהה שפחת רחל ילדה ליעקב את דן ונפתלי.
- ו. זלפה שפחת לאה ילדה ליעקב את גד ואשר.
- ז. לאה יולדת את יששכר וזבולון ואת דינה (ל, יד-כא).
- ח. רחל נפקדה ויולדת בן וקראה שמו יוסף (ל, כב-כד).
- ט. יעקב מודיע ללבן על רצונו לעזוב ונשאר עוד שש שנים בבית לבן, מצליח במעשיו ומתברך במקנה ובעושר רב.
- י. לאחר ציווי ה', עוזב יעקב את לבן לכוון ארץ כנען.
- יא. לבן ובניו רודפים אחרי יעקב ומשיגים אותו בהר גלעד.
- יב. יעקב ולבן כורתים ברית ביניהם ונפרדים (לא, מג-נד).
- יג. יעקב ממשיך בדרכו לארץ ישראל, ומגיע למחנים ופוגש שם במלאכי ארץ ישראל (לב, א-ג).

כשיצא יעקב אבינו ע"ה מבאר שבע לעבר חרן במצוות אביו ואמו לקחת אשה מבנות לבן, עבר דרך הר המוריה ושם שקעה לו מיד השמש, תיקן את תפילת ערבית, שם את ראשו על האבן (היו 12 אבנים שכל אחת רצתה שהצדיק יניח את ראשו עליה, לבסוף נהפכו לאבן אחת). חולם יעקב את החלום - סולם יעקב, וכשהתעורר יעקב משנתו, נדר ואמר (כח, כ-כב): "אם יהיה אלוקים עמדי... וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך". מצוות מעשר היא ע"י שאדם נותן עשירית (10%) מהכנסותיו למטרת צדקה או לעני או להחזקת תורה ועוד.

רבינו יונה כתב (בספר היראה): "מכל דבר שמרוויח האדם, הן שלימד, הן שכתב, הן שעשה מלאכה וקיבל את שכרו, או אף אם מצא מציאה או קיבל מתנה... מהכל יפריש מעשר".

מצוות הצדקה יקרה וחשובה היא עד מאוד לפני הקב"ה, דרשו חז"ל על הפסוק (דברים יד, כב): "עשר תעשר" - "עשר בשביל שתתעשר (מסכת תענית ט).

וקשה, הרי צריך לקיים מצוות לשם שמים ולא על מנת לקבל פרס, ואיך אמרו חז"ל "עשר בשביל שתתעשר"? אלא שהתעשרותו של מי שנותן מעשר מכל רווחיו הוא עצמו דבר מצווה. שכל רווח שיש לו גם המעשר שניתן לצדקה מרוויח, נמצא שיש בהתעשרותו צורך מצווה. ועוד שיש בכך קידוש ה', שזה שמקפיד להפריש מעשר מרווחיו נעשה עשיר, ולכן "עשר בשביל שתתעשר".

והנה, אחרי שיעקב אבינו נדר לתת מעשר מכל אשר ה' יתן לו, זכה לעשירות גדולה מאוד, שנאמר (בראשית ל, מג): "ויפרץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות וּשְׁפָחוֹת וְעֶבְדִים וְגַמְלִים וְחֲמֹרִים".

ממשיכה הגמרא (שם), שמותר לנסות בזה את ה', שיפריש אדם מעשר ויראה שיתעשר. ואף שככלל נאמר (דברים ו, טז): "לא תנסו את ה' אלוהיכם" - זו המצווה היחידה שמותר לנסות בה את ה', שנאמר (מלאכי ג, י): "וּבְחֲנוּנֵי נָא בָּאֵת".

וכתוב במדרש (במדבר רבה יב, יא) על הפסוק במשלי (ל, ד): "מי עֲלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד", מי הוא זֶה שֶׁתְּפַלְתּוּ עוֹלָה לְשָׁמַיִם וְהָיָה מוֹרִידָה אֶת הַגְּשָׁמִים, וּבְזִכּוֹתוֹ רוּחוֹת טוֹבוֹת מְנַשְׁבוֹת לְגִדְלֵי אֶת הָעֵשְׂבִים, שְׁנֹאֲמַר "מי אֶסֶף רוּחַ", זֶה שֶׁמְחַלֵּק מְעֻשְׂרוֹתָיו בְּחֲפָזוֹ, הָיָה בְּחֲפָזוֹ. וְכֵן הוּא אֹמֵר (מלאכי ג, י): "הֲבִיאוּ אֵת כָּל הַמַּעֲשֵׂר אֶל בֵּית הָאוֹצֵר וְיִהְיֶה טָרֵף בְּיָדִי וּבְחֲנוּנֵי נָא בָּאֵת אֹמֵר ה' צַב-אוֹת אִם לֹא אֶפְתַּח לָכֶם אֶת אַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם וְהִרְקִיתִי לָכֶם בְּרֶכֶת עַד בְּלֵי דָ", עַד שֶׁיָּבִלוּ שְׁפָתוֹתֵיכֶם לוֹמַר דָּ. "מי צָרַר מִיַּם בְּשִׁמְלָה" - מי שְׁאִינוּ מְחַלֵּק מְעֻשְׂרוֹתָיו בְּחֲפָזוֹ אֵין תְּפַלְתּוֹ עוֹלָה לְשָׁמַיִם וְאִינָה מוֹרֶדֶת אֶת הַגְּשָׁמִים, אֲלֹא צוֹרֵר הַמַּיִם בְּעֵבִים וְאִינֵם יוֹרְדִים לָאָרֶץ. "מי הִקִּים כָּל אֶפְסֵי אָרֶץ", כִּמָּה דְתִימָא (דברים כח, כד): "יתן ה' אֶת מִטְרֵ אֶרֶץ אֲבָק וְעֶפֶר". "מה שְׁמוֹ וְמה שֶׁם בְּנוֹ כִי תִדְעֵ". מה שְׁמוֹ, אֲבָרְהָם הִפְרִישׁ מְעֻשֵׁר תְּחִלָּה, שְׁנֹאֲמַר (בראשית יד, כ): "וַיִּתֵּן לוֹ מְעֻשֵׁר מִכָּל, וְהִקְנָה לוֹ הַקַּב"ה הוּא שָׁמַיִם וְאָרֶץ. וְלָמָּה בְּרָכוּ שְׁיִקְנָה לוֹ הָאֱלֹקִים שָׁמַיִם וְאָרֶץ, לְזַרְעוֹתָיו. וְיִמָּה שֶׁם בְּנוֹ - זֶה יִצְחָק, שֶׁנִּתֵּן מְעֻשֵׁר וְנִתְבָּרַר, שְׁנֹאֲמַר (בראשית כו, יב): "וַיִּזְרַע יִצְחָק, מֵהוּ (בראשית כו, יב): "וַיִּמְצָא בְּשֵׁנָה הוּא מֵאָה שְׁעָרִים", מִלְּמַד שֶׁמִּדָּן לְעֶשְׂרָן. כִּי תִדְעֵ, וְכֵן הִזְהִיר הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל שְׁאֵם יַעֲשֶׂרוּ תְבוּאָתָם יְבָרְכֶם בְּעֶשֶׂר, שְׁנֹאֲמַר (דברים יד, כב): "עֲשֵׂר תַעֲשֵׂר" - עֲשֵׂר בְּשִׁבְלֵי שְׁתַּתְעֲשֵׂר.

מכאן, מעשר כספים הוא סגולה לעשירות.



”הַתַּחַת אֲלוּקִים אָנֹכִי...” (ל, ב) - סיפור

אישה שבנה חלה אנושות עד שנטה למות, באה לרבנו הט"ז בתחינה להצלה וישועה. היא צעקה לעברו במר נפשה שישיב לה את הילד. השיב לה רבי דוד בתמיהה: 'התחת אלוקים אני', שאוכל להציל את הילד? א"ל האשה: לא אל אדוני אני פונה, כי אם אל התורה שבו אני צועקת, מאחר ו"קודשא בריך הוא ואורייתא חד הוא".

בשמוע הט"ז דברי אמת וחכמה אלו יוצאים מפיה, שינה טעמו כלפיה ונתרצה למלא את בקשתה. וכך הבטיח לה: זאת אעשה לך, דברי התורה שאני עוסק בהן כעת עם תלמידיי, אני נותן במתנה לילדך. אולי בזכותם יחיה, כמו שנאמר "בדבר הזה תאריכו ימים". וראה זה פלא לא חלפה שעה והילד שב לאיתנו, בריא ושלם.

ליקוטי מדרשים על הפרשה:

א. חמישה נסים אירעו ליעקב אבינו בדרכו מבאר שבע לחרן: א. שקעה השמש קודם זמנה. ב. ד' האבנים שהניח הניח בלילה מסביבו הפכו בבוקר לאבן אחת. ג. יעקב הרים ביד אחת את האבן שהיו כל הרועים מרימים תמיד ביחד. ד. המים בבאר עלו לקראתו, ונשארו למעלה כל ימי היותו בחרן. ה. קפצה לו הדרך. (תרגום יונתן בן עוזיאל כח, י)

ב. "מה נורא המקום הזה" - אמר יעקב כשראה את החורבן שעתיד להיות (מרדכי מו"ק ס"ח רמז תתקל"ד). כשניגש יעקב אבינו לבאר, עלו המים לקראתו, ונשארו למעלה מעשרים שנה עד שיצא משם. (תרגום יב"ע כט, י)

ג. אמרה לו אמו (ליעקב): כמו שאנוכי יפת תואר ונזדמנתי על הבאר, כן יהיה לך סימן מבנות אחי, אם תראה אשה שהיא כתוארי, היא בת מזלך (בעל הטור כ"ט ב).

ד. סימני יעקב ורחל היו: נדה, חלה, והדלקת הנר (דעת זקנים ל' ח').

ה. נישואי יעקב ללאה היו בשבת הגדול. (סדר הדורות ב"א, קצ"ט)

ו. רחל ולאה היו תאומות בנות כ"א שנים בשעת נישואיהן ליעקב. (נחל קדומים לחיד"א)

ז. ליל העיבור של לאה ביששכר היה ליל שבועות, שהוא ליל רצון במתן תורה, ויצא יששכר שתורת ישראל בשבטו.

ח. סרח בת אשר האריכה ימים עד ימי דוד המלך, ואין מזה רק לרוב כשרותה כי יראת ה' תוסיף ימים (אלשיך במדבר כו, מו).

ט. בלילה שרדף לבן אחרי יעקב, נכנסו ליסטים לביתו, וקילקלו אותו. (בראשית רבא ע"ד, ט"ז)

י. עמלק סיפר ללבן על בריחת יעקב, וכן עשה גם כשיצאו ממצרים, כתיב "ויוגד למלך מצרים כי ברח העם". מי הגיד? עמלק הלך ואמר למלך מצרים, וכן רמזו בפסוקים "כי ברח" בגימטריה עמלק (=240). (אוצרות התורה)

”וְהָיָה הָעֵטְפִים לְלֶבֶן וְהַקְּשָׁרִים לְיַעֲקֹב”

(ל, מב) - מי שייך למו

”הָעֵטְפִים” - אלה המתעטפים בצביעות, מקורם בלבן הארמי.

”וְהַקְּשָׁרִים” - מי שקשורים בלב תמים לה' יתברך, של יעקב הם. [רבי משה מקוברין זצ"ל]

”וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיִּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ...”

(כח, יא)

מעשה נפלא מקפיצת הדרך לאבוה דשמואל - בתוספות (קידושין עג. ד"ה מאי) הזכירו בקיצור האופן שבו נולד האמורא שמואל: "כי ההוא עובדא דאבוה דשמואל שהלך למדינת הים ובא ע"י שם... והוליד את שמואל".

ובמסורת הש"ס ציין שהסיפור נמצא בהלכות גדולות (סוף הל' גיטין), והובא ברא"ש (ס"ז).

וב'הלכות גדולות' (סוף סימן ל"ט) הביא המעשה: אבוה דשמואל, (שהיה סוחר משי, ילק"ש שמואל א' רמז ק) הלך לסחור למדינת הים. ראתה אותו מטרוניתא שהייתה יודעת לשון העופות, ותבעתו לדבר עבירה עבור אלף ככרי כסף. שאל אותה: "מפני מה את תובעת אותי לדבר עבירה, וגם מוכנה ליתן לי אלף ככרי כסף?" א"ל המטרוניתא: "שמעתי עוף אחד מצפצף, שמי שתזדקק לך בלילה זה, ייצא ממנה בן חכם שלא יהיה כמותו בחכמה". כיון ששמע כך ברח ממנה, השתמש בשמות הקדושים, וקפצה לו הדרך, וחזר לביתו באותו לילה, ונתעברה אשתו, ושב למדינת הים בקפיצת הדרך. אחר כך נשמע הדבר בבית דין שנתעברה אשת אבוה דשמואל, ובעלה אינו בעיר. הביאה לבית דין והלקוה מלקות, ואחר כך ילדה האשה בן, ונקרא שמו בישראל 'שמואל'.

וכשגדל שמואל, סיפר: "כשהייתי בכרס אמי בשעה שהלקו אותה בב"ד, כפפתי ראשי כדי שלא ארגיש ההכאות שהכוח ברצועה, ואעפ"כ הגיע ראש הרצועה על ראשי, ומכת הרצועה עדיין ניכר בראשי".

ובשור"ת הגאונים (שע"ת ס"ח) הובאה מרב האי גאון, שנשאל למה נקרא 'אבוה דשמואל', ולא נקרא בשמו 'אבא' והשיב: ע"פ הסיפור הנ"ל, אחר שנולד שמואל, חזר אבוה דשמואל לביתו, והעיד על שמואל שהוא בנו וכשר הוא. ולכן קראוהו "אבוה דשמואל", להודיע לכל כי אביו היה.

[אוצר פלאות התורה]

”וַיִּקַּח מֵאֲבֵי הַמָּקוֹם...” (כח, יא)

בגמרא (כתובות קיב.) מובא בשבח ארץ ישראל, שר' חנינא היה "מתקל מתקליה", ופירש התוס' (שם ד"ה רבי חנינא) שכשעלה רבי חנינא מבבל לארץ ישראל, ורצה לידע אם הגיע לארץ ישראל, היה מגביה אבנים מאבני המקום ושוקל אותן, וכל זמן שהאבנים היו קלות - אמר "עדיין לא נכנסתי לארץ ישראל". וכשמצא אבנים כבדות, אמר "אין אלו אלא אבני ארץ ישראל", דאבני ארץ ישראל כבדות יותר מאבני חו"ל, והיה מנשקן, וקרא הפסוק (תהלים קב, טו) "כי רצו עבדיך את אבניה".

ורבי יהונתן אייבשיץ כתב (ב'תפארת יהונתן) דבר חידוש, שמטעם זה לקח יעקב אבינו מאבני המקום. כיוון שבא יעקב אבינו מחו"ל לארץ ישראל, וקפצה לו הארץ, נולד לו ספק אם הוא עדיין בחו"ל או שכבר נכנס לארץ ישראל. ולכן 'ויקח מאבני המקום' כדי לשקול אותן ולהבחין על ידי זה אם הגיע לארץ ישראל.

ובמדרש (במדבר רבה ט"ז, יב) ובמדרש תנחומא (פרשת שלח ס"ו) מובא: משה רבינו ציווה למרגלים שיסתכלו באבני הארץ אם הן קשות וחזקות, או רכות וקלות לשבירה.

[אוצר פלאות התורה]

"ויזכר אלוקים את רחל..." (ל, כב)

במעלת השתיקה

חכמינו קבעו (אבות ג, יג): "סיג לחכמה שתיקה".
 "אמר רבי שמעון בן גמליאל (אבות א, יז): כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה".
 רחל אמנו תפסה בשתיקה, ראתה סבלונותיה ביד אחותה ושתיקה, שכל ז' השנים שעבד יעקב ברחל, היה משלח סבלונות (מתנות) ליתנם לרחל, ולבן נותנם ללאה, והייתה רחל שותקת.
 אף בנימין בנה, האבן שלו באפוד - ישפה, יודע במכירת יוסף ושותק, וזהו: יש-פה. יש לו פה ושותק.
 שאול, בן בנה, (שמואל א' טז): "ואת דבר המלוכה לא הגיד לי". "אסתר - אין אסתר מגדת עמה".

'בזכות שתיקתה של רחל זכתה והעמידה שני שבטים בישראל'

מובא במדרש (תנחומא ויצא ו): א"ר יהודה: גדולה שתיקה, שבזכות ששתקה רחל זכתה והעמידה ב' שבטים בישראל, אפרים ומנשה, יתר על השבטים. שהשבטים שיצאו מלאה לא העמידו עוד שבטים. ומדוע שתקה? אמר רשב"י, אמרה: אם מודיעה אני ליעקב שאבא נותן לאחותי מה שהוא משלח לי, אינו נוטל אותו (יעקב, את המתנות בחזרה), ואבא אין משיאני לו, ואני מתרחקת מהצדיק הזה. א"ל הקב"ה: את שתקת, חייך בזכות אותה שתיקה זוכרך אני, כפי שכתוב: 'ויזכור אלוקים את רחל' (ל, כב).

בוא וראה עד כמה גדולה מעלתה של השתיקה

במדרש (איכה רבה פתיחתא כד): מובא: קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה ואמרה: "ריבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתירה, ועבד בשבילי לאבא ז' שנים, והגיע זמן נישואי לבעלי, ויעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי, והוקשה לי הדבר עד מאד כי נודעה לי העצה, והודעתי לבעלי, ומסרתי לו סימן ביני ובין אחותי, כדי שלא יוכל אבי להחליפני, ולאחר מכן נחמתי בעצמי וסבלתי... וריחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ולערב החלפו אחותי לבעלי במקומי, ומסרתי לאחותי כל הסימנים שמסרתי לבעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל. והיה מדבר עמה והיא שותקת, ואני משיבתו על כל דבר ודבר כדי שלא יכיר לקול אחותי, וגמלתי חסד עמה ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה". "ומה אני, שאני בשר ודם עפר ואפר, ולא קנאתי לצרתי ולא הוצאתיה לבושה וחרפה, ואתה מלך חי וקיים רחמן, מפני מה קנאת לעבודת אלילים שאין בה ממש, והגלית בני ונהרגו בחרב ועשו אויבים בם כרצונם".

מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה, אמר: בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן, כפי שכתוב (ירמיה לא, ט): "כה אמר ה' קול ברמה נשמע... כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך ושבו מארץ אויב...".

הרי לפנינו גודל מעלת השתיקה כדי לא לבייש הזולת, שכן בזכות שתיקתה של רחל זכתה למה שלא זכו אברהם ומשה בתחינתם אל ה' בחורבן הבית, שכן טענותיהם לא נתקבלו לפני הקב"ה, ואילו טענת רחל נתקבלה עד שאמר לה הקב"ה בשבילך אני מחזיר את ישראל למקומם.

"ושבתו בשלום אל בית אבי..." (כח, כא)

סיפר רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א, רבה של מגדל העמק: חשוך היה באוטובוס הנוסע מנצרת עילית למגדל העמק. עם פנס זעיר הארתי על מסכת בבא מציעא שהייתה בידי. בתחנה על אם הדרך עלה בחור 'היפי', שערותיו הארוכות גלשו אל שיפולי כתפיו. הוא מתיישב לצדי ומביט בעניין רב בגמרא שבידי. הקדמתי בשלומי ושאלתיו בנימוס למקום חפצו. הוא סיפר כי פניו מועדות לחיפה. שוב המשכתי לברר למקום מוצאו, והוא מספר לי כי מוצאו ממרוקו, וכי אביו היה דיין נכבד. לימים עברה המשפחה להתגורר בצרפת, שם ביום בהיר נפטר האבא הדיין בפתע פתאום, והותיר את בני המשפחה יתומים, המומים וכואבים בארץ לא להם. קשה הייתה היתמות, והשכול אכל אותם בכל פינה. האמא החליטה כי אין להם מה לחפש בארץ זרה, על כן עלו ובאו לארץ ישראל. הוא התקבל לשיבה קדושה, ובמקביל הסוכנות היהודית הפנתה אותו לאולפן, כדי להשתלם וללמוד את השפה ולהקל עליו את קשיי הקליטה בארץ. באין לו אב ומדריך, החל הנער נושר ויורד אט אט מהתורה והמצוות, עד אשר הפנה עורף לאלוקי אביו. הבטתי בצער וברחמים על אותה נפש אומללה שאיבדה את הקשר הישיר עם אבי יתומים, בעל הרחמים. לבי נקרע לנוכח היתמות אותה חווה הבחור יום יום, שעה שעה. דיברתי על לבו דברי חיזוק ועידוד. 'מה לומד הרבי'? שאל אותי פתאום. 'פרק המפקיד', ענית לי. עיניו נצצו: 'זה הפרק האחרון אותו למדתי בשיבה, לפני שעזבתי...' והוא החל לירות בעל פה: 'הוא גברא דאפקיד כיפי גביה חבריה, אמר ליה הב לי כיפי, אמר ליה לא ידענא היכא... אזל רב נחמן אגביה לאפדניה מיניה'. התפעלתי מהזיכרון המדויק שלו, בראותי כי הוא מצטט מדויקות את לשון חז"ל.

'אתה זוכר את מסקנת הגמרא שם'? שאלתי אותו. 'בוודאי. ענה הבחור, 'הלכתא שומא הדר לעולם, משום שנאמר 'ועשית הישר והטוב'. חיבוקתיו חיבוק חם. הוא היה נרגש כולו, ואף מעיניו זלגה דמעה רותחת על בן ישיבה שנסתלק בחטף ועבר לעולם שכולו חולין, לכלוך, אמונות תפלות ודמיונות שווא. 'ועשית הישר והטוב', אמרתי לו.

חז"ל מלמדים אותנו דרכי אנושיות והתנהגות עם הזולת, גם אם השכל אומר להפך. 'ועשית הישר והטוב', טפחתי על שכמו, צריך לזכור את הפסוק הזה גם כפשוטו, לעשות את הישר והטוב בעיני אלוקים ואדם.

נפרדנו לשלום ואמרתי לו: 'אתה מוזמן למגדל העמק, כבד אכבדך כמו בן שלי. הוא חש נבוך לנוכח ההזמנה החמימה הזו, שבעתיד התגלתה כהזמנה הראשונה שלו בארץ, והחיבוק הראשון אותו קיבל מגיל צעיר מאוד.

לאחר שבועיים קיבלתי גלויה לביתי. וכך נכתב בה: 'ראיתי אותך בחושך בתוך האוטובוס, התרגשתי מאוד. בשבוע הבא אבוא אצלך לשבת קודש, כי אני צריך הרבה מאמרי פיך, אני נוטה ליפול ואיני רוצה ליפול. תדבר איתי קצת, תעודד אותי רק קצת, כי גלים חזקים דוחפים אותי לתהום ימים'. קראתי את הגלויה ועיניי זלגו דמעות. ראיתי מה פעל חיבוק קטן, מעט הערכה והארת פנים. ציפיתי לבאות דרוך... ערב שבת לפני הדלקת הנרות, נקישות עדינות בדלת. בפתח בחור מוכר שניסה לאסוף את רעמת שערותיו לכדי קוקו, והניח כיפה שחורה על ראשו. 'שלום עליכם!' קראתי בחום. 'עליכם השלום, כבוד הרב. החלטתי שאני בוחר בדרך של 'ועשית הישר והטוב'...

[האמנתי ואדברה]

"וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם..." (כח, יא)

וברש"י: ורבותינו פירשו (ברכות כו:): לשון תפילה.

כתוב בגמרא (ברכות כו:): יעקב תקן תפלת ערבית, שנאמר: "ויפגע במקום וילן שם", ואין "פגיעה" אלא תפילה. שנאמר (ירמיה ז, טז): "ואתה אל תתפלל בעד העם הזה, ואל תשא בעדם רנה ותפלה, ואל תפגע ב".

האדמו"ר מסלונים בעל 'ברכת אברהם', סיפר שבימי בחורתי היה בביתו של רבי יהודה לייב זצ"ל מסלונים לכלכל שיבתו, 'יום אחד פנה אלי ואמר: "בוא ושמע איך היה מעשהו של יהודי פשוט מהדור הקודם. בעודי מתגורר בעיר סלונים, עברתי ביום חול ליד השטיבל, וקול תחינה עולה באזני. מישהו אומר תהלים בהתלהבות גדולה. נכנסתי פנימה. השטיבל היה ריק מאדם. רק ליד ארון הקודש, אשר דלתותיו היו פתוחות, עמד לו אפרים שמויז'צ'קס, איש פשוט, ולבו צועק אל ה': "צמאה לך נפשי, כמה לך בשרי", בקולי קולות. ברגע הראשון הייתי כאיש נדהם. היטב חרה לי: מה לו לאפרים עם נוסח כזה של השתפכות, אשר יאה לבעלי מדרגה בלבד? וכי אינו שוגה בהזיות? האם תוכו כברו? ומלכתחילה אמרתי להפסיק אותו, אך תיכף ומיד חזרתי בי; אמתין ואראה מה יהיה בסופו. הוא לא הרגיש בנוכחותי כלל. רק לאחר שהייה ארוכה שכך קולו של אפרים. כיון שנרגע מהתלהבותו ושבה אליו רוחו, הרגשתי מאחור, כי ממשש הוא כביכול את עצמו ואיננו מבין, ואינו חדל מלהתפלא ולהשתומם, איך זה בעצם הגיע לכאן בצהרי יום חול פשוט, ומה לו לאפרים שמויז'צ'קס עם תחינה נשגבה כזאת "צמאה לך נפשי"? לבסוף נזכר מה הביאו לכאן, ופתח במלים: 'רבונו של עולם'... וסיפר צרתו בתמימות לנוכח ארון הקודש והתפלל לישועת ה' כהרף עין.

ומהי צרתו? כדי להרוויח מטה לחמו, נאלץ אפרים בצוק העתים להתעסק בייצור יין או יין שכר מבלי לשלם את המכס כנדרש ע"פ החוק, ובלא פיקוח ורישיון מטעם הרשות. במרתף מוסווה היטב מתחת לבית שהתגורר בו התקין המבשלה, וכך הביא לחמו בנפשו.

ויהי היום ואחד הלך והלשין עליו לשלטונות. ידיד של אפרים, שהדבר נודע לו, בא אליו הביתה וסיפר לו בהלה: הלשינו עליך, והנה ה'מלשין' ביחד עם אחד השוטרים באים לערוך חיפוש בביתך, ועלולים לעצור אותך!

מיד נשא אפרים את רגליו ורץ אל השטיבל, לבית הכנסת, ופתח באמירת תהלים אצל ארון הקודש. ביקש רחמים. אבל כשהגיע לפסוק "צמאה לך נפשי..." - שכח מכל אשר קרה והתחנן לקרבת אלוקים".

כאן עשה רבי יהודה לייב זצ"ל אתנחתא כלשהי, ואמר: "ראה בני גם ראה, איך היה יהודי פשוט בדור הקודם שהתרגשה ובאה עליו צרה גדולה ונשבר מטה לחמו, והוא צפוי גם להישפט למאסר שנים אחדות ולשאר עונשים, הצרה אורבת לו בפתח - והאיש איננו מחפש תחבולות כלשהן, כמנהג בני אדם מן הישוב, איננו רץ לשתדלנים או למתווכים לרצות פני השררה בכספי שלמונים. ברור לו, שהדבר היחיד שיש לעשות במצב כזה, זה לחוש אל ארון הקודש ולבקש רחמים. להגיד מספר מזמורי תהלים. ולא זו בלבד. אלא גם אחרי שברור לו כי זו דרך ההצלה היחידה, ובנפשו הוא, כיון שפתח את ספר התהלים - שכח מעולם ומלואו ונזדעק להרעיש עולמות: "צמאה לך נפשי... כמה לך בשרי..."

עתה חזר רבי יהודה לייב לסיפורו והעיר: "כלום עוד צריך אני לספר לך מה היה בסופו, וכי אינך יודע שקב"ה הוא כל יכול?! ובכן, אשתו של אפרים, שחשבה לתומה שהוא יצא במרוצה לחפש לו סנגורים ומליצי יושר שיואלו לשחד את מי שצריך לשחד, כשראתה שבושש בעלה לשוב, ומבעד החלון ראתה את ה'מלשין' והשוטר הולכים ומתקרבים אל הבית, מיהרה ופיזרה גבעולי קש ותבן בפתח המרתף שבו מחזיק אפרים את מבשלת היין שכר שלו.

משהגיעו אצל הבית והמלשין הצביע לעבר פתח המרתף, ואמר לשוטר: "הנה פה מייצרים משקאות חריפים", נתכעס הגוי וסטר לו על פניו בצעקה: "וכי לועג אתה לי?! מי שוטה ולא ידע שהתבן מזיק למשקאות, הרי לא ייתכן לייצר י"ש במחסן של תבן"...! וכאשר המלשין נפל מלוא קומתו מעוצמת החבטה, התגלגל בשלג וקרא נואשות: "אדוני השוטר, הלא רק לשם הסוואה פיזרו כאן את הגבעולים, היכנס נא אל המרתף ותראה...", התגברה עליו חמת השוטר שבעט ורמס אותו במגפיו כשהוא נוזף בו בחמת זעם: "וכי לא די אשר שיטית בי פעם אחת והטרחתני לכאן, עוד רצונך שאשים עצמי שוטה גמור לחפש אחר משקאות חריפים במרתף של תבן?!... ובחיפזון שלא כדרך הטבע עזב את המקום. וכך התפטר אפרים מצרה גדולה זו".

"בכל זה אין רבותא", חזר והשלים רבי יהודה לייב, "וכי לא ידענו שהקב"ה כל יכול!! אבל סיפרתי העובדה שתדע איך היה יהודי פשוט בדור הקודם נהג. גם בצר לו, וצרתו צרה גדולה, אין כוחו אלא בפה, וכשכבר עמד בתפלה הכל נשכח, וכמו איל תערוג על אפיקי מים כן תערוג נפשו לקרבת אלוקים.

[האמנתי ואדברה]

בברכת התורה ברינה רזן

"לְאֲדָם מַעֲרַכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוחה: סמי בן שמחה: גורלי בת שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבני ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: סמי בן חנה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: ישראל מאיר בן עטרה



משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמסיה: מאיר בן שמחה: שלמה בן זוהרה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה מרים בת עזיזה: נוראני בת מרים ורבי: כותן בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: רוסה בת שמשון

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה
זיווג הגון: זרחה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther) רחלי בת זרחה: עדינה בת שמחה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א אברהם בן חנה: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: ז'וליה בת חנה דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית פאולה בת דינה: זרחה בת הודיה: לילך בת מרגלית מרים קרן בת רבקה: איליה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט: פ'יבי בת חביבה בן חמו נורית בת רחל: רחל בת טנאה: גלית בת רות

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית: אושר בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה עדי בת מזל: חן בת דלילה (סוזי)

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מתוק מדבש

זמני השיעורים והתפילות
שיעור ביום שישי - בשעה 15.14 - ישורון
שיעור בשבת בשעה 14.30 - 'בית יוסף'
מנחה בשעה 15.30

ראשון עד רביעי 18.45 עד 19.45
שיעור בהלכה וגמרא 'עבודה זרה'
וביום חמישי שיעור בפרשת שבוע
בבית הכנסת 'בית יוסף' א"ת ג, אולגה
ברוכים הבאים

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א
פגת' הכנסת 'בית יוסף' ו'יוסרין' פגעת אולגה
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' בטלפון 073-2951228

שנה שישית - גיליון 224
פרשת ויצא תש"פ

ופצונוי' נחח פחלקו' מילתא דפדיחותא

קמנן אהד פדס פחגרו ואמר 'א'תא אה קרה ל'י
שפרה ל'י פן באסרק' ל'א נורא' אומר החגר י"י
הרבה פנייט באסרק'
צנה הקמנן 'הפציה י'ה הייתה פן האחרונה keje

ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה ה' בעניי כי עתה יאהבני אישי (כט', לב')

רש"י: ותקרא שמו ראובן - רבותינו פירשו: אמרה ראו מה בין
בני (ראובן) לבן חמי (עשו בן חמי יצחק) שמכר הבכורה ליעקב
וזה (ראובן) לא מכרה ליוסף ולא ערער עליו ולא עוד שלא
ערער עליו אלא שביקש להוציאו מן הבור.
ויש לשאול: מדוע רש"י צריך להביא טעם אחר לקריאת
השם ראובן? הרי התורה כותבת במפורש 'כי אמרה כי
ראה ה' בעניי'?

מתרץ נפלא רבי פנחס מקוריץ צ"ל (אמרי פנחס - במשנת
רש"י): מדוע בכל השבטים מפורש הטעם קודם קריאת
השם? כגון אצל שמעון 'כי שמע ה' כי שנואה אנוכי
ותקרא שמו שמעון', אצל לוי 'עתה הפעם ילווה אישי
אלי על קרא שמו לוי' וכן הלאה. ואילו אצל ראובן היא
קראה את שמו ראובן ורק אחר כך נאמר 'כי אמרה כי
ראה ה' בעניי'?

ויש לומר, כי הטעם לקריאת השם ראובן היה טעם
נסתר, על שם שעתידי ראובן להציל את יוסף, אבל את
הטעם הזה אסור היה לגלות, כי מכירת יוסף הייתה
צריכה להישמר בסוד. לאה עצמה שהייתה נביאה ידעה
את הסוד ולכן קראה שמו ראובן בלא נתינת טעם, אבל
כששאלו אותה 'מה ראית לקרוא לו ראובן?' אמרה 'כי
ראה ה' בעניי' ולכן הטעם נאמר אחרי קריאת השם כי
היא רק אמרה כך ולא את הטעם הנסתר. מתוק מענה

ותאמר הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה (כט', לה')

רש"י: לפי שראתה ברוח הקודש שיעקב מעמיד שנים עשר
שבטים ולו ארבע נשים, כיוון שילדה בו רביעי הודתה על חלקה
שעלה לה יותר מן החשבון המגיע לה.
יהודי ניגש לרב שך צ"ל ושאל 'ולדה לי בשעה טובה
בת שנה לאחר החתונה, האם לערוך סעודת הודיה?'
אמר לו הרב 'אם אשתך הייתה יולדת את הבת הזו
לאחר שמונה שנות עיכוב, האם היית שואל אותי אם
לקיים סעודת הודיה?' 'לא' ענה היהודי 'ברור שהיית
מקיים, הרי זה נס גדול'

'אם כך, עליך להודות לקב"ה כעת שחסך ממך המתנה
של שמונה שנים והביא לך בת יקרה... וממילא נראה
שכדאי שתעשה סעודת הודיה'. מתוק מענה

אם כה יאמר נקודים יהי שכרד וילדו כל הצאן נקודים ואם

ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנוכי לא ידעתי (כח', טז')

רש"י: ואנוכי לא ידעתי - שאילו ידעתי לא ישנתי במקום קדוש כזה
ולכאורה זהו פלא עצום, כיצד יעקב אומר כך? והלא אם
לא היה ישן שם היה מפסיד את כל ההבטחות הנצחיות
שהובטחו לו בחלומו מפי ה'. הייתכן לוותר על כל זה?
והתשובה היא: כן, כי במקום קדוש לא ישנים!!!
וכאן מלמד אותנו יעקב אבינו יסוד חשוב: קדושת בית
הכנסת היא נוראה ואין להקל בה גם במחיר הפסד גילוי
שכינה!!! וכל שכן בשביל דברים בטלים. מתוק מענה

ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש (כח', כ')

יעקב אבינו מלמד אותנו את מידת ההסתפקות במועט.
יעקב הגיע למעמד אדיר של הקבלת פני השכינה, הקב"ה
בכבודו ובעצמו מתגלה אליו ומבטיח לו הבטחות, יעקב
יכול לבקש כל מה שירצה. ומה הוא מבקש בפועל? 'ונתן
לי לחם לאכול ובגד ללבוש' - המינימום ההכרחי.
וכך כתב רבנו בחיי: 'זאת שאלת הצדיקים מאת השם.
לא ישאלו על המותרות, רק הדבר ההכרחי בלבד, שאי-
אפשר לו לאדם שיחיה בלעדיו... ועל כן, כל איש הירא
את השם ראוי לו שיהיה שמח בחלקו, שיסתפק במועט
ושלא יתאוה במותרות, ויטיב לבו ביראת השם'

ובעניין זה מסופר (שמעתי מהרב מיכאל יוספי שליט"א) על
הרבי מאמשינוב זצוק"ל שאחד מחסידיו התבייש מאוד
להיכנס אליו. וזאת כיוון שהיה עוסק במלאכה מאוד
בזויה וחשש ממבוכה.

הרבי ידע זאת, קרא אותו אליו ופנה אליו בשאלה:
'בני, מדוע נאמר במשנה (אבות א', י') 'אהוב את
המלאכה ושנא את הרבנות' וכי צריכים לשנוא חלילה
את מוסד הרבנות?

ענה הרב: כל תפקיד שאדם עוסק בו מחולק לשני
היבטים: א. התפקיד והמלאכה שעליו לבצע בתפקידו.
ב. הכבוד והמעמד שהתפקיד מקנה לאדם, או במילים
אחרות חלק 'הרבנות' שבתפקיד.

חז"ל לימדו אותנו יסוד: בכל תפקיד שנבחרת למלא
עליך לאהוב את חלק המלאכה שבתפקיד, ולשנוא את
חלק הרבנות שבתפקיד שזה הכבוד והמעמד. וממילא
אתה תמיד תשמח בחלקך, גם אם לא מתייחסים אליך
בכבוד וכראוי ואפילו אם ספגת ביזיונות אתה תמיד
תמלא את תפקידך בשמחה ובמאור פנים.

ומדוע הטיף הרבי את תוכחתו ליהודי הפשוט הזה?
הרי מלאכתו מאוד פשוטה לכאורה?
התשובה היא: הרבי ראה שהוא מתבייש בתפקידו.
ולהתבייש במה שאתה עושה, יש בזה צד של 'גאוה'
שאם הוא היה בעל ענווה היה עליו לשמוח בחלקו
ובוודאי שלא להתבייש בכך. מתוק מענה

כה יאמר עקודים יהיה שכר וילדו כל הצאן עקודים (לא, ח')
ויש לשאול: מדוע מדבר יעקב בלשון עתיד 'אם כה יאמר'? והלא הסיפור שהוא מספר לנשותיו כבר היה?
מתרץ בספר 'ליקוטי ריצב"א' (ליקוטים נפלאים): לבן רצה לרמות את יעקב אבל הוא ראה שכל תנאי שהוא עושה מצליח לו ליעקב. מה עשה? הוא סיכם אתו שיעקב יקבל סוג מסוים מהצאן לדוגמא את כל העקודים. וכאשר היו הצאן מעוברות הוא אמר ליעקב כי הוא מתחרט וכעת יעקב יקבל את הנקודים וכך תכנן לבן לרמות את יעקב. ומה קרה לבסוף? הקב"ה, היודע מחשבות בני אדם, גרם שהצאן יתעברו לפי מה שעתיד לבן לומר בסוף בעורמה. ולכן אומר יעקב לנשיו: ראו את כל הניסים שעשה עמי הקב"ה, שנתן לי את שכרי לפי מה שלבן תכנן לשנות את דעתו. ולכן נאמר 'אם כה יאמר' בעתיד. **מתוך מנצח!**

ופצונו ירצו מילתא דמדיחא
המורה אור דגני' מלמא זקת אבן ז' ז'חק
המסקנה? 'כי הוא צ'צ'ן אותי' צונה דני'
'אז היית צריק ל'קרא ל'י ולא ל'זרקו צ'צ'ו אבן'
'סליחה המורה, צט כ'ל הכבוד, א'ני ל'א חושב אתה'
ז'רק אבן י'ת'ר ט'ב מ'נ'ני'

עם אשר תמצא את אלוהיך לא יחיה נגד אחינו הכר לך מה עמדי וקח לך (לא, לב')

רש"י: מה עמדי – משלך'
ביאור נפלא נוסף מסביר רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל: יעקב אומר ללבן 'עם אשר תמצא את אלוהיך ונניח שתמצא אצלי את אלוהיך, מה זה יועיל לך? הרי 'לא יחיה' כי זה דבר דומם ואין בו ממש. אבל אם תשמע לעצתי 'הכר נא מה עמדי' תראה איזה א-לוקים גדול יש לי 'וקח לך', קבל אותו עליך כאלוקים, תעבוד אותו ותחיה באמת ולא בשקר. **מתוך מנצח!**

רציון וסיפור – הנהגו מניסיונות!!!

יודר יעקב נדר לאמר אם יהיה א-לוקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנוכי הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש ושבת בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לא-לוקים (כח, כא')
נדר כידוע היא התחייבות של יהודי לקיים דבר שעד כה לא היה חייב בו, כתנאי לקיום בקשה מסוימת שלו. אם כן מהי הבקשה ומהי ההתחייבות של יעקב?
אומר הספורנו: יעקב מבקש את הדברים הבאים 'אם יהיה א-לוקים עמדי' – 'להסיר מעלי כל מעיק ומונע המעביר את האדם על דעתו'. 'ושמרני' – מן אנשים רעים. 'ונתן לי לחם לאכול' – יצילני מעניות. 'ושבת בשלום' – 'שמרני מחולאים רעים ומרוח רעה'. ומהי ההתחייבות? 'והיה ה' לי לא-לוקים' – אז יהיה ה' לי לדין אם לא אעבדהו בכל כוחי... כלומר שהאל-יתברך המרחם (שם הוי"ה) יהיה לי לא-לוקים ויתנהג עמי במידת הדין. יוצא שיעקב מתחייב לעבוד את הקב"ה בכל כחו, אם ה' ייתן לו את בקשותיו והם לחם לאכול ובגד ללבוש, שמירה מחולאים וכו'...

ויש לשאול: ובלי זה האם הוא לא מחויב לעבוד את ה' בכל כוחו? וזו תמיהה ושאלה עצומה.

מסביר נפלא רבי יעקב גליסקי זצ"ל (והגדת) ע"פ סיפור:
יום אחד עמד הגאון הקדוש בעל ה'דברי חיים' מצאנז זיע"א מול חלון חדר הלימוד שלו והתבונן בעוברים ושבים ברחוב. הוא פנה ליהודי אחד, קרא לו להיכנס לחדרו ושאל אותו: 'אמור נא לי, אם תלך ברחוב ותמצא ארנק מלא כסף ואין שום אדם מסביבך שראה אותך, מה תעשה?'

ענה היהודי 'אמהר להשיבו לבעליו ע"פ סימנים, אתלה שלט ברחוב ואפרסם עד שיבוא בעליו ויטלנו' 'תודה' אמר הרבי, 'המתן בחוץ בבקשה' שב הרבי לחלון, קרא ליהודי נוסף אליו לחדר ושאל אותו 'אם תלך ברחוב ותמצא ארנק, ואין אנשים סביבך מה תעשה?'

ענה היהודי 'רבי, צאנז היא עיר שרובה גויים וידוע כי 'המוצא אבדה בעיר שרובה גויים פטור מלהשיב' ולכן אקח את הכסף ואשתמש בו לפריעת חובותיי' 'תודה' אמר הרבי, 'המתן בחוץ בבקשה' ושוב פנה הרבי לחלון, קרא ליהודי שלישי ושאלו 'אם תלך ברחוב ותמצא ארנק ואין אנשים סביבך מה תעשה?'

חשב היהודי מספר רגעים וענה 'רבי זה ניסיון מאוד קשה. ובכן, אם הרבי שואל מה אני צריך לעשות הרי שעלי לנסות לאתר את המאבד ולהשיב אבדה לבעליה... אבל הרבי הרי שאל מה הייתי עושה?' 'ובכן את האמת אומר איני יודע... כי ברור לי שהיצר הרע ינסה לפתות אות בתירוצים רבים כגון 'עיר שרובה גויים' או הפסוק 'לא יהיה בך אביון' וחז"ל דרשו (ב"מ לג, א) 'שלך קודם לשל כל אדם' או 'אל תחמיר על חשבון ילדיך' וכיו"ב ולכן איני יודע האם אעמוד בניסיון'. 'אתה החכם' אמר הרבי 'כי הרי נאמר 'אל תאמין בעצמך עד יום מותך' ומי יכול להאמין שיעמוד בניסיון?'

וזה שאומר יעקב אבינו ע"ה בנדרו: 'ריבוננו של עולם, עד כה הייתי ספון בבית המדרש בבית שם ועבר, שם היה לי לחם לאכול ובגד ללבוש ובריאותי איתנה ולכן הצלחתי ללמוד תורה. אבל כעת, כשאני יוצא לחרון לגור בין רשעים, מי יודע מה יהיה? אולי לא אעמוד בניסיונות אם חלילה לא יהיה לי לחם לאכול ובגד ללבוש? אולי אז חלילה אגיע למצב שאעבור על דעת קוני? הנסיון יהיה קשה. ולכן הכניס יעקב את עצמו למחויבות ע"י קבלת נדר. **מתוך מנצח!**

אחים יקרים! חז"ל אמרו (סנהדרין קז, א) 'לעולם אל יביא אדם עצמו לידי ניסיון, שהרי דוד מלך ישראל (ומי לנו גדול ממנו) הביא עצמו לניסיון ונכשל...'
ואם דוד המלך נכשל... ויעקב אבינו פחד... אנחנו על אחת כמה וכמה שצריכים להתרחק מניסיונות ולהתפלל שאם נצטרך שנוכל לעמוד בהם.

ה' יזכנו, אמן! שבת שלום ומבורך!

לעילוי נשמת: אבי מורי ממוס בן גזרה ז"ל ואמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל
יעקב בן רבקה ז"ל – מימון בן מולטוב ז"ל
רחל (רשל) בת נעימה ז"ל – יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להעלאת: דקל מלכה – להעלחה בכל / אורי ישראל – רפואה שלימה
אייר בן רונית – רפואה שלימה / אהרון בן מסעודה – רפואה שלימה



ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

פְּרִשֶׁת וַיֵּצֵא

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

תפלה התלויה בקפיצת הדרך

י'פגע במקום" (כח יא)

למלה 'ויפגע' יש שתי משמעויות: האחת - פגישת שנים הצועדים זה כנגד זה, והשנייה - תפלה. בפסוק שלפנינו מתפרשת תבה זו בשתי המשמעויות כאחת: יעקב פגש בהר המוריה ששפץ ובא לקראתו, ובכך שהתפלל שם, תוך לדורות את תפלת ערבית (רש"י הל"ז צא ב ד"ה ויפגע).

מדברי רבי יעקב ריישר בעל 'שבות יעקב' עולה כי שני הפרושים תלויים זה בזה, שכן אלמלא קפץ הר המוריה לקראת יעקב, לא יכול היה הוא להתפלל ולתקן את תפלת ערבית. שכן במקרא (ערוכי סה א) מבאר שבימי הקדמונים הבא מן הדרך לא היה יכול להתפלל שלושה ימים לאחריה, שמתוך שדעתו טרודה מטרם הדרך לא יכול היה לכוון. אך כיון שקפצה הדרך ליעקב, היתה דעתו מישבת עליו ויכול היה להתפלל מיד ובכך לתקן את תפלת ערבית.

יעקב תלה בזכות המקום

"הנה ה' נצב עלי... וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" (כח יג טו)

רבי צבי הירש מליסקא הסביר פסוק זה על פי פרוש הצ"ח למאמר חכמים (ברכות ו א): "כל הקובע מקום לתפלתו - אלץ אברהם בעירו. וכשמת, אומרים לו: אי ענו, אי חסיד, מתלמידיו של אברהם אבינו: המקפיד לקבע מקום לתפלתו מראה כי בשל רב ענותנותו אינו חש שתפלתו ראויה להתקבל מאלה, מבלי שתסיע לו קדשת המקום הנובעת מכך שהתפללו בו בקביעות, על פי ראוי לכנותו 'ענו'.

סוד זה נרמז בפסוקים שלפנינו: אף שהקדוש ברוך הוא נגלה ליעקב בזכות עצמו, כפתוב: "הנה ה' נצב עליו", תלה זאת יעקב בזכות המקום שעמד בו, באומרו: "אכן יש ה' במקום הזה", שכן לרב ענותנותו: "ואנכי - שהתגבלות ארעה בזכותו, לא ידעתי" - לא עלה על דעתו כלל.

לכון בן נחור - האמנם!?

"ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור ויאמרו ידענו" (כט ה) מפסוק זה הביא רבי ישראל איסרלן בעל 'תרומת הדשן' ראיה לדברי רבי יהודה החסיד שבעת שקוראים לתורה אדם שאביו רשע גמור, יש לקרוא בשם אבי אביו (וכן פסק בשו"ע א"ח קלט א). אף כאן, כיון שאבי לבן היה בתואל הרשע, הזכירו יעקב בשם סבו - "לבן בן נחור".

ספר חסידים תשצא; תרומת הדשן כא

תפלתו של רבי מאיר

"לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו" (כט ז) היה רבי מאיר מפרמישילן נושא תפלתו ומבקש:

אמן - 'שער השמים'

"ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים" (כח ז)

כתב רבי נתן נטע שפירא כי בתבות "זה שער השמים" התיחס יעקב למצות עניית אמן הפותחת שיערים כפתוב (שעריה כו ב): "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמו אמונים". את סוד 'אמן' מסר יעקב לבנו יוסף אשר נולד לו בהיותו בן צ"א שנים [פגימטריה של 'אמן']. רמז לכך מצינו בפסוק (בראשית לו א): "וישרא אלה את יוסף מפל בניו כי בן זקנים הוא לו" - "בן זקנים הוא" - סופי תבות אמן.

אמן מפי שנים

"יעקב הלך לדרפו ויפגעו בו מלאכי אלקים" (לב ב)

כתב הרמ"ע מפאנו כי תבות: 'מלאך הא-להים' הן בגימטריה 'אמן אמן', בגימטריה של 'יעקב'. ולכתחלה ישתדל האדם לברך בפני שני רעים-מקשיבים שיענו אחריו 'אמן'.

שערה מאמרות' [לרמ"ע מפאנו] מאמר חקור דין ב טו [דבריו הובאו במחצית השקל א"ח ו ט]

הנהגה זו כבר הזכרה באתר הקדוש בפרשתנו (ד קפ א), שם סמכו לכך את לשון הפסוק (דברים לב א): "כי שם ה' אקרא הבן גדל לאלקינו"; "כי שם ה' אקרא" - בברכה, "הבן גדל" - לשון רבים - "לאלקינו", למדוד ששנים צריכים לענות אמן אחר המברך (ראה רש"י ברכות כא א ד"ה כ').

על פי זאת, מבאר המגיד מבראד רבי משה אוסטרר, את שאמרו חכמים (בי"ק ל א): "האי מאן דבעי למהוי חסידא [אדם הרוצה להיות חסיד]... לקיים מילי דברכות". ולכאורה הקפדה על 'ברכות הנהגין' אינה הנהגה של לפני משורת הדין, שאמורה לזכות את המקפיד בתאר 'חסיד', אלא שפונת הגמרא: "לקיים מילי דברכות" הינו שיקפיד ששני אנשים יענו אמן אחר ברכותיו, כדברי הזהר. הנהגה כזו היא הנהגה של לפני משורת הדין ומזכה את המדקדק בה בתאר 'חסיד'. לזאת אף כון דוד המלך באומרו (תהלים לא כד): "אהבו את ה' כל חסידיו אמונים נצור ה' ומשלם..." - מי נמנה על 'חסידיו'? זה 'אמונים נצור' - ששומר ומקפיד שאחרי כל ברכה שמוציא מפיו יענו שני אנשים אמן. ואולם אף על פי שאחרים הם שעונים אמן והוא רק מברך, נצור ה' ומשלם שכר ענייתם גם למברך.

הגרא"צ ממורשטיין ראש כולל 'מקור ברוך' מוסיף, שבאור זה אף נרמז בדברי הגמרא, שכן 'מילי' (עם הכולל) בגימטריה 'אמן'.

קדשת משה; תהלים לא כד

רבנו של עולם, אף אם חלילה: "לא עת האסף המקנה" - טרם הגיע זמן הגאלה, אנא, לכל הפחות: "השקו הצאן ולכו רעו" - הענק פרוסה ברוח לצאן קדשך, לשראל, בעת גלותם.

מרגניתא דרבי מאיר

אין דבר העומד בפני התפלה

"ויעני לאה רכות" (כט ז)

פרשו חכמים (ב"ב קכג א, הובא ברש"י) ששמעה לאה שהיו הכל אומרים: "שני בנים יש לה לרבקה ושתי בנות יש לו ללבן; גדולה [לאה] לגדול [עשו], וקטנה [רחל] לקטן [יעקב]". כיון ששמעה כך, היתה בוכה ומתפללת כל העת שלא תפל לידי עשו, ומרב דמעות ששפכה נעשו עיניה רכות.

הוסיף וכתב האלשיך הקדוש:

מלבד סדר הגילאים, היו סבות נוספות לכך שיעקב יבחר ברחל על פני לאה אחותה, כמפורט בפסוקים בפרשתנו. אף על פי כן, בכת תפלתה הצליחה לאה לגבר על רצונו ועל השתדלותו של יעקב, וזכתה להעמיד מפגו ששה שבטים מיישראל. לסיים האלשיך: "היו אומרו כי אין כאלקינו לכך אשר יקראוהו באמת, וטוב טוב אשר יעורנו הוא יתברך מכל משכמי קום, בכל כחות שבעולם".

תורת משה

מפני מה הקדימה לאה להפקד?

"וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה" (כט לא)

לאה היתה עקרה כרחל (ב"ד עא א). מפני מה זכתה להפקד במהרה, בשונה מאחותה שנואלצה להמתין זמן רב? פרש רבי לוי יצחק מברדיטשוב:

סבת עקרותה של האמהות היתה מפני שהתאנה הקדוש ברוך הוא לתפלתן (במטו טו א). אף לאה שמשחר טל ילדותה היתה מרובה להתפלל שלא תפל בחלקו של עשו (רש"י לעיל פס"ז), לא היתה זקוקה לעקריות כדי שתתפלל. וזהו שאמר הפתוב: "וירא ה' כי שנואה לאה" - "שנואים מעשי עשו בעיניו" (פנחוא וצא ד), ועל כן התפללה רבות שלא תפל בחלקו, לכך: "ויפתח את רחמה", ואולם: "ורחל עקרה", לפי שהתאנה הקדוש ברוך הוא לתפלתה.

באפן נוסף באר רבי צבי שרגא גרוסברד:

לאה שהיתה בגדר 'שנואה' לא שמה מבטחה באדם כלל, וכיון שהשליכה ידה על ה' בלבד נפקדה במהרה. אך רחל לעומתה שמה מבטחה אף ביעקב, "כי חשבה כי באהבתו אותה יתענה יעקב וילבש שק ואפר ויתפלל עד שיהיו לה בנים שלא תמות בצערה" (רמב"ן הל"ו ל א). לפיכך, כל זמן שלא הפגימה שעליה להשליך את כל ידה על ה' ולא לסמוך על תפלת אחרים, לא נפקדה.

קדשת לוי; דעת שרגא



ברכות השחר
בחברותא -
פותחים
שוערי ברכה.



כך כותב המקבל האלקי רבי צבי הירש קאיידנבור בספרו 'קב הישר' (פרק צו) על כחה המפלא של עניית אמן לפתיחת שיערי ברכה: "הקדוש ברוך הוא, ברב רחמיו וחסדיו משגיח ומביט להאיר ולהשפיע שפע קדשה מפרום, רוח חכמה ובינה... על ידי עניית אמן בכונה. כי כל העונה אמן בכונה וממהר לרוץ לבית הכנסת בשביל עניית אמן - זוכה לאלו ההשפעות".



נאה דורש

פנינים על פרשת שבוע מספרי הרב יעקב פזון

ההגנה הטובה ביותר היא התורה

ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש וינח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא (כה, יא)

במשך י"ד שנים לא שכב לישון

על המלים "וישכב במקום ההוא" כתב רש"י: "לשון מעוט, באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים ששמש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה".

בפרשת תולדות מספר, שרבה צוניה על יעקב להמלט מעשו עקב החשש שיהרגו על כך שנטל את הברכות, ולכן הורתה לו להתחבא מפניו. יעקב הלך כפי צויה ומתחבא - בישיבת שם ועבר.

הבה ננסה לחשוב: אם עשו רוצה לחפש את יעקב, היכן עליו לחפשו? כמה אפשרויות היו, לאן הוא כבר יכול ללכת? באיזה מקום נפשו חושקת להמצא מלבד בישיבה ובמקום תורה?

במינו אנו, עולם הישיבות גדול ומגוון. ישנן ישיבות אשכנזיות וספרדיות, ליטאיות וחסידיות, וגם ירושלמיות. אבל בזמן יעקב אבינו - לא היו בנמצא ישיבות רבות. לנו ידוע רק על ישיבה אחת שהיתה קיימת אז - ישיבת שם ועבר.

אמר מעתה: זה המקום שאליו יעקב ברח. שם הוא התחבא.

הדבר תמוה: כלום זה המחבוא הנסתר של יעקב? כך מקימים את צווי האם לברך מפני עשו אחיו המבקש את נפשו!

ועשו, עם כל הקבינט המודיעין שסביבו, וכי אינו יכול לאתר את יעקב? הרי, כאמור, לא היו אפשרויות רבות היכן לעסוק בתורה, היתה אפשרות אחת בלבד - ישיבתם של שם ועבר. מדוע, אם כן, לא בא עשו לשם לתפס את יעקב ולהרגו?

אלא, ששאלה אחת מתרצת בחברתה -

כאשר נמצאים בישיבה - אי צריך להתחבא. בישיבה אין צורך בהגנה ואין צורך בשמירה; הישיבה עצמה היא מקור הבטחה והשמירה הגדול ביותר. הנמצא בשטחה - אי אפשר לפגוע בו!

משל למה הדבר דומה? כאשר בן מדינה נכנס לתוך תחום השגרירות של מדינתו - גם אם הוא נמצא בארץ אחרת, הוא מוגן; לשם לא יכנסו גם כחות הבטחון של המדינה שבשטחה הוא נמצא על מנת לגעת בו לרעה.

השגרירות של המדינה בעולמנו היא הישיבה, עולמה של תורה, ו"תורה מגנא ומצלא". הנמצא במקום תורה - מוגן מפני כל מבקש רעה ומציק.

את זה גם עשו ידע, ולכן, על אף שיידע בדיוק היכן נמצא אחיו - לא העז להגיע לשם ולפגוע בו לרעה!

מה שכן עשה, היה להעמיד מודיעין, כדי לדעת דבר אחד: מתי יעקב יוצא מהישיבה. אז הוא כבר יהיה ללא הגנה ונתון יהיה "לשפול" בו...

ואכן, במשך ארבע עשרה שנה שהו אנשי המודיעין של עשו בסמוך לישיבה, ועקבו אחרי היוצאים והנכנסים, מבלי לזוז משם. הם בדקו כל הזמן האם יעקב יוצא משם. ומיד כאשר התסבל הדיוח שיעקב יוצא - הזעק אליפו לקיים את מצות אביו ולהרג את יעקב.

הרי לנו, שאפילו עשו יודע את כחה של הישיבה, כחה של תורה.

(רבי שלמה ליינשטיין שליט"א - מתוך האור שבת קדש)

גם יציאת יעקב עשתה רשם

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (י, ה)

פרש רש"י: "לא היה צריך לכתב אלא וילך יעקב חרנה, ולמה הזכיר יציאתו? אלא מגיד שציאת צדיק מן המקום עושה רשם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה".

וצריך באור, שהרי מצאנו כמה וכמה פעמים, גם אצל אברהם אבינו וגם אצל יצחק אבינו, שהתורה כתבה "וילך" ולא "ויצא": "וילך אברהם כאשר דבר אליו ה' (יב, ד), "וילך משם יצחק ויחן בנחל גרר"

(כ, י). מדוע אצלם התורה לא כתבה שציאתם עשתה רשם, ורק אצל יעקב היא כתבה זאת?

אלא, לאברהם אבינו היה בית הכנסת אורחים. מי שהיה נכנס לאהל היה זוכה לסעודה דשנה, ובסיימה היה מברך את הבורא. כשאברהם יצא מהמקום - מפעל הכנסת האורחים נסגר. כלם הרגישו בדבר מלתא דפשיטא הוא שציאתו עשתה רשם. פתאום אין מקום לאורחים בו יכולים הם לאכל וללון.

יצחק אבינו היה עמוד העבודה. כל מי שראה אותו קבל יראת שמים. כשהוא היה יוצא מהמקום - בודאי שזה עשה רשם. אין יותר על מי להסתכל כדי לרשם יראת שמים.

אבל יעקב אבינו היה "איש תם ישב אהלים". כל היום יושב בבית המדרש ליד הסטנדה. מי מכיר אותו? מי יודע עליו? מה הוא תרם לחברה? איזו השפעה יש לו על העיר? מי יודע מתי הוא כאן ומתי הוא יצא מכאן? איזה רשם עושה יציאה של אדם כזה?

באה התורה וחדשה: "ויצא יעקב", להגיד שגם יציאתו של יעקב עשתה רשם! כל עוד יעקב נמצא בעיר ולומד תורה בבית המדרש, זה מקרין אורה של קדושה על כל העיר, ועם יציאתו מהעיר, תושבי באר שבע הרגישו שאוירת הקדושה שהיתה בעיר פחתה והלכה עם יציאתו של יעקב ממנה.

(רבי מאיר צימרוט שליט"א - דורש טוב)

הוכח לחכם - ויאהבך

ויאמר הו עוה היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו (כ, ט)

יעקב מגיע לבאר, מבחין ברועים היושבים בצד הבאר ומתחיל לומר להם שיחת מוסר: "לא עת האסף המקנה" - יש בבטלה שלכם שאלה של גול, ולכן "השקו הצאן ולכו רעו"!

אני במקום הרועים הייתי אומר ליעקב: רבי יעקב, תחזר בבקשה לבית המדרש! כאן זה לא בית המוסר, כאן לא מוסרים שיחות מוסר... הגעית מארץ ישראל - תחזר לשם בבקשה... מה אתה רוצה מהחיים שלנו?

ומענין שהרועים הגויים מקשיבים לשיחה, ומתנצלים: "לא נוכל עד אשר יאספנו כל העדרים".

מה פשר הדברים?

התשובה לכך - אומר הרב מפוניב' זצ"ל - טמונה באפן שבו יעקב פונה אליהם: "ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם". הוא אומר להם בחיוב וברוח טובה: "אחי הקורים, מה שלומכם?... כשפונים בצורה כזאת אל הזולת - הוא יקבל את כל דברי המוסר שיאמרו לו.

הפנתו אומר (משלי ט, ח): "אל תוכח לץ פן ישנאך", אל תפנה לבן אדם ותיגיד לו: 'רשעו מה אתה מדבר בחזרת הש"ץ?! בצורה הזאת הוא רק ישנא אותך. "הוכח לחכם ויאהבך", תפנה אליו ותאמר לו: 'אתה חכם! אתה צדיק! איזה ילדים מחנכים יש לך... אגב, אתה מדבר בחזרת הש"ץ וזה לא מתאים לך. כשתפנה אליו בצורה כזאת - מבטח לך שעד זקנה ושיבה הוא לא ידבר יותר בחזרת הש"ץ... כשפונים בצורה של "אחי מאין אתם" אפשר להשיג אחר כך הכל!

רבי אפרים זלמן מרגליות זצ"ל זכה לשני השלחנות: הוא היה גאון גדול בתורה, וגם בנקאי עשיר מפלג.

באחד הימים הגיע לביתו רבי יצחק מוולוז'ין זצ"ל להתרים אותו עבור הישיבה. רבי אפרים זלמן החל לדבר עמו בלמוד, והראה לו את הספרים שחבר: משה אפרים, שער אפרים, בית אפרים. במהלך הדבור בלמוד הוא נתן לו סכום כסף לצדקה, והמשיכו לדבר בלמוד.

לפתע הבחין שרבי איצ'לה עקם לו קצת את האף...

"מה לא מוצא חן בעיני הרבי?", שאל רבי אפרים, "שמא החדושים שאמרתי אינם מוצאים חן בעיניך? שמא מה שפנתתי באחד הספרים לא נראה בעיניכם?"

נענה רבי איצ'לה והשיב לו: "החדושים שאמרתי ממש געוואלדיג..."

מה שכתבת במטה אפרים - ממש צוקעה... השערי אפרים - ממש יזיס... אבל היד אפרים - יכולה קצת להשתפר... היא יכולה להיות קצת יותר טובה...

אחרי תוכחה נעימה שכזו - למותר לצנן כי רבי אפרים זלמן הגדיל בשמחה את התרומה לישיבה באפן משמעותי.

(רבי חזקיהו יוסף קרלינישטין שליט"א - דורש טוב)

@דינה - שדנה לאה דין בעצמה

#ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינה (ל, כא)

%וברש"י: "דינה - פרשו רבותינו שדנה לאה דין בעצמה, אם זה זכר לא תהא רחל אחותי כאחת השפחות, והתפללה עליו ונהפך לנקבה".

ויש להבין, הרי המעלה הגדולה היא היותה, שותרה על הן הנוסף שהיה יכול להולד לה, לא הדין שדנה בעצמה, ואם כן מדוע נקראה "דינה", היה צריך לקרא לה 'ותרה', על שם הותרה! [ואין לומר שאין כזה שם - 'ותרה', כי ברור שאם היו קוראים לה 'ותרה' היה כזה שם!...]

טמון כאן יסוד נפלא. אכן כן! המעלה הגדולה איננה הותרה. ישנן עוד נשים רבות בעולם שאם היו להן קבר ששה בנים ולאחות שלהן היה רק בן אחד - היו מותרות, ובפרט כאן, שרחל הכניסה אותה לבית יעקב. החכמה, אם כן, אינה לותר, החכמה היא "שדנה דין בעצמה", לשים לב לזולת, לחשבון מה טוב לו ולמה הוא נזקק, ואז, כשכבר יודעים מה הוא צריך - הותרה מגיע ממילא.

זה יסוד גדול בחיים. עקר העבודה בין אדם לחברו היא להיות נושא בעל, לחוש את השני. אחרי שמרגישים - כל אחד ויתר. ישנם ויתורים רבים בחיים, אבל המעלה הגדולה היא לחשבון מה חסר לשני ובמה נתן לסייע בעדו. מעלה זו מצינו אצל גדולי ישראל, ונתן כמה דגמאות:

בבית הפנסות בעיר העתיקה בירושלים, בו כהן כרב רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, נפטר הבעל תפלה של מוסף במים הנוזרים. היה זה שבועים לפני ראש השנה. הגבאים שוחחו עם הרב על הצורך להכין בעל תפלה חדש, אך הוא הגיע ואמר: 'היה בסדר'. הגיע יום ראשון של אמירת הסליחות, ימים ספורים לפני ראש השנה. נגשו הגבאים אל הרב, להזכיר לו בנוגע לבעל תפלה, והוא עוד פעם הפסיר: 'אל דאגו, יהיה בעל תפלה...'. ערב ראש השנה, ועדין הרב בשלו - 'היה בסדר...'.
בבקר אחרי קריאת התורה, בקש הרב מבנו של הבעל מוסף הקודם, שיגיש הוא להתפלל מוסף לפני התבה.

הגבאים התפללו. ההלכה היא שבתוך שנה אבל אינו נגש לעמוד, רק אם אין מישהו אחר, כי יש דינים, וכאן הרי מדבר בתוך השלושים שיש יותר דינים, ומה גם שהבן אינו הבעל תפלה הטוב ביותר שהם מכירים. יש יותר טובים ממנו.

נגשו לרב והביעו בפניו את פליאתם.

"כנון", ענה הרב, "אתם צודקים בטענותיכם, אך בעזרת הנשים יושבת האלמנה השריה של הבעל מוסף. בכל שטיק'ל מהתפלה היא תזכר בבעלה, לבה יהיה פצוע. אם הן יתפלל במקום אביו, יהיה לה כבוד נחמה פורתא". שקול זה" - סיג הרב זוננפלד זצ"ל - "דוחה את כל הדינים ואת כל השקולים האחרים!"

זו החכמה הגדולה - לחשב על הזולת, להתבונן בכל דבר מה עובר על השני. מעשה נוסף מספר על מרו הרב שז' זצ"ל, ששנה אחת, כמה ימים לפני פסח, התקיימה בביתו אספה גדולה של עסקנים בענין חשוב כלשהו. והנה הבחינו הנכוחים כי ראש הישיבה מתוח, לא רגוע. התברר כי הוא הזמין אשה אלמנה שתבוא אליו, והוא צפה מאד לבואה. כל רגע הוא שאל את בני הבית אם היא כבר הגיעה. כשאמרו שהיא באה - עזב את העסקנים באמצע הישיבה ונגש אליה, ישב עמה מספר דקות וחזר, כשפניו מביעות ספוק.

בתם הישיבה שאלוהו כמה מהעסקנים מה היה כל כך דחוף לראש הישיבה לצאת אל אותה אלמנה, והרב ספר שנתן לה סכום כסף ואמר לה: "לפני כל יום טוב הרי בעלך היה קונה לך בגדי צבעונים. עכשיו אין מי שיקנה לך, אני רוצה שתקני לך בגד בכסף הזה שהבאתי לך". הוא רצה לחסוך לה את הצער הזה.

שמעתי ספור על רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל. היה לו לב רחום, כמו שהיה לאביו, רבי חיים זצ"ל.

הוא שמש כמקריא ביישיבת מיה, ושנה אחת הבעל תקיעה לא הצליח בשום אפן לתקוע. נסה שופר אחר, ועוד שופר - ומאומה לא הועיל. פתאום פרץ רבי רפאל בבכי.

אחרי מוסף שאלוהו על מה היה הכבי הגדול. חשבו שאולי הוא בוכה כי הוא מפתח מדינים, מהסימנים הלא טובים שיש בחסר ההצלחה לתקוע

אך הוא אמר: "על מה אתם מדברים? הרי הבעל תקיעה הזה יש לו אשה בעזרת נשים, חשבת מה עובר עליה עכשיו..."

החכמה היא: "דינה", לדון תמיד מה עובר על השני וכיצד נתן לסייע בידו.

(רבי אליהו דיסקין שליט"א - דורש טוב)

כלנו אחים

"ויאמר יעקב לאחיו לקטנו אבנים" (לא, נו)

בכל שנה בליל תשעה באב היה אבי זצ"ל לומד עם ילדיו, ומצטט באזניהם בדמעות שליש מהספר "תורת בר-נש", מאחד מגדולי הוגריה שחי לפני כשמונים שנה.

במדרש מובא, שהקב"ה קורא לבני ישראל בתאר "בנים" - "בנים אתם לה' אלקיכם" (דברים יד, א), לעמת זאת מצינו שיעקב אבינו קורא לבניו "אחיו", שנאמר: "ויאמר יעקב לאחיו לקטנו אבנים" (בראשית לא, מו). פרש רש"י שם: "הם בניו, שהיו לו אחיו, נגשים אליו לצרה ולמלחמה". מצינו שפעמים התורה קוראת לבנים בתאר אחים.

שואל בעל "תורת בר-נש": הנמצא בדבר הזה, שאדם יקרא לבנו בתאר אחיו?

הוא מבאר, כי כאשר אדם נוטל לידיו פטיש - אם נוקש בו על העץ, ישמע קול הקשה נמוך, אם יכה על שיש - הקול שישמע יהיה גבוה יותר, ויותר מזה באבן או פדומה. עדין, כל הרעשים הללו סבירים. אך אם יקיש על ברזל - ישמע קול נקישה עצום למרחקים אדירים.

הסבה היא - כותב המחבר - כי הפטיש הוא אחיו של הברזל. כאשר אף מכה את אחיו נשמע קולו למרחקים, שלא כמו כאשר מכה על העץ או על הטיש, שאין הפטיש אחיהם של אלו.

היה אבי ז"ל מוסיף בשמו, שיעקב אבינו קרא לבניו בלשון אחים, ולא קרא להם בנים, לרמוז להם שבני ישראל כלם בני איש אחד הם. כל יהודי מכל חוג ועדה, מארץ ישראל או מחוץ לארץ, הנו בנו של בורא כל העולמים, לכן הזכיר יעקב, כי אם ח"ו תדברו סרה בזולת, תפגעו בו ותגרמו לו חליה וחס איהו צעה, הרי הקול ישמע למרחקים, כמו הפטיש המכה על אחיו הברזל.

(רבי אהרן טויטיג שליט"א - כבודם של ישראל)

בין בנים לחברים

"ויאמר יעקב לאחיו לקטנו אבנים" (לא, נו)

רש"י מבאר על פי המדרש: "לאחיו - הם בניו, שהיו לו אחים, נגשים אליו לצרה ולמלחמה".

להלן (פסוק טז) נאמר: "ויזבח יעקב זבח בהר ויקרא לאחיו לאכל לחם". שם מבאר רש"י: "לאחיו - לאוהביו עם לבן".

בשני הפסוקים כתוב "אחיו". למה פרש רש"י שני פירושים שונים?

"עשר שפתי חכמים" מובא: "ולא פרש לבניו כמו שכתב למעלה, דאין לומר עשה משתה לבניו".

אחד מתלמידי הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, למד מכך יסוד חשוב, שראוי לכל אדם לאמץ אותו, כדי שינצל מהרבה מוקשים במשך החיים, וכך הוא אומר:

יעקב אבינו היה צריך ללקט אבנים, וזאת עבודה קשה. ממי הוא בקש? מי בא לעזרתו? בניו. רק בניו של האדם עומדים לו בעת צרתו.

לעמת זאת, כאשר ערף יעקב אבינו סעודה - מיד הגיעו החברים.

יש לך כסף? כלם חברים שלך. יש לך הרבה כסף? - אתה אהוב ונחמד, רצוי וחשוב. אבל אם הפסדת את הכסף, או הסתבכת באיזשהו עסק לא טוב - נעלמו החברים ואינם.

הרבה חברים - הם חברים של האדם רק כדי לנצל, אבל כשיהיה בצרה אף אחד מהם לא יסתפל עליו. הם ישפחו שהפירו אותו בכלל אי פעם.

אחרי שגמות, מי יגיד עליו קדיש ומי יעשה לו מצבה? החברים יבואו לאהל האבלים לסעודה, יאכלו וילכו. רק הבנים יגידו קדיש ויעשו מעשים לעלוי נשמתו. אבל זה בתנאי שחנף אותם ללכת בדרך ה', ויגדיל אותם למדות טובות ולמעשים טובים.

בפסוק במשלי (כג, ה) נאמר: "רעה ורע אביו אל תעזב". מבאר המצודת דוד: "רעה - האוהב אותו וגם את אביו אהב, ומהנראה שנשתרשה האהבה, ולזה אל תעזב אהבתו, ואל תבטח לומר 'הנה בבוא עלי יום איד, אבוא אל בית אחי לשאל מעמו עזרה'".

בשח רק באחד, ואל תפחד!

(רבי יוסף מגרבי שליט"א)



גליון

308

פרשת ויצא תש"פ

נו, שוין... שבוע ימים חלף עבר. הוא כבר שילם את הדו"ח במועדו, כמעט ושכח מהעניין. ואז, ביום בהיר, הגיעה אליו מעטפה גדולה ונוצצת, עליה התנוסס לוגו של אחד ממשרדי עורכי הדין הגדולים בארץ... היה זה כתב תביעה מנומק להפליא, כנגד ר' ראובן. כתב התביעה מספר סיפור שלא היה ולא נברא, שבדה מלבו שותפו לשעבר של ר' ראובן, השונא אותו מימים ימימה... הלה אינו פוסק מלפעול כנגדו, אבל אף פעם זה לא היה עד כדי כך... הפעם זה היה מושלם: הלה ביים סיפור שלם, מורכב להפליא ומרושע לא פחות, בו 'מכב' ר' ראובן בתפקיד 'האכזר הגדול'. הסיפור לווה ב'עדויות', ב'מסמכים', ואפילו ב'תמונות', כשכולם מעלים מסקנה אחת - על ר' ראובן לפצותו בסכום עתק, הואיל וגרם לו נזק אדיר...

ר' ראובן קרא את כתב התביעה המלא, הוורידים בראשו עמדו להתפוצץ מזעם. הוא הסמיק כל כולו, נחרד לגלות לאיזו דיוטא תחתונה הידרדר שונאו - שהיה פעם שותפו. פשוט סיפור מצוץ מהאצבע, אבל הוא בנוי כל כך טוב, כה מבוסס, כה חזק. ריבונו של עולם - איך יוצאים מזה? איך מסיימים את מסכת הרדיפות המיותרת הזו!?

בהחלטה של רגע הוא בודק שוב את תאריך ביצוע ה'פשע' לטענת התובע, ואז - בת שחוק מסתמנת על שפתיו, הוא אפילו לא זקוק לעורך דין... די בו בדו"ח החניה ה'מרשיע' כדי לנפנף את התביעה ולהופכה לאבק פורח, ולקינוח - יבקש מעיריית עכו את התמונות המוכיחות כי רכבו חנה בעכו באותו יום ובאותה שעה...

הוא אפילו לא טרח להגיב לעורך הדין, פשוט המתין בשלווה ליום המשפט. כשהגיע הרגע הגדול, ולאחר שכתב התביעה הוקרא, הומחש והודגם, הוציא ר' ראובן את הדו"ח והתמונות מכיסו, והפך את התביעה, ואיתה גם את התובע ועורך דינו - לחוכא ואיטלולא...

הוא יצא מבית המשפט כשידו על העליונה, שכן השופט גזר על התובע פיצויים מוגדלים על תביעת שווא, כשהוא קובע בפסק הדין בנימת הומור: "גם כשיבקש תובע להעליל על הנתבע, מתבקש ממנו לפחות לתפור את העלילה יפה למידותיו של הנתבע, ולא לביים סיפור שלא יכול היה להתרחש...".

וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ... כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי וְגו' (כוח, טו)

כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי - א"כ לא יעזבו לעולם, כי ההבטחה לו כל ימיו לעולם ולזרעו אחריו (ד"ק)

עכו, שעת ערב מוקדמת, בשכונה קטנה ושכוחה בפאתי העיר העתיקה. הרב ראובן ג. נעתר להפצרות אביו, ושם פעמיו לדרך ארוכה ממרכז הארץ, כדי לבקר את דודתו הזקנה המתגוררת בעכו. זמן רב היטלטל בדרכים, עלות הדלק הגיעה לסכום נכבד, עתה - כבר הגיע ליעד, עליו רק לחפש חניה, אך הוא מתקשה למוצאה... בלית ברירה, הוא מתחיל לחשב כי שעת הערב הגיעה, וכנראה הפקחים כבר אינם. בנוסף, יש לו מקום לחנות כשרוב הרכב חונה כחוק, רק מיעוטו על ה'אדום לבן'. 'נו, הלא צריך להגיע לכאן פקח חרוץ ומרגיז במיוחד כדי שהעניין יעלה לי בדו"ח' - הוא מסכם, וכשה'נעשית לו כהיתר' הופך למושלם - הוא מדומם מנוע ועולה לבית הדודה.

שעה ארוכה ישבו ושוחחו בנעימות, על הילדים והנכדים, התחביבים והזכרונות, הנוסטלגיות והתוכניות לעתיד. הדודה זכרה אותו היטב, וגם התרגשה מאוד מביקורו הפתאומי. אך כשהוא יורד לרכב, שוד ושבר - הפתעה לא נעימה המתינה לו על השמשה הקדמית... מסתבר שבעכו פקחי החניה חרוצים במלאכתם, חרוצים מדי... למרות שהיתה זו שעת ערב - הם עדיין בעבודה, למרות שהסביבה שקטה - הם עדיין מתרוצצים, ולמרות שרוב הרכב חונה כחוק - הפקח חד העין הבחין גם הבחין בחריגה על ה'אדום-לבן', והותיר דו"ח חניה על סך 500 ש"ח, טבין ותקילין. הוא הנאשם, מס' הרכב שלו הוא המופיע בנידון, וחמש מאות השקלים - זה מה שייגרע מחשבון הבנק שלו, כל זאת בהנחה שישלם מיד ללא ריביות והצמדות...

ראובן הפך מתוסכל מרגע לרגע. הן הקדיש את מיטב שעותיו למען מטרה נעלית, שילם לא מעט על הדלק והפסיד שעות עבודה, והחישוב שלו היה כמעט נכון - שלא היה אמור לקרות כלום. אז למה? למה נגזרה עליו הוצאה נוספת של 500 שקלים סתם, על חניה שלא מפריעה לאיש, רק כי בדיוק היום הפקח היה חרוץ מדי!?

ה'חפץ חיים' מהעגלה כדי להתרענן ולצבור כוחות חדשים להמשך הנסיעה. בטרם חזר ה'חפץ חיים' אל העגלה, יצא העגלון עם הסוסים והעגלה מן התחנה, והשאיר שם את ה'חפץ חיים', בודד בלב הדרך. לא נותרה לו כל ברירה והוא החל לצעוד רגלית אל עבר העיירה – היעד אליו רצה להגיע. כאשר בא אל העיירה, בירר מיד היכן מקום מגוריו של העגלון, בא לביתו, שילם לו את שכר הנסיעה, ומיהר לעזוב את העיר, מבלי שאיש ידע על בואו ועל צאתו.

לאחר זמן מה, הסביר ה'חפץ חיים' את התנהגותו: "לא רציתי לגרום לעגלון בושה ועגמת נפש. לו הייתי נשאר בעיירה ומוכר את ספריי, שמי עלול היה להתפרסם, והעגלון היה נכלם על שהתנהג כך עם ה'חפץ חיים', לכן העדפתי לוותר על שהותי בעיירה, ובלבד שלא יתבייש ויצטער אדם בסיבתי". [מתוך 'לקראת שבת מלכתא' - הרב ישראל ליוש]

וְתֹאמַר הַפְּעַם אֹדְהָ אֶת ה' עַל כֵּן

קְרָאָה עִמּוֹ יְהוּדָה (כט, לה)

אמר רבי יוחנן משום רשב"י: מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה עד שבאתה לאה והודתו שנאמר הפעם 'אודה את ה' (ברכות ז:)

לפעמים, כשצריך כלי עוצמתי במיוחד, יש את נשק ההודאה. כשיהודי צריך ישועה וכל הדרכים נראות כחסומות בפניו - הוא יכול לאמץ את גישת ההודאה, כי יהודי שמודה לה' - זוכה בישועות גדולות, גם נדירות ובלתי צפויות!

את הסוד הזה גילה הגאון הגדול רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל והעיד, כי אותו סוד מסוגל להושיע כל אדם בכל מצב שהוא ולחולל פלאות תוך זמן קצר. סוד זה התגלה באקראי תוך כדי נתינת עצה, וכך היה המעשה: באחד הימים הגיע אל הגאון הגדול ר' שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, איש מכובד נשוא פנים, כשבעיה גדולה מעיקה על ליבו: "כבוד הרב, ברוך ה' זכיתי להחזיק ולממן 'כולל' גדול וחשוב אשר לומדים בו עשרות אברכים העמלים על תלמודם, כשאני הוא זה המשלם להם משכורות חודשיות מכספי האישי. אלא שבתקופה האחרונה, התחלתי למצוא את עצמי בלחצים נוראיים כשאין לי מהיכן להביא להם את הכסף, עד אשר איני מצליח לישון בלילות..."

האיש השתהה מעט והמשיך: "חיי הפכו ללחץ גדול ופחדים נוראיים, עד שהלכתי למומחה רפואי גדול, שאמר לי כי אין מנוס אלא לסגור את הכולל, מפני שרק זה הדבר שסייר ממני את הלחץ הגדול וישיב לי את הרוגע הנפשי. וכעת באתי לשאול עצה מאת הרב, האם עלי לנהוג כך?"

ר' שלמה זלמן הרהר קלות, והשיב: "אכן כן, אין ספק כי עליך לצאת מהלחץ הנפשי בו אתה נתון, זה אינו בריא ואינו נכון שהאדם יחיה בלחצים כבדים. אך האם הפתרון היחידי

לר' ראובן המאושר, לא נותר לו אלא לשפשף את עיניו בהודאה לבורא יתברך על השגחתו העליונה הצמודה, על הדו"ח שהפך אותו למאושר. בזמנו - זה היה מתסכל ומביך, עתה הוא מבין כי היתה לכך תוכנית ברורה ומוגדרת מראש. מסבב כל הסיבות שלח את פקחי עיריית עכו להיות חרוצים בערבו של יום, כדי להצילו מיד הקמים עליו להזיקו!

את סיפורו זה, שמענו מר' ראובן עצמו, כדי ללמד את כולנו: פעמים רבות, כשמשוהו נתקע או מסתבך, אנו הופכים מתוסכלים ואובדי עצות, מבולבלים ונבוכים. אבל בסופו של יום יסתבר כי הכל לטובתנו, בורא עולם כיוון את התוכנית בצורה הטובה והנכונה ביותר! אין לנו אלא לדעת ולהאמין, כי כל המתרחש כאן נעשה בהשגחה עליונה, בברכת שמים תמידית, בפיקוח נעים וקרוב על כל תהלכות בני האדם.

הבה נזכור כי הכל נעשה בחסדו יתברך ובהשגחתו העליונה, ואזי נוכל להתמודד טוב יותר עם הקשיים שלנו, מתוך אמונה שהאבא הטוב והרחום שלנו מוביל אותנו למקום הטוב ביותר! [מתוך 'אור דוד' - הרב אשר קובלסקי]

וַיֵּרָא ה' כִּי שָׁנוּאָה לְאֵהָ (כט, לא)

חלילה לנו לחשוב - אמר המשגיח הגאון רבי ירוחם ליוואויץ ממיר זצ"ל - שמדובר כאן בשנאה פשוטה, כפי שמצויה אצל פשוטי העם. הלא עוסקים אנו באבות האומה, ואנו כחגבים בעיניהם, ואיך נעיז לפרש שיעקב שנא את לאה. אלא ה'שנאה' כביכול ללאה, נמדדה יחסית לאהבת רחל, שאליה רחש כבוד וגדולה יותר מלאה, לכן אמרה התורה: 'כי שנואה לאה'.

דברי ר' ירוחם מדויקים היטב בלשון המקרא, לא נאמר: 'וירא ה' כי שונא יעקב את לאה', אלא כי 'שנואה לאה', וזאת משום שאכן לא נראו כלל סימני שנאה מצדו של יעקב, אלא לאה חשה 'שנואה', יחסית לאהבתו את רחל.

והמשגיח ר' ירוחם מעורר - הבה נביט אל עומק הדין ותהום המשפט, הרי אין ספק שרחל כלל לא היתה אשמה בתחושת ה'שנואה' של לאה, אדרבה, היא הרי מסרה נפשה למען כבודה של לאה, ומסרה לה את הסימנים, תוך כדי הסתכנות שהיא תיפול לחלקו של עשיו, והכל כדי שאחותה לא תתבייש. ועם כל זאת, מדגישה התורה שה' פתח את רחמה של לאה כי ראה אותה 'שנואה', ורחל לעומתה - עקרה, ואע"פ שאין ידה של רחל במעללי תחושות השנאה של לאה, אבל כיון שזה בא מכוחה ובסיבתה, היא היתה עקרה. ללמדנו - אומר ר' ירוחם - כמה חמור הוא ה'מתכבד בקלון חבירו', שעל אף שאין לו חלק בגרימת הקלון, אבל כיון שבתוצאה, בדקות שבדקות, קלונו של חברו נגרם בסיבתו, הוא עלול להיענש.

מסעות רבים עשה מרן ה'חפץ חיים' ברחבי אירופה כדי למכור את ספריו, באחת מהם, באחת מהתחנות, ירד

ויזכר אלקים את ריזל (ל, כב)

ויזכור אלוקים - זכר לה שמסרה סימניה לאחותה (רש"י)

רחל אמנו היתה עקרה - חסרת סיכוי להיות לאם באחד מן הימים. רק בזכות ויתורה החריג והקרבתה הגדולה, פתח לה ה' שערי רחמים, והעניק לה שני בנים צדיקים.

היה זה אברך תלמיד חכם השוקד על תלמודו, אשר לקה ל"ע במחלה הידועה. שבור ורצוף ניסה להציל את חייו בכל דרך אפשרית, וכיון שידע שרפואתו תלויה רק ברצון ה', נכנס הוא אל מעונם של גדולי וצדיקי הדור על מנת להתברך מפיהם לישועה ובכדי לקבל עצה לרפואה, ומאידך, פקד את קברי הצדיקים בארץ, על מנת שאותם צדיקים יעוררו עליו רחמים בשמים.

יום אחד, החליט אותו ת"ח לנסוע למירון ולהתחנן על קברו של רשב"י לרחמים. לפני כן נכנס הוא אל רבו, על מנת להתברך מפיו. אותו צדיק ששמע כי הוא מתכוון לעלות אל קברו של רשב"י, אמר לו בזה הלשון: "אני אמסור בידך מכתב, אותו תניח על ציונו של רשב"י הקדוש, ובעז"ה, לה' הישועה".

אותו תלמיד חכם הסכים בשמחה, כשהוא תמה וסקרן לדעת מהו המכתב המדובר. פתח רבו וסיפר לו: "דע לך, כי הקב"ה זיכה אותך באשה צדיקה יוצאת מגדר הרגיל. היה זה לפני שנים רבות. זמן מה לפני שהתחתנתם פגע יהודי באשתך בצורה חמורה ביותר. באותם ימים באו וסיפרו לי על הפגיעה הנוראה, אשר היתה משפילה ומבזה ביותר. לאחר שהבין הפוגע כי עשה הוא טעות חמורה, בא לפני אשתך לבקש סליחה על מעשיו, אך אשתך שהיתה פגועה ומבווישת עד עמקי נשמתה סירבה למחול, ובלית ברירה הגיע הפוגע אלי וסיפר לי את המעשה, כשהוא מתחנן שאתן לו עצה כיצד לפייסה. כאשר ראיתי את שברון ליבו האמיתי והכנה של הפוגע, וכי הוא אכן מצטער בלב שלם על הפגיעה שפגע באשתך, שלחתי שליח לבקש מאשתך שתמחל לו וכי אני עד שהוא אכן מצטער על מעשיו. אשתך ששמעה את בקשתי, התנצלה ואמרה כי היא איננה מסוגלת למחול לו. לא התייאשתי והמשכתי לבקש ממנה שתמחל לו למרות העוול והצער הגדול שגרם לה, ובוודאי שאם תעשה זאת, הרי שתזכה משמים לשכר עצום ורב. לאחר הפצרות רבות הסכימה אשתך למחול לו בלב שלם, אלא שאז בקשתי ממנה שתעלה על הכתב את סליחתה בשני עותקים: עותק אחד תשאיר אצלה, ועותק אחד תשאיר אצלי".

המשיך הצדיק ואמר: "דע לך, כי כבר שנים שנמצא אצלי עותק המחילה, וזהו המכתב שאני מוסר בידך - אותו כתב מחילה שמחלה אשתך במסירות נפש ובקושי גדול. ועל כן, כאשר תגיע לרשב"י תניח את הפתק על הציון, ותאמר במילים הללו: "ריבונו של עולם, בזכות הסליחה הזאת

הוא רק לסגור את הכולל? חושבני שיש לי פתרון חלופי מצוין בשבילך... באמתחתי תרופת פלא, שתוכל להושיע אותך ממצבך".

האיש היטה אוזנו בשקיקה ור' שלמה זלמן שטח את סודו המפתיע: "ברצוני לגלות לך סוד המסוגל להסיר מעליך ומעל כל אדם באשר הוא, את כל הלחצים הנפשיים והקשיים שבחייך. ומהו? הקשב נא לי, טול מהיום פנקס קטן, אותו תחזיק בכיס במשך כל היום, ותקרא לו 'פנקס ההודאות'. בכל פעם שתרגיש במשך היום, כיצד ה' סייע לך, עזר לך, שימח אותך, כיצד ראית את השגחתו והצלחתו - רשום אותו בפנקסך. אך זה עדיין לא הסוף - לפני כל תפילה במשך היום, הוצא את פנקסך והתבונן בכתוב בו לכמה רגעים, כדי שתיזכר כמה טובות וחסדים עשה לך הבורא, וכשתגיע בתפילה ל"מודים", תכוון גם על כל אותן הטובות שעשה לך הקב"ה".

או אז סיים ר' שלמה זלמן את דבריו ואמר לו: "אם תעשה כך, מובטח לך כי תוך זמן קצר תזכה לראות ישועות גדולות ותצא מכל הלחצים והצרות".

האיש הודה מעומק הלב לרב ויצא מחדרו בשמחה רבה. הוא רכש לעצמו פנקס קטן והחל לכתוב בו בכל רגע נתון, כל חסד וישועת ה' שהרגיש שעשה עמו הבורא והרי חלק מהרשימה שלו: א. לאחר זמן רב של היעלמות המוצץ של בני, מצאנו אותו באורח פלא... ממש הרגשתי כי הבורא האיר את עיני למצוא אותו. ב. ירדתי מוקדם בבוקר למכולת על מנת לקנות בדחפיות חלב, והנה אני רואה באורח פלא, איך בדיוק באותו רגע הגיעה משאית החלב, כך שמיד לקחתי שקית חלב והגעתי תוך שניות ספורות הביתה - ממש הרגשתי איך ה' שלח לי אישית את משאית החלב... ג. תודה לך ה' ששימחת אותי שבני חזר עם תעודת הצטיינות ששימחה אותנו כל השבת... ד. מישהו שלח לי בפתאומיות 2000 ₪ תרומה לכולל, תודה לה' על העזרה....

תאמינו או לא, אך בדיוק כפי שהבטיח הרב... הפנקס חולל פלאים. ניסים על גבי ניסים התחוללו בחייו של האיש, ותוך ימים בודדים, הוא חש כי כל הלחצים והפחדים התפוגגו מאליהם, ויותר מכל - הוא חש עין בעין, כיצד ה' שולח לו סכומי כסף עצומים למימון הכולל, ובכך המשיך לממן את הכולל עד ליום זה.

זהו הסוד שהשאיר ר' שלמה זלמן אויערבך זצ"ל לכל יהודי: 'פנקס ההודאות והישועות' אשר בכוחו לחולל ניסים ונפלאות לכל יהודי באשר הוא, אם אשר רק יעשה זאת. אם רק יכתוב את חסדי ה' ויודה עליהם, תוך כדי התבוננות בהם טרם התפילה. כי זוהי כוחה של הודאה לה' יתברך.

וכבר כתב הרב פינקוס זצ"ל בספרו 'שערים בתפילה' (עמ' ז): כי האדם המחזיק בהודאה לה' בכל עת, הרי שבעת צרה - נפתחים בפניו שערי השפע והישועה. הצטרפו לאנשים שעשו זאת וראו ישועות... [מתוך 'ברינה יקצורו']

שבידי, שויתרה אשתי וסלחה למי שפגע בה עד עמקי נשמתה, אני מבקש שתרחם עליה שלא תהיה אלמנה....".

שמע זאת האברך בתדהמה, ועשה את דרכו מירונה. הוא הגיע לציון הניח את הפתק ושפך דמעות כמים לה' שיושיע אותו בזכות אשתו הצדקנית. לאחר ימים ספורים, הלך אותו תלמיד חכם לערוך צילום שגרתי בבית החולים ושם מגלים - הפלא ופלא - הגידול נעלם כלא היה. התלמיד חכם התרגש ובכה וידע שקיבל את חייו בזכות אשתו.

עלינו לזכור ברגעי ניסיון וקושי - כשפגעו או ציערו אותנו - שאם נוותר לשני ונמחל לו - ביום מן הימים יעמוד לנו אותו וייתור ויושיע אותנו, אם חלילה נצטרך לכך.

[מתוך 'יוציא עמו בששון' - הרב מיכאל צורן]

בכ"ח אייר תשע"ט הובא למנוחות ב'הר המנוחות' בירושלים, ר' אהרן נחמוד ז"ל מוותיקי קהילת 'שובה ישראל' בבואנוס איירס שבארגנטינה, שרח"ל נפטר עירי מבלי להשאיר אחריו זש"ק. כאשר נפטר ר' אהרן, המוסד לביטוח לאומי דאג למצוא עבורו מקום קבורה, וכך הגיעו המלווים שבאו לתת כבוד אחרון לנפטר, להר המנוחות. כאשר החל מסע ההלוויה נחרדו המלווים לגלות כי המקום שהוכשר לקבורתו של ר' אהרן הוא ב'קומה גבוהה', דהיינו 'קבורה בקומות' שלא בתוך הקרקע, דבר שנאסר על ידי רבים מעמודי ההוראה בדורנו. גלגלה יד ההשגחה, ונשיא קהילת 'שובה ישראל' בבואנוס איירס, הרב יצחק סלמון הי"ו שהה בארץ הקודש לצורך שמחה משפחתית, והגיע לתת כבוד אחרון לר' אהרן שאותו הכיר היטב במשך שנים רבות.

רבי יצחק החל מיד במלאכת הקודש למנוע מלקבור את ר' אהרן בקבר שהוכן עבורו, הוא ניסה להפוך את העולם. אולם מי שאחראי על קבורת הנפטרים במוסד לביטוח לאומי טרק עליו את הטלפון ולא היה מוכן כלל לשוחח בנושא, "זה המקום המגיע לו על פי החוק, וזהו!!". האווירה היתה קשה מאוד, כולם היו עם דמעות בעיניים אך אובדי עצות לגמרי.

מבירור יסודי התגלה כי קבר ב'הר הזיתים' במקום הזול ביותר יעלה מחיר אסטרונומי של כששים אלף שקלים. אולם איך שלא יהיה, הדבר כלל לא היה מעשי, שהרי כל המלווים נמצאים בהר המנוחות, ומורכב מידי להעביר את כולם להר הזיתים. היה ברור כי זה לא פתרון היכול לבוא בחשבון, מוכרחים לקבור את הנפטר כאן... אולם בהר המנוחות, הקבר הזול ביותר בקרקע מתחיל במחיר מפולפל של מאה אלף שקלים...!! וגם מי שמוכן לשלם מחיר אסטרונומי זה, צריך להיות 'בעל קשרים' ו'פרוטקציונר', משום שאין כבר חלקות העומדות למכירה...!!

הייתה הרגשה של אזלת ידיים ממש! אף אחד לא ידע מה עושים, דבר אחד ידעו כולם, הם ממש לא מתכוונים להניח לאנשי ה'חברא קדישא' לקבור את ר' אהרן בקומות! איש ה'חברא קדישא' שראה את דביקותו של הרב סלמון, נתן לו

מספר טלפון של אדם המקושר היטב היטב, ואם יש מישהו שיוכל 'לעשות משהו'... זה רק הוא!

מששמע אותו בעל קשרים אודות העניין, ומסירותם המרגשת של המלווים לאותו 'מת מצוה' שהכל חשו קרוביו ממש... לא פחות ולא יותר - הצליח להשיג מקום קבורה בקרקע!! בהר המנוחות!! ובחינם!!

כאשר נעמד הרב יצחק סלמון להספיד ולהיפרד במילים אחרונות מידידו הנפטר, פתח ואמר: "ר' אהרן, הנה, הקב"ה החזיר לך כעת את צרור המפתחות של הרכב...".

הנוכחים לא הבינו את פשר המשפט התמוה. ואז סיפר הרב סלמון את אשר התרחש כארבעה עשורים קודם לכן.

קהילת 'שובה ישראל' בבואנוס איירס הייתה זקוקה באופן נואש למבנה אשר יוכל להכיל את מוסדות הקהילה המפוארת שהתפתחה בצורה מדהימה ובקצב מהיר. לצורך העניין נרכש שטח לא גדול בכדי לבנות עליו בנין. אולם הג"ר אליעזר בן-דוד זצ"ל ששימש באותה תקופה כרב הקהילה, הורה לראשי הקהל כי השטח קטן מדי, כבר כיום הוא יהיה צפוף, והקהילה ממשיכה להתפתח, לכן מוכרחים להגדיל אותו ולרכוש גם את המגרש הסמוך לו.

בירור קצר העלה בשורה טובה ובשורה רעה בנוגע למגרש הסמוך. אמנם המגרש הסמוך שייך ליהודי, מה שבהחלט מהווה בשורה טובה, אולם הוא אינו שומר תורה ומצוות, ובעיקר לא מעוניין למכור את הנכס. כמה שניסו לשכנעו ולדבר על ליבו - לא הועיל, הוא היה עיקש בכך שאין בכוונתו בשלב זה למכור את הנכס.

לאחר מסע שכנועים ארוך ומתיש, בו ניסו לפרוט על מיתרי נשמתו ולומר כי במקום ייבנה בית הכנסת ותלמוד תורה, זכות לימוד התורה ועניית האמן ואיש"ר תעמוד לו, הסכים האיש למכור את המגרש, אולם הוא דרש לקבל סכום עצום במזומן תוך הצבת אולטימטום קצרצר.

ראשי הקהילה לא ידעו מניין ישיגו סכום גבוה כל כך במזומן ובזמן קצר כל כך, הן עתה סיימו לרכוש את הקרקע הסמוכה וקופת הקהילה ריקה לחלוטין. ר' אהרן נחמוד שרכש ממש אז מכונית חדישה ומפוארת, לא היסס אפילו לרגע, הוא ניגש לראשי הקהילה עם מפתחות הרכב ו... מסר להם אותם בשמחה: "קחו, תמכרו את המכונית בזריזות, שוויה יכסה חלק נכבד מעלויות המגרש הנוסף!".

"ר' אהרן", כך אמר הרב סלמון במילים נרגשות, "הקב"ה לא נשאר חייב! כעת החזיר לך הקב"ה את מפתחות הרכב! שכן כך היא מידתו של הקב"ה 'מידה כנגד מידה'. הנפטר מסר את נפשו לרכישת קרקע לכבוד הקב"ה, גם הקב"ה השיב לו בדיוק באותה מידה, והוא זכה לקבורה בקרקע...".

[מתוך 'נועם זיוך' - ר' ישראל לביא]

אחד השבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 16:18
שקיעה: 16:40
צאת שבת: 17:18
רבנו תם: 17:53

הזמנים לפי אופק נתיבות



האלון נערכה לפני שנים רבות בתמיכתו ובאחריותו של הרב משה אלפסי ז"ל. היום נערכת על ידי הרב משה אלפסי ז"ל.

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת: שרון בן גילי ז"ל

מנישיהת בכרישה

"ויצא יעקב מבאר שבע"

פרש רש"י: שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה. מעשה במקובל רבנו שלמאן מוצפי צוק"ל, ששמע באחד הימים שהגאון רבנו יהודה מועלם צוק"ל העתיק את דירתו לרח' יונה נהיו שכנים באותו רחוב. מיד ציווה לבני ביתו לערוך שולחן ולסעוד סעודת מצווה לכבוד השכן החדש כבוד מורנו ורבנו חכם יהודה מועלם זצ"ל, והיה שמח מאוד מאוד וצהלתו הייתה נכרת על פניו. כאשר חזרו בניו לבית וראו שולחן ערוך בכל טוב, ואביהם שמח עד מאוד, התפלאו לפרש סעודה זאת, ושאלו את אביהם: אבא, האם היום סיימת מסכת? ענה להם אביהם: לא! בני חביבי, היום זכינו שכבוד הצדיק הרה"ג רבי יהודה מועלם נעשה שכן שלנו וידור ברחוב שלנו לא הרחק מבתנו ברח' יונה 13, וכי דבר קטן הוא בעיניכם, אנו צריכים לשיר ולזמר ולשמוח לכבוד הצדיק, מאחר וכל צדיק שבא לדור בעיר וכ"ש באותו רחוב, זכות תורתו מגינה על כל שכניו, וזאת הסיבה לסעודת מצווה ולשמחה.

"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה"

מעשה ברבי יהודה צדקה זצ"ל שחלה באחת הלילות, ונגלה רבנו הבן איש חי לרבי יהושע שרהבי זצ"ל בירושלים וקרא אליו: "קום וחוש מהר אל בית האלוקים, פתח היכל, ותישא תפילה ותחינה בעד הרב יהודה צדקה שירפאהו הקב"ה, כי חולה הוא". מיד התעורר וקם רבי יהושע מעל משכבו, והלך בפסיעות מזוזות בחשכת ליל אל בית הכנסת "שושנים לדוד", פתח את ארון הקודש ושפך את צקונו לחשו בכייה רבה לרפואת רבנו. לאחר מכן, שב לביתו ועלה אל ערש יצועו כדי לפוש קימעה, והמשיך אחר כך בסדר הלילה שלו בתפילות וייחודים עד שהאיר היום. בבוקר, מיד לאחר שהתפלל שחרית בבית הכנסת ועמד לשוב אל ביתו, סר רבי יהושע אל ביתו של רבי יהודה ופגש באמו הרבנית הצדקת שמחה, ודרש בשלום בנה. "איך הוא מרגיש?" השתוממה ושאלה בהתפעלות מהיכן הוא יודע שרבי יהודה כולה, כי רק באמצע לילה זה תקפו החולי, וקודם לכן התהלך בריא אולם כאחד האדם, והדבר עדיין לא נודע בין הבריות? רבי יהושע לא השיב לשאלתה, רק חזר ושאל מה שלומה, וכאשר ענתה כי לפנות בוקר הוטב לו מעט ושככו ייסוריו, נתמלא שמחה ופניו צהלו.

"ויגל את האבן"

מעשה במקובל חכם ששון מזרחי צצוק"ל, אשר אחד מתלמידיו הוצרך לעבור ניתוח להוצאת אבן מכליותיו, אחר שעבר סידרת צילומים בבית חולים. בצר לו שם פעמיו לביתו של רבו חכם ששון מזרחי, לשפוף לפניו שיחו שיתפלל בעדו ויגזור לבטל את הניתוח. והנה לאחר שהרב שמע את מצוקתו אמר לו: "אין לך מה לפחד, נאמר 'ויגל את האבן מעל פי הבאר'... וכך היה. כאשר חזר התלמיד לבית החולים, רצו הרופאים להיות בטוחים במאה אחוז בעניין הניתוח, ולכן חזרו ועשו לו צילום נוסף ונדהמו לגלות נס ופלא האבן נעלמה כאילו לא הייתה, פנו הרופאים ואמרו לו איננו מבינים מה קורה פה, האבן נעלמה כלא הייתה. ושחררו אותו לביתו. וכמוכן סיפרו להם על מורו ורבו רבי ששון מזרחי, שהוא ברוך וחיזקו.

השובות למדור ניתן לשלוח עד יום שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
או למייל - 7665190@gmail.com

אור התורה

שאלה - היכן מצינו שחמור פוסק ג' פסיעות בעושה שלום?
שאלה לשבוע שעבר - היכן מצינו שעם הארץ זוכה לתואר חכם?
תשובה - כתוב בשו"ע (אבה"ע סי' קצט סעיף ז') שאם אדם כותב בגט פלוני החכם או הרב או הנשיא אפילו שאין קורין אותו כן ואפי' אינו בר הכי הגט כשר כיוון שהזכיר שמו בפירוש.

המדור בחסות: ת"ת אשדוד | כל הלבוש לבן תורה במחירים מיוחדים
רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

המשתתפים במדור זה, ופתרו נכונה ויכנסו להגרלה נושאת פרסים יקרי ערך, בשווי מאות שקלים. (תנאי קניה ברשתות המזון, בחנויות ביגוד, וכן מוצר פטנט בלעדי לקוראי אור השבת ועוד)

העלון להצלחת מר תומר סגרון ורעייתו תחי' ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דיון הלכתי בשולחן השבת

האם ניתן לעשות תנאי שאינו מקבל שבת באמירת "בואי בשלום" ו"מזמור שיר"

שאלה: במושב זקנים במרכז הארץ נוהגים בשבתות הקיץ להתפלל קבלת שבת ומעריב בפלג המנחה, כדי לאפשר לקשישים לאכול את סעודת השבת בשעה שהם רגילים לאכול מדי ערב, והנה הנהלת המוסד ביקשה אברך שימש כבעל תפילה קבוע בתפילות השבת, ולא מצאה מי שיסכים להתפלל מבעוד יום, עד שנמצא אברך שהסכים להתפלל לפני העמוד קבלת שבת עד לאחר "מזמור שיר", כאשר את תפילת מעריב עצמה יתפלל לפני העמוד אחד מן השוהים במוסד עצמו. אמנם הסכמת האברך היתה בתנאי שיהיה מותר לו לעשות מלאכה לאחר התפילה ולא יקבל על עצמו שבת באמירת "בואי בשלום" ובאמירת "מזמור שיר". האם מועיל לעשות תנאי כזה או לא?

תשובה: מקור הדין של קבלת השבת באמירת "מזמור שיר" ו"בואי בשלום" בסימן רסא ס"ד: אחר עניית ברכו, אף על פי שעדיין יום הוא, אין מערבין ואין טומנין משום שהוא קבלה לשבת עליה. ולדין הוא אמירת מזמור שיר ליום השבת כעניית ברכו לדידהו. וכתב המ"ב סקל"א: וכתב בספר דרך חכמה דה"ה במקומות שנוהגין לומר לכה דודי ומסיימן בואי כלה הוא קבלת שבת ממש ועיין בתו"ש, ע"כ.

אמנם בנידון דידן אי מהני עשיית תנאי שלא לקבל שבת בזה, הסכימו הגאונים רבי מנדל שפרן, רבי יעקב גרינוולד, רבי מרדכי גרוס, רבי שמאי גרוס, רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א. וכן הורה הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א. ויש סמך לדבר במש"כ המ"ב שם: וכתב המ"א ועתה נוהגין לומר מזמור שיר וגו' ואפ"ה עושין כל המלאכות עד ברכו [והיינו כשהזמן הוא קודם בין השמשות] והטעם משום דמעיקרא הכי קבלו עלייהו ואין מתכוונים בזה לקבלה. וכ"ז בזמן המג"א אבל במקומותינו המנהג כהיום מיד שאומרים מזמור שיר מקבלין הצבור שבת עלייהו ואסור בכל המלאכות אפילו עדיין היום גדול, ע"כ.

חבל על (ד) אב-דין

השליטה המלאה שלו בכל מכמני התורה אם זה בתורה ואם זה בגמרא והלכה | הבחינה על שולחן ערוך בלי להביט בספר | מה ענה לאברך שהסתפק אם למסור שיעורים בבית הכנסת שבשכונה שלו | התעוזה כנגד חשמל בשבת | ועל איזה פינה פסק שאסור להתפלל | **חלק 2**

אספורה

סיפור לשבת

רבי אפרים שליט

הפגישה עם הנשיא /1

לאחר שכבר רואים שיצא מכאן טוב נאמר: "אמרי לכו, כל מה שהקב"ה עושה, הכל לטובה" בעברית. ולפי זה גם מובן מה שהקשנו בהתחלה - אם הרע הוא טוב, מדוע מברכים ברוך דיין האמת, ואם הוא רע, מדוע לברך בשמחה? והתשובה, שהרע עצמו אכן רע, לכן יש לברך ברוך דיין האמת, אבל מכיוון שהוא חלק ממשוהו שבכללותו הוא טוב, ועתיד לצאת ממנו טוב, צריך לברך בשמחה.

הגה"צ רבי אפרים שטיין שליט"א, מגדולי וחשובי הרבנים בברוקלין, נודע גם זה פארק שבברוקלין, נודע גם זה רבות בשנים כאחד מגדולי השתדלנים בארה"ב בהיותו קשור להרבה פוליטיקאים שם, ועמד כמצביא מסור ונאמן לימין צדיקי הדור ובראשם מרחן האדמו"ר מסאטמאר זי"ע, שמסר בידו לפעול ולהשתדל עבור הרבה פעולות לטובת הכלל והפרט. סיבב מסבב הסיבות שהרב שליט"א התיידד אישית עם גלריה רחבה של נשיאים בארה"ב, בתוכם נמנו הנשיאים, ג'ימי קרטר, רונאלד רייגן, וג'ורג' בוש (הראשון), והיה

מייד עם עשרות סנטורים וחברי קונגרס. בשיחה מיוחדת עמו שהתקיימה על ידי מערכת 'ברסלב גלובל' והתפרסמה בגיליון 'דורות' (סוכות תש"פ), סיפר הגה"צ שליט"א על אפידוזה מעניינת שהתרחשה בימי נשיא ארה"ב ה-39 מר ג'ימי קרטר. "קרטר היה נשיא ידידותי ולא יחיר", מציין הרב שליט"א, "הוא לא ניכר בנינוני ההתנשאות הנשיאותיים כמו שאר עמיתיו, והיה אדם רציני, שכיבד מאד יהודים - ובמיוחד את החרדים האורתודוקסים, והעריץ את אורח החיים של היהדות החרדית.

"היתה לו 'חולשה' כזאת לדעת כמה שיותר על הדת היהודית ועל החרדים, ואכן מעניין לציין כי הוא ריכז סביבו הרבה בעלי תפקידים ממוצא יהודי, יותר מכל נשיא אחר בארה"ב, ובתוכם נמנו הרבה יהודים שומרי תורה ומצוות.

"פעם הגעתי לפגישה, אפוינטמנט, אצל מי שהיתה יד ימינו של הנשיא, יהודיה בשם וואקסלער, שמשרדה היה צמוד למשרדו הפרטי של הנשיא בקומה העליונה שליד מעונו. באמצע שהותי במשרדה, נכנס אלי מזכירו של הנשיא ואמר שהנשיא קורא לי. התפלאתי, מה הנשיא רוצה ממני פתאום. כשנכנסתי כיבד אותי קרטר לשבת, כדרכו, ואף התרעם עלי: 'היתכן שהגעתי לבקר בבית הלבן ולא נכנסת אלי להגיד לי <<< ההמשך המרתק בעמוד הבא

במשנה נאמר: "על הבשורות הטובות אומר (מברך) ברוך הטוב והמטיב, ועל שמועות הרעות אומר ברוך דיין האמת". ובהמשך נאמר: "חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה".

ובגמרא מבואר, שכוונת המשנה לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה - שכאשר מברך דיין האמת על הרעה, חייב לברך בשמחה ובלב טוב כשם שמברך בשמחה הטוב והמטיב על הטובה.

ולכאורה קשה כיצד יתכן לדרוש מהאדם לברך על הרעה בשמחה? ועוד קשה: אם הרע הוא טוב, מדוע מברכים ברוך דיין האמת, ואם הוא רע, מדוע לברך בשמחה?

נראה ליישב ע"פ דברי הגמרא: "לעולם יהא אדם רגיל לומר "כל דעביד רחמנא לטב עביד" (כל מה שעושה ה'; הכל לטובה) כמו אותו מעשה בר' עקיבא, שהלך בדרך והיו עמו: חמור, תרנגול ונר. בא לעיר אחת וביקש מקום ללון, ולא נתנו לו. אמר: "כל דעביד רחמנא לטב", הלך ולן בשדה מחוץ לעיר. בא אריה טרף את חמורו, בא חתול ואכל את התרנגול, באה רוח וכיבתה את הנר (כעת אין לו

נר ללמוד תורה, ולא תרנגול לקום לתפילה ואף לא חמור כדי להמשיך בדרך), אמר: "כל דעביד רחמנא לטב". באותו לילה באו לעיר לסטים, שדדו, רצחו ושבו את אנשי העיר. אמר להו (אמר להם): "אמרי לכו (אמרתי לכם) כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא, הכל לטובה".

ר' עקיבא אינו רואה את הרע עצמו כטוב, הוא אומר: "כל מה שה' עושה לטובה", כלומר באופן כללי ה' עושה טוב, לכן הרע, אע"פ שהוא אכן לשלעצמו אינו טוב, מ"מ הוא חלק מ"פאזל" גדול שבכללותו ובסופו (בתמונה השלמה) רואים שהוא טוב. ר' עקיבא גם מזכיר את הקב"ה - "כל דעביד רחמנא לטב עביד" - כאשר ילד מקבל סוכריה, או מבוגר מקבל מתנה, לא משנה ממי, זה טוב. ואם מקבל מכה, אין זה טוב, אבל אם המכה זה אביו שרוצה לטובתו, זה טוב. דקירת סכין היא דבר רע, אבל אם ה"דוקר" הוא רופא מנתח שמציל חיים, זה טוב. ר' עקיבא מזכיר "רחמנא" כדי לשנן ולזכור שהמכה מאבינו שבשמים שהוא רחום וחנון וזה לטובה.

ר' עקיבא אומר בהתחלה "כל דעביד רחמנא לטב" בארמית משום ששפת לעז היא מוסכמת חברתית ואין בה אמת (ארמית אותיות רמאית), משא"כ בלשון הקודש. כל זמן שלא רואים את הטוב שבמכה אנו כביכול משקרים לעצמנו שזה טוב ולכן נאמר בלשון לעז, משא"כ בסוף המעשה

התפלאתי, מה הנשיא רוצה ממני פתאום. כשנכנסתי כיבד אותי קרטר לשבת, כדרכו, ואף התרעם עלי: 'היתכן שהגעתי לבקר בבית הלבן ולא נכנסת אלי להגיד לי שלום? ...'

ד. ראיתי בוחרן אברך ת"ח מהשכונה בשו"ע יו"ד. דומני את כל השו"ע ברציפות. זה היה בבין הזמנים, במשך כמה ימים אחרי מעריב. הם ישבו על א' הספסלים זה לצד זה, והרב שאל שאלה א' מכל דף. הוא רק דפדף, וכהרף עין שאל.

ה. באותו ענין. הייתי נוכח בשעת מעשה. אברך א' מהשכונה הציגו לו להיות רב של בית הכנסת קטן. האברך אמר שאין לו שייכות להוראה וסירב בכל עוז. טענו לו שאין מצפים ממנו להורות, רק לנהל את בית הכנסת, לברר מראש בכל חג ומועד את מה שצריך, לקבל יפה אנשים, למסור דרשות וכדו'. סוף דבר הלכו יחד לרבינו.

רבינו אמר שהאברך צודק. אין כזה דבר רב, אפילו הכי קטן, שלא מתעסק בהוראה. הרי ישאלו ועם הזמן הוא יתחיל לענות, ויכול להיות מכשול. האברך שאל מה צריך ללמוד. הרב ענה "אורח חיים ויורה דעה" ! האברך שאל גם שחיטה וטריפות. הרב ענה, כן. הכל ! לאור זה האברך אמר למשלחת בפני הרב, שהם מבינים שזה יורד מהפרק.

הרב חיך ואמר שבכל זאת במקרה הזה, שברור לגמרי והוא יתנה את זה שהוא לא אמור להורות, יש כמה קולות שאפשר להקל לו. ואלו הן: א) הוא יכול לקבל עליו ללמוד שו"ע, 3 שעות בכל יום, [דומני שאמר עד שיסיים]. ולהתמנות מראש על סמך זה. הוא הוסיף שיום א' בשבוע זה חייב להיות הלכות שבת. ב) באו"ח ילמד רק שו"ע עם מ"ב, וביו"ד רק שו"ע עם באר היטב. [מה שאין כן במוסמך אמיתי להוראה וכידוע]. ג) הוא לא צריך להיבחר...

ו. רבינו היה רב בית הכנסת. בפניה של בית הכנסת קבועה לוחית קטנה שנאמר בה שאסור להתפלל בפניה זו מפני השירותים שלמעלה. כשלמדתי ענין זה, היה נראה לי קצת זר. הלכתית זה בוודאי מותר. יש הענין של ה"ט"ו הידוע, אבל מסתבר שזה רק בשמו"ע, ולא בגדר איסור. מקומי באיזור ההוא, וזה היה נוגע לי למעשה הרבה. [לפעמים מפני הדחק אני אומר שם פסוד"ז וילדים מצביעים לי בתקיפות על המודעה...]

שאלתי את הגבאי אם זה על דעת הרב, הוא אמר שר' ניסים הוא לא רב במובן הרגיל. הוא הרי לא יזום דבר ולא מתערב. הוא רק עונה כששואלים. ואת זה הוא יעשה בכל מקום שהוא נמצא. לדעת הגבאי יותר נכון לומר שזכינו שבבית הכנסת מצוי לנו בקביעות מורה הוראה גדול... עכ"פ אמר הגבאי שאין סיבה להניח שההודעה הזו היא על דעתו.

ניגשתי אחרי התפילה ושאלתי על כך. הוא הלך עמי למקום וקרא את הלוחית הזו, כרואה זאת לראשונה. ואמר לי שהוא היה מנסח שלא כדאי להתפלל שמו"ע בפניה זו... [אני שב ומזכיר שלא לסמוך חלילה בשום אופן להלכה על דבריי. זה רק סיפורים].

רבינו היה מחמיר מאד באיסור אמירה לעכו"ם שנפרץ מעט אצל המון העם. יש כמה הוראות מופלגות בענין הגנרטור, ואין כאן מקומם, ובכלל, יבוא הרב שנקר ויעיד.

באפ שרותיכם
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 4 1133 נתניה
ולציין עבור 'אור
השבת'
או במקט:
08-9941870

אם כרה

סיפור לשבת

כרה אפרים לטין

הפגישה עם הנשיא/2

||>>> המסך

שלום? ... התנצלתי בפניו ואף התבטאתי בחיך כי חשבתי שהנשיא בוודאי עסוק מאד, הרי יש לו 'אורח חשוב' שמחכה לו בחוץ (היה זה שמעון פרס מישראל, בו הבחנתי מחוץ לחדר) ולא רציתי להפריע... עונה לי קרטל במחי יד של ביטול: 'אה, האורח ההוא יכול לחכות עוד קצת, לא יקרה כלום... אבל אתך יש לי לשוחח כמה דברים שחשובים לי מאד'...

"התפלאתי איזה דברים שחשובים לו מאד צצו לפתע אצל הנשיא שהוא צריך לדבר עליהם אתי. אחרי כמה דקות, אומר לי קרטל, שמה שדחוף לו מאד לשאול אותי הוא, מי זה היה 'ראבי' נאקמאן פראם ברסלב?..."

"חייכתי ושאלתי מאיפה יודע הנשיא אודות רבי נחמן מברסלב? והוא מספר לי כדלהלן: 'אמש צעדתי מהסרדים המסומים מול הבית הלבן, והבחנתי כי מעבר לגדר עומדים שני בחורים יהודים, ומנופפים אלי בידים ברצותם להסב את תשומת לבי. הסתקרנתי מה הם רוצים ממני, ידעתי שבטח לא יזיקו לי, ולמרות

התנגדות שומרי הראש שלי שכעסו מאד על מעשי, ניגשתי אליהם לשמוע מה הם רוצים, היות ובטבעי אני טיפוס ידידותי ועממי. והם מסרו לי שתי שקיות מלאות ספרים מצדיק יהודי בשם 'רבי נאקמאן מברסלב, כולם מתורגמים לאנגלית.

"כל הלילה הייתי ער וקראתי את התורות של רבי נחמן, הם עמוקים ומרגשים עד מאד, הם חרתו בלבי רושם עמוק, לכן כה רציתי לשאול אותך, מי זה היה הראביי הזה?..."

"אחרי ששוחחנו שעה ממושכת שאל אותי הנשיא מתי אני מתכנן לחזור לניו יורק. אמרתי לו שיש לי עוד כמה פגישות כאן בווינגטון, ביניהם אצל הסנטור הניו יורקי. ובכן, הנשיא הזמין אותי לחזור הביתה יחד אתו, היות והוא טס לניו יורק עם המטוס אייר פארס 1. במטוס הנשיאותי שוב שוחח אתי הנשיא שעה ארוכה אודות נושאים של 'אידישקייט', הוא רצה לדעת עוד ועוד..."

"תהיה יהודי כמוהם"

באחד מימי חנוכה תשמ"מ התקיימה ביוזמתו של הגה"צ מפאלטישאן שליט"א פגישה של חשובי רבני ארה"ב אצל הנשיא קרטל בעניין הצלת בתי העלמין היהודיים באירופה. הרב שליט"א האריך לתאר את התרגשותו של קרטל לקראת הפגישה, וכן במהלכה, ואת הרושם הרב שהותירה עליו.

נזכיר כאן רק קרייז אחד מעניין שאירע בעקבות התרשמותו העמוקה של הנשיא, כפי

שמספר הגה"צ שליט"א: "בדיוק באותו יום, היתה לנשיא פגישה בבית הלבן עם אחד המשפיעים החזקים במפלגה הדמוקרטית בשם 'האוורד סמיוולס', שהיה יהודי אבל לצערנו לא שמר תורה ומצוות. הוא גם נוכח בפגישת הרבנים, ואחרי שהנשיא יצא והמסכנו לשבת ולדון עם הצוות הנשיאותי, נקרא האוורד סמיוולס שיכנס אל הנשיא.

"אחרי זמן קצר הוא חזר ופניו אדומות כסלק! הוא צחק כל כולו, ומיד ניגש אלי כשהוא מתריע עלי באצבעו ואומר: 'ראביי, אני עוד אחשב אתך...' "אני שואל אותו: מה קרה? מה עשיתי לך? ... והוא עונה לי: 'אתה יודע מה הנשיא רצה מסני עכשיו?'"

"לא, מהיכן עלי לדעת?..." "והוא ממשיך: הנשיא פשוט לקח אותי והתחיל לשאול אותי: 'האוורד, איזה מין יהודי אתה? ... ואני שואל אותו מה כוונתו, והוא ממשיך לתקוף אותי: 'אילו אני הייתי יהודי, הייתי בוודאי יהודי כמו החסידים והרבנים האלה, אבל אתה! מה קורה אתך? האם אתה יהודי או לא? אם אתה יהודי, תהיה יהודי כמוהם! אם לא, אתה לא יהודי...' "

"לצערי, אצלו זו היתה בדיחה חזקה, הוא לא הפסיק לצחוק. אבל הנשיא התכוון לזה בשיא הרצינות. 'אם אתה יהודי, תהיה יהודי כמוהם! אם לא, אתה לא יהודי...' "

אחד הדברים שגרמו לבני ישראל להיגאל בהיותם במצרים, הוא משום שלא שינו את לבושם. הם נשארו עם אותו לבוש יהודי. אם בני ישראל היו מחליטים להחליף את לבושם ללבוש מצרי... הם לא היו נגאלים לעולם!!! - משום שהקב"ה הבטיח לאבות הקדושים שיגאל את עם ישראל, ואם עם ישראל היו לובשים את בגדי המצריים, הם היו הופכים בעצמם למצריים!!! ואז במצב כזה לא היה עם ישראל, ולא היה את מי לגאול!!!

המדרש אומר, שפתאום דמותו של אביו נראתה לו... ובזכות זה נמנע יוסף מלחטוא עימה. מה הכוונה 'דמות אביו'...? יוסף תפס בבת אחת שאביו אכן צדק כל השנים!! - יוסף הבין שבאמת הבגד הוא כל כך מהותי ויש לו חשיבות רבה על הלבוש - "אם הייתי לבוש בגד יהודי, היא לא הייתה מתחילה איתי בכלל! היא הייתה יודעת שיש בינינו הבדל, חייץ מפריד, וזה בכלל לא שייך". ואז 'יועזב בגדו בידה וינוס...' הוא השאיר אצלה את הבגד הגויי שבאמצעותו היא יכלה לפתותו, כיון שהוא היה מקור התקלה."

אמרי קודש בראי הפרשה

"ויפגע בעקום וילן שם כי בא השעשע, ויקח עאבני העקום וישם עראשוותו, וישעב בעקום ההוא"

וברש"י כתב, וז"ל: "עשאן כמין מרזב שירא מפני חיות רעות", וכו'. עוד כתב רש"י על המשך הפסוק שנאמר "וישכב במקום ההוא" - וז"ל: "לשון מעוט, באותו מקום שכב, אבל ב"ד שנים ששימש בבית עבר, לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה", עכ"ל.

הנה יש להעיר מדוע בחר יעקב אבינו ע"ה לשכב דווקא במקום הזה, שבמקום זה היה מקום סכנה וחיות רעות. וכבר י"ד שנים לא ישן, מה היה קורה אם היה ממתין עוד יום, עד שימצא מקום אחר שאינו מקום סכנה? ובכלל איזה מין צורת שינה ומנוחה יכולה להיות לאדם במקום כזה של סכנה?

ואולי אפ"ל בס"ד. דהנה ידוע שהצדיקים משתדלים בכל כוחם להגיע לדרגות הכי שלמות בעבודת ה' יתברך, ובעיקר יראת שמים טהורה. והנה שלימות של יראת ה' זה כאשר מגיע למצב שאינו מפחד משום דבר בעולם מלבד מהשי"ת וכאשר הם מרגישים ואפי' מעט שעדיין הם לא מושלמים בדבר זה יש להם צער רב מזה כידוע.

והנה יעקב אבינו ע"ה, כאשר הגיע למקום הזה שהוא מקום סכנה, הרגיש בעצמו [כמובן לפי דרגתו], שהינו חושש קצת מפני הסכנה, ואמר לעצמו, איך יתכן שאני עדיין חושש ממקום כזה אפי' שבמקום זה יש חיות רעות, הרי התורה נתנה את חיתתם של החיות רעות תחת הצדיקים וכו' כידוע.

או אז ראה יעקב לנכון לסדר לעצמו דווקא ובכוונה תחילה לשכב לישון במקום הזה, וזה לא בגלל שהיותם פתאום הוא יותר עייף מהי"ד שנים שקדמו. וכונתו הייתה, כדי להשיג עוד עליה בדרגת הביטחון האמיתי בקב"ה.

אלא שכאן ניצבה בעיה מול יעקב אבינו ע"ה, שמוחד, יעקב אבינו לא מחזיק עצמו כזה צדיק [עניין לקמן (פרק ל"ב, י"א)] קטנתי מכל החסדים וגו'. וברש"י שם], וא"כ כיצד יעשה דבר הנראה כאילו הנו מפקיר ומזלזל בחיי אדם, שהרי אסור לאדם לעמוד במקום סכנה, כמבואר בגמ' מסכת תענית (דף כ: עיי"ש), ומאידך רצה הוא לעלות בסולם הביטחון בהשי"ת. א"כ נמצא הוא בפרשת דרכים. א"כ מה עושים?

גם לזה מצא יעקב אבינו ע"ה פתרון. וכך הוא החליט, שכאן צריך לשכב וגם צריך לעשות השתדלות. אלא שאם יקח אבנים ויסתתר תחתיהם כמקלט מוגן, א"כ אין זה שום דרגה של ביטחון בהשי"ת. לכן מה עשה? לקח אבנים סביב למראשותיו בלבד, דהיינו שעשה רק מינימום של ההכרח של ההשתדלות ובדוחק גדול לקח הכי פחות של הגנה לצאת ידי חובת ההשתדלות.

ומכיוון שכך ראה הקב"ה שכוונתו לעלות במעלות סולם הביטחון בהשי"ת, על כן מה עשה השי"ת להעלותו לדרגה יתירה, חיבר לו את כל האבנים ועשה לו מזה אבן אחת גדולה, נמצא שבסופו של דבר כאילו נתמעט גם השמירה המועטת הטבעית שעשה יעקב אע"ה. ואז השיג שלמות של ביטחון בהשי"ת.

ניתן לשלוח אלינו תגובות ארוכות
הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היזק" (ברכות)
והיזק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזק

סיפורים אחשקיים

מדור תמיהות וקושיות

אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא" (כ"ה, י"א)

"וישם מראשותיו", עש"ן כמין מרזב סביב לראשו, זהו ירא מפני חיות רעות, [רש"י בשם המדרש]. מה הועילו הנחת האבנים סביב ראשו של יעקב, והלא עדיין היו החיות יכולות להתקרב אליו ולהזיקו?

◆ ישוב א' ◆

נתייבא שמא חטא בהרהור עבירה

הבה"ח נתנאל סופר הי"ו תירץ שמכיון שאין הנחש ממית אלא החטא ממית (ברכות לג.), וידוע שהקב"ה מעניש במידה כנגד מידה דווקא, ובאותו אבר שהאדם חטא בו הוא נענש, לפיכך כיון שיעקב ידע שלא חטא במעשה כלל, ממילא אין לו לירא שחיות יזיקו את גופו, אולם עדיין היה ירא שמא חטא באיזה הרהור עבירה, כגון שלא כיוון כראוי בעשיית מצוה או חשב מחשבה חיצונית וכדומה, שהם מהעבירות שאין אדם ניצול מהם בכל יום כדאיתא בגמרא (ב"ב קסד:), לכך חשש שהחיות יזיקוהו בראשו, מקום משכן השכל והמחשבה, והוצרך לעשות השתדלות מועטת בדבר.

◆ ישוב ב' ◆

החיות כשלא רואים צלם אלוקים בפניו של האדם מזיקים אותו

בספר משכיות כסף להגאון רבי אברהם פייער זצ"ל (ח"א דף לא ע"א, לפני יותר ממאה שנה) מיישב שכיון שכל רושם חטא ועוון ניכר בצורת האדם על פניו, (עיין בזה באריכות בשיעורי "כרם יוסף" קידושין בפתחה), רמז לדבר מה שאמרו בגמרא (גיטין ב.) בפני נכתב ובפני נחתם. לכן כדי להשמר מחיות רעות שלא יביטו בפניו, עשה יעקב כמין מרזב סביב ראשו, שלא יסתכלו החיות בפניו להרגיש רושם החטא ולהזיקו. וכן תירץ בספר אילת השחר בפרשתנו, שהחיות בראותם צלם אלוקים אינם מזיקים, וכשלא רואים בפניו של האדם צלם אלוקים מזיקים, והיות ולא החזיק יעקב עצמו מספיק צדיק רצה להסתיר פניו.

◆ ישוב ג' ◆

הניח אבנים תחת מראשותיו לאות צער מפני שצפה חורבן בהמ"ק

ע"ל על פי מה שדרשו חז"ל במדרש "ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא" שהראהו הקב"ה ליעקב חורבן בית המקדש, ובבית יוסף (או"ח סימן תקנ"ה) מביא מהכל בו (סי' ס"ב כו.) שה"ר שמואל מאויר"א היה מחמיר על עצמו לשכב בתשעה באב מוטה על הארץ מפני אבלות חורבן המקדש, ובהגהות מרדכי (מו"ק סי' תקל"ד) כתוב שיש בני אדם שמשמין אבן תחת ראשם ליל תשעה באב, ורמז לדבר "ויקח מאבני המקום", ובית המקדש ראה דכתיב (שם פסוק י"ז) "מה נורא המקום הזה", וחורבן ראה. ומבואר שאותם אבנים שהניח יעקב אבינו תחת ראשו היה מפני שצפה וראה שעתיד בהמ"ק להיחרב, ואין הכוונה כפשוטו שנתיירא מחיות רעות, אלא נתיירא מכוחות הרע ומשטינים, והיה מיצר ודואג על זה, וכן הרבו לפרש בסה"ק.

מעשה בשני חברים שהלכו במדבר, ובדרך נוצר ביניהם ויכוח גדול, עד כדי כך שקם אחד וסטר לחבירו בפניו, והשני נפגע מזה מאד וכתב שם על החול "החבר הטוב שלי סטר לי היום על הלחי". הם המשיכו ללכת, ובהמשך הדרך נכנסו לאגם מים כדי להתרענן, ולפתע החבר שמקודם קיבל סטירה היה בסכנה גדולה, ואז בא לעזרתו החבר שסטר לו ובחסדי ה' הציל אותו. ואחרי שהתאושש ממה שקרה, כתב החבר שניצל על האבן, בחריטה שקיימת לעולם "החבר הטוב שלי הציל את חיי". ושאל אותו החבר, למה כשהייתי אותך, כתבת על החול, וכעת שהצלתי אותך, כתבת על האבן? וענה לו חבירו: מעשה לא טוב צריך לרשום על החול, כדי שיעשו שלום ויהיה ניתן למחוק אותו, אבל מעשה טוב צריך להישאר למזכרת לעולם, ולכן חרתתי אותו על האבן. מעשים לא טובים מצוה לשכוח, ומעשים טובים מצוה לזכור לעולם.

מסופר בנביא (מלכים א ב, כו), ששלמה המלך עליו השלום, לא הרג את אביתר הכהן שהמליך את אדוניה ופגע בדוד, מפני שהיה בו דבר טוב, שעזר לדוד כשהיה לו הרבה צרות, ואסור לשכוח לאדם דברים טובים, גם בזמן שהוא עושה דברים רעים. ומכאן יש ללמוד, שגם מי שעושה לאדם צרות רבות ורעות, אסור לשכוח לו את הטובות שעשה, וצריך להכיר לו טובה עליהם. ועיין בספר הקדוש תומר דבורה שפירש כך את מידת "כי חפץ חסד הוא".

רבינו האגרות משה זיע"א, התארך אצל תלמידו לעת זקנתו, וכשיצא מהבית נזכר ששכח לומר תודה רבה לבני המשפחה. ולמרות קשיי ההליכה שהיו לו, חזר ועלה כמה קומות כדי להודות למארחיו. כותב הרב רבי על ידי אמירת תודה רבה, מקדשים שם שמים, ומקיימים את דברי הרמב"ם (פ"ה מהל' דעות ה"ד), שכתב: "ואדם שעושה כל המעשים האלו וכיוצא בהן, עליו הכתוב אומר (ישעיה מט, ג) ויאמר לי עבדי אתה, ישראל אשר בך אתפאר".

רב אשי לימד את התלמידים עד שהגיע לנושא של שלושה מלכים. אמר לתלמידיו: למחר נפתח בחברנו - נדרוש בחברנו שהיו תלמידי חכמים כמותינו ואין להם חלק לעתיד. בא מנשה מלך יהודה ונראה לו בחלומו. אמר לו: חבריך וחברי אביך קראת לי, וכי כך אתה סבור? אם כן אתה תלמיד חכם וידעויתך בתורה מגיעות לידעויות. תאמר לי מהיכן בוצעים את הפת? אמר לו: איני יודע. אמר לו: מהיכן לבצוע את הפת עדיין לא למדת וחבריך אתה קורא לנו? אמר לו: תלמד אותי ומחר אדרוש את ההלכה בשמך בשיעור. אמר לו: מהיכן שקרמו פניה של הפת בתנור, במקום שנאפה יפה דהיינו מלמעלה או מסביבות הפת.

אמר לו: מאחר ואתה חכם כל כך מדוע עבדת לעבודה זרה? אמר לו: אם היית שם שהיית חי באותה תקופה, היית מגביה שפת חלוקך כדי שיהיה לך קל לרוץ והיית רץ אחרי לבית העבודה זרה - לכנסיה. מפני שיצר עבודה זרה היה שולט. למחרת אמר לחכמים: נפתח ברבותינו ולא אמר כאתמול בחברנו. מנשה היה שונה חמישים וחמישה פנים בתורת כהנים - ספר ויקרא, היה מחדש בו כל שנה ושנה ודורשו מפלפולו, כנגד שני מלכותו. זכה מנשה ונעשה ראש מחלקה לבעלי תשובה בן עדן (סנהדרין קב:).

הרב יהושע לוי, "איש ירושלים", שלח פעם במוצאי שבת את שני בניו לצדיק "רבי ישראל אבוחצירא" זצ"ל בנתיבות, כדי לקבל ממנו דבר מסויים. כשהגיעו למקום, ראו חייל יוצא ממכונת כשהוא הולך על קביים משני צדדיו, וכך נכנס לרב. כעבור זמן מה ראו להפתעתם שהוא יוצא החוצה וצועד בכוחות עצמו! בלי הקביים!!!

החייל נשאל לקורות הדבר והוא סיפר, כי כשנכנס פנימה שאל אותו הרב, אם הוא מקבל על עצמו לשמור שבת, ולהיות יהודי אמיתי, וכשענה בחיוב, אמר לו: אם כן, למה לך הקביים הללו? זרוק אחד, והוא זרק, אח"כ אמר לו לזרוק גם את השני וזרק, וכך יצא בלעדיהם, כשהוא מסוגל לפתע להלך בצורה חופשית. שני בניו של הרב לוי ראו זאת במו עיניהם, ולמחרת בבוקר סיפר לי אביהם את הדבר.

מספרים, כי בשבת אחת בעת דרשת ה"בן איש חי זיע"א, כהרגלו בקודש, התאספו אנשים רבים לשמוע את דרשתו, ובמיוחד היו נשים רבות אשר ישבו בעזרת הנשים. אז היתה העזרה תלויה בעמודי עץ. לפתע, מכובד קהל הנשים העצום, החלו להישמע קולות של ניפוץ עצים, ותוך דקות אחדות החלו קורסים כמה עמודי עץ תומכים, וכל העזרה בצד המערבי החלה קורסת על מאות יושביה! קולות אנשים ונשים כבשעת סכנה החלו להישמע בחלל בית-הכנסת. ה"בן איש חי שהיה שקוע בדרשתו, הרים את עיניו לשמעהקולות - הן של העצים והן של הקהל, והתבונן מספר שניות לכיוון מקום השבר וההתמוטטות, וראו זה פלא, כל העצים שהיו בשלב של שבירה וניפוץ, או שנטו ממקומם הראשון - נעצרו, פרגוד העזרה שנטה מטה מחוסר תמיכת העמודים והתומכים - נעצר אף הוא במקומו והכל עמד על מקומו, לעיני מאות שומעי הדרשה. רק כעבור כארבעים דקות סיים ה"בן איש חי את דרשתו, כאילו כלום לא התרחש.

מאוצרות הפרשה

כי בכל כוחי עבדתי את אבינו (לא, ו)

יש מושג הקרוי "אבטלה סמויה". פועלים ושכירים המרשים לעצמם לאחר מעט, להעדר מעט, ולעבוד בעצלתיים. אבל הרמב"ם ז"ל (הלכות שכירות) למד מן הכתוב ביעקב אבינו את חיובי הפועל, ופסק הלכה למעשה: "כדרך שמוזהר בעל הבית שלא יגזול שכר העני ולא יעכבנו, כך העני מוזהר שלא יגזול מלאכת בעל הבית ויבטל מעט בכאן ומעט בכאן, ומוציא כל היום במרמה. אלא חייב לדקדק על עצמו בזמן, וכן חייב לעבוד בכל כוחו! (שם)

והנה העתדים (לא, י)

וברש"י: היו המלאכים מביאין אותן מעדר המסור ביד בני לבן לעדר שביד יעקב. ע"כ. בתום שיעורו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, נכנס לרכבו בחור וביקש לשאול שאלה כלשהי. שאל אותו מרן בבת שחוק: "און פרשת השבוע קענסטע שוין?" (= ופרשת השבוע אתה כבר יודע?!). הבחור, שמכריו מגדירים אותו כעילוי נענה בבטחה "כן!..." המעשה התרחש בפרשת ויצא, ומרן זצ"ל שאול אותו כך: "רש"י אומר בפרשה שהמלאכים היו נוטלים את הכבשים מצאן לבש ומעבירים אותם לצאן יעקב – וכי לא חשש יעקב אבינו לגזול עכו"ם?" נענה הבחור: וואס הייסט, אנשים רואים מלאכים מתעופפים, תופסים כבשים ועושים עמם כרצונם – אין לך 'זוטו של ים' גדול מזה!....." למשמע התשובה נמסך חיוב רחב של שביעות רצון על פניו של מרן זצ"ל, למחרת, טרם תחילת השיעור, תר בעיניו אחר העילוי הנזכר, וכשקלט אותו במבטו, הפטיר לעברו: "זוטו של ים... אה...." (מוסף שבת קודש יחד נאמן)

למה גנבת את אלהי (לא, ל)

יעקב ענה שהוא לא גנב. ואילו אצל אברהם מסופר שאברהם ענה שהפסל הגדול ניפץ את כל הפסלים האחרים. וקשה למה יעקב לא למד מזקנו אברהם איך לענות? חזינן מכאן, אומר רבי עמנואל גרוסנס, שלא כל מה שאפשר לענות לאבא אפשר לענות לשווער.

ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים (לא, מו)

פרש"י לאחיו- הם בניו. הקשה הגה"ק רבי אלעזר רוקח זצ"ל מאמסטרדם, כאן רש"י מפרש אחיו הם בניו, ואילו אחרי פסוקים אחדים בפסוק נ"ד על הפסוק "ויקרא לאחיו לאכל לחם" פרש"י לאוהביו שעם לבן, וקשה למה שינה רש"י כמעט תוך כדי דיבור והבדיל בפירוש בין 'לאחיו' הראשון שפירושו בניו, ובין 'לאחיו' השני שפירושו אוהביו. ותירץ, בפסוק השני הלא מדובר על הסעודה, ויקרא (יעקב) לאחיו לאכל לחם, וכשמגיע זמן סעודה, רחוקים נעשים קרובים, וכל הידידים הם אחים נאמנים. ואולם בפסוק הראשון הלא מדובר על עזרה בשעה דחוקה: 'ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים' זקוק היה יעקב לעזרה בלקיטת אבנים, ולעבודה זו של עזרה בשעת הדחק, מוכרח היה לקרוא לבניו, ידידים אחרים אינם אחים אלא בשעת סעודה... (ויקהל משה)

אם אני לא אעבור אליך את הגל הזה ואם אתה לא תעבור אלי את הגל והמצבה (לא, נב)

מדוע כשהזכיר את יעקב הוסיף מצבה ולא הספיק לו גל? אומר המהרש"ם ע"פ הרמב"ם (מלכים ט, יד), דבן נח נהרג ונידון בעד אחד, אבל בישראל בעינין ב' עדים, ולכן אצל לבן הספיק גל ואצל יעקב הוצרך גם מצבה.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח, י)

פרש"י וילך חרנה יצא ללכת לחרן. כלומר שהוא תכנן ללכת לחרן, ולבסוף כידוע חזר בו, והלך ללמוד אצל שם ועבר למשך ארבע עשרה שנה. ונשאלת השאלה מעיקרא מאי קא סבר ולבסוף מאי קא סבר. וי"ל דהנה בקידושין כ"ט יש ב' דעות בסדר של תלמוד תורה. האחת, ילמד תורה ואח"כ ישא אשה. והב', ישא אשה ואח"כ ילמד תורה. ואומרת הגמ' דלא פליגי הא לן והא להו. והביאור, לבני ארץ ישראל שעשירים הם, ישא אשה ואח"כ ילמד תורה, כי יכול ללמוד בנחת. משא"כ לבני בכל שעניים הם ואין יכולים ללמוד אחרי החתונה, כי יש להם עול פרנסת משפחתם, דינם הוא שילמדו תורה ואח"כ ישאו אשה. וכעת הכל כפתור ופרח. כי הרי כשיעקב יצא הוא היה עשיר, ולכן קודם הלך לישא אשה כמנהג ארץ ישראל, ובאמצע הדרך הוא נקלע לעימות עם אליפז והוצרך לתת לו את כל רכושו, וא"כ הוא נהיה עני, אז הוא חזר בו כי עני קודם לומד תורה, ורק אח"כ נושא אשה. ולכך קודם למד תורה, ורק אח"כ הלך ללבן לישא אשה.

והאבן הזאת אשר שמתי מצבה (כח, יח)

מבואר בחז"ל שכל האבנים רבו עלי יניח הצדיק את ראשו, ונהפכו לאבן אחת. הטעם שלא נהפכו לכרית נוחה י"ל שממריבה לא יכול לצאת דבר טוב.

פעם הגיע לרבי יוסף חיים זוננפלד המושל הטורקי, ההוא היה שמן מאוד והוא התיישב על הכיסא מרשת שהכין לו הגרי"ח, הכסא לא עמד בעומס ונקרע והמושל נפל. אמר הגרי"ח בבדיחות כתוב אצל יעקב אבינו שכל האבנים רבו על מי יניח הצדיק את ראשו, עד שנהפכו לאבן אחת. אותו הדבר כאן כל החורים רבו ביניהם עלי יניח המושל את גופו, עד שנהפכו לחור אחד גדול.

הכי אחי אתה ועבדתני חנים (כט, טו)

הרב כלי חמדה זצ"ל התקשה: לבן הארמי ראש רמאי דורו היה, החליף את משכורת יעקב אבינו עשרת מונים, ניצלו והעבידו בפרך. ולפתע – עדינות כזו, אצילות נפש, אינו רוצה עבודת חנים, מתנדב לשלם! ואכן, לבן לא גילה כאן פרץ נדיבות, ההפך הוא הנכון. כי הפתגם אומר: "אל בקשיש גאלי", הדרורן עולה ביוקר. כי מקבל המתנה משתעבד בהכרת הטוב, ואחר כך לא יוכל לסרב לכל בקשה, ומי יודע כמה יצטרך לשלם. לכן אמר לבן: "הגידה לי מה משכורתך" ואדע כמה לשלם, ולא אעמוד בפני הפתעות. וכך היה הרב מבריסק, מרן הגרי"ז זצ"ל, אומר: "התשלום הזול ביותר, הוא בכסף!..." (מעין השבוע)

וללבן שתי בנות (כט, טז)

המתבונן בפסוק, כתב רבינו האלשיך הקדוש זצ"ל, יראה מהו כוחה של תפילה! הפסוק מונה ארבע סיבות שבגללן ראויה היתה רחל להנשא ליעקב: "שם הקטנה רחל", כשם שיעקב הוא בנו הקטן של יצחק. "ורחל היתה יפת תואר וטובת מראה. ויאהב יעקב את רחל, ויאמר (ללבן) אעבדך שש שנים ברחל" – והיא היתה זיווגו מן השמים. אבל "עניי לאה רכות" מבכי ותחנונים ותפילה להנשא ליעקב (רש"י), וזכתה להנשא לו. כי אין ככוחה של תפילה! (שם)

להודות – על הפרטים הקטנים ביותר!

ותמר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי (ל', כ"ג) ופרש"י: "חרפתי - שהייתי לחרפה שאני עקרה והיו אומרים עלי שאעלה לחלקו של עשו הרשע. ואגדה: כל זמן שאין לאשה בן אין לה במי לתלות סרחונה, משיש לה בן תולה בו. מי שבר כלי זה? בנדך! מי אכל תאנים אלו? בנדך!". לכאורה יש להתפלא על דברי האגדה שמביא רש"י: כלום יעלה על הדעת שבאותה שעה שבה זכתה רחל להפקד וללדת בן אשר יהיה אחד משבטי י-ה, היתה דעתה נתונה לכך שמעתה יהיה לה במי לתלות את סרחונה? הלא בשעה מרוממת מעין זו מתאים היה שהיא תתמקד בעיקר ולא בטפל!

אכן, את התשובה נבין על פי המעשה הבא: היה זה כאשר בנו של הגאון רבי שלום אייזן הגיע למצוות, ולרגל השמחה נערך קידוש בשבת בבית הכנסת. לקראת השבת, הגיע רבי שלום להזמין את מורו ורבו, הגאון רבי איסר זלמן, להשתתף בקידוש. היה ברור לו, כי בפועל, לא יוכל רבו לעשות את המרחק שבין ביתו ובין בין הכנסת בו תתקיים השמחה... ובכל זאת, מידת דרך ארץ חייבתו להזמין את רבו, ובאותה הזדמנות – גם לזכות בברכה עבור חתן בר המצווה...

אך הנה, למרבה הפלא, בעיצומו של הקידוש – הופיעה לפתע בדלת דמותו של רבי איסר זלמן, אשר עשה את דרכו רגלית מיישבת 'עץ חיים' עד לבתי נייטין, שם נערך הקידוש... לפליאתו של רבי שלום, אשר תהה אודות הטירחיה הרבה שטרר רבו לעשות דרך כה ארוכה רגלית – הסביר רבי איסר זלמן בפשטות: "אמנם היה זה מעבר לכוחותי, אולם מידת הכרת הטוב חייבה אותי לעשות את המאמץ הזה!". "הכרת הטוב?" תהה רבי שלום, "איזו הכרת הטוב יש למורי ורבי כלפי?" שאל, ורבי איסר זלמן הסביר ואמר: "כן! יש לי הכרת הטוב כלפיך וכלפי בנך, שכן בזכות ההזמנה שהזמנתם אותי להשתתף בשמחה – זכיתי להרהור של תשובה! חשבתי לעצמי: 'הפלא ופלא... אך זה לא מכבר נערכה חתונתו של רבי שלום, וכבר הוא מכניס את בנו למצוות! כמה שהזמן חולף מהר!', ומכאן, קצרה היתה הדרך להרהור תשובה, שהרי היום קצר והמלאכה מרובה!" "אמרתי לעצמי" סיים רבי איסר זלמן: "אם זכיתי להרהור תשובה בזכות רבי שלום ובנו, הרי שמן הראוי שאשתתף בשמחתם ואביע את הכרת טובתי, ולכן הגעתי! דע לך, כי הכרת הטוב מחייבת לתת את הדעת גם לפרטי הפרטים הקטנים ביותר, ולא לשכוח להודות גם עליהם!".

ומכאן תשובה לשאלתנו כפי שהיה מתרץ רבי משה טורק: שכן אמנם ודאי עיקר דעתה של רחל היתה נתונה להודות על הטובה העצומה שגמל עמה הקדוש ברוך הוא כאשר זכתה להעמיד אחד משבטי י-ה. אולם בכל זאת, גם באותה שעה – היא ידעה כי חובתה הינה להכיר טובה בשלימות, גם על פרטי הפרטים הקטנים ביותר! לפיכך, קראה רחל לבנה הנולד לה: 'יוסף', בכדי להודות לבורא העולם שזכר אותה גם בפרטים הקטנים ביותר, ולא זו בלבד שחננה בן – אלא שבכך אף אסף את חרפתה...

(מתוך הספר החדש "ללמדך" לרבי מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

הדרך הבטוחה להשגת כל דבר

דממה שררה בבית המדרש בעת שיחתו של ראש הישיבה, הגאון רבי אברהם יפהן זצ"ל. דמות מעולם האצילות היה, זקנו הצחור יורד על פי מידותיו, דיבורו שקול ומדוד, בשלוות מלכות. עשרות בשנים מילא מקום חותנו, הסבא מנובהרדוק זצ"ל, והיה קברניטן של עשרות הישיבות הנודעות. עתה עמד והקריא קטע מן המדרש, בפרשתנו. המדרש מתאר כיצד רחל אמנו קובלת בפני יעקב אבינו על עקרונה, שואלת מדוע אינו מעתיר בתפילה עבורה, מדוע אינו בוקע רגיעים בזעקתו. היא מזכירה לו כי אביו, יצחק, התפלל לנוכח רבקה אשתו, וה' נעתר לתפילתו. מדוע אין הוא נוהג כמותו? השיבה יעקב: "לאבי לא היו בנים, לפיכך נעתר ה' לתפילתו. לי יש כבר בנים מלאה אחותך, אין זה בטוח שתפילתי תועיל". אמרה לו: "הנה לסבך, אברהם, היה כבר בן, ישמעאל, ובכל זאת התפלל על שרה שתלד! אם כן, יכול אף אתה להתפלל..." אמר לה: "האם תוכלי לעשות כמעשיה של שרה זקנתי, שהכניסה צרתה לתוך ביתה, והשיאה לו את הגר?" אמרה לו: "אם הדבר הזה מעכב – קח את בלהה שפחתי, אולי אבנה גם אנכי ממנה!" וכך היה. נשא הגאון את עיניו מן המדרש, ותמה: מה רוצה יעקב מרחל, אשתו האהובה? הרי אין כל ספק שכבר התפלל עליה, העתיר ובכה, ולא נענה. ומבין הוא לסיבת ההתעלמות מתפילותיו: עקרה היא, וזקוקה לזכות מיוחדת כדי לשנות סדרי עולם. בתפילותיו אין די, שהרי יש לו כבר בנים. ועצה בפיו: אולי, אם תקריבי קרבן, כשרה, אם תכניסי לביתך צרה. וכאן נשאלת השאלה: כלום לא הקריבה קרבן?! האם מסירת הסימנים ללאה אחותה, כדי שלא תבוש לביל כלולותיה ולא תתגלה זהותה – האם מסירת מקומה ללאה אינה הקרבה מספקת? כלום אין זה שווה למעשיה של שרה?! השאלה נפלה כרעם על המוני בני הישיבה. באמת, הרי זו תמיהה עצומה! הלא היתה זו פיסגת ההקרבה! שבע שנים חיכתה וציפתה, ייחלה ליום הגדול – ולבסוף וויתרה לאחותה שתבוא במקומה! מה תבע ממנה עתה?! וראיה שיעקב צדק, שלאחר שהביאה לו את בלהה זכתה והרתה! רק אז! מה פשר הדבר?! פתח ראש הישיבה ואמר: אגלה לכם סוד הענין. יעקב אבינו ראה שתפילה לא הועילה, ואפילו שערי דמעות ננעלו. רחל עקרה, ואין כל עצה. ידע כי יש רק דרך אחת: לפעול בהנהגת "מידה כנגד מידה". כלל הוא, שבו מנהיג הבורא את עולמו: במדה שאדם מודד, מודדים לו. על המרחם על הבריות, מרחמים עליו מן השמים. המעביר על מידותיו, מעבירים לו על כל פשעיו. המעמיד דבריו על הדין, ממצים עימו את הדין. הנה, שרה היתה עקרה, אין לה ולד. מה עשתה, הביאה את הגר לאברהם, זיכתה את הגר שתלד בן לאברהם. על כן, בהנהגת מידה כנגד מידה זכתה גם היא לבן, אף כנגד גדי הטבע. אמר יעקב אבינו לרחל, אשתו העקרה: אין מילים לתאר את ההקרבה העצומה בה נהגת במסרך את הסימנים ללאה. אבל לא עשית זאת כדי שלא תלד, עשית זאת כדי שתנשא ולא תבוש. לפיכך, מעשה זה – נאצל ככל שיהיה – לא יגרור בהנהגת מידה כנגד מידה אלא כדוגמתו, שגם את תנשאי, ותו לא. אם תרצי ללדת – עלייך לפעול הקרבה בשטח זה עצמו, למסור את שפחתך כדי שתלד, ואין אני יודע עצה אחרת! נפלאים הדברים, ומחייבים הפקת לקחים! המשיך ראש הישיבה ואמר: הגמרא אומרת שכל מידותיו של הקב"ה במידה כנגד מידה, ואם כן זו הדרך הבטוחה ביותר להשגת כל דבר! הפועל להשיג רצון בן זוגו, ייוכח לדעת שמהשמים משכינים שלום במעונו. המשתדל בפרנסת חבירו, ייוכח שמהשמים מכפילים את פרנסתו. המלמד את חברו תורה, יחוש כיצד לבו שלו נפתח ומוחו נובע חכמה. כדאי לנסות את הדרך הבטוחה: במקום מאמצים מתסכלים להשגת דברים, נשתדל להטיב עם זולתנו – וכל הטובות יגיעונו בקלות, בשפע ברכת שמים ברווחה! (מעייין השבוע)

פינת ההלכה

שאלה: יוסי ונפתלי הלכו לשמחת 'שלום זכר' והגישו לפניהם ארבע'ס (חמוס). יוסי ברח ואכל אחד. אמר לו נפתלי שהוא נמנע מלאכול ארבע'ס כיון שיש ספק אם בריה שאין בה כזית חייבת בברכה אחרונה, וכתב ה"ש"ע סי' ר"י שנוכן לזוהר שלא לאכול בריה פחות מכזית. אמר לו יוסי שהוא עצמו יכול כבר להמשיך לאכול, כיון שבמילא כבר אכל בריה פחות מכזית, ומה יתן ומה יוסיף אם יאכל עוד בריה. האם יוסי צורך? תשובה: מרן הגר"ע קרליץ זצוק"ל פסק שאף מי שאוכל בריה אחת ראוי לו להמנע מלאכול עוד בריה, שאף שהוא כבר בספק ברכה אחרונה, מ"מ כל בריה שאוכל ואינו מברך הרי הוא נכנס לספק אכילת בריה בלי ברכה אחרונה.

חידה שבועית

סמא הוא אכא fe אכא ואכא fe סמא fe פני, איק קוראים לנין?

תשובה לחידה פר"ש: הפסוק האחרון בפרשה (בראשית כח ט). תשובה לחידה השבועית: הנמלה עשתה את המרוץ כשהיא על גב הצב. ps פסוק: מן קולין נ"י תזכורת: הכניסה להגלה מותנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתשובי פ"ת בלבד.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת פרסיק לנשואי הבת משפחת אשורי להולדת הבת משפחת בריף להולדת הבת גני הדג: משפחת קוניץ – הרב רוזנבאום – יודקביץ להולדת הבן הנכר הנין משפחת קובלסקי לנשואי הבן משפחת גלאס לבר מצווה משפחת נוטע להולדת הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com



פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל רמי גרינברג, ראש העיר

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר השבתורי



שבת אורה

וי"א

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

אף בעת שבתו על כס ממלכתו בבורד-פארק, לא חס האדמו"ר רבי ישראל אברהם פורטוגל זצ"ל מסקולען, על כבודו ומעמדו וטרח בכל עון להצלת ילדי ישראל מרדת שחת. מסירות נפש עצומה השקיע האדמו"ר זצ"ל בטיפוח ופיתוח מוסדות 'חסד לאברהם', להצלת ילדי ונערי ישראל משממון רוחני והכנסתם לחיק שמירת תורה ומצוות כדת, אשר נוסדו בידי אביו האדמו"ר רבי אליעזר זוסיא זצ"ל. היה זה כאשר חסידי ומיודעי שהשתקעו בארץ הקודש, ביקשו לייסד בתוככי ירושלים קריה נאמנה להקמת מוסדות סקולען שיכללו ישיבות, תלמודי תורה ובתי חינוך. אך הוא לא עשה כן, אלא העדיף ליסד רשת בתי חנוך לילדים עוזבים ממשפחות העולים החדשים בארץ ישראל, תחת השם 'חסד לאברהם'. את מעשהו נימק באמרו: "אם לא אפתח ישיבה לא יקרה מאומה, הבחורים ילכו ללמד בישיבה אחרת, ולרבונו של עולם אין הבדל אם ילמדו בישיבת סקולען או במקום אחר... לא כן אם לא אפתח את המוסדות 'חסד לאברהם' בארץ ישראל, והילדים העוזבים יפלו טרף, חס וחלילה, למוסדות החילוניים". (לקרי"ש)

מלחמת קודש קידש האדמו"ר מסקולען זצ"ל כנגד סכנת האינטרנט ופגעי הטכנולוגיה. בכל עת מצוא במשך כעשור שנותיו האחרונות, עורר האדמו"ר זצ"ל כנגד כלי המשחית אשר נוגף את בתי ישראל. שגור היה על לשונו לתמוה תמיהה רבתי: "וכי יעלה על הדעת שאחד יכניס נחש אל תוך ביתו, גם אם הוא יהיה סגור?! אם על חמץ בפסח יש לאו של 'בל יראה ובל ימצא', הרי ק"ו שתועבה בודאי אסורה להימצא בבית יהודי ועל דבר שכזה בוודאי עוברים ב'בל יראה ובל ימצא', לא רק בפסח אלא בכל ימות השנה". ברבריו היה מעורר עוד על החובה לפעול בענין יסודי זה אשר הנשמה תלויה בו, ולא להשלים עם 'המציאות' ח"ו: "צריך לפעול כאן ולא להרפות, לעשות מה שיותר השתדלות במצב הקשה והכואב הזה. עלינו לערוך מלחמה גדולה בענין, ועל דבר זה לא שייך להסתפק בעצות בעלמא כמו שפועלים בכל ענין שבקדושה. ח"ו להתייאר מלמצוא לזה פתרון". את הכינוס הענק "כלל ישראל", שהתקיים בארה"ב לפני כשבע שנים בערב ראש חודש סיון תשע"ב, בו התכנסו רבבות אלפי ישראל תושבי אמריקה על כל חוגיה ועדותיה, יום האדמו"ר זצ"ל יחד עם עוד רבנים כשהוא מבעיר את הגולה כולה כמדרות אש כנגד הסכנות, בשיאו של הכינוס האדיר. נשא האדמו"ר זצ"ל דברים נוקבים וחריפים כנגד הסכנה הנוראה של השימוש באינטרנט אשר רבים חללים הפילו לתהומות עמוקים, ואף התבטא כי כל משפחה המגיעה לפרק שידוכין לילדיה צריכה בראש ובראשונה לברר על מהות המשפחה המוצעת להם, האם עלולים להימצא בה אמצעי תקשורת פסולים בתוך הבית, כי הדבר מעיד על פגם חמור באותה משפחה. בקול נשנק מבכי קרא האדמו"ר זצ"ל לכל רבבות אלפי ישראל אשר התכנסו במעמד לבער את כלי המשחית כשם שמבערים דבר שומא, והתחנן שלא יהיה לאף יהודי באשר הוא חלק ונחלה בכלי הטמא המבקש לאבד את צלם האלוקים שבאדם. (לקרי"ש)

בתקופה קשה במיוחד שהיו הרבה אסונות, אמר המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל, שהוא נזכר בילדותו שהיה בטיוול ביער ופתאום פרצה סופת רעמים וברקים. התחילו הברקים לפגוע ביער והתחילו ליפול עצים בכל עבר והיה פחד נורא איפה יפגע הברק הבא...באותה הזדמנות אמר: אז מה העצה? חז"ל אומרים: "במקום שיש דין אין דין ובמקום שאין דין יש דין, אם נעשה הדין למטה אין הדין נעשה למעלה ואם לא נעשה הדין למטה הדין נעשה למעלה". אם עושים דין למטה הינו מתחזקים בלימוד המוסר, שכל אחד שופט ועושה דין עם עצמו או "אין עושים דין למעלה" זה גורם לסלק את מידת הדין בעולם. (אבני שלמה)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויקח את האבן אשר שם מראשתי וישם אתה מצבה ויצק שמן על ראשה: וקשה הוא אליפו בן עשוי רדף אחריו וגזל ממנו את כל אשר לו, אם כן ומהיכן נטל השמן, וי"ל בפשיטות, דמקלו נשאר לו, כדכתיב כי במקלי עברתי וגו' והמקל היה חלול, ושם היה מלא שמן שלקח עמו תמיד, כדי שיהיה לו להדליק וללמוד תורה. (פענח רוא, לרבי יצחק ב"ר יודא הלוי, מגדולי הראשונים)

וייקץ יעקב משנתו ויאמר אבן יש ה' במקום הזה וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי: כאשר חלם יעקב את חלומו, חשש שמא אין זה חלום אמת, אלא באים הם מהרהורי לבו ביום, לכן בדק וחקר אחר מחשבותיו לראות אם הרהר בדברים אלו ביום, אמנם פשפש ולא מצא, שמעולם לא הראה לו אדם המקום ההוא ואמר לו שזה שער השמים, אם כן מוכח שהוא חלום אמיתי וחזיון מן השמים. וזה שאמר אבן יש ה' במקום הזה, אמת ונכון הוא ולא הרהורי דיומא, והראיה וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי עד הנה מן המקום הזה, שאהיה מהרהר בזה ביום, ועל כרחך שהוא מראה על נבואה של אמת. (באר שמואל)

וייקץ יעקב משנתו ויאמר אבן יש ה' במקום הזה אצל פרעה נאמר ויקץ פרעה וישן דחלום שנית (בראשית מא) ואולם יעקב הקיץ מיד אחרי החלום זהו ההבדל בין יעקב לפרעה, יעקב בהקיצו משנתו מיד הוא פונה לעבודת ה' לתורה ולעבודה "אבן יש ה' במקום הזה" ואילו פרעה מקיץ הוא משנתו ומיד יישן שנית חוזר לשכב לישון. (האדמו"ר מקוצק)

ויאמר לבן טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר: היתכן שלבן הרשע יאמר ליעקב שטוב לי לתת את בתי לך לאשה מאשר לאיש אחר, והלא שום רשע לא יסכים לתת את בתו לאדם שומר תורה ומצוות, ומדוע אם כן במקרה זה לבן מעדיף שיעקב ישא את בתו לאשה ולא עשו הרשע? אלא הביאור הוא שכל זאת אמר לבן מתוך רשעות, וחשב: הלא בתי צדקה, ואפילו אם היא תינשא לרשע, תהפוך אותו לצדיק, ואם כן עדיף שתתחתן עם יעקב, שהוא ממילא צדיק, ובכך ירוח לי שיהיה פחות צדיק בעולם. (חידושי מהר"ם שיק)

ויאסף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה: אל רבי שלמה זלמן מוילנה, תלמיד הגר"א פנה אדם והתאונן על מצבו הקשה. עליו להשיא את בתו, ואין בידו אפשרות להכין חתונה מפוארת לפי מעמדו ולפי כבודו. הרגיעו רבי זלמן ואמר לו, אנו מוצאים בתנ"ך שתי פעמים על משתה נשואין, האחד אצל לבן שכתוב בו: ויאסוף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה, הוא ערך חתונה מפוארת ביותר. הזמין את כל תושבי העיר, אך התוצאות היו שלבסוף לקח מכל המשתתפים את בגדיהם, כמסופר במדרש באריכות. והחתונה השניה מוזכרת אצל בועז, הוא הזמין למשתה רק עשרה אנשים, מזקני העיר. חתונה מצומצמת ביותר, והתוצאות היו שיצא מהם דוד המלך ומלך המשיח. דרכם של צדיקים בצנעה ובמועט. (יחזקאל אדם)

ויברך אתהם וילך וישב לבן למקומו: ויעקב הלך לדרפו. הכתוב הרבה לספר בגנותו של לבן, שהרי היה צריך להתעלות בדרגה, מעצם השהיה עם איש קדוש והכס כיעקב אבינו, והיה לו להתבשם ממעשיו במידת מה, ובכל זאת אך הלך מעמו יעקב, שב לבן למקומו הראשון, למעמדו השפל, אם בדעות, ואם במידות, רמאי וחומר ממון, אך יעקב הלך לדרכו, למקומו לא נאמר, כי אם לדרכו והיינו לדרכם של הצדיקים, אשר אינם עומדים במקום אחד, אלא הולכים ועולים, ממקומם הראשון למדרגות גבוהות יותר ויותר, ומוסיפים מעלה מיום ליום, כמו שאמרו חז"ל: "תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא" והיינו תמיד נמצאים במצב של עליה מתמדת אשר אותה ביטאו חז"ל כחוסר מנוחה, ומיד הגיע למצב נעלה, "ויפגעו בו מלאכי אלוקים (משך תכחה)

סיפור מההפטרה

ובגביא העלה ה' את ישראל ממצרים ובגביא נשמר: הקראים לא הסתפקו בקיום דתם על בסיס השקפתם, אלא שרצו לקבל הסכמה מהשלטונות שהדת הקראית היא האמיתית, ואילו היהודים מווייפים את הדת ואין להם כל בסיס למעשיהם. וכדי להשיג את מבוקשם מהשלטונות, לא בחלו בשום אמצעי הכולל עלילות שווא על היהודים והשלטונות. לא פעם נדרשו היהודים לנהל ויכוח פומבי עם הקראים, בנוכחות ראשי השלטון. וכשראו פעם שידה של היהדות על העליונה, ניסו בתרמית לבקש מהיהודים לנהל ויכוח על מנת לשכנעם כי בדעתם לשוב אל היהדות, וכל מה שרוצים בוויכוח זה הוא לשכנע את המסופקים לשוב בתשובה. ברם הרבנים שהיו באותו הדור הכירו היטב את צביעותם ואסרו על הקהילה היהודית לנהל ויכוחים עימם. ואמרו בהליצה הקרא(ע)ים אינם מתאחים לעולם. כלומר: אין סיכוי לאחות את הקרעים שבינו לבין הקראים. מעשה שהיה בשנת תקל"ז בתקופתו של הגר"א, שהקראים פנו אל מלך פולניה שהיה אז [פונאיטובסקי] בתוכידי קנטרני על היהודים, שמגמתו היתה להכפיש שמם של היהודים, כאילו קבלו הם את התורה ממש רבינו ואינם אלא ערב רב, וזייפו את התורה בפירושים לא נכונים, ואשר גורמים בכך נזק בלתי הפיך לדתנו הקראית שהיא הדת האוטנטית כמקבלי התורה ממש רבינו על הר סיני. והוסיפו עוד דברי פלסטר כנגד הרבנים ואנשי ההלכה וכו. ואשר ע"כ מבקשים הם מהוד מלכותו שיקרא ליהודים לנהל עמנו הקראים ויכוח עניני, וכל צד יאלץ להוכיח של מי הדת האמיתית. נאות המלך לבקשתם, ואכן פקד על היהודים לשלוח נציג מטעמם שיעמוד בוויכוח מול הנציג של הקראים. הדבר גרם לזעזוע עמוק בקרב יהודי אירופה, עד שהגר"א בעצמו התערב ישירות בנושא, ופנה אל אחד ממלומדי פינסק בשם רבי יהודה לייב מייטש שהיה פקח וממילח וידען שפות, אשר היתה לו גישה לחצרות המלכים והיה נערץ על ידים. לאחר שהפציר בו הגר"א למלא את השליחות, נאות לבקשתו. ואכן ביום המיועד איחל הגר"א לדבי יהודה לייב: "לך לשלום ואלוקי ישראל יברך אותך ויצליח דרכך". יום השבת נקבע ליום הויכוח. לאחר שסיים את תפילת שחרית יצא ללכת ברגל אל ארמון המלך. ובהכנסו לפרוודור מצא שם את נציג הקראים הממתין לקריאת המלך, ורבי יהודה לייב ניצב מאחוריו. הפקודה ניתנה להכנס פנימה ומיד הסירו השניים את נעליהם כפי מנהג המקום. רבי יהודה לייב, מתוך התרגשות יתירה לא שם לב ונטל את נעליו עימו בידו. והנה נגלה המלך וכל השרים היושבים ראשונה במלכות. ואז קם נציג הקראים והחל לפתוח פיו בדברי פלסטר נגד היהודים שזייפו דת חדשה וכו'. וכדי להוכיח צדקתו הוסיף ואמר: יראה הוד מלכותו את התנהגותם של היהודים! הנה זה בא ונעליו בידיו. וברוב חוצפתו כמו כל היהודים ההן הוא להכנס כך אל בית המלך ולבוא לפניו כשנעליו בידיו. וכאילו חושד הוא בפקידי המלך שיגנבו לו את נעליו. המלך שהפנה מבטו אל עבר רבי יהודה לייב, נדהם: ושאלו על אתר: מה זה שבידך? רבי יהודה לייב התעשת מיד והשיב למלך: מסורת היא אצל היהודים שכאשר נגלה ה' אל משה בסנה ואמר לו: "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש היא" ויעש משה כאשר צוה ה' והסיר את נעליו והניחם בצד. אך כאשר משה חזר מן הסנה ויבקש לנעול נעליו ולא מצאם, כי הקראים שהיו איתו באותו מעמד גנבו את נעליו. ומאז כשאני נפגש עם הקראים. שומר אני היטב את נעלי ונטלם עימי. שקר נס! זעק הקראי אל רבי יהודה לייב. והרי ההסטוריה תוכיח שבתקופה זו של התגלות ה' בסנה עם משה עדיין לא היו קראים בעולם. שהרי מנהיגו ומייסדו ייסד את תנועת הקראים רק לפני כאלף ושלוש מאות שנה, הרבה אחרי משה רבינו. ואם כן זו סתם עלילת שוא על הקראים שהם נגבים. לפתע פרץ צחוק אדיר מפי המלך, ויקרא בקול: "נא להפסיק את הויכוח, הקראים מאשרים בעצמם שהם כת חדשה שנוסדה רק לפני אלף שלוש מאות שנים. כמעט אלפיים שנה אחרי שהיהודים קבלו את התורה על ידי משה. יוצא אפוא, שכל כתב הפלסטר של הקראים בשקר יסודם". (אוצרת השרות)

ועל הכל...

"פרפראות"

מסופר על רבי חיים מליקובסקי זצ"ל שהיה עליו גדול מתלמידי ישיבת מיר ולקחו האדמו"ר מאמשינוב זצ"ל כחתן לבתו, אף שלא גידל זקן, ושאלו את האדמו"ר "הרי אצלכם מקפידים מאוד על גידול זקן, וכיצד הינך לוקח חתן בלי זקן? השיב האדמו"ר: "זקן צומח תוך כמה חודשים, אך תלמיד חכם לא צומח תוך כמה חודשים". (ורכי שלמה)

"ענין של טעם"

טעם הנחת ידיים על העינים בקריאת שמע רמו שלא להביט על מה שנראה לעיני בשר שח"ו לא טוב, רק להאמין שהכל לטובה, דענין קריאת שמע גם כן להעביר ידו על עיניו ולהאמין כי ד' אלוקינו הרחמים והדין ד' אחד רק חסד ורחמים. (קול אריה)

"מפי כתבם"

כידוע לכם, ישנו משחק הקרוי 'שחמט', מספרים שאת המשחק הזה המציא חכם אחד עבור מלכו. המשחק נשא חן בעיני המלך והוא ביקש לתת לו פרס. רצה החכם להמחיש למלך את מורכבותו העצומה של המשחק שניתן לבצע בו מיליוני מהלכים שונים, והוא אמר לו כך: "הכנתי טבלה ובה ששים וארבע משבצות. מבקש אני מאדוני המלך שעל המשבצת הראשונה יניחו גרעין חיטה אחת, ובמשבצת השניה יכפילו את הכמות ויניחו שתים. במשבצת השלישית ארבע, וכן על זה הדרך 32, 16, 8 - וכה. רק זאת בקשתי". בתחילה המלך צחק מדבריו, אך כשעשה חשבון לעצמו, התברר שאין די חיטה בכל המדינה לעמוד בדרישת החכם! אם נכפיל את הכמות 64 פעמים נגיע לאלפי מיליונים וזה הפשט הפשוט בדברי המאירי על הפסוק: אֲשֶׁר אֶדְם שִׁמְעֵ לִי לְשִׁקְדֵ עַל הַלְחָתִי יוֹם יוֹם (משלי ח, לד). דע לך שכאשר אתה לומד בלי התמדה יש לך חצי שעה, ועוד חצי שעה, ועוד חצי שעה. צרף יחד את כל אותן מחציות שעה ותגיע, נניח, ל 25 - שעות וזה יפה מאוד. אך כאשר הנך לומד בלי הפסק, החצי-שעה הראשונה היא חצי שעה, החצי-שעה השניה כבר נחשבת לשעה, לחצי שעה השלישית יש כח של שעותיים, החצי-שעה הרביעית - ארבע שעות, וכן על זה הדרך. ולפי חשבון זה יוצא שלימוד בריציפות במשך מספר שעות שווה לאלפי שעות לימוד! אם חפצים אנו, אפוא, לדעת כיצד גדל ה"חתם-סופר", התשובה פשוטה: הוא פשוט ישב ולמד מאה מיליון שנה! לו היינו יושבים ולומדים מאה מיליון שנה גם אנו היינו כמוהו, רק שבשבועים שנה שלנו אנו לומדים בקושי עשר, שתיים-עשרה שנה. אבל הוא ישב ולמד בלי הפסק, ואם כן הוא בעצם למד מאה מיליון שנה, וכדברי המאירי, ולכן הוא נעשה גדול הדור. וזהו 'התמדה'! העמקות בענין ההתמדה היא - אם אדם מתמיד ודבוק בבורא עולם, ההבדל אינו מתבטא בכמות - שזה קרוב יותר וזה רחוק יותר - אלא זהו הבדל של עולמות. ההבדל בין מי ששייכותו היא תמידית למי ששייכותו ארעית, הוא הבדל באיכות ובמהות, וזהו מציאות שונה לחלוטין. (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן, שיהיה אסור להחזיק תינוק בידים בשבת, אפילו בתוך הבית?

תשובה: תינוק המחזיק דבר מוקצה בידו אסור להרימו. (במקום שאין סכנה שהתינוק יחלה אם לא ירישו אותו) כיון שהמרים את התינוק נחשב כאילו הוא בעצמו מטלטל את המוקצה שביד התינוק. (שו"ע אורח"ח סימן ש"ט ס"א ובמשנ"ב)

מפתגמי אור' יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אין יקר בנבראים, כמו הזמן. (יערות דבש)

כל דבר שקר הוא הרבה, והאמת הוא אחד. (מהר"ל)

האוהב הנאמן, מי שהתנדב לך בממונו בעת צרכך, בנפשו בעת צרתך. (אבן גבירול)

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבת וההודאה לבורא עולם



מאמר של הודיה

חנוכה - הכנה לגאולה

מקום אחר. על כן גם קדושת חנוכה בית המקדש הנמשכת בכל דור, מתבטאת בהלל והודיה לה.

ב"מזמור לתודה" (תהלים ק'), המזמור המיוחד להודיה, אנו אומרים: "בואו שערי בתודה חצרותיו בתהילה". המקום הראוי להודיה הוא בית המקדש, שם נפתח הלב כראוי להודיה. וכן אמרו בברכות (נח): "וההוד זה בית המקדש" מסביר הגר"א: "המקדש נקרא הוד היות ובו אומרים שירות ותשבחות".

בית המקדש היה גבוה מאה אמות. גם היסוד של המשכן היה מאה אדנים. מסביר הרוקח, שזה כנגד מאה הודיות שיש ליהודי להודות לה' בכל יום, ככתוב "מה ה' אלוך שואל מעמך" - אל תקרי מה אלא מאה", שזה העיקר מה שהשי"ת שואל מאתנו: להודות לו בכל יום מאה הודיות, באמירת מאה ברכות. ראה גם "בעל הטורים" (שמות ל"ח, כ"ז)..

מכל המקורות האלו רואים, שמטרת בית המקדש והמשכן הייתה הודיה לה'. לכן בימי החנוכה בהם כל בית יהודי מתקדש בקדושת המקדש ומדליקים בו נרות של בית המקדש, עלינו להיות מלאים ברגשי הודיה לה' כמו בבית המקדש.

חנוכה - הכנה לגאולה

ה"שפת אמת" (חנוכה - תרמ"א) מוסיף, שלא רק תקנו החכמים חובה להודות ולהלל בימים אלו, אלא שיש גם אפשרות להשיג בימים אלו רגש של הכרת הטוב ורצון להודות לה' יותר מבכל השנה. וז"ל: "בגלות אינו יכול לפתוח פה כראוי בהלל והודאה לפניו ית'. כי ארץ ישראל וביהמ"ק מיוחד להלל ה' כמו שכתוב 'בית קדשינו ותפארתנו אשר הללוך אבותינו, לכן [היתה] שירת הלויים בביהמ"ק ובשעת [הקרבת] הקרבן. אכן בימים אלו נמצא קצת הארה מבית המקדש כמו שכתוב, נר חנוכה רמז למנורה, לכן מאירים אלה הימים שיוכל כל איש ישראל להלל ולהודות להשי"ת".

יזכנו השי"ת למלאות את לבנו בשמחת רגשי הלל והודיה לה', ובשכר זאת נזכה בקרוב לבנין בית המקדש.

דווקא בבית, ואדם שנמצא באמצע הדרך לא יכול לקיים את המצוה?

לפי האמור העניין מובן בעה"י: הדלקת נרות חנוכה הם המשך של הדלקת המנורה בבית המקדש. כשם שאת המנורה חייבים להדליק בתוך בית המקדש דווקא, כך גם את נרות החנוכה צריכים להדליק במקום של השראת השכינה. היכן יש היום מקום כזה? בבית היהודי! כאשר חשים בני הבית את טוב ה' ומתוך כך מקיימים בו את מצוות התורה, הפוך הוא להיות מקום השראת השכינה מעין המקדש



צויר: יהושע וייסמן 054-8441131

(ע' "משך חכמה" ויקרא טו, לא). על כן תקנו חז"ל להדליק בבית דווקא.

ימי החנוכה נקראים על שם חינוך בית המקדש מחדש שנעשה על ידי החשמונאים בימים אלו, לאחר שהיוונים טמאו אותו וגרמו להפסקת העבודה בו. הם זכו לזה בזכות מסירות נפשם הגדולה למען קיום התורה ועבודת בית המקדש. וכך בכל שנה זוכים עם ישראל בימים אלו לבנות מעין המקדש בביתם.

בית המקדש - בית הוהדיה

כעת מתבהר למה ימי החנוכה נקבעו כימים של הלל והודיה לה' יותר מכל החגים. שכן, כל מהותו של בית המקדש (כמו שנראה בהמשך) הייתה, מקום שבו מרגישים את הזכות והחובה להודות ולהלל, יותר מכל

ימי החנוכה הם ימים מיוחדים של הלל והודיה לה'. כפי שכתוב בגמרא שבת (כ"א, ב'): "קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה".

גם רש"י (כ"ד, א') כתב שהודאה היא עיקר מטרות היום-טוב של חנוכה: "כולה מילתא דחנוכה עיקרה להודאה ניתקנה". וכן נהוג בכל בתי ישראל לשיר שירי הלל והודיה לה' לאחר הדלקת נרות חנוכה, כפי שאומרים בפזמון 'מעוז צור' - "בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורגנים". והדבר טעון ביאור, הרי גם שאר ימים הטובים נתקנו על הניסים והחסדים שעשה השי"ת לעם ישראל, ולא מוצאים שכתוב בהם שעיקר קביעותם הייתה כדי להודות לה'. מדוע התייחד חנוכה מכל החגים שנקבע כולו להודאה?

המשך נרות בית המקדש

הרמב"ן (במדבר ח', ב') כתב בשם המדרש, שבשעת חנוכה המשכן, הקב"ה ניחם את אהרון הכהן שלא היה לו חלק בנדבת קרבנות חנוכה המשכן, ואמר לו שיזכה לדבר שהוא עוד יותר גדול מקרבנות. שכן קרבנות קיימים רק כשיש בית המקדש, והוא יזכה שנרות המנורה שידליקו בניו הכהנים, ימשיכו להידלק בכל בית יהודי בימי החנוכה בכל הדורות. רואים מדבריו, שנרות החנוכה שבכל בית - יש בהם מעין קדושת נרות המנורה שבבית המקדש, שכן רק אם נאמר כן מובן הניחום.

לפי זה מבואר הנוסח שאנו אומרים "הנרות הללו ... קודש הם" - שיש להם מעין קדושת נרות המנורה בבית המקדש. ואכן קיים הידור להדליק נרות חנוכה בשמן זית דווקא - כדי שיהיו דומים לנרות המנורה במקדש.

על פי זה מיישב הגרש"ז אויערבאך זצ"ל (הליכות שלמה, מועדים, פרק י"ג הע' 2) קושיה עצומה שנתקשו האחרונים: מדוע שונה מצוות נר חנוכה משאר מצוות חגי ישראל, שכולם תלויים באדם ואילו נר חנוכה תלוי בבית? לדוגמא: בפורים אפשר לקרוא את המגילה בבית הכנסת, בבית, או בכל מקום אחר. גם מצות אכילת מצה בפסח ניתן לקיים בכל מקום, וכן לולב בסוכות. מדוע נר חנוכה חובה להדליקו

מתנה נפלאה לחסיבות החנוכה!

פנקס ההודיה החזרה

80 עמודים בעיצוב חדש ומרהיב לרישום חסדי ה', כולל מדורים ותכנים חדשים, "אשר יצר" מבואר ו"נשמת כל חי"

הנחה לכמויות



ניתן להשיג בטל': 055.6789852 או במוקדים ברחבי הארץ: 079.5420539 שלוחה 22

רם בן ברכה
לכל הישועות

דבורה בת שרה
לזיווג הגון

רוזן בן רג'ינה
לרפואה שלמה בקרוב



סיפורים של הודיה

סיפורי ישועות בזכות התודה מתוך הקו "קול תודה"

הכל כשורה

לפני למעלה משנה זכינו לארס את בתנו הגדולה. הכל הלך למישרין, וב"ה היתה שמחה גדולה. באותה תקופה אשתי גם היתה לפני לידה. המירוץ של ההכנות לחתונה הלך בד בבד עם ההכנות לקראת הלידה.

בתקופה הסמוכה לחתונה, יידעו אותנו הרופאים על איזושהי בעיה רצינית לתינוק. משום שהיינו כה מבולבלים וטרודים עם החתונה לא הבנו מספיק את חומרת הבעיה.

מאידך, עשינו את כל המאמצים וההשתדלויות שיכולנו, כדי שיוולד תינוק בריא ושלם: הרבינו בהודיה לה' על הילדים הטובים שנתן לנו, על המשפחה הנפלאה; התפללנו הרבה, ביקשנו ברכות מרבנים, התפללנו בקברי צדיקים, התחזקנו בתורה, בחסד, בצניעות, אפילו בדברים שנראו לנו קשים.

באותו זמן, ביקשנו מהרב קנייבסקי שליט"א, שיברך אותנו, והרב בירך: "שהכל ילך כשורה".

הבטחתי לפרסם את ישועת ה' ברבים, אם אכן הברכה הזו תחול עלינו, וזכרה להחזיק תינוק בריא ושלם.

היתה חתונה שמחה ויפה, ובסיום "שבע ברכות" אשתי הלכה לבית חולים וילדה תינוקת.

מיד עם הלידה, עדכנו אותנו הרופאים, שיש לתינוקת שתי בעיות. האחת, יש מום כלשהו בלב, והשניה, יש חשד לתסמונת דאון. הם אמרו שידעו לנו תשובות ודאיות תוך כמה ימים.

לאחר חמישה ימים, קיבלנו את הידיעה, שאכן לתינוקת יש תסמונת דאון.

הקושי היה רב. לאחר הבשורה המרטיטה, יצאתי למרפסת בית החולים. היתה זאת שעת צהריים. הייתי לבד מול השמיים הפתוחים, ואמרתי לבורא עולם, כשדמעות זולגות מעיני: "רבונו של עולם... אתה ניסית אותנו בניסיון, אנא, תן את הכוח לעמוד בו..." ובאותם רגעי קרבת אלוקים נדירים, התחלתי להודות לה'



בלב נרגש. תודה על הילדים הבריאים, תודה על החתונה, תודה על כל הטוב שסובב אותנו... הרגשות של "שום דבר לא מובן מאליו" ו"לא מגיע לי שום דבר" מלאו אותי.

אמרתי "נשמת כל חיו" בדמעות התרגשות, ובסוף התפילה אמרתי לה': "רבש"ע, אתה יודע שעשינו את כל ההשתדלויות כדי שיהיה תינוק בריא, ואתה רצית אחרת. אז אם כך - אנו בטוחים שזה הכי טוב בשבילנו..." המילים האלו יצאו מפי בכוונה מרובה, ובאמונה חזקה שאכן כך. זהו הטוב ביותר בשבילנו.

לאחר כמה חודשים, פתאום הכתה בי התובנה, שבעצם... ברכתו של הרב קנייבסקי שליט"א כן התקיימה. הרב לא הבטיח לנו תינוק בריא. הוא אמר "שהכל ילך כשורה".

הכל באמת הלך כשורה.

זה שאני לא חשבתי שזה כשורה, זה לא אומר דבר.

התבוננתי בכל החסדים שמסביב: ב"ה אשתי עברה ניתוח בהצלחה, ובבריאות. היא קמה מייד, ויכלה ללכת. היא חזרה אמה בריאה ושלמה עם התינוקת ללא עיכובים נוספים. היו דברים רבים, בהם הכל הלך כשורה, מבלי שאפילו שמנו לב...

מייד החלטתי שעלי לפרסם אף עתה את ישועת ה' ברבים. לאחר השתדלויות, תפילות והודאות כה רבות, ברור לי שזו היתה ישועתנו לטובתנו. הכל הלך כשורה. הברכה אכן התקיימה.

ב"ה אנו זוכים מהילדה הזאת להרבה שמחה ואושר בביתנו. אכן, ישנם קשיים, אך אנו רואים עין בעין כיצד ה' נותן לנו כוחות ועזרה מרובה בכל פעם מחדש. אני מקווה שהסיפור שלי יחזק עוד אנשים רבים נוספים, שציפו לישועות מסוימות, והרגישו מאוכזבים כי לא נושעו. ה' יעזרנו תמיד להתבונן ולהודות על כל החסדים והישועות שמסביבנו, להבין ולהאמין, כי הכל בעצם... כשורה. ■

תנו לו את המיקרופון

כבר התרגלתי, שבכל פעם שמשוה לא מסתדר לי אני מכריז: "תנו לאבא בשמיים את המיקרופון... בוא נראה מה יש לו לומר על זה..."

הלכתי עם בני לקנות חולצות לחג.

בכל פעם שאני הולך לקנות חולצות, אני מתפלל שאמצא חולצה שתתאים למידותי, כי הן גדולות מהרגיל, ושהיה בד נעים, כי אני רגיש מאוד לכך.

עברנו בכמה חנויות ללא הצלחה, ולבסוף, לאחר חיפושים ארוכים וממושכים, מצאתי את החנות המתאימה שמוכרת מידות אלו.

כשאני בא לשלם, אמרו לי שהמידה אזלה, ורק עוד שבועיים יגיע משלוח נוסף של מידות אלו.

אמרתי לבני: "בוא ניתן לו את המיקרופון..." ככה ה' רוצה. נבוא עוד שבועיים, כי זה הכי טוב בשבילנו.

הודיתי לה' שלא קנינו, כי כך הכי טוב. לאחר שבועיים באתי שוב, והחנות היתה סגורה.

אמרתי לבני, שנראה לי שמשוה קורה פה ואני סקרן לדעת מה.

בפעם השלישית שבאתי לקנות, היו 8 חולצות מתאימות, והחלטתי שאני קונה את כולן.

כשבאתי לשלם, אני מגלה, שכרטיס האשראי נותר בבית ...

לקח לי חצי שניה להתעשת, ואז נזכרתי בהודיה לה'. "תנו לו את המיקרופון..." אמרתי לבני בנחישות: אתה

עוד תראה שיצמח מזה דבר טוב, אך כעת אני באמת לא מבין...

כעבור יומיים, אחי מתקשר אליי. בדיוק הייתי באמצע משוה, כך שלא יכולתי להרים, וחזרתי אליו כעבור שעתיים.

- "מה רצית?" אני שואל אותו

- "סתם לשאול מה נשמע" הוא עונה.

- "תגיד, מה זה הרעשים שם?" אני תמה.

- "אני נמצא בחנות חולצות ברחוב..."

- "תעשה לי טובה, ותשאל אותו אם יש לו חולצות במידה שלי" אני מזנק על ההזדמנות.

אחי בירר, וחזר אליי כעבור דקות ספורות:

"המידה הזאת נגמרה, וייקח כמה שבועות עד שהוא יקבל אותה למלא".

באותו רגע כבר הציף אותי גל של כעס. כמה מניעות על החולצות האלו! ... מה, לא יהיו לי חולצות לחג?

ושוב הרגעתי את עצמי: 'אבא, קח את המיקרופון... הכל לטובתי, ומי יודע כמה צער אתה חוסך לי כעת...'

חצי שעה לאחר מכן אחי סיים את קנייתו בחנות, שלם, ופנה לחזור לביתו.

כשהוא יוצא, רודף אחריו מישהו:

"סליחה, אפשר לשאול אותך שאלה?" שואל אותו יהודי שהיה בחנות.

- "כן, בטת" עונה לו אחי.

- "איזו מידה חיפשת, שהמוכר ענה לך שנגמר?" אחי נקב במידה הרצויה.

- "תקשיב לי", הוא אמר "הבן שלי קנה לעצמו עשר חולצות במידה הזו כאן בחנות. העניין הוא, שהוא עבר ניתוח וירד במשקל. החולצות כבר לא מתאימות לו, אך מכיון שלא שמר את הקבלה המוכר מסרב להחליף לו אותן למידה קטנה יותר..." והוא המשיך:

"אני מוכן למסור לך אותן, אבל בתנאי אחד, שלא תשלם לי על זה שקל כי זו המצווה שלי".

...

במקום לקנות ב110 ש"ח כל חולצה, הכל הגיע אלי בחינם הביתה במשלוח ארוז בשווי 1100 ש"ח.

עכשיו הבנתי למה החולצות אזלו, ולמה כרטיס האשראי נשכח בבית, ולמה החנות היתה סגורה וכו' וכו'... הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו.

נתתי לאבא את המיקרופון - והיה לו מה לומר ... ■



{ אז נדברו }

פרשת ויצא תש"פ | גליון מספר: 443 | לסדר: "ושמרתיו ככל אשר תלך"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מידי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (מינת דסלר מש' דרייפוס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **מחושבים**:
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

תבא אחרי החגים... מתי? בחודש כסליו!!! אז נתחיל...

ישנה חוברת תורנית גדולה ועבה שרואים אותה בבתי כנסיות... קוראים לזה "אליבא דהלכתא" (י"ל ע"י רשת הכוללים של "אהבת שלום") השבוע הצצתי בחוברת הזו ולתדהמתי ראיתי שהם אווזים עכשיו בהלכות תשעה באב!!! בהתחלה זה היה נראה לי מאוד מוזר... מה הקשר עכשיו ט' באב?? אנחנו בחודש כסליו... הלכות חנוכה... אז מה הקשר עכשיו הלכות תשעה באב?? אז ממש בהשגחה פרטית!!! בדיוק באותו יום יצא לי ללמוד בנביא זכריה... ומה אני רואה שם?? **"היה דבר ה' אל זכריה בארבעה ל'חודש' התשיעי בכסליו**... כתוב כאן שהנבואה הזו נאמרה בד' בכסליו... ממש התאריך שלנו פחות או יותר... **נו... מה הנושא???** הסיפור שם היה **שייטלחז בית אל ושראצו רגלם מלך ואנשיו לחולת פני ה'**, מפרש רש"י: שראצו רגלם מלך מדובר באנשים צדיקים שנאלצו להישאר בבבל למרות שבית שני כבר נבנה... והם כעת שלחו מכתב לקרוביהם שמתגוררים בא"י... שילכו לנביא זכריה וישאלו אותו שאלה בהלכה... מה השאלה?? **"האבכה בחודש הזומישי, הנזר כאשר עשיתי זה כמה עליכם"**? השאלה היא: האם גם השנה צריך לצום בתשעה באב או לא?? **ואני עומד ושואל:** רבש"ע: התאריך שם הוא ד' כסליו!!! ומה מטריד אותם בד' כסליו?? צום תשעה באב!?!?! מה הקשר תשעה באב לחודש כסליו?? מה זה קשור לעכשיו?? אז בשלמא החוברת "אליבא דהלכתא..." אותם אני מבין... הם לומדים לפי סדר השו"ע ולפי צורת הדף של המשנה ברורה... אז בארגון "דרשו" למדו הלכות פסח בראש השנה... וחברת אהבת שלום לומדים בחנוכה הלכות תשעה באב... נו... את זה אני מבין... ככה זה יוצא כשלומדים בעקבותיו בסדר הדף... **אבל אז!!!** אותם צדיקים מבבל... מה בדיוק עכשיו... בד' כסליו! בדיוק עכשיו מטריד אותם האם לצום בט' באב שזה בעוד 8 חודשים? **והעניין הוא כנראה כך:** אנחנו כבר אלפיים שנה נמצאים בתוך הגלות!!! זה שאנחנו כבר אלפיים שנה בגלות... זה לא סתירה שזה מצב לא טבעי!!! כלומר: זה שהמצב הזה מתמשך המון שנים... זה לא סתירה שזה לא אמור להיות ככה!!! המצב המתוקן של עם ישראל זה שמלכות שמים מתגלית בעולם ובית המקדש נבנה ויש גילוי שכניה... **וממילא כל כמה זמן יהודי אמור לשאול ולברר... רגע... האבכה??** האם הגלות עדיין בתוקף, או שאולי הגיע כבר זמן הגאולה?
והזמן המתאים ביותר לשאול את השאלה הזו זה חודש כסליו!!! ולמה?? כי לאורך הדורות כל ההתנערות וההתחדשויות שהתנערו מהגלות אירעו דווקא בחודש כסליו... זה התחיל כבר בדור המדבר... שעם ישראל התנקה לגמרי מחטא העגל בסיום מלאכת עבודת המשכן... זה ממשיך בחנוכה הראשונה של בית שני שהייתה בכ"ד כסליו... (עין נביא חגי) וממשיך בחנוכה המזבח של החשמונאים שאירעה בכ"ה כסליו... **ממילא כל שנה בחודש כסליו מתעוררת הארה של התנערות מעפר... ונשאלת השאלה: הא ב כ ה ? ? ?** האם בשנה הבאה ממשיכים לצום כרגיל... או שאולי משהו חדש מתחיל... **וזה נפקא למעשה מידיית!!!** כי אם כן... אז קדימה. בא ניגש לחנוכה המזבח.

וצריך לדעת שמובא בספרים הקדושים שההארה הזו נוגעת גם לכל אחד מאיתנו בגלות הפרטית שלו... כל אחד מול המשכן הפרטי שלו שעדיין לא לגמרי בניו... מול גלות הנפש הפרטית שלו... מול הסחבת האישית שלו בשלל תחומים... **חודש כסליו הוא זמן להעלאת הנושאים מחדש על סדר היום...** כן... תוק תוק... מה קורה איתו?? האם להמשיך לבכות ולדשדש בבון?? האם להמשיך לגרור את הרגלים?? האם להמשיך לסחוב את החיים?? או הגיע הזמן להתנער??

כולנו יודעים שצריך להשתנות!!! ולכולנו ברור שזה קשה!! ולכולנו ברור שכשזה יקרה... יהיה רגע מסוים שבו זה יקרה!!! השאלה מתי?? מה שבטוח... **שצריך מידי פעם להוציא את הראש מהמערה ולבדוק...** ולפחות לנסות שוב... אולי עכשיו הגיע הזמן... אז זהו!!! שחודש כסליו זה אחד מהתאריכים שבהם מומלץ להוציא את הראש מהבונקר ולנסות עוד פעם להתחיל...

מישהו שאל אותי: האם אתה מאמין שבו אדם מסוגל להשתנות באמצע החיים??

עניתי לו: השאלה הזו בכלל לא רלוונטית... כי בן אדם משתנה בין אם הוא רוצה ובין אם לא... הקב"ה לא שואל אף אחד... הקב"ה יום אחד תופס את הבן אדם ומזיז אותו... אף אחד לא נשאר במקום אחד... החיים הם תובענים... תסתכל אחורה על עצמך... במשך השנים כל אחד מאיתנו עובר שינויים בלתי נמנעים!! זה שינויים שהחיים מזמינים אותם... כל בחור יום אחד צריך להתחתן... וכל אדם נשוי צריך לגדל משפחה... והמערכת המשפחתית מזמינה כל מיני שינויים ותזוזות שאי אפשר להידבק לכסא!! כך שהשאלה האם אתה מאמין שאפשר לעשות שינוי בחיים?? זה בכלל לא שאלה נכונה!!! כי שינויים נעשים!! זו עובדה! אנחנו עוברים שינויים ועוברים... ואנחנו לומדים לעשות אותם... כל מה שנותר לשאול: האם יש סיכוי שאני בעצמי מסוגל ליזום שינוי בחיים... או רק הקב"ה יכול לעשות לי את זה... ככה באזניים?? **כאן זה כבר עניין של בחירה!!! כאן זה כבר לא שאלה של בטחון עצמי...** אלא עניין של קבלת החלטה... אתה יכול בכל רגע נתון לדפוק על השלחן ולהחליט: הרי כל אחד מאיתנו יום אחד מחליף סטטוס. אז למה שאני לא אזום סטטוס משלי?? מי אמר שאני לא יכול להחליט שאני מהיום עושה שינוי בחיים ומתחיל להיות יותר מרוםם ופחות שטחי? להתחיל לקבוע יותר עיתים לתורה? מתחיל להתפלל כמו בן אדם? וכי השינויים שלי בחיים חייבים להגיע רק כשתופסים אותי בגרון... אז הנה... חודש כסליו זה הזמן להוכיח שגם אני מסוגל לבצע שינויים ולהפגין לקב"ה שאני יכול להיות יותר טוב...

עד כאן בנימה של מבוגרים... אבל בעמוד הבא בגליון זה... זה יותר בנימה של "אז נדברו" לבחורים...

האם שייך לעבוד את ה' בשעמום!!! שעמום נטו...??

בפתח הגיליון נכתב שחודש כסליו הוא מסוגל לשינויים חיוביים בחיים... ושם זה מובא בשם הספה...
אבל בינינו... לא חייבים להגיע לזה... אם נדבר בשפה פשוטה של העלון הזה הסיבה שחודש כסליו הוא מסוגל לשינויים **זה מסיבה מאוד פשוטה...** העניין הוא שבחודש כסליו נכנסים עמוק עמוק לתוך השנה... זה כבר לא חשוון... זה כבר כסליו... ואז הבן אדם מתחיל להשתעמם... והוא משתעמם ומשתעמם... ושוב פעם משתעמם... עד ש-די... כמה אפשר להיות משועמם?? בשלב מסוים הבן אדם קם ומחליט... אין לי ברירה... אני חייב לעשות משהו עם עצמי... אחרת אני אמות משעמום... ואז הוא מתחיל לעשות...
וכשמתחילים לעשות אז מתחילים!!! וכשמתחילים אז משהו פה מתחיל... זהו!!! זה הכל!!! ולכן אני פונה אליך בחור יקר: תקשיב טוב טוב: אם קורה שאתה מתחיל להרגיש משועמם... אל תלחם בכך עם השעמום הזה... אל תברח לסודוקו... ולנען... ולכל מיני סידורים בעיר... **לא!!! תשתעמם!!!! תתייחד עם השעמום!!! תשתעמם ותשתעמם ותתפוצץ משעמום** עד שתבין ש... ש... שאי אפשר ככה להמשיך... אין לי ברירה... אני חייב לעשות משהו עם עצמי... אני מוכרח ליצוק תוכן בזמן הכ"כ מיותר ומשועמם שלי...

ניתן לקנות את הספר "אהבתי", העוסק בענייני תקווה ותפילה, יצירת קשר, פתיחות רגשית ותלותיות מול אבינו שבשמים.

כמו כן ניתן לקנות את הספר "וימאן", העצמה אישית וכח למתמודד בניסיונות דורנו, והדרך חזרה ברגעים של נפילה והיום שאחרי.

ניתן להשיג במוקדי ההפצה של גיליון זה...
לבירור המוקד הקרוב אליך: 052-7683095

שוב פעם ביזיונות... איזה כפדיחות...

בשבוע האחרון אני כל היום מקבל טלפונים... מה קרה?? מה כבר עשיתי?? במדור הלכה בקרוב ממש למעשה כתבתי בדרך אגב שקרבן פסח טעון נסכים!!! ומאז הטלפונים לא מפסיקים להגיע... ההלו... מה... אתה לא יודע... שבמנחות דף צ יש משנה מפורשת שפסח **לא** טעון נסכים... וככה עשרות מתקשרים... מאי ומחול ומכל גוויי הקשת... והפעם אני באמת מתביישת... כי זה באמת פדיחות!!! כי גם האנשים שמתקשרים... הנימה שלהם היא מתפללת... מה... אתה באמת לא יודע שקרבן פסח לא טעון נסכים??

וככה כל השבוע האחרון... עוד אחד מתקשר ועוד אחד... ועוד היה אחד מסונסי שזרה לי מלח על הפצעים. הוא טען לי בבירור: שהוא בטוח שהסיבה שכתבתי את זה... זה רק בשביל לבדוק את העירונות של הקוראים... כי הרי לא יכול להיות ששכחתי לגמרי גמ' מפורשת במנחות דף צ'... לא תקנתי אותם... שיהיה ככה...

תסלח לי על ההשוואה... כשאנשים מתקשרים אלי להעיר לי על הטעות... אני מרגיש דפוק... כמו... כמו... כמו... כמו שתשוב שיש בן אדם שעדיין לא התעדכן שיהדות התורה ירדה לשבע מנדטים ולא שמונה כמו שהיה בהתחלה... הההלו... השתגעתי?? מה... אתה לא יודע שירד לנו מנדט?? מה... אתה לגמרי לא בעניינים??

אז שוב תסלח לי על ההשוואה אבל ככה הרגשתי... אנשים מתקשרים אלי בנימה של "הלו... אתה באמת לא מעודכן שבמשנה במנחות כתוב בפירוש שלקרבן פסח אין נסכים... **אבל!!! אח"כ חשבתי לעצמי מחשבה נוראה: שיחי ההבדל הקטן:** אם למפלגת ג' יש שמונה מנדטים או שבע... זה ממש לא רלוונטי. כי בלאו הכי הולכים לבחירות חוזרות... ממילא מי שלא יודע כמה מנדטים יש לג' זה ממש ממש לא מעניין ולא רלוונטי... אבל!!! אם קרבן פסח טעון נסכים או לא?? זה לנצח נצחים יהיה עדכני במנחות דף צ'... **וזאת התורה לא תהא מוחלפת!!!** ואם יהודי ח"ו עולה לשמים עם הטעות הזו... הוא לנצח נצחים סוחב איתו פדיחה של החיים!!!! ואנא... אנא אוליך את חרפתי...

אי לכך ובהתאם לזאת: ידידי... אתה עם המכשיר המוגן... שתמיד מתעדכן מה קורה... ותמיד מפחד להישאר לא מעודכן... בא מהר מהר לקבוע חברות לך היום... למען לא נבוש ולא נכלם לעולם ועד... כן... אני יודע שאתה עסוק כעת בעוד איזה אמירה נבובה שאמר עוד איזה ח"כ... שתוך כמה שעות יתברר שעורבא פרח... אבל יש לך פה דף גמ'!!! שדור הולך ודור בא והדף גמ' ממשיך להיות איתן ויציב... ואם את זה לא נדע... אנא נולך את חרפתי...

מהר מהר... להצטרף לכה"פ למעגל דף היומי... כדי שבאמת לא תהיה מנותק מהעדכונים הנצחיים שלעולם לא ישתנו... מהמידע היציב ביותר שהוא כמסמרות נטועים וכל דף גמ' הוא חיי עולם שנטע בתוכנו!!!

אבל אתם אוהבי תורה שהתקשרתם... לא!!! אל תתנצלו... תמשיכו להתקשר... אני אסתדר איכשהו עם הביזיונות... מגיע לי... לפחות אלמד מטעויות... אבל לרבש"ע אני יכול בודאי להגיש את הוואצפ האמיתי... רבש"ע: הנה!!! פה הראש של הבנים שלך נמצא... זה מה שמטריד אותם... האם קרבן פסח טעון נסכים או לא... האם עצם כשעורה מטמא באוהל או לא... זה מה שמצויה אותם מכליהם...

אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו... ברוך אלוקינו שהבדילנו מן התועים... **וחיי עולם!!!** נטע בתוכנו... תורה זה המידע היחיד שהוא נכסי דלא נייד!!! בחירות שלא חוזרות... מפה שלא משתנית... אמת ויציב ונכון...

שתדע לך כלל בחיים: כל בן אדם הכי עסוק בעולם... ויש לו מפעל חיים מלא בעשייה מבורכת... אתה יודע איפה הכל התחיל אצלו? הכל התחיל אצלו מרוב שעמום!!!! הוא פשוט היה משועמם ומשועמם עד שהוא החליט לעזור לעצמו... ואז הוא התחיל להזיז את עצמו ולעשות משהו טוב... וככה לאט לאט הוא עשה עוד הרבה דברים טובים עד שהיום הוא ממש ממש עסוק ואין לו דקה אחת... אבל זה תמיד התחיל משעמום!!! אם ככה... אתה חברה טובה... כי אתה משועמם... ושעמום זה השדה תעופה שממנו!!! ממנו כל אנשי העשייה יצאו בהמראה!!! אבל!!! יש תנאי אחד ויחיד!!! בשביל זה צריך לתת לשעמום לעשות לך את זה... תעמוד מול השעמום ותתפוצץ מולו... עד שתבין שאתה חייב למלאות את החיים בתוכן רוחני אמיתי!!! רק ככה ממריאים... **אל תברח!!! אל תברח לכל מיני הסחות דעת נקודתיות שיעבידו לך את הזמן לכמה שעות...** ויחזירו אותך אח"כ בחזרה לאותו בוך... ועוד יותר עמוק... ותשמע לי... אני מדבר מניסיון... בתקופות הארוכות והממושכות שהייתי משועמם... ולא מצאתי את עצמי בלימוד... אני זוכר שהפסוק שאימצתי לעצמי וחזרתי עליו הרבה פעמים בתפילה היה הפסוק: **ישם מדבר לאגם מים וארץ ציה למוצאי מים ויושל עם רעבים ויחננו עיר מושל וירעו שדות ויעלו כרמים ויעשו פרי תבואה...** התפללתי לה' ואמרת: רבש"ע: אני נמצא עכשיו במדבר!!! מדבר של שעמום... צחיח... יובש... כלום... הולך הלוך חזור ולא עושה כלום... אני מאמין באמונה שלימה שאתה יכול לקחת את המדבר של הזמן המשמים והמיותר שלי... ואתה יכול להפוך אותו לאגם מים... אתה יכול למלאות אותו בשדות וכרמים ומוצאי מים... אתה יכול להפוך אותי מיציקת שעמום... ליציקת תוכן רוחני... אתה יכול להפוך אותי מאחד שמחכה שהזמן יעבור... לאדם ששקוע בעבודת ה' מלאה במצאי מים של גישמאק בלימוד והזמן שלו עובר ביעץ... אנא ממך!!! תעזור לי להגיע לזה... תזכה אותי להודות לך על זה... (למי שלא יודע... הפסוקים האלו הם בפרק הודו לה' בתהילים... שמדבר על ארבעה שצריכים להודות...) וברוך ה' התפילה התקבלה... ואין לך מושג עד כמה שזה התקיים...

כל פעם שאני שוב פוגש את הפסוק הזה... הוא מחזיר אותי למדבר הצחיח של השעמום של פעם... אני נזכר איך שפעם חשבתי לעצמי... האם יש סיכוי יום אחד שאני אוכל להגיד שאין לי זמן?? האם יש סיכוי שהזמן של יהיה מלא בסיפוק ובעשייה מבורכת?? זה שאלות שהנשים שאלתי אותם!!! והקב"ה קיבל את התפילה והיום ב"ה אין עסק מאוד מאוד...

אבל מה אתה חושב?? התפילה הזו והישועה הזו הגיעה רק בזכות שלא הייתה לי ברירה!!! הייתי משועמם והתמודדתי מול השעמום הזה... ולא היה לי איך להפיג אותו!!! ולא נותר לי אלא להתפלל שהוא!!! הוא יתברך ישם מדבר לאגם מים וארץ ציה למוצאי מים... אבל אם הייתי בדור שלך... ה' ירחם... אני מאוד מאוד חושש... שהייתי איכשהו מארגן לעצמי כל מיני דרכים יצירתיות איך להפיג את השעמום... הייתי מתחיל להתקשר לקווי הנייעס... מתחבר לוואצפ... העיקר לברוח משועמם... ועד עצם היום הזה הייתי ממשיך כל הזמן בלהפיג את השעמום ולהישאר חסר כל תוכן...

אני מודה בפה מלא!!! אם הייתי בדור שלך... זה לא היה פשוט... אני לא יודע אם לא הייתי נופל בזה... אז היה לי נס ואני לא הייתי בחור ישיבה בדור שלך... אבל אתה?? אתה כן נמצא בדור הזה!!! ואם הקב"ה שתל אותך בחור ישיבה בדור הזה עם כל הדרכים הקלות איך לברוח מהשעמום... אז הקב"ה כנראה סומך עליך יותר ממני... הקב"ה כנראה מצפה ממך יותר ממני... הקב"ה מצפה ממך שתהיה משועמם ובמקום להפיג את השעמום בדרכים קלות וזולות... אתה תבחר להשתעמם מול הקב"ה... ולהופיע לפניו עם השעמום הזה ולצעוק לו יתברך: אנא ה'... בורא נפשות וחסרונם!!! נתת לי זמן מיותר! השארת אותי עם בור וחלל של שעמום... ועכשיו תמלא לי את הבור הזה... תמלא את החלל והחסרון הזה... בטובך... בתוכן רוחני עשיר וגדוש... בשבענו מטובך!!! רק מטובך...

אם תתעקש להשתעמם רק מול הרבש"ע... הקב"ה ישיע אותך!!! והוא יתברך ימלא את הבור הזה בתוכן אינסופי של תורה ועבודת ה'... אבל אם תפיג את השעמום בדרכים זולות ופשוטות... אז חבר חדר שלי עדיין שמח... הוא עדיין שולח וואצפ... שוב מסתכל בתמונות... ממשיך לישון שעות רבות... ו... ולא נותר אלא לברך עליו בורא פרי האדמה...

כן!!! זה אחד החידושים בעבודת ה' שיש בדורנו!!! להשתעמם מול הרבש"ע!!! זה סוג של ביטוי! יש אחד שמתפלל לקב"ה... יש אחד שמתוודה לקב"ה... ויש אחד שמתעמם מול הרבש"ע... לא!!! אני לא לומד... לא עושה מי יודע מה מצוות ומעשים טובים... כי אין לי היום כוחות נפש... אבל להשתעמם?? להשתעמם אני יודע!!! והרי אני מאוד בקלות יכול להפיג את השעמום בדרכים פסולות... אבל אני בוחר להשתעמם רק מול הרבש"ע!!! עד שיחנני!!! עד שהוא יתברך יפיג את השעמום שלי... **אני בטוח שהתפילה באלם קול הזו תבקע וקיעים...** זה הזמן!!! חודש כסליו... תנסה... תנסה להפיג את השעמום מול הרבש"ע... תנסה למצא את עצמך בתוך הבית מדרש... בתוך עבודת ה'... ואם זה לא הולך תתקע את הראש בתוך הסטנדר ותצק צעקה (שאישי לא ישמע) רבש"ע: לא יעזור כלום!!! אני רק פה מוכן להפיג את השעמום שלי! כל זמן שלא תתן לי גישמאק בלימוד... אני נשאר עם לשון בחוף... אני לא מוכן ללכת ימין ושמאל... רק פה!!! רק פה!!!





אבל גם לי יש תפקיד!! אני נשארתי לשמור על הבית בשביל להזכיר לכם שאם בנימין לא חוזר איתכם הבייתה... אין לכם לאן לחזור... והורדתם את שיבת אבינו ביגון שאולה... אם בנימין לא חוזר... אין ישראל סבא...

זה תפקיד שמאפיין את בן השפחות!! הוא נשאר לשמור על הבית!! בני הגבירה יוצאים למבצעים הקשים... הם אלו שנאלצים לצאת מגדרם... אבל בני השפחות הם אלו שנשארים מידי פעם בבית בשביל להזכיר לנו שאחרי שיצאנו מגדרנו... צריך יום אחד לחזור הבייתה...

אותו דבר שבט דן!!! שבט דן מייצג את הגדר!! הוא עומד על הגדר!! מגיע חסיד ביקורתי ומצידו מי שמגלח את הזקן או לא אומר קרבנות... מבחינתו הוא לא בכלל עושה מעשה עמך... באותה מידה מגיע הליטאי הביקורתי ומבחינתו מי שלא יושב בכלל יום שלם הוא מהגבעונים שדוד המלך גזר שלא יבואו בקהל... ומי מעמיד את אותם שנים במקום?? דן!!! דן נשאר לשמור על הבית!! דן יודע בדיוק מה יהודי **חייב** לעשות מעיקר הדין!! ודן מזכיר לבני הגבירה... כן... אני יודע... שניכם עושים שטייגן... שניכם יצאתם מגדרכם ואתם תובעים מעצמכם יותר ויותר... ואני מאוד מעריך את זה שיש יהודים שעושים לפנים משורת הדין... אבל אני בן השפחות... נשארתי לשמור על הבית!! אני פה בשביל להזכיר לכם שכל יהודי שעושה מה שצריך מעיקר הדין הוא בפנים... בתוך הבית

אותו דבר נפתלי בקיצור נמרץ... נפתלי מופקד על השמרנות!! כלל ישראל במשך השנים מחדש כל מיני דברים חיוביים. מידי פעם מתעוררות כל מיני הנהגות חדשות בעבודת ה'... והכל טוב ויפה... כלל ישראל יוצא מגדרו ועושה כל מיני דברים מיוחדים למען שמו יתברך... אבל נפתלי נזהר מכל החידושים האלו... הוא לא אוהב תוספות בניה חדשות... הוא נשאר נאמן לבית!! הוא פה בשביל להזכיר לנו תמיד מה הנסח טאבו המקורי מקורי של בית ישראל... כדי לשמור על הבית המקורי...

ואחרון חביב גד... גד מזכיר לנו שיש הנהגה לבית!! גם אם יש לך פטרויות מאוד חיוביות בבית שלנו ואתה רוצה לקחת את החוק לדידים... גד תמיד מושך אחורה ומזכיר לך שההלו בסופו של דבר צריך לקבל אישור ולתאם עמדות מול הנהגה!! יש את מנהיגי ישראל שהם גודרי הגדר!! שרק על ידם נוכל באמת באמת לשמור על הבית...

מניתי כאן בקיצור נמרץ את ארבעת בני השפחות!!! שהמכנה המשותף ביניהם זה **שמירה על הבית!!!** בני הגבירות הם אלו שיוצאים מהבית... הם אלו שיוצאים מגדרם... ואילו בני השפחות נשארים תמיד בבית... להראות לנו את הדרך חזרה... שלא נאבד את הצפון...

ככה זה בכל דבר ביהדות!!! בכל תחום נקודתי ביהדות יש את אלו שיותר פרומטרים ויותר יוצאים מגדרם... והם כעת בבחינה של בני הגבירה שתפקידם לצאת מהגדר... ומאידיך יש את הבחינה של בני השפחות שבנקודה הזו הם נשארו לשמור על הבית... הם בנקודה הזו לא

אדם יוצא לגמרי ממקומו זה נקרא עקירה... אבל הוא משאיר מקצת חברים אז זה שינוי מקום ללא עקירה... זה בדיוק מה שדוד עושה... הוא משאיר כמה פלגשים כדי שיהיה לזה חלות שינוי מקום ללא עקירה גמורה!!

טמון פה יסוד כללי ומהותי במבנה של כנסת ישראל: אדם לפעמים צריך לצאת מגדרו!! אבל גם כשאתם נאלץ לצאת מגדרו!! הוא חייב שמישהו ישאר לשמור על הבית... כי אם יקרה שאדם יצא מגדרו... אז גם הגדר בעצמה תצא יחד איתו... אז כבר לא יהיה לו לאן לחזור... לכן גם כשהוא יוצא מגדרו... הוא חייב להשאיר מישהו שישאר בתוך הגדר!! כדי שיזכיר לו ברא הזמן לחזור בחזרה... שידע לאן לחזור...

יעקב אבינו בנה את הבית!!! בית יעקב!!! בית ישראל!!! הבית הזה הוא בית יציב... ביום יום יש שלוה בבית... שנים עשר שבטים חיים באהבה ואחוה שלום ורעות בשיויון גמור... כולם שוים לטובה...

אבל!!! לפעמים מתעוררים כל מיני מצבי חירום מיוחדים... שאין ברירה!! **וכאן העבודה מתחילה להתפצל**... כאן פתאום יש את בני הגבירה!! יש את בני השפחות!! בני הגבירה הם אלו שנאלצים לקחת את העבודה השחורה... את העבודה היותר קשה והאחרית והם נאלצים **לצאת מגדרם!!! הם יוצאים מהבית!!!** אבל... גם כשהם יוצאים מהבית... לא כולם כולם יוצאים... בשביל זה **יש את בני השפחות** שהם נשארים כדי לשמור על הבית... כדי שיהיה בסוף לאן לחזור...

רוצה דוגמא? הנה... צריך לאהוב כל יהודי מעם ישראל... נכון?? נכון!!

האם תמיד?? לא!! **לא תמיד!! לא!! לא!! ממש לא תמיד!!** אם רח"ל יש יהודים פושעים שעשו נבלה בישראל... אי אפשר להמשיך לאהוב אותם... אם בשבט בנימין יש יהודים שחטאו בפילגש בגבעה ובני שבטם לא מוכנים להוקיע אותם... אי אפשר להמשיך לאהוב ולחבק אותם... כלל ישראל נאלץ **לצאת מגדרו ולצאת** בחרב וחנית נגד שבט שלם בישראל!!

אבל!!! גם כשדוד יוצא מהבית יחד עם כולם... גם אז צריך להשאיר מישהו לשמור על הבית!! ובשביל זה יש לנו את שבט אשר... אשר הוא בן השפחה... אשר נשאר לשמור על הבית!! אשר כל הזמן מזכיר לנו... שיהיה מה שיהיה... נכון... שבט בנימין חטאו וצריך לעקור אותם מן העולם... אבל עדיין... אחי!!! נא לא לשכוח... אני פה נשארתי בבית בשביל להזכיר לכם שלבנימין מחכה מיטה בבית שלנו... והוא חייב להישאר בחיים!!! אבא שבשמים חרד לשלומנו...

כלל ישראל שומעים את דבריו של אשר וברגע הראשון הם מתרגזים מאוד... מה אתה מבלבל את המוח?? אתה יודע מה שבט בנימין עשו?? אתה יודע איזה נבלה נעשתה בישראל?? מה עונה אשר??

אתם צודקים מאה אחוז!!! בשביל זה יצאתם מגדרכם!!!

סאטמר או אגודה? אברך או בעלבת??

בסוף ימיו של דוד נגזר עליו גלות... ודוד ידע שזה הולך לקרות... והוא חיכה לזה... והנה יום אחד אבשלום הכריז מרד נגד דוד המלך...

באותו רגע מה דוד המלך עשה?? **ויאמר דוד לכל עבדיו אשר אתו בירושלים קומו ונברחו... ויצא המלך וכל ביתו ברזליו... וכל עבדיו עוברים על ידו וכל הכרתי והפלתי וכל הזחיתים...** בקיצור: כל נאמני דוד יצאו איתו לגלות... כל המשפחה... כל הגבורים... כולם... כל אנשי ירושלים... אבל!! היה מישהו אחד מסוים שדוד המלך השאיר בירושלים!!

ויעזוב המלך את עשר נשים פלגשים לשמור הבית!!!

את עשר הפילגשים דוד המלך השאיר בירושלים... למה??

לשמור על הבית!! אתה שומע?? **ל ש מ ו ר !!!** לשמור על הבית!!!

רבש"ע: מה זה נקרא **"לשמור על הבית"???** ממתי משאירים אשה בתור מאבטחת עם אקדח ותשמור על הבית?? אני רוצה שתבין: דוד המלך בעצמו בורח... את כל הגיבורים שלו הוא לוקח יחד איתו... ובדיוק את מי הוא משאיר **לשמור על הבית???** כמה נשים... **מה הפשט בזה??**

והעניין הוא ככה:

דוד המלך כעת צריך לצאת לגלות!!! זה עכשיו הנושא!! עכשיו צריך **לצאת** מהבית וללכת לגלות! ודוד לוקח איתו את ככולם!! את כל המשפחה... את כל העבדים... את כל יושבי ירושלים... את הכרתי והפלתי... אבל רגע רגע... אם דוד לוקח את ככולם יחד איתו... אם ככה זה בכלל לא גלות?? כי כל הבית הולך יחד איתו??

הרי מה כל העניין של גלות... שלאדם פעם היה בית!!! ועכשיו הוא גולה מביתו והלך למקום אחר... אבל אם כאן דוד לוקח את כל הבית יחד איתו אז אין פה יציאה מהבית... כי הבית הולך יחד איתו??

אז יש פה בעיה: מה עושים?? מצד אחד דוד המלך צריך לצאת לגלות! ומצד שני אם כולם הולכים יחד איתו זה לא נקרא שהוא יוצא!!!

נו... מה עושים?? בשביל זה אין ברירה!! דוד המלך חייב להשאיר מישהו שישאר בבית!! דוד חייב להשאיר איזה אישיות או סממן משמעותי ששייך לו... שימשיך להישאר שם בבית!! כדי שזה יחשב שזה עדיין הבית והמקום של דוד... ואז!!! זה יקרא שדוד יצא!! יצא מהבית... ולכן דוד המלך השאיר את הפלגשים... כדי **לשמור על הבית!!** כדי לשמור על השם בבית!!! שזה יקרא שיש פה בית שדוד יצא **ממנו** ולא יצא יחד איתו!!! (זה כמו אדם שיוצא מגדרו... הגדר קיים... ואני רק יוצא מהגדר... אבל אם הגדר מפורק לגמרי ואין כאן בכלל גדר... זה לא נקרא שיצאתי מהגדר... כי אויס... אין גדר... ככה גם מצינו בהלכות ברכות לגבי שינוי מקום... שאם

האינטרנט.. ולמה?? לא ברור למה... הרי מה אכפת לי? הרי אני לא צריך לנתק שום דבר???

אבל חשבתי על זה הרבה והגעתי למסקנה שזה בדיוק כמו החילונים... אם שמת לב. בזמן אחרון התחיל להפריע לחילונים שיש אצלנו הפרדה בין גברים לנשים... וכל החרדים נזעקים. מה אכפת לכם? מישהו הפריע לכם?? זה אירועים פרטיים שלנו... תנו לנו לחיות אין שאנחנו רוצים???

ובינינו... אני מבין את התחושה שלהם... כי כשהרבים מדברים יותר מידי נגד אינטרנט... אני מרגיש שמשוה נהיה לי חנוק בגרון... אה... מה אכפת לי... מה זה משנה לי?? כנראה... כנראה כשמדברים לשכן שלי... לי זה גם עושה איזה תחושה מחניקה... וזה בדיוק מה שמפריע לחילונים... כשאצלך יש הפרדה... זה מחניק גם אותם... **ועל זה אנחנו צריכים לעבוד!!!** אנחנו חייבים להתגבר על המחנק הזה!! ואנחנו מוכרחים לגבות את המאבק נגד האינטרנט... גם אם אתה בעצמך לא נמצא בחוד החנית ולא מוביל את המאבק... **אתה חייב לגבות אותנו!!!** כי בנפשנו הוא!!! **חייבים לצאת מגדרנו!!!** אה... יש רבנים חשובים שכבר שותקים ומעלימים עין?? בטח... זה רבנים שנאלצו להישאר לשמור על הבית... לאותם רבנים יש חיים לא קלים... לשמור על הבית זה לא קל... ואני אומר לך שאתה לא היית רוצה להחליף איתם... הם נאלצים להתמודד עם משפחות חלשות ומורכבות שלא עושים חיים קלים לרבנים... אם אתה רוצה לעזור לרבנים. ולהתחלק איתם בתיקים הכבדים שהולכים ליפול עליהם אוטוטו לקראת הרישום הקרוב... בבקשה... אבל אם לא!!! והרי לא!!! אז בבקשה... תצטרף לבני הגבירה ותגבה את המאבק המשותף... אם אתה לא חייב להישאר עם בחינת בני השפחות... אז צא יחד עם בני הגבירה... (דבורה הנביאה מאוד כועסת ואפילו מקללת את תושבי מרוז שלא יצאו לעזרת ה' גבורים...) ולא זו בלבד!!! אלא גם **אתה עם המנוג... כן...** אתה שנאלץ להחזיק מכשיר כזה מאיזו סיבה מוצדקת שתהיה... ויש לך את הרב ש... נו... שויין... אמר לך שבסטיידר... **אתה בעצמך!!!** צריך להכריז ולגבות בכל הזדמנות אפשרית אני אווז ומסכים עם כל מילה של הרבנים שנאבקים נגד האינטרנט!!! **תהיה אמיתי!!! לא תפסיד מזה!!!** אם אתה תודה על האמת ותכריז אני דיעבד!!! יש לך סיכוי שהילדים שלנו יצאו לכתחילה... אבל אם אתה תחזיק מכשיר מוגן ותכריז אני לכתחילה... הילדים שלך יצאו בשעת הדחק ממש... אם לא פסולים לגמרי...

והמכנה המשותף בין שתי הגישות האלו... ששניהם רואים את הדברים כחילוקי דעות בין הרבנים!!! **זה לא נכון!!! שניהם טועים!!!**

ולמה?? כי כשדוד המלך יצא בגלות והפלגשים נשאר לשמור על הבית... כולם הבינו שהפלגשים האלו הם יד ביד עם דוד המלך!!! רק הם נשאר פה בפקודתו ובהוראתו כדי לשמור על הבית!!! אמנם חיצונית זה באמת לא נראה ככה... תכל'ס... כל מי ששייך לדוד הלך אחריו באש ובמים... אבל למרות כן אין אחד שהתבלבל ולא הבין שאותם פלגשים נשאר פה בהוראתו ובשליחותו של דוד כדי לשמור על הבית!!! אותו דבר אצלנו... יש פה מנגנון משולב של בחינת בני הגבירה מול בחינת בני השפחות... מצד אחד יש את הרבנים שמייצגים את בני הגבירה שהם אלו שנאלצים וחייבים לצאת מגדרם ולצאת במלחמת חרמה נגד האינטרנט... ובד בבד יש רבנים שמוכרחים מתוקף תפקידם לייצג את בני השפחות ולהישאר לשמור על הבית... להיות שם ביום שאחרי... להתמודד עם אפסי ארץ שכבר נמצאים שם... **זה לא יכול להיות חילוקי דעות!!!** זה בסה"כ שתי בנינים של יעקב אבינו... רק משתי אמהות שונות...

וכל מי שיש לו קצת ראש גדול וקצת מבין עניין... מבין שמוכרחים את שתי הקצוות האלו... אנחנו מצד אחד חייבים לצאת מגדרנו בשביל להילחם באויב הזה ולעשות הכל בשביל למזער את הנזקים שלו למינימום... ומאידך אנחנו חייבים להשאיר מישהו שישמור על הבית... שיתמודד מול משפחות שלמות שכבר מתנדדות שם ואנחנו לא יכולים להפקיר אותם... (אנחנו לא יכולים לגמרי להפקיר נשמות טהורות של ילדים יהודיים שאחד מההורים שלהם מחזיק אינטרנט... אנחנו לא יכולים לעשות קירוב בבת ים ובנתניה ולהניס חילונים תחת כנפי השכינה... ובד בבד לאבד ילד חרדי גמור שההורים שלו זו שמאלה... מאוד קל לחשוב שאפשר... יש כאלו שהיד שלהם קלה על ההדק... אבל כשיש לך עסק מול משפחה שלימה שיכולה לרדת לאבדון זה לא פשוט... ואין צורך להרחיב... כי מי שלא מבין לא יבין...)

תכל'ס... כלפי מה הדברים אמורים???

אנחנו אשמים!!! נקודה!!! אנחנו שונאים את המאבק נגד האינטרנט!!!

כשאני אומר אנחנו... זה אתה!!! כן... אתה ואני!!! לי אין אינטרנט פרץ ח"ו... ואין לי שום גישה לוואצפ... ובכל זאת אני מודה בכנות... **אני שונא שמדברים נגד**

פרומערס.. לא יצאו מגדרם... נשאר בתוך הגדר... **אני אתן לך דוגמה קלאסית:** עם ישראל באופן טבעי אמורים להיות מחוברים בכל רמ"ח ושס"ה לחיבת ארץ ישראל... נו... **אנחנו החרדים עושים את זה???** לא... **לא רבתי!!!** למה לא?? כי נכון שבאופן טבעי אמורה להיות לנו חביבות אינסופית לא"י... אבל מה נעשה... אנו נמצאים במצב חירום של המדינה והציונות וכו'... אז אין לנו ברירה אלא לצאת מגדרנו וכאילו להתנכר לארץ ישראל! נו... אז מי זכיר לנו שיש חיבת הארץ?? מי ישמור על הבית?? בשביל זה יש את המתנחלים שבנקודה הספציפית הזו הם מאיישים את תפקיד בני השפחות... הם שומרים על הבית!!! הם אוהבים את ארץ ישראל כי זה ערך יהודי קדוש שהתורה לא מפסיקה לדבר עליו... והם מזכירים לנו שיש ארץ ישראל... כדי שנדע לאן לחזור אחרי שהמדינה תתפרק...

והנה!!! שבוע שעבר הגיע לכאן כ"ק האדמו"ר מסאטמאר... וסאטמאר הם הרי נגד המדינה!!! והם עד כדי כך נגד הציונות שהם לא מוכנים לגור בארץ ישראל... נו... מי צודק? אנחנו או הם?? מה התשובה?? שוב אותו עניין... בנקודה העוד יותר ספציפית הזו הם תפסו את תפקיד בני הגבירה והם יצאו מגדרם!! יצאו מארץ ישראל!!! ואילו אנחנו? אנחנו לא יצאנו מגדרנו... אנחנו נשארו לשמור על הבית... סו"ס זה ארץ ישראל... ההלו... אל תשבור את הכלים ואת הבית...

הבנת? אנחנו בעצמנו מסוגלים לשמש כבני הגבירה בייחס למתנחלים!!! ומצד שני משמשים כבני השפחות בייחס לסאטמאר... וכן הלאה וכן הלאה... בכל דבר ביהדות... יש קהילות שיצאו מגדרם בנושא של קדושה וצניעות ולקחו את זה מאוד פרו'עם... ויש כאלו שיצאו מגדרם בנושא של תורתו אומנותו ולקחו את זה הכי קיצוני... כל מי שיצא מגדרו ביידישקייט יש כאן בחינה של בני הגבירה!! ומי שנשארו לשמור על הבית זה בחינת בני השפחות... בייחס לכל נקודה בפ"ע...

אם תחשוב על זה... זה יעשה לך סדר בהמון המון בעיות פנים חרדיות שיש לנו... ולא יזיק... הגיע הזמן לעשות את הסדר הזה... כל אחד מאיתנו מחזיק איזה תחום מסוים ביהדות שהוא הולך איתו עד הסוף ויוצא מגדרו!!! ויש את האלו שגם יודעים שהתחום הזה קיים... אבל ההלו... תרגע... בסדר... אל תשבור את הכלים... וככה... בכוחות משותפים נעשה איזון כללי בביתו של ישראל סבא... אגב: אתה מבין לבד שאתה לא חייב להסכים עם התאוריות הנקודתיות שלי... ברמת העקרון.

ויש עוד דוגמה שהיא ממש נחוצה בשבילנו... אינטרנט!!!

אינטרנט זה האויב הגדול ביותר שלנו בדור האחרון... (למי שמבין ולמי שעדיין לא מבין ועתיד הבין... נקווה שלא רק כשמאוחר מידי...) לכל הדעות כלל ישראל צריך לצאת מגדרו בנושא הזה!!! צריך שבני הגבירה יצאו במלחמת חרמה כמו שהיה ב"פילגש בגבעה" בשעתו... ופשוט לצאת באש וגפרית נגד כל חרדי שמחזיק מכשיר לא מסונן... **אבל במקביל!!!** תמיד צריך שישארו בחינת בני השפחות שהתפקיד שלהם יהיה לשמור על הבית... **ויש כאלו שזה נורא מבלבל אותם!!!** כי זה מה שבאמת קורה... יש רבנים שלקחו על עצמם את המשימה לצאת מגדרם ולצאת אש וגפרית

איפה תתחיל התלוכה?? האם תתחיל מהצפון או מהמרכז?

שלום... קוראים לי יוחנן ואני מתגורר בבקעת בית נטופה... אולי אתם זוכרים אותי משנה שעברה... כן... כל שנה מחדש בתקופה הזו... **יש לנו חגיגה!!!!** אנחנו יוצאים למסוק את הזיתים הנוטפות שמן של בית "נטופה" יהודים מגיעים מכל הסביבה לראות את המחזה המופלא של ארץ זבת חלב ודבש... הקרקע כולה רוויה ומחליקה משמן... איזה ברכת ה'... טובל בשמן רגלו... וברכת את ה' אלוהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך... אבל אנחנו מתאפקים!!! אנחנו שומרים את הרגשות הצפים לבית המקדש... אנחנו רוצים לסיים פה כמה שיותר מהר ולהתחיל להתיידי לכיוון ירושלים... עם ביכורי שמן!!! אין לנו הרבה זמן עד חנוכה... שזה המועד האחרון להבאת ביכורים... (וגם עכשיו זה כבר בלי מקרא ביכורים כי זה לא זמן שמחה...) עכ"פ עד לפני כמה שנים... כל שנה היינו גומרים למסוק את הזיתים... מכניסים אותם לבית הבד שלנו פה במקום!!! מכניסים את כסככל הזיתים למעטן (הבור שבו הם נצפים וכל השמן זב מהם...) ואז לאחר שכל הזיתים נמצאים במרוכז... ומכניסים אותם לבור של המעטן אז חל הגמר מלאכה לעניין הכשר טומאה... (עד עכשיו הזתים היו אוכל שעדיין לא הוכשר... אבל עכשיו הם מתחילים להיות שמן ומסילא הוא מוכשר...) **ככה היה עד עכשיו!!!!**

דא עקא... שיש לזה חסרון אחד גדול!!! כי עכשיו להעלות את השמן הזה לירושלים לביכורים... המשמעות היא שאתה לוקח איתך שמן **שכבר** מקבל טומאה... ולא סתם אלא ביכורים... לשמן הזה יש דין של תרומה!!! ורמת הסטריליות של הטהרה שלו היא ברך כמעט הכי גבוה... מספיק שיבא אחד שלא נטל ידיים ויגע בשמן הזה והנה... הכל טמא... ו... וכבר קרה לנו פעם אחת שהתלוכה החגיגית הסתיימה במסוף נפש... התלוכה יצאה בשמחה ובצהלה... ולאחר כמה עשרות קילומטרים הגיע איזה אורח לא קראו שמאוד התרגש ונגע בשמן ולאחר תיחקור קצר התברר שהוא ע"ה וטמא מת והכל נמצא חזרנו בפחי נפש הבייתה... והייתה כזו עגמת נפש... **שהיה ברור לכולנו שכזה דבר כבר לא יקרה פעם שניה!** אנחנו נהפוך את העולם ונעמוד על הראש העיקר שזה לא יקרה... ובאמת מאז... כל פעם שמתחילה התלוכה לכיוון ירושלים... ההתקפת לב מתחילה... לאורך כל הדרך אנחנו עושים טבעת אנושית קפדנית והדוקה סביב השמן... וככה התלוכה החגיגית מתנהלת עד ירושלים... זהו מערך לוגיסטי מורכב ומתיש וכרוך בהסמך מתח... **אבל!!!! לפני כמה שנים אבא חזר מירושלים עם רעיון יצירתי**... הוא עסק בתורה עם אחד מהתנאים והוא שיבר את אזורו שבתקופה האחרונה יצא סעיף קטן חדש מלשכת הגזית שהגמר מלאכה של הזיתים לעניין טומאה הוא רק כשגומרים לגמרי לאסוף ולרכז את כסכל הזיתים לקראת הדריכה! לדוגמא: **המוסק זיתיו נגליל העליון ועמיד להוריס נגליל התמון איז מקבלים עומא עד שיוויס נגליל התמון** (רמב"ם טו"א פ"א ה"י) ואם ככה אז יש פתרון מצוי... אמנם הפרס העיקרי שלנו זה בבקעת בית נטופה... אבל!!! אנחנו יכולים לקנות עוד איזה פרס אחד קטן יותר קרוב לירושלים... לכה"פ בנחלת אפרים... שמה ליד אריאל ואלעד... (גם שם יש מגד שמים מעל... ויש מתיקות מיוחדת לפירוש) וניקח את כל הזיתים לשם... ולשם!!!! שם נרכז את כל הזיתים ושם יתחיל הגמר מלאכה ואז יצא שרק שם זה יתחיל לקבל טומאה... זה כבר הרבה יותר קרוב לירושלים... וחסכוני חלק גדול מהלחץ דם... (שלא תבין לא נכון... זה גם סיפור... לשנע כמות של עשרות קילו של זיתים הלך וחזר זה כבד ומסורבל... זה כמעט בגדר "כי לא תוכל שאתו" אבל עדיין הרבה יותר "כבד" זה לשנע שתי קילו סה"כ של ביכורים... שכל נגיעה לא במקום יכולה להסתיים בפחי נפש של פסול הביכורים... עדיף לנו לסחוב כבד מאשר לסכן את הביכורים שלנו)... סמך התלהבנו מהרעיון... קדימה... בעליה לרגל הקרובה... נכנסים לאחד הישובים שנמצאים על הדרך בסמוך לירושלים... ונחפש שם את הגזבר המקומי... ונפדה ממנו שדה אחוזה שמישהו הקדיש אותה... ואנחנו נפדה אותה (לפי הערכים של שנת היובל... זרע חומר שעורים בחמישים כסף) התכנית כבר כמעט יצאה לדרך... ו... ופתאום אמא והילדות שמעו את התכנית וחשכו עיניהם... מה?? מה שמענו?? שאתם הולכים לעשות שם!!! שם את הגמר מלאכה?? רגע... ומה עם הפרשת תרומות ומעשרות?? אז זה גם תעשו שם...?? (יש גמר מלאכה לעניין טומאה, זה מסתיי שכל הזיתים מרוכזים ויש גמר מלאכה אחר לעניין תר"ם, זה שלב יותר מאוחר... מסתיי שמורידים את הזיתים בפועל לבור... וא"כ לפי התכנית שלנו מוכרח להיות שחייב תר"ם יהיה רק שם) נניח ר' אהרן הכהן... הוא לא באמת גר פה... הוא רק מתנדב במיוחד להגיע פה בשביל לקחת תרומה... נו... מצידו אתם יכולים לתת גם לכהן אחר... אבל ר' אליהו הלוי?? הלוי שלנו!!! זה שיושב פה כל היום בבית מדרש ולומד תורה!!!! וכל זכות הקיום שלנו זה שאנחנו נותנים לו מעשר ראשון... למען יחזק בתורת ה'... ועכשיו?? אתם תלכו שם לסוף העולם... ותתנו את זה ללוי אחר?? מה קרה לכם?? ואז יענקי ניסה להרגיע... רגע... מה הבעיה אמא... אנחנו מקסימום ניתן לר' אליהו הלוי את המעשר ראשון פה... עוד לפני הגמר מלאכה... ואז נלך לשם... ושם נעשה את הגמר מלאכה... אמא פתחה עליו עיניים גדולות וכוועסות!!!! יענקי?? אני לא מאמינה עליך... אתה לא יודע ש"כן לוי שהקדימו בשיבילים וכו'..."?? אתה לא יודע שמי שהופך את הסדר של ונותן ללוי את המעשר ראשון לפני שהוא הפריש ביכורים ותרומה וגדולה אז הוא עובר בלאו? יענקי נבהל... וזו לצד... לא... לא אמרתי כלום... ואז גם ציפי ושושי הצטרפו להפגנה... רגע... ומה עם התלוכה של הבאת הביכורים...? הרי כל שנה התלוכה יוצאת מפה!!! כל העיר לובשת חג... כל הנשים והילדים יוצאים עם דגלים ולפידים... יש פה שמחה עצומה זה מחמם לנו את הנשמה לכל החורף... כמה דמעות אנחנו משגרות יחד עם הביכורים האלו... ועכשיו אתם רוצים להוציא אותנו מהתמונה... לבא פה עם איזה משאית הובלות של נהג ערבי טמא ולקחת את כל הזיתים לאי שם... ושם!!! שם להתחיל את התלוכה בטהרה?? **לא בא בחשבון!!!!** אל תשאל... היה פה דמעות... הפגנה... טוב טוב... לא עשינו עסק... כבר לא ידענו איך לרדת מהעץ... **בסופו של דבר הוחלט על פשרה!!!!** אנחנו נעשה כאן גמר מלאכה!! הכל ייעשה כאן!!! כאן אנחנו נתחייב במעשרות... כאן נפריש גם ביכורים... וגם תרומות ומעשרות... ומכאן גם תצא התלוכה... עסקים כרגיל... אבל ליתר בטחון!!! כדי למנוע עגמת נפש כפי שהייתה פעם... אז במקביל!! אנחנו נקנה דונם אחד של פרס שם... בנחלת יוסף... וניקח כמות קטנה של עשר קילו זיתים שלא נגמור אותם כאן!!! ואת הכמות הזו אנחנו נגמור שם יחד עם הזיתים שנגדל שם... וכל זה בשביל מה?? שאם חס ושלום יקרה שהשמן יטמא או יפסל באמצע הדרך... אז אנחנו לכה"פ לא נחזור לגמרי בפחי נפש... כי יש לנו פה זיתים שעדיין!! עדיין לא גמרנו אותם... ואז נשאר לנו לפחות משהו בידיים... יש לציין שבאמת התכנית הזו מאוד הרגיעה אותנו!!! השנה התלוכה הייתה הרבה יותר רגועה... כי נכון שיש לנו ביכורים בידיים... וכל שניה זה יכול להיטמא... אבל יש לנו גם זיתים רגילים שהם עדיין לא מוכשרים לקבל טומאה... ואפשר לגעת בהם כמה שרוצים והכל נראה הרבה יותר רגוע וידידותי... והצחק הגדול ביותר היה שהזיתים האלו שימשו לנו גם פעולת הסחה מצונית!! בכל צומת או ציר חדש שפתאום הופיעו כל מיני יהודים פשוטים שרצו לפזז ולכרז סביב הביכורים... נתנו להם לשמוח ולנשק ולחזוף ולרקוד סביב הזיתים שעדיין ככלל לא מוכשרים... ואילו בצידי הדרך הילך לו שם ר' מאיר הנוטפי בשקט בשקט עם הביכורים האמיתיים... והצנע לכת עם אלוהיך... אף אחד בכלל לא חולם שהביכורים האמיתיים נמצאים הרחק מהשאון... הרחק מהחורקים... מה שבטוח בטוח.

"למען לא נבוש..."

מושגים בסיסיים בהלכה.

שאלה מצויה שלא כ"כ נעים לשאול אותה בצורה רשמית: אני צריך ישועה באיזה עניין דחוף!! ויש רשימה ארוכה של סגולות ומכשעים נקודתיים שעושים אותם... אבל אני בן אדם רציני!! יש לי קבלה באמת רצינית שנדבה אותי רוח לקבל ע"ע שאם תבא הישועה אני מקבל ע"ע נניח להתחיל ללמוד כל יום דף היומי בעקביות או להתחיל להתפלל במנין ממוכר כל יום... בקיצור: קבלה רצינית ומשמעותית שתדרוש ממני להתרומם...

אבל!!! ברור לי כשמשי... שהקבלה הזו תקפה רק בתנאי שאכן תבא הישועה... כי אם לא תבא הישועה אז... אז לא נעים לומר... אבל... אבל לא... האם מותר להוציא כזו סוג קבלה מהפה... או עדיף כבר לשתוק ולא לעשות תנאים עם ה'???

אתה מבין לכד שהרקע לשאלה הזו הוא פסוק מפורש בפרשתנו שיעקב אבינו אומר "אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני... וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך..." כאן לכאורה כתוב בפירוש שיש כזה דבר!!! יש סגנון של קבלה על תנאי... ובאמת בשו"ע (או"ח סי' תקס"ב) כתוב: "וכן אם אמר אם יצילני ה' מצרה או אם יצליח דרכי לא הוי אסמכתא", (והמ"ב שם מצייץ שלומדים את זה מ"אם יהיה אלוקים עמדי" עכ"פ רואים מכאן שקיים כזה סגנון של קבלה... עיין ב"י יו"ד סי' רנ"ט ד"ה מצאתי כתוב...) **אבל!!! צריך לדעת שגם אם יש מקור לקבלת מהסוג הזה...** זה עדיין לא אומר שזה סימפטי!!! כי סו"ס עדיין רוב הראשונים סוברים שמה שיעקב אמר "אם יהיה אלוקים עמדי" זה לא תנאי אלא לשון שבועה... והש"ל"ה הקדוש (ויצא) אפילו ממתבאר על זה בחריפות שלא יעלה על הדעת שיעקב אבינו עשה תנאים עם הקב"ה...

אז שוב: כעת אנחנו לא מדברים מצד ההלכה... (כי ההלכה בעיקר מתמקדת מצד הלכות נדרים... ואנחנו בטח לא מדברים כעת על נדר ח"ו... שמהו בודאי צריך להתרחק כמטויו קשת... אלא אנחנו מדברים) - אלא מצד ההרגש שבדבר... האם מתאים לקבל כזו קבלה או לא?? סו"ס עומד לפנינו בן אדם שרוצה לקבל קבלה בשביל שהיא תעמוד לו לזכות... השאלה היא: האם ככלל יש בזה זכות... או שאדרבה... אם אתה הולך לעשות תנאים עם הרבש"ע... עדיף כבר שתשתוק? לא יודע... אני משאיר את הנושא פתוח... תשאל את הרב שלך... לא לוקח אחריות... **אבל!!! רק בתור הצעה... לערר למעיו...**

חשבתיו על פשרה... הרי יעקב אבינו בעצמו... כשהוא קיבל את הנדר הזה הוא היה הרי עני מרוד... (כי אליפו לקח מנטו את הכל וכו'...) ממילא כשהוא קיבל על עצמו לתת מעשרות... הוא במילים אחרות אמר: רבש"ע: אני רוצה לתת!! **אבל אין לי!!** אבל אם תתן לי אז יהיה לי מאיפה לתת... הבנת?? זה לא שהוא עמד עם ארנק בידיים ועשה שרידים... רק אם תתן לי אני אתן... לא!!! אם תתן לי יהיה לי מאיפה לתת... **אז על אותו משקל:** ליהודי יש שלוש בנות מעוכבות בשידוכים... אותו יהודי זועק לקב"ה: רבש"ע במצב הנוכחי **אני לא מסוגל** להתחיל ללמוד דף היומי... אין לי את הפניות ואת הישבו הדעת... אבל אם תבא הישועה **אני מסוגל** להתחיל ללמוד דף היומי... אז אנא... אם יהיה אלוקים עמדי ותשלח לי ישועה... **אני אוכל להתחייב** ללמוד דף היומי... זה נשמע **אחרת לגמרי!!!** יהודי הזה לא עושה תנאים אלא הוא אומר כמו יעקב אבינו... מכל אשר תתן לי אני אוכל לתת לך... (ויש פה עוד נקודה שהיא עוד יותר מורכבת: לפעמים יש לאדם קושי... והוא מפשפש במעשיו ונאבטן שהקב"ה בא לרמוז לו להתחוק בנקודה מסוימת בשלמות העבודה... ואם זה אכן נכון... אז ברגע שהוא יתחוק אמור לעבור הקושי... ואם הקושי לא עבר **אז נראה טעני באבנת**... לא שלא עשינו עסק!! אלא נראה הקב"ה רוצה משהו אחר... רוצה שאתחוק בתחום אחר... אבל בזה כבר צ"ע... כי סו"ס מאוד תלוי מהי הנקודה שהוא התחוק בה... כי אם זה דבר שבלאו הכי נדרש להתחוק בו אז א"א להרפות מזה גם אם לא באה הישועה... אבל אם זה מדברים של קדש עצמן במותר לך... כאן אפשר להסתפק מה הקב"ה רוצה לרמוז... זה אז זה... ואכמ"ל.)

כל אחד והגטו שלו!!!

אני גר בחיפה ומידי פעם אני נוסע להתארח בשבת בירושלים וכדו... **ושמתי לב לדבר מאוד מעניין!!!** כשאני נמצא בירושלים בשבת... יש לי הספקים גדולים מאוד... אני מסוגל ללכת רגלית מגבעת שאול עד קרית בעלזא לטיש... ועד שכונת בית ישראל לבקר את פלוני ולפעמים אני גם מגיע לכותל... וכשאני חוזר ושואלים אותו המארחים איפה הלכתי... ואני מספר להם את המסע שעשיתי... הם בההלם טוטאלי... מה... עד שם אתה הולך ברגל??? עד עזרת תורה?? זה ההההמון דרך...

ותמיד אני לא מבין... מה ההתרגשות?? תמיד כשאני בירושלים אני הולך את המרחקים האלו... אז מה הירושלמים האלו מתרגשים... אז פעם חשבתי שהירושלמים לא יודעים ללכת... אבל בשלב מסוים אצלי יש שגם בצפת אותו דבר!!! אם אני שבת בצפת... נניח במאור חיים... אני מסוגל בשבת אחת ללכת פעמיים עד לעיר העתיקה... (לא כולל מקווה האר"י) וכשאני מספר לחבר שלי שגר בצפת הוא בההלם... מה... הלכת את כל זה ברגל??? הרי אני... אני לא זוכר מתי פעם אחרונה הלכתי ברגל עד העיר העתיקה?? ואותו סיפור גם בטבריה!!! תמיד כשאני מגיע לטבריה... שמה איפה שכל החרדים בק... שמואל... תמיד באופן ספונטני אני תופס את הרגלים והולך עד קבר רבי עקיבא ברגל!!! וכשאני פוגש את חבר שלי הסטרייני ואני מספר לו שהלכתי לר"ע ברגל... הוא כמעט מתעלף... מה... אפשר בכלל ללכת את זה ברגל??? ואני כבר שנים הולך את זה ברגל... בקיצור... הגעתי למסקנה שכנראה שאני בן אדם מאוד זריז!!! כנראה שאני מטיב לכת... ואני אחד כזה שלא מתעצל אף פעם וכר...

אבל לא!!!! שבת אחת נפל לי האסימון וקלטתי הכל!!!

מה שקרה זה... ששבת אחת הגיעו תורם של המארחים שלי מירושלים... הגיע תורם להגיע אלי ולהתארח אצלי לחיפה... ובליל שבת הם הלכו לטייל... כשהם חזרו שאלתי אותם: איפה טיילתם?? והם סיפרו לי הלכנו עד... ואז הגיע תורי להיות בהלם: מה?? עד שמה הלכתם?? מה הקשר?? זה הרי סוף העולם... איך בכלל הגעתם לשם?? ואז הם התחילו לשאול אותי כל מיני שאלות... מה זה הסכונה הזו? ומי גר שם? ואיך הולכים לשם? ואני מושך בכתפיים ואומר להם: רבותי... תסלחו לי... אבל אני החיפאי בחיים שלי לא הייתי שם! זה כבר הסופיק לחוזה את כל חיפה... ויש להם שאלות... ואני... אני בחיים לא הייתי שם... ואילו אני אותו דבר!!! כשאני מגיע לירושלים... בשבת אחת אני גומע מרחקים ומגיע למחוזות שירושלמי מצוי לא דורך שם...

ואז קלטתי את הנקודה: לכל אחד מאיתנו יש את הקופסא שלו!!!

לכל אחד מאיתנו יש את **הגטו הפרטי המגודר** שהוא בונה לעצמו בחיים וזהו! מעבר לקילומטר המרובע המסוים הזה... כבר לא יוצא לי להגיע... כי אין לי מה לעשות שם!!!!!!! ולכן זה נהיה אצלי מחוץ לתחום... **תבין:** אם יש לי בית כנסת ברחוב... והמכולת ברחוב הסמוך... והחידר בשני הרחובות הסמוכים... ויש עוד איזה חנות ירקות בהמשך... וגם מקווה מצד שמאל... והכספומט נמצא עוד טיפה בהמשך... אז זהו... זה המעגל היומי שלי!! זה הקילומטר המרובע שסביבו אני מתסובב בחיים!!!!!! מכאן ואילך... יכול להיות שיש רחוב או שכונה שנמצאת מרחק של מאתיים מטר בלבד מהבית שלי!! אבל היות וזה לא נמצא בתוך מעגל הטיול היומי שלי... אז זה אצלי מחוץ לגטו!!! זה המצטייר אצלי כסוף העולם... ולא בגלל שזה באמת רחוק... אלא בגלל שזה מחוץ לקופסא שלי!!!

קורא יקר: אתה לא לגמרי מבין על מה אני מדבר? בבקשה: בא תתרגל את זה על עצמך... עצור כעת!!!! תשרטט כעת לעצמך את הגטו הפרטי שלך... תשרטט את גבולות המעגל היומי שלך... ומאיה רחוב זה נקרא אצלך סוף העולם... אתה תהיה בהלם!!! אתה תגלה שיש רחובות שקרובים אליך **מאה מטר מהבית!!!** אני חוזר: **מאה מטר מהבית** ואתה לא דרכת בהם שששנים... ואם יציעו לך ללכת לגור שם אתה תעלב כאילו מדברים איתך על מטולה... ולמה?? לא כי זה רחוק אלא כי זה מחוץ לגטו הפרטי שלך... תבדוק את זה על עצמך ותראה כמה שזה נכון...

כל זה!!! כל זה נכון בייחס אלי!! אני המקומי!!! אני שגר כאן!!!

היות ופה **העולם שלי!!!** אז פה אני גם משרטט איפה **סוף העולם** שלי! אבל כשמגיע לכאן אורח... הרי האורח לא מוגבל לשום מוסכמות...

פה זה **לא העולם שלו**... ממילא הוא לא יודע איפה סוף העולם!!!

ממילא הוא פתוח לכל כיוון... ולכן האורח מסתובב באופן הכי משוחרר והוא מסוגל ללכת וללכת... ואין שום גדר שתעצור אותו ותגיד לו עד כאן... זה **יותר** מידי!!! (כי כידוע יותר ופחות זה נטו עניין של יחס!!) ולכן האורח הולך והולך ומגיע רחוק רחוק רחוק... וכשהוא חוזר ומספר לי איפה הוא היה... אני בהלם מהזריוות ומחוסר גבולות שלו... אני בהלם מההישגים שלו... אתה בהלם בכמה מקומות הצלחתי לטייל בשבת אחת בירושלים... כי אני אורח פה!!! אני לא נמצא בגטו!!! אני משוחרר!!! זה מה שקורה לי כשאני מגיע לירושלים... וזה מה שקורה לך ירושלמי... כשאתה מגיע לחיפה... זה מה שקורה לי כשאני מגיע לצפת... אני בשבת אחת הולך עד ציון עדינו העצמי שבמאור החיים ולקבר נחום איש גמזו ברחוב הנשיא ומחשיך על התחום לקבר בנייה בן יהודיע בביריה... נו... צפתי יקר: מתי פעם אחרונה עשית את זה??? איפה... בחיים לא... אבל אותו צפתי... כשהוא יגיע לירושלים... אזי בשבת אחת הוא ילך לטיש של תולדות אהרן ומשם לכותל המערבי... ולמחרת הוא יגיע לשמו"ת של ר' צבי מאיר שליט"א וגם לסעודה שלישית אצל הבעלזא רוב... נו... ירושלמי יקר: מתי פעם אחרונה הצלחת להגיע לכאלו הישגים ועוד בשבת אחת? אבל לא!!! שלא יהיה לך חלישות הדעת... כי ברגע שאתה תגיע שבת אחת לבני ברק... אתה גם תמצא את עצמך הולך גם לקבלת שבת אצל מן ר' חיים וגם לטיש של ויזניץ וגם של זוטשקא וגם תבקר בכמה ישיבות.

--- **עד כאן פטפטת... תכלס... מה זה נוגע אלינו??**

כשקלטתי את הדבר הזה... הבנתי נקודה מאוד חשובה בעבודת ה':

עד היום הייתי בטוח שהסיבה שאני שלעפער... ובקושי זז בעבודת ה'... ובקושי מתקדם... הייתי בטוח שיש לי את מידת העצלות או הקרירות בעבודת ה'... ש... ש... לך תתחיל לעבוד על המידות ועל ההתייבשות... **אבל פתאום גיליתי שיש פה משהו הרבה יותר קל ומעודד!!!** זה לא שיש עניין של עצלן... אלא מאי!!! אני בסה"כ חי בתוך גטו!!! הידישקייט שלי שמוקמת בתוך איזה גטו!!! בתוך איזה סטנדרטים מסוימים רותניים שהתקבעתי בהם!!! שזהו!!! עד כאן תחום הבית! וככה זה כל אחד מאיתנו בעולם שלו...

אם זה חסיד או ליטאי... כל אחד בתחום החזק שלו יותר או פחות... מסמן לעצמו את הגטו שלו!! זה הצפי שלי מעצמי בעבודת ה'... וכל מאה מטר נוספים זה מעל ומעבר... **אתה יודע איפה ראיתי את זה בצורה מאוד בולטת??**

כידוע... ליטאי שקם מאוחר בשבת... הוא מקבל את העונש במקום!! הוא נאלץ ללכת להתפלל אצל החסידים... ושם יש קרבות ופסוד"י לאט... ושרים... ושרים... ושוב פעם שרים... ויש מקומות שהכל נעשה בחו"ק... ואח"כ יש גם הפסקה... ובקיצור: כל פעם שאני מתפלל אצל החסידים אני מקבל חלישות הדעת... איך הם מסוגלים להתפלל כ"כ הרבה זמן... ועוד בשמחה ובהתלהבות... תבין: גם אני אוהב להתפלל... אבל התפילה שלנו בשבת היא לא יותר משעתיים... ואילו החסידים מתפללים ארבע שעות ואין להם קוצים?? איך?? איך הם עושים את זה?? הם כנראה באמת אווזים במדרגה אחרת לגמרי ממני שאני כנראה לא שייך בזה!!! **אבל איפה נפל לי האסימון?** ששבת לאחמ"כ שמתי שעון מעורר כדי שלא לחזור על הטעות וקמתי והתפללתי אצל הליטאים... לא ארבע שעות!!! אבל!! הגבאי הגיש איזה ש"ץ אחד שמשך ומשך את התפילה יותר מידי... התפלל לאט לאט... כל מילה הוא משך וסלסל... ושר לבד... וזה היה בלתי נסבל... נו... תזוז כבר... אחרי שהתפילה נגמרה וגם אני גמרתי להתפוצץ... אני מסתכל בשעון... ומה מתברר? שאחרי כל המשיכה שלו הוא בסה"כ **משך עשר דקות יותר!!!** במקום להתפלל שעתיים!! התפללנו שעתיים **ועשר דקות!!! זה הכל!!!**

מה גיליתי?? שאין לי בעיה להתפלל ארבע שעות עם החסידים!! יש לי בעיה להתפלל **עשר דקות יותר** מהשתיים שאני רגיל להתפלל... וגם אתה החסיד שכבר מסוגל להתפלל ארבע שעות!!! תבדוק מה יקרה אם יהיה איזה משהו שימשוך יותר מידי ותתפללו ארבע שעות **ורבע!!!** אתה תראה איך שיצאו לך קרנים וזה יהיה לך בלתי נסבל... ולמה????

כי כל אחד מאיתנו בונה לעצמו גטו! ולא משנה איפה נמצא הגדר של הגטו... אצלי הגדר זה הגטו זה שעתיים בתפילה... ואצלך זה ארבע שעות... **אבל כאן הגדר!!! והגדר!!!** כאן סוף העולם שלי בתפילה... אם תמשוך ארבע שעות אחרי הגדר... חסר לך... אני לא עומד בזה...

ממילא החכמה היא בסה"כ ליזום מרד גטו וורשא!!!

לפרוץ את החומות של הגטו שבניתי לעצמי... לפתוח ראש ומעוף בעבודת ה' ולא להשאר תקוע... כי שוב: הסיבה שאני לא מסוגל להתפלל יותר... זה לא בגלל שיש לי קרירות בעבודת ה'... אלא כי יש לי איזה קיבעון שהתרגלתי אליו שכאן זה נגמר!!! זה בדיוק כמו הבני ברקי שהוא בכלל לא עצלן... הוא מסוגל כל יום לצאת רגלית את רחוב רבי עקיבא וחזון איש ונחמיה... אבל אם תבקש ממנו שיכנס לרחוב דמשק אליעזר או נועם אלימלך... הוא פתאום ימשוך ובתוכו יזכר שאין לו כח... כי זה מחוץ לגטו שלו!!! שים לב: זה לא מחוץ למדרגת הזריוות שלו! אלא מחוץ לגטו שלו!!! בסה"כ צריך לפתוח את שערי הגטו... ולפתוח ראש...

עכשיו: השאלה הגדולה היא איך באמת פורצים את שערי הגטו?? התשובה היא: פשוט מאוד: **ת ת א ר ח !!!** תלמד להתארח!!!

הנה... אני גר בגטו של חיפה... כל זמן שאני בחיפה אני לא זז מטר מהגטו שלי!!! אם אני אשאר תקוע בחיפה חצי שנה רצוף... אני עלול לטכוח שיש לי רגלים... אני איהפך להיות כמו איזה דוב שלא יודע לזוז... בשביל זה ב"ה אני מתארח מידי פעם בירושלים... בצפת... בטבריה... ושם אני נזכר שיש לי רגלים... כי שם אני לא מוגבל לחומות הגטו... ואני פתאום מגלה ונזכר במעוף שלא ידעתי על קיומו כשהייתי בתוך הגטו...

על אותו משקל: כל אחד מאיתנו נמצא בתוך הגטו שלו!! שם!! שם אתה גר!! שם מקום התעלות הטבעי שלך!! שם השטייגן האמיתי שלך!! שם הבית הרוחני האמיתי שלך!! **אבל מותר מידי פעם לשזוף את העיניים**... בשביל זה פרשת השבוע מספרת לנו על השבטים... וכן... יש בכלל ישראל י"ב שבטים... ויש מגוון קהילות קודש שנמצאות מחוץ לגבולות הגטו שלך... שיש להם מה להוסיף לך!!! וגם לך יש מה להוסיף להם!!! אתה בתחום החזק שלך יכול לפתוח להם את שערי הגטו שלהם... וגם הם יכולים לפתוח לך את הראש ואת הגטו שלך... לא!!! לא!!! לא בקשתי ממך שתלך לגור אצלם... אלא לכה"פ להתארח... כן... תבא כמו אורח!!! כמו תייר!!! אל תבא להתפלל אצל החסידים כי אז יצאו לך קרניים... אבל כן תבא לראות... תבא לטיש... תבא לראות מושגים שהם חזקים בזה יותר ממך... ואתה החסיד... תבא פעם לבית של אברך ליטאי... תראה מושגים בפשטות... תראה מה זה עמודון ספרים ושולחן יד שניה עם כסאות כתר... לא!!! אל תבא לגור בבית שלו!!! לא!!! בקשתי ממך שתקנה את הבית שלו עם הרצפות סיבטי הכתומים האלו... אבל לפחות תבקר... תראה שיש כזה דבר... ומה אתה חושב?? אותו אברך ליטאי הוא כזה רבי חנינא בן דוסא?? לא!!! הוא בדיוק כחומר... אבל בנקודה הזו הוא קיבל חינוך יותר תובעני... ובנקודה הזו הגבולות של הגטו שלו רחבים יותר משלך... ברגע שאנחנו נהיה פתוחים להתארח אחד אצל השני ממקום של הערכה... ממקום של "תלמדו זה מזה..." זה יפתח לנו את הראש... ישחרר לנו את הרגלים ויעניק לנו חילוף עצמות ומעוף ומושגים רוחניים... ומשם אתה כבר יכול לחזור בחזרה לגטו הפרטי שלי... ולדעת שאפשר!!! אפשר יותר!!! לפחות לזכור שגם לי יש את זה!!!

אגב: זה הקסם היחדי שיש במושג ששמו חיזוק!!! יש כאלו שהולכים לחיזוק בישיבה אחרת ומשהו טוב קורה להם... הם פתאום מתחילים לפרוח יותר... כי כשאתה נמצא במקום אחד יותר מידי הרבה זמן... מצד אחד העקביות היא מבורכת... ומצד שני אתה עלול לבנות אישגה ומוטע מסוים!! אתה מתחיל להתרגל לסטנדרטים מסוימים בעבודת ה'!! שעד כאן אני מצפה ממעמי ולא יותר... וצריך לפרוץ את הגטו הזה... ואם לא מצליחים אז צריך ללכת להתארח בחיזוק... (דא עקא שרוב החבורים שמפתיים לצאת לחיזוק זה דווקא אלו שמפחדים מעקביות... ממילא בהרבה מהמקרים הרצון לצאת לחיזוק הוא עצת היצר... וברחה מהתמודדות... לכן נא לא למהר לאמץ את הרעיון של חיזוק... מומלץ להתיעץ עם רב המכיר טבעך...)

מספורי המגיד

“מתוך ההפיכה” (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק ז' "מצוה לקיים את דברי המת"

תקציר קצת מורחב: בארץ ישראל מגלה נער קדום לבר מצוה בשם שלמה זלמן פינקלשטיין סוד מוזר מאד בביתו, הוא חושף שעון זהב שקיבל אביו ר' חיים שלום מאת חותנו בשנת תרצ"ח, בעוד שהחתונה אירעה 15 לאחר שנים בשנת תשי"ג, סוד זה בעור בעצמותיו והוא לא מוכן לוותר עליו, עד שלבסוף מגלים לו הוריו כי הם כתבו יומן סודי והם מרשים לו לקרוא בו לעיתים מזומנות. הוא קורא ביומן על אביו כנער קטן בעיר אמשינוב שלומד תורה עם אביו הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל שהיה גדול הלומדים בעיר, הלימוד הוא בריתחא דאורייתא עצומה, וכל העיר מתפעלת על גדל חשקת הלימוד של זוג הלומדים. לימים עורכת המשפחה שהייתה בעלת נכסים בר מצוה מפוארת מעבר להשגות בני העיר, למרות מחאות הרבנית הצדקנית, לאחר השמחה מתחילים סימנים מדאיגים להציף את האבא, חלומות רעים פוקדים אותו והוא צם הרבה צומות לכפר, אשתו עורכת גם היא סדרת לחשים להוצאת עין הרע, לאחר כמה חודשים בזאת חנוכה קורה האסון ממנו חושש האבא, הוא נהרג רח"ל באמצע השמחה בשוגגה על ידי מטורף, הטראומה פוקדת את הבחור הצעיר הוא מאבד את הכרתו ומשך כמה שבועות הוא מוטל בין שמים לארץ, אבל גם לאחר שחזר אל עצמו הוא לא משתחרר מהטראומה, הוא מאבד כל חיוניות בלימוד וכמעט על כל העולם שמתחיל להתרגל לאסון, הרבי הקדוש נכנס לעומק העניינים כדי להציל את היתום האומלל, אבל כרגע עוד אין התקדמות בעניין.

לאחר השיחה עם הרבי הקדוש:

ההבנה הראשונית עדיין לא פרצה את המחסום הפסיכולוגי, חיים שלום זקוק היה לעוד שיחות מוטיבציה שתחדורנה אל מוחו שישלוט על לבו הרגיש, הרבי שפיקח היה מאד, הבין שאי אפשר לקצור את הפירות בשיחה אחת, לך נתן לבחור להחליט לבד, חיים שלום יצא מבית הרבי, ברגשות מאד מבולבלים, הוא כבר לא היה נחוש בדעתו כבעבר, אך לא יכול היה להשתנות.

בימים הללו היה פזור נפש מאד, הוא ישב כהרגלו ליד הגמ' וחלם שעות על גבי שעות, אך הפעם לא המיס אותה בדמעותיו, איש לא ניגש אליו שוב להציק לו, נראה שהרבי נתן הוראה שקטה לכל החסידים, להניח ליתום הצעיר לנפשו, עליו להגיע למסקנות בלי עזרה מבחוץ, העזרה כרגע רק מרעה את המצב.

הרבי לראשונה האריך את שהותו בעיר, אם בזמנים קודמים היה מצוי כשבוע אחד בחודש [ופעמים לפי העניין מאריך מעט את שהותו] האריך את שהותו בלי לנקוב זמן יציאה, הגבאים המסורים היו מאד מופתעים לגלות, כי הפעם הרבי הגיע לעירם בלי תאריך מוגדר, אפילו בני ביתו המקורבים ביותר, לא ידעו מה מסתתר מאחורי החלטתו, מלבד הרבנית הצדקנית עזרתו בקודש, שהייתה שותפה מלאה בעניין "הצלת חיים שלום" ידעה כי הרבי עושה את הכל כדי להציל את היתום האומלל, הרבי ממתין כעת שחיים שלום יזום בעצמו פגישה נוספת עמו כדי להשיח את לבו בפניו.

אלא שהנס לא ארע, חיים שלום עדיין פאסיבי לחלוטין, הוא לא היה מסוגל להרים את עצמו משברו, השיחה רק הועילה שכבר לא קידש מלחמה כבעבר על יתמותו, לא כל אחד צריך לדעת שהוא יושב ובוכה עד כלות הנפש על אביו המנוח. אבל בפועל בתוכו הוא מרוסק לחלוטין, לא הייתה לו כל מוטיבציה לצאת מהמבוך שחוסם אותו לשוב לחיים שגרתיים. כיון שכן החליט הרבי שעליו לקרוא לחיים שלום לשיחה נוספת.

חיים שלום לא התנגד לבוא, אבל גם הפעם ישב כשפיו חסום לחלוטין, אוזניו אכן כרויות לשמוע את דברי הרבי, אבל הוא יושב כ"סטטיסט" (ניצב מהצד כחלק מתפאורה אך לא משפיע כלל בנוכחותו) הרבי ידע את כל זאת, אך לא התרגש. כמחך גדול ידע איך לרדק ולהקל בדרכי עקיפין. הוא שוחח עם חיים שלום והציע לו לנסוע עמו לאוטווצק כאורחו הפרטי, האמירה השונה תקל עליו, איש לא ירחח סביבו, הוא יכול להתארח אצל משפחת הורוביץ משפחה עדינה שיש לה רק בנים ושניים מהם הם בני גילו, הוא לא חייב להתחבר עמם, הם יקבלו אותו כפי שהוא, מה שיעשה יהיה טוב בשבילם, כל הפרטיות שמורה לו, ו... גם חדר הרבי יהיה פתוח בפניו בכל עת שיצטו.

הדברים הנעימים והחכמים נפלו הפעם לאוזן כרויה, הרבי הוכיח לו פעם שניה כמי שמבין אותו היטב, דבר זה מאד נעים לחיים שלום, הפעם חש שכבר איננו בודד בעולם, יש לו את הרבי הקדוש שנותן לו את הרגשה שהוא רק שלו, הרבי נתן לו להרגיש בכנות כי יש לו מעמד יותר מכל החסידים, אפילו הישישים ביותר, הוא ישמח תמיד להודרך אותו בנתיבות החיים הפתלתלים.

בפעם הראשונה נצצה דמעת גיל בעיניו הכבדות, הוא עדיין אינו מאושר, אבל אבן לא קטנה נגולה מעל לבו.

מספורי המגיד

כשיצא מביתו נשאו אותו רגליו ביתר קלות, עד עתה היה גורר רגליו כזקן בן שמונים ומעלה, אבל עתה החל גופו לפעול מחדש, יש לו מעט מכוחותיו הצעירים הוא הלך כעת לביתו במטרה לשוחח עם אמו.

כשנכנס לבית ניגש אל אמו המופתעת ואמר לה בקצרה כי נוסע הוא לאוטווצק ביחד עם הרבי הקדוש שליט"א, הוא ישהה שם תקופת מה ויתאכסן בבית משפחת הורוביץ מחסידי הרבי שיארחו אותו בלב חפץ ויתנו לו את כל הפרטיות שנזקק לה. האמא שמחה מאד עם השינוי המעניין וברכה על כך מאד, הייתה זו השיחה הראשונה שניהלה עמו מאז החורבן הגדול. היא מיהרה לארוח לו מזוודה מכובדת עם ביגוד חמים, שיספיק לשהייה בת שבועיים.

"אם תרצה להאריך את שהייתך, אפשר לשלוח טלגרמה אלינו ואני אדאג למשלוח נוסף, אתה יכול לשהות שם כמה שתצצה, אנו סומכים עליך שתדע לעשות את מה שצריך לעשות, ובעזרת תחזור אלינו בכוחות חדשים".

חיים שלום נסע לאוטווצק יחד עם הרבי, השהיה בסביבתו הקלה עליו מאד, הוא נפתח לרבי מאד, בשל האמון הרב שהיה לו, השיחות ביניהם התרבו, חלקן היו ביוזמת חיים שלום עצמו, הוא כבר מסוגל היה להשיב תשובות מלאות ולא רק להקשיב ולדמוע. אבל לרבי הקדוש יש את כל הזמן, הוא לא ממחר לשום מקום, הוא ידע שהזמן הוא המרפא הגדול ביותר, אבל לא רק הזמן תורם, גם השיחות הרכות שלא מלחיצות תורמות הרבה להפגת הדכדוך.

קצת יותר משבוע עובר, חיים שלום מתגעגע לביתו מאד, אמנם טוב לו מאד באוטווצק, השהיה בבית משפחת הורוביץ הייתה נעימה מאד, אמנם לא התחבר לאחד מהבנים, אבל עצם השהייה בביתם הייתה טובה בשבילו מאד, היא הביאה את הדבר החשוב ביותר, להתגעגע לבית.

הגעגעו עצמו חלק מסימני הריפוי המובהקים ביותר, כשנמצאים מרחוק ומבינים כי הבית הוא המקום הטוב ביותר, אות וסימן הוא כי הנפש חפצה להתרפא.

חיים שלום עצמו הרגיש פחות מדוכדך, אם כי לא פסק מלחשוב על אביו, לא היה יום אחד שלא חשב על אביו שעות רבות, הכאב עצום והגעגעוים לאביו היו מיוחדים במינם, אבל עם כל הכאב, הוא כבר לא חשב שעליו להיות כך כל החיים, לפתע החל לחשוב גם על העתיד, הוא רצה לחדש ימיו, לשבת ללמוד גמרא בעיון, הגמרא הייתה תמיד החברותא הטובה ביותר שהייתה לו, הוא גמע כל שורה בגמ' בשמחה עצומה, ולא חש שום חיות מחוץ לכותלי הגמרא, אך כל זה היה נחלת העבר, עד לאותו יום מר ונמהר, אבל עתה הוא לא מרוכז כלל.

לצערו הגדול לא חש שוב כל חיות בדברי הגמרא, הוא היה מסתכל בשורות הגמרא והמילים נראות לו זרות לחלוטין ה' ישמור, מי מדבר על להציץ אל רש"י תוס' מהרש"א ומהר"מ שיף הידדים הטובים ביותר בעבר, בחור שידע לומר מערכה שלימה של רבי עקיבא אייגר עם כל ההבנה, בלי לחסר נקודה אחת מתוכה, כל צע"ג ידע לבאר היטב, הוא ידע גם להבדיל, מתי קושית ר"ע היא רק בגדר צ"ע בלבד, ומתי היא צע"ג, ומתי הקושיא כה קשה עד שהיא מלווה בתפילה מעומק הלב שה' יאיר את עיני [אותו גאון וקדוש עליון צוק'ל] ברם עתה לגדול החרפה כבר אינו מתלהב לשמוע קושיא מעניינת בדברי הגמרא, המוח לצערו נהיה אטום וחסום. והסיבה לכך אכזרית בפשטותה: הבטרייה של חשקת התורה כבתה אצלו כליל.

לראשונה חש לפתע כאב על העדר חשקת התורה, הוא חש שעדיין צריך הוא ללמוד אצל אדם גדול, שיתווה לו דרך בלימוד ויעורר בקרבו את חשקת התורה, אבל מי זה יכול להיות? וכי יש לאביו המנוח תחליף, הלא אין בכל אמשינוב אדם אחד שמגיע לקרסולי קרסוליו של אבא המנוח, מה כבר יוכל לתרום לו אדם כזה שייכתש אצלו עד דק כבר בסברא הראשונה שיאמר לו.

במוחו נפל רעיון, לפני שהוא יוצא את העיר, יכנס שוב לרבי הקדוש ויאמר לו על הקושי העצום שיש לו, הוא רוצה לשוב ללימוד כבעבר, אבל אין לו את חשקת התורה, הוא לא מסוגל לשבת עם עצמו לבד בשל חוסר ריכוז, למרות שהוא מבין היטב את הלימוד, אבל הוא צריך את הבעירה העצומה שהכניס בו אביו, לדאבונו הרב עם הפטירה הפתאומית הלך הכל, אבא השאיר אותו עירום ועריה בלי כל ממשך, מה יעשה עתה במצבו האומלל.

כשנכנס אל הרבי ושטח בפניו את כאבו, שמע הרבי את הדברים ולבו פנימה צהל, הוא הרגיש כי החלק הקשה כבר מאחורי הבחור, הוא מתחיל להתרגל למצבו, רק שצריך הוא למורה דרך טוב שיעזור לו להשתקם. עתה הגיע העת להציע לו את המורה דרך החדש, רב משה יוסף הויזמן שליט"א שהוא כיום פאר החסידות באמשינוב.

ברם הרבי עצמו היה מופתע לגודל ההתנגדות שהביא חיים שלום להצעה זו. חיים שלום שכח את עצמו כי הוא יושב אצל הרבי הקדוש ולא מדבר עם איזה אדם מבוגר שגם כלפיו צריכים לנהוג בדרך ארץ מרובה.

"הוא לא מתאים לי כמורה דרך" חרץ את משפטו בקצרה.

מספורי המגיד

"מפני מה סבור אתה כן?" השיב הרבי בקולו השלו.

"אבא זצ"ל אמר לי כמה פעמים, כי דרך הלימוד שלו שונה בתכלית השינוי משיטת הלימוד של רב משה יוסף, אבא זצ"ל נהג ללמוד בדרך הפשט את הגמרא עם הראשונים והאחרונים, הוא שנה את הפלפול תכלית השנאה, כי היא מעקמת במיוחד את הלומד, דרך הפשט מותירה את הלומד בתוך הסוגיא הוא צמוד לסברותיה ולכל הקשיים הנקודתיים שבתוכה, אבל דרך הפלפול מחברת ומקשרת בין סוגיות שונות, היא יכולה לחבר את ענייני שור הנסקל עם עגלה ערופה ולעשותם חטיבה אחת בשל קשרם הזואולוגי, היא גורמת ללומד לברוח מחוט השדרה של הסוגיא ולהתמקד באיזושהי קושיא צדדית שאינה קשורה כלל לסוגיא הנלמדת.

הוא הביא לי אז משל מהחיים, כדי להמחיש את העניין, כידוע כשמגיעים ל'וואקזאל' (תחנת הרכבת המרכזית) במקום מרכזי דוגמת וורשה הבריה, יש שם הרבה "צוגן" (רכבות) כולם מתאספים למקום אחד, יש במקום עשרות רבות של רכבות, כולם נמצאות במקום אחד, אבל כשיוצאות לדרך, לאחר זמן מה מתפצלות הדרכים לכל מיני מיונים, כל רכבת נוסעת לכיוון מסוים, עד שלבסוף כולן פרוצות זו מזו ואין להן כל שייכות. כך גם קורה עם אותם פלפלים, כולם נכנסים אמנם בתחילה לרציף הראשי, היא תחילת הסוגיא או המסכת, דומה כי יש שם עשרות רבות של שותפים, אך בהמשך הדרך מתגלה שכל אחד נמצא בנתיב אחר, עד שכמעט ואין מכנה משותף בין הלומדים הרבים למרות שהם לומדים את אותה סוגיא, כל זה נאמר כשנושאים ונותנים בדרך הפלפול שמקרב רחוקים ומרחיק קרובים, אבל כשלומדים בדרך של אבי זצ"ל תמיד נמצאים בלב הסוגיא.

עוד אמר לי אבי: דרך זו לא אחת מעקמת את מוח הלומד, בשל החיפוש המתמיד לאיזה 'ייד' מעניין והחובה לתרץ כל קושיא כמעט בכל מחיר, זה מעקם את השכל מאד, לפיך הזהרתי על ידי אבי הכ"מ שפחד עלי בגלל ששכלי מחודד מאד ובטבעי אני נוטה אל החידוד והפלפול ובשל כך עלול אני להתעקם במהרה. "אסור לך לזוז מהשיטה שלמדתי אותך שקיבלתי אותה איש מפי איש עד למהר"ל מפראג זיע"א" הזהרני אבי חזור והזהר, יש לי א"כ צוואה קדושה מאבי המנוח זצ"ל ומצווה לקיים את דברי המת'.

הרבי שמע את דברי חיים שלום ולא התווכח עמו, בחוכמתו הרבה הבין שהויכוח הוא עקר לחלוטין, זה רק יקצין אותו ויגרום להתבצרות בעמדתו, הוא הניד את ראשו למשמע דבריו ואמר לו שיחשוב על איזה רעיון נוסף.

חיים שלום שמח שהרבי מבין אותו בכל נושא ונותן בו אמון רב, דבר זה חיזק את הקשר שלו עם הרבי.

חיים שלום חזר לאמשינוב מחוזק מאד בשל הקשר עם הרבי, אך החשק ללימוד עדיין לא שב אליו, במקום ללמוד החל לומר תהילים במשך שעות. הוא רץ כמעט כל יום לבית הקברות ובכה על קבר אביו המנוח וסיפר לו על כל צרותיו, האב שמע אותו בשתיקה, דומה היה כי בזה יש לחיים שלום סוג תרפיה רפואית. למסתכל מן הצד נדמה כי סיפור הצלחתו של חיים שלום פינקלשטיין העילוי שעמד להרעיש את כל העולם בכישוריו הגאונים שהיו גם בתחום זה פנומנליים עומד להיות נחלת העבר. אולי יהיו לו מצבור ידיעות שיוכל להשתעשע בהן, בשל כישורנותו הגאונים וזיכרונו המיוחד, אבל כך לא צומחים בלימוד.

אמו הצדקנית התמוגגה מדמעות, בראותה את הירידה הקשה של בנה מחמדה, בשבילה הייתה זו מכה אנושה ביותר, ביתה הושתת על התמדה עצומה בלימוד, הוריה אחיה גיסיה ובעלה היו אנשי תורה שלא משו מתוך אוהלה של תורה, ואילו היא, בנה הבכור שאמור להיות "הקטור" של הבית אינו נותן שוב דעתו על הלימוד למחצה, אף לא לשליש ורביע. אמנם תמימותו וחסידותו לא נפגעו, כיון שבחצר אמשינוב לא הסתובבו משכילים או קלי דעת רח"ל, לפיך לא נשקפה לו סכנה רוחנית לרדת אלי שאול, אבל איזה עוץ יש לבנה, אם מכל מה שהיה לא יהיה אפילו תל חרבות, למה יסכון, האם יהיה אפיינער הויז בחור? (משמש וגבאי מעולה).

אמשינוב חודש אחד פרשת זכור תרצ"ז

ליל שבת פרשת זכור, שמחה גדולה שורה בעיר, עוד מעט מתקרבים ימי הפורים, הקנטור (חזן) העולמי ר' שאול גומבינר השתדל מאד להנעים את התפילה, הוא הכניס את שתי המנגינות היפות ביותר של אמשינוב ב'לכה דודי' העולם שיתף פעולה, זמן הניגונים התארך פי שתיים מהרגיל, צעירי הצאן הוסיפו לצהלה, ניכר היה כי העולם עומד טפח וחצי מעל פני הקרקע, לאחר התפילה יצאו הקהל הרב אל רחובה של עיר, מבוגרים וצעירים כשפני כולם זורחות, כולם חשים את החודש בו מצויים להיות בשמחה.

מספורי המגיד

רק בחור אחד יוצא לבדו מהקלויז חמוץ פנים מאד, חיים שלום שמו, התגברות השמחה הביאה לנסיגה גדולה במצב רוחו, היעדרות אביו בזמן זה מורגשת אצלו מאד, הוא מנסה כל הזמן להיזכר בתקופה היפה כשאביו היה בעולם, כמה טוב היה אז איתו, הוא היה שר עמו שירי דביקות בבורא, מעיין עמו יחד במדרשים הנפלאים על המגילה והאבא שחר בפניו פנימי תורה ודעת בכל מקום. הם היו לומדים משך שבועיים את מסכת מגילה ושונים אותה פעמיים ושלוש, הלימוד כלל את כל הלכות המגילה ותמיד סיימו זאת בתוך יום הפורים.

באותם ימים חש חיים שלום את פורים באספקלריה רוחנית גבוהה, השמחה יצאה מתוך רינה של תורה וחסידות, ואילו היום אין זכר מכל זה, הוא צריך להתמודד לבדו ולנסות לשמח את עצמו וזה לא הולך, איש לא מפריע לו מאז שניתנה ההוראה מגבוה לא להציק ליתום, אבל מאידך, הבדידות מציקה לו מאד, אך הוא אינו יכול לבוא בטענות לאיש, באמנות נפלאה הרחיק את עצמו מכולם ואין לו כוח לפרוץ את המעגל לנסות להתקרב. בלי משים לב החלו הדמעות מציפות את לחיו, בתחילה בוש בהן, הוא כבר בחור גדול ולא מתאים לו לבכות כמו תינוק, אבל הלב נחמץ ביותר והדרך היחידה להוציא את המרירות הוא בהקזת נחלי דמעות, וכך לפתע בלי שיוכל לשלוט בכך, החלו הדמעות שוטפות כאשר בלא מעצור.

לפתע חש אך יד חמימה מונחת על כתפו, מישהו מחבק את כתפו ומזמזם לו מרש שמח מאד "משנכנס אדר מרבין בשמחה" חיים שלום חש רתיעה עצומה, מי זה שפורץ אל תוך היכל בדידותו ומחלל את קדושת הדומיה וההסתגרות שגזר על עצמו. בראשונה כעס מאד על היצור האלמוני שמנסה לחדור אל פנימיותו, עד שלא חפץ להביט בו, ברם אותו יצור אינו נרתע מתגובת הכעס הנסתרת, הוא ממשיך בשלו לזמזם את מרש השמחה, הוא מזמזם בשקט את המילים: "היינט איז דאך דיא הייליגע שאבעס, סיא דאך אנהייליגן טאג וואס מ'טהאר דאס גישט פארשוועקן מיט איאמערליכען געפיל" (היום הלא שבת הקדושה, שהיא יום קדוש ואסור לחללה ברגשות יגון).

חיים שלום בטבעו בחור עדין מאד, הוא אינו יכול להתפרץ מול אדם מבוגר שמנסה להרגיעו ולמנעו מלבכות בליל שבת לפיכך לא ענה כנגדו בהתרסה, הוא הלך בראש מורכן וחשק את שפתיו בכאב, מנסה במוחו לפצח את החידה, מי הוא היצור האלמוני שמנסה להתקרב אליו, קולו נשמע לו מוכר, אך ברגע זה קשה לו להיזכר בדיוק מי הוא.

היהודי המשיך בקולו השקט להסביר לו עד כמה השבת חשובה שתהיה בשמחה, הוא סיפר לו בקיצור נמרץ על קדוש עליון, היהודי הקדוש מפארשיסחא זיע"א שבלייל שבת נפטר על פניו אביו הגדול, הקשר בין האבא לבן היו מיוחדים במינם, אין ספק שליהודי הקדוש הייתה פטירת אביו אבדה קשה ביותר, אך באותה שבת לא נתן ליגון מקום כניסה אל תוכו, כל מי שראה את סדר העבודה שלו באותה שבת, סבור היה שאינו יודע כלל כי אביו נסתלק, הוא היה שרוי בשמחה עצומה של שבת המלכה, חי את קדושת השבת ובתוך השבת אין מקום לעצבות ויגון, ביום זה עצבות מוקצה מחמת מיאוס ואיסור גם יחד, באותה שבת התעלה בשמחתו עד לשמי שמים.

היו כאלו שלא הצליחו לרדת לעומק דעתו הקדושה היתכן, התעלמות כזו? אך הוא מתעלם ממבטי התוכחה, כל השבת לא נתן לצער לחדור אליו, כעת השבת נמצאת ובתחומה הוא שרוי ושם יש רק שמחה של מצוה וטוהר. אבל ברגע שיצאה השבת הקדושה זמן ר'ת יצא אף הוא, ברגע אחד הטיל היהודי הקדוש עצמו על הרצפה בבכיות עצומות, עד שלב כל הנוכחים נמס מרוב צער, לפתע התגלה עד כמה הצטער היהודי הקדוש על פטירת אביו הקדוש, אבל בשבת אין מקום לצער לשכון אפילו שמתו מונח לפניו, יש מחיצה מיוחדת בלב ובמוח שמפרידה ואין היא מניחה לצער לשכון בתוככי הלב, אבל בעת צער הרי הוא מצטער וצערו אינו ניתן להשגה'.

"אני לא דורש ממך להיות במדרגתו של היהודי הקדוש זיע"א, אתה עדיין בחור צעיר, אבל עם כל זאת, לאחר שעברו מספר חודשים עליך לדעת להתגבר על יגון, לכל הפחות בשבת קודש, מן הראוי שהשבת הקדושה לא תופרע, כי צער זה אינו טהור, הוא בא מתוך אנוכיות ומחשבת רחמים על עצמך, על שאתה כה בודד ועוזב ואין לך משענת, אתה בא כביכול בטענות על כל העולם כולו (וה' ירחם גם על הבורא כביכול) למה להם טוב ולך לא? מחשבות אלו תמיד אינן ראויות, לא ל"ש בשבת קודש, יהודי צריך לדעת את חשיבות השבת, עד כמה היא קדושה ונעלה, לפיכך בשבת עליך לסלק מעצמך כל גשות צער ולקדש את השבת עם שמחה, בפרט שכעת אנו בימי אדר ימים נעלים ביותר".

חיים שלום הרגיש כעס על אותו יהודי משונה שפוצע אותו במדקרות חרב, הוא לא העז לומר לו מענה חריף על כך, בשל אופיו העדין, אבל חשוב היה לו לדעת, מי הוא מטיף המוסר החצוף, הוא החליט להרים את ראשו להסתכל ביצור האלמוני שהעז ברוב חוצפה לחדור לפרטיותו בלי כל רשות ועוד להטיף לו מוסר אכזרי כל כך. הוא רואה להפתעתו את רב משה יוסף היזמן, היהודי שאביו הזהיר אותו כל כך לא להתקרב אליו.

הפעם גבר כעסו עליו ולראשונה העלה את טון דיבורו, הוא כמעט צווח עליו כאילו הוא בן גילו.

מוקדש לענין הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה זיע"א



**ענין
עצבת**

עלון מס' 1098

להצלחת צבי בן יפה ודעיתו זבי"ב היו	לרפואת מרדכי ניר בן רחל הי"ו	לענין רפאל בן פרחא ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון	ויצא	לענין מזל בת שרה עיה
להצלחת מרים בת שרה תחרי	ח' בכסלו תש"פ, ירושלים	לענין אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו בן בן מזל היו	כניסת שבת 3:59	לענין שמעון בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה היו	יציאת שבת 5:14	לענין חזקיה בן אסתר ז"ל
לרפואת הרב ידידיה ציון בן שרה היו	רבינו תם 5:51	לענין אידן מרים בת דוולת עיה

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, ראיתי בספר משפט צדק על התהלים, שכתב משם ר' ישראל בעש"ט ז"ל, תיבת "סולם" בגמט', "ממון", וביאור הפסוק, והנה סולם שהוא הממון מוצב ארצה. שהוא חבלי עוה"ז, אבל ראשו מגיע השמימה, שע"י הצדקה והמצוות שאדם עושה עם ממונו זוכה לעוה"ב.

ובן סולם קול גמט', "ממון", ללמד אם נותן צדקה בכו"י וקובע עתים לתורה בכו"י. הרי הוא עושה מזה שליכות לסולם המוצב ארצה, ועי"ז ראשו מגיע השמימה.

וכתב רבינו יוסף חיים זצ"ל בספרו עוד יוסף חי, וז"ל סולם בגמט' ממון, הוא מוצב ארצה שהאדם רואה בעיניו שע"י עסק מו"מ שעושה בארץ מרויח ואוסף ממון, אך באמת ראשו מגיע השמימה, שהכל תלוי בהשגחת הכורא יתברך ורצונו, דאם ירצה השי"ת שיהיה לזה ממון הוא מרויח, ואם לאו יפסיד ויהיה בע"ח לאחרים, ויש בנ"א שעולים בעסק הממון ומשא ומתן, ויש בנ"א שיורדים בעסק שעושים, שמאבדים ממון הקרן שכידם, ואמרתי מושל. סולם היה לו עשר מעלות (מדריגות) והיה הסולם נשען על קיר הבית, ואפילו שהיו המדריגות שוים עכ"ז נתגאית המדריגה העליונה על כולם, ותאמר לחברותיה נתגני בעל הבית הזה עליונה על כולכם וישימני לראש לכם, והנה איש מהלך וישמע הדברים שדיברה, ויגש אל הסולם ויהפכהו, ותהי עתה העליונה לתחת, והתחתונה ממעל, והנה זאת אשר נתגאית כראותה הפגע שקרא לה ותתנחם, וזאת התחתונה אשר הורמה לא נתגאית פן יבוא איש ויהפכה, והנמשל הוא אליכם אישים אקרא אל תתנאו בעשרכם. כי העושר הוא כמעלה הסולם גלגל הוא שחוזר בעולם, עכ"ל ז"ל.

ויצא יעקב מבאר שבע, וילך חרנה, ר"ת של זה הפסוק, והרגיש יעקב צרת א'חיו, ילדי ע'שו ק'נאו ב'ו, מ'חמת ב'עיו. א'ביו ר'בו. ש'ברכו ב'רכות ע'שו. ו'ציוהו י'צחק ל'יקח כ'לה ח'סידה ר'חל נ'אה היא (כספ צרוף).

ויצא יעקב מבאר שבע, ארו"ל שהלך בבחמ"ד של שם ועבר לעסוק בתורה י"ד שנים. וזה מרומז מבאר שבע ר"ת ש"ם, יעקב מבאר שבע סו"ת עבר, לרמוז שהלך לבחמ"ד של שם ועבר ללמוד תורה (מפרשים):

שם סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל הבאר שמימיה נתברכו

מוקדש לע"נ טופחה בת תביבה ע"ה

„כן, רבי“ — השיב החוכר, כשלתמחונו אין גבול.

„אני שמח, אני שמח מאד“ — אמר הרבי — „אין לך גל סיבה לדאוג, ידידי!“

*

שמעו את דברי הרבי, אורו פניו של החור-
כר והוא פנה ללכת. אולם, עוד לפני שה-
גיע אל הדלת, עצר תחתיו מהסס. לפתע הוא
איבד את עשתונותיו ולא ידע מה לעשות.
וכי מאין ידע הרבי את כל הפרטים המדויקים
על אודות הפונדק שלו? ועל הבאר המימיה?
ומה לכל זה ולמצבו הקשה? הוא אור עוז
ושאל את הרבי.

„סלח נא לי, רבי, על חוצפתי, אולם איך
הרבי ידע את כל הפרטים הללו?
הרבי חיך ואמר: „פשוט מאד, אני הייתי
שם.“

„באמת? מתי? אינני זוכר...“

„או, זה היה לפני זמן רב. הבת ואספר לך
את הסיפור:

„לפני זמן רב עשה אברך צעיר את דרכו
אל רבנו, ה„חווה“ מלובלין. הוא ניטלטל בדרך-
כים במשך שלושה ימים, מבלי שיבוא אוכל
לפיו, באשר ענה היתה החלטתו לא לבקש
לעצמו „הכנסת אורחים“, וזלת אם מישחו יציע
לו זאת מרצונו הטוב. ביום השלישי הוא הגיע
לכפר שלך ונכנס לפונדק של אביו, כדי לגנוח
קמעה. הוא היה סה עייף זרעב, שבקושי הצ-
ליח לעלות בשלוש המדרגות המובילות לפונ-
דק. אביו ז"ל היה עסוק אותה שעה עם האי-
כרים והגוסעים שמילאו את הפונדק ולא שם
לבו אל ההלך הרעב.

„תצעיר נח קצת ובראותו, כי איש אינו שם
לב אליו, החליט להמשיך בדרכו. אולם כא-
שר יצא מהפונדק ועבר ליד אחד החלונות הצ-
עירי

יום חורפי בהיר בא יתודי אחד אל רבי
צבי אלימלך פדינוב, בעל „בני יששכר“. האי-
ש היה לבוש כדרך ה„שובניקים“, עטוף
בפרוות כבש, לראשו כובע פרוות זלרגליו מג-
פי עור גבוהים. האיש בא אל הרבי, על אף
השלג הרב שירד באותו יום ולמרות הקור הענ-
ככל הנראה היה לו משהו דחוף וחשוב לדבר
עם רבי צבי אלימלך.

ואכן, הוא סיפר לרבי, כי בהיותו חוכר בית
מרוח באחד הכפרים הסמוכים, הוא נתון עתה
בצרה גדולה. את הפונדק הוא קיבל בירושה
מאביו, שהיה חוכר אצל ה„פריץ“ הזקן. הלה
היה אדם מיושב בדעתו, שהיה מתחשב במצבו
ואם קרה פעם שפיגר בתשלום ימי החכירה,
לא עשה מכך בעיה גדולה והיה מוכן לחכות
עם התשלום, עד ש„ירווח“. באחרונה ירש אותו
בנו, ה„פריץ“ הצעיר, שהוא אדם רגון וחסר
סבלנות ואינו מוכן לחכות לתשלום אפילו יום
מיותר אחד.

עתה, שהחורף הקשה מקשה על העסקים,
אין בידו הסכום הדרוש לסילוק דמי החכירה
והמועד מתקרב בצעדי ענק. אם לא יהיה לו
הכסף, אין לו ספק, כי ה„פריץ“ הצעיר ישליך
אותו החוצה, עם אשתו וילדיו ועל כן הוא
בא, כדי לבקש את עזרת הרבי וברכתו.

„האם אתה גר בכפר...?“ — שאל הרבי
ונקב בשמו של אחד הכפרים בסביבה.

„כן, רבי!“

„עדיין באותו צריך עץ, עם החלונות הנמו-
כים וצרים, עם גג הרעפים ושלוש מדרגות
המובילות אל הכניסה הראשית?“ — הוסיף
הרבי לשאול.

„כן, רבי“ — השיב האיש, כשהוא תמה
מאין יודע הרבי את כל הפרטים הללו.
„ובחצר יש באר שמימיה עדיין טובים כפי
שהיו?“

רים, הבחין בו ילד קטן שהוציא את ראשו דרך החלון. הילד ראה את פניו המעונים מרעב של הזר ורץ אחריו, כדי לבקשו לחזור לפונג-דק. „אבי שמח תמיד לארח נוסעים עניים ולא יסלח לעצמו, אם יודע לו שהלכת, מבלי לא-כול ארוחה טובה ומבלי להישאר אצלנו ללינת לילה” — אמר הילד לאברך וביקשו לחזור אתו ולהכנס פנימה.

„האברך חזר לפונדק ובעל-הבית שהוזעק על ידי הילד, נתן לו „שלום עליכם” לבבי והזמינו להסב ליד השולחן, באחד החדרים הפנימיים. מיד קרא לאשתו לערוך את השולחן והאברך הלך ליטול את ידיו ועד מהרה שמו לפניו לחם ומלח, וכן דג מלוח, גבינה ותפוחי-אדמה מבושלים בקליפתם — סעודת מלכים למי שלא אכל זה ימים אחדים.

*

ל אחר ששבר את רעבונו, היה האברך צמא מאד, כתוצאה מאכילת דג המלוח כנראה, וביקש מאביך קצת מים. אביך שלח את המשרתת למלא את הקומקום מים ואחרי שהגיעה התמהמה לחזור, שאל האורח, מדוע היא מאחרת לבוא. הפונדקאי, אביך, הסביר כי המשרתת הלכה לכפר, כדי למלא את הקומקום מים.

„מה, אין לכם באר בתוך החצר?” — שאל האורח ואביך הסביר, כי אמנם יש באר, אך מימיה אינם טובים ביותר ומשתמשים בהם רק להשקיית הסוסים ולצרכי גינון, אך את מי השתיה מביאים מהבאר אשר בכפר.

„אם לא איכפת לכם, אני מוכן לטעום את מי הבאר שלכם, באשר אני צמא עד מאד” — אמר האברך ואביך הביא לו ספל מים מהבאר אשר בחצר. האורח שתה מן המים ואמר כי אינו מבין, מדוע אומרים כי המים הללו אינם

טובים. „הנה, טעם נא בעצמך, והגד לי אם הם אינם טעימים?” — אמר.

אביך עשה כדבריו, טעם את המים ולתמהונו לא היה גבול. „לא ייאמן!” — קרא בהתפעלות — „מימי לא שתיתי מים טעימים יותר! הם כל כך צלולים ומרווים...”

להמחשת דבריו הוא נתן מהמים כדי טעימה גם לילד הקטן, שלגם מהם וקבע בהתפעלות כי המים אכן טעימים להפליא, טובים אפילו יותר מהמים הבאים מהבאר שבכפר...

כאן הפסיק הרבי את סיפורו והביט ארוכות בפני האיש שעמד לפניו. „כן, עכשיו אני זוכר” — אמר האיש — „אני הייתי אותו ילד ואילו האברך לא היה אלא...”

„כן, הילד הקטן היית אתה והזדונות לך קייבלתי ארוחה טובה ולינת לילה” — אמר רבי צבי אלימלך.

„כן כן, אבל זה היה כאין וכאפס לעומת התוצאות הברוכות שהביאה עלינו בירכתך. השמועה עשתה לה כנפיים, כי המים שבבאר שלנו הפכו לפתע להיות נקיים וטעימים ואנשים באו ממרחקים כדי לשתות מהבאר שלנו, באומרים כי הדבר מועיל לבריאותם.”

„ובכן, אם הכל טוב, אזי טוב מאוד. אם המים בבאר עדיין טובים כפי שהיו כאשר אני שתיתי מהם, אתה יכול להיות סמוך ובטוח כי ה' עימך ולא יאונה לך כל רע. לך הביתה לשלום ואל תדאג. הפריץ הצעיר לא יעשה לך יותר צרות משעשה אביו המנוח. אתה מצייך דך תמשיך בקיום מצוות הכנסת אורחים והי יברך את לחמך ומימך ואתה תהנה מבריאות טובה ונחת מילדים.”

האיש הלך הביתה שמח וטוב לב. מיותר לאמר, כי דברי רבי צבי אלימלך נתקיימו במלואם ובעל הפונדק שוב לא הטרד, לא על ידי הפריץ ולא על ידי אחר.

ויזכור אלוהים את רחל: זכר לה שמסרה סימנים לאחותה, ושתקה ולא

גילתה את הסוד, וגם בנימין בנה שתק, ולא גילה את סוד מכירת יוסף לאביו, אף כי ידע במכירתו, ולאחא שאמרה הפעם אודה את ה', גם בנה יהודה הודה במעשה „תמר”. רואים מכאן שמדות עוברות בירושה, ויוסף חיבב את הארץ. ובנות צלפחד מורעו חבבו את הארץ. (מדרש אריאל).

שעון חורף!



הדלקת נרות: 16:16
יציאת השבת: 17:07
רבינו תם: 17:38
הזמנים לפי "אור החיים" - ת"א
ט' כסלו תשע"פ



טוב להסות בה'

אור על הפנים ויצא התש"פ

יעקב אבינו עובר סבל וצער רב בבית לבן. לבן הארמי מרמה אותו 'עשרת מונים', אך יעקב אבינו לא נוקם בלבן חמיו, לא כועס עליו ולא צועק עליו, אלא ממשיך לכבדו ולהאיר לו פנים. "לצער את הזולת זה איסור תורה של 'לא תונו איש את עמיתו'", מספר מגיד המישרים הרב מנחם שטיין שליט"א, אך הופתעתי לגלות דבר מזעזע שכותב ר' אליעזר ממעיין זצ"ל, שהיה אחד מבעלי התוספות, וכך הם דבריו: "כל הרואה את חבירו ואינו מאיר לו פנים (פוגש אותו במכולת, יוצא בבוקר מהדירה לעבודה עם פרצוף קפוא) - עובר על לאו מהתורה של 'לא תונו איש את עמיתו!'" (מלבד גבר לאשה או אשה לגבר שאסור מדין צניעות) כל פעם שאני נזכר בזה עוברת בי צמרמורת: אדם היוצא בבוקר מבניין מגוריו, והנה הוא רואה בכניסה או ליד המעלית את שכנו או את שליח הדואר ובקושי מנענע לו בראשו, בלא להאיר לו פנים מחייכות - אדם כזה עובר על לאו מפורש של 'לא תונו איש את עמיתו', כך כותב הרבי ממעיין זצ"ל. מפחיד ממש!



הרב דסלר זצ"ל היה תמיד אומר שאנשים חושבים שהמשנה שאומרת: "הווי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות", היא דברי בית הלל שעשה לפנים משורת הדין. אך למרבה הפלא אלו דברי בית שמאי שהלכו ע"פ הדין, כי להאיר פנים - זה דיין וחובה!

ומה יעשה אדם שקשה לו דבר זה? התשובה היא שיעשה אימונים בשרירי הלחיים, בדיוק כפי שמתאמץ לכבוד עשיית מצה לפסח. מספרים על הצדיק ר' חיים פרידלנדר זצ"ל, כשבערוב ימיו, כשהיה חולה מאוד, ראו אותו נעמד מול המראה ועושה פרצופים מחייכים. כל מי שראה זאת חשב שמא קרה לצדיק דבר מה. ניגשו אליו לשאול מדוע עושה הוא פרצופים למראה, והוא ענה:

"לא תמיד אני במצב רוח שאני יכול לחייך לכל מי שרואה אותי, אך אני חייב וזו מצווה מפורשת מהתורה, בדיוק כפי שאנו מצווים לשבת בסוכה ולאכול מצה בפסח. הרי בפסח אני מתאמץ לאכול כזית מצה, לכן, גם עכשיו מתאמץ אני לעשות תרגילים מול המראה של קיום מצוות הארת פנים, ומסתכל אני במראה האם הדבר נעשה היטיב".

באחד הימים, ראו את הרב מדבר פעם בטלפון ומחייך לאפרכסת. ניגשו אליו בסיום השיחה, ושאלוהו: "מדוע כבוד הרב מחייך לטלפון, הרי אין זה מכשיר ויזואלי שרואים את מי שמדבר?".

ענה להם ר' חיים פרידלנדר זצ"ל: "נכון שאין השני רואה את פרצופי בשעת השיחה, אך מי שמעבר לקו מרגיש בכך אם אני מדבר בחיוך או לא. וחייב התורה להאיר פנים נאמר גם בשיחה טלפונית!" ר' חיים פרידלנדר היה מסביר בעצמו את המשנה שאומרת: "והווי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות", ושאל מדוע נאמרה המילה 'בל' האדם, הרי המילה 'כל' מיותרת, והיה ניתן לכתוב: "והווי מקבל את האדם בסבר...?" תירץ הרב: 'את כל האדם', לומר לך שהחייב הזה של חיוך רחב ומאיר לכל אדם, הוא גם לאדם שאינו מהעדה שלך וגם לאדם שאינו מהקהילה ומבית הכנסת שלך! גם לו אתה חייב לחייך ולהאיר פנים! אני רוצה לעשות סקר ולשאול אותך: האם אתה, הקורא זאת כעת, מקיים את המצווה הזו? כמה מקיימים. לא זו המפורש בתורה? על כשרות - כולנו מקפידים! שבת - כולנו מקפידים! וגם על מצווה זו - אסור לפסוח! פעם אחת עשיתי סקר ושאלתי: "מהי הברכה הטובה ביותר שאפשר לברך יהודי, הכוללת את הכל?". אדם אחד אמר לי: 'חיים', השני אמר 'נחת', השלישי 'בריאות', אך אף אחד לא אמר את מה שגילו לנו רבותינו: שהברכה הטובה ביותר שיהודי יכול לקבל היא: 'יאר ה' פניו אליך' - שתזכה להארת פניו של הקב"ה. כי אם ה' מאיר פנים לאדם - אז הכל מסתדר לו בחיים: הבריאות, הילדים, הפרנסה, השלום בית! ולמי מאיר ה' את פניו? אומרים רבותינו: לאדם המקפיד להאיר פנים לחבירו בבניין, בבית, בעבודה!

לרפואה פרנסה
והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל, מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. רחל ובעלה וב"ב וצאציהם. אסתר בת מזל. ויקי ויהודה יעיש ובנותיו. משה שמואל בן זלדה. ירון שמעון בן שושנה. חן בת זלדה רבקה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור, מ"ס מרים בת גליה. מלכה בת אסתר, מזל בת דוד ובת שבע. אברהם בן אלה. רות בת נוסרת. ישעיהו בן יצחק. יצחק בן עליזה. אפרים בן רחל. ר' שמעון בן סאסי סופיה, זוהרה טימסטית בת מרים. שמעון בן זוהרה. יוסף בן אנגלינה. רחמים בן צ'חלה. יריב בן גאולה. שליה בת שרה. אוסנת בתיה (אבלין) בת תקוה. יוסף חיים בן סלחה. שרה רדה בת סאלם. עזרא בן פרחת. שלום סאלם בן שמעון. רועי בן צדוק. דוד בן מלכה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. מרים בת לובה. שלום בן מנחם שמריהו. מנשה בן יקוט. יוסף בן נג'יה. נעמה בת חביבה. פרחת בת טובה. ז'לקין בת מרגלית. אהובה בת טובה. שולמית בת התן. ברוך בן גורג'יה. יפה בת ויקטוריה. שרון שיריין ספיר ספאחי בת לאה. יהודה בן יחיא גריידי סאלם.

העלוך מוקדש לעילוי נשמת האמא היקרה, ברכה דעוס בת זוהרה תהא נשמתה צרורה בצרור החיים, אמן!

שליטה על המלאכים

מ"ב עקבתא דמשיחא

יעקב אבינו נרדם וחולם חלום בו הוא רואה "סולם מוצב ארצה, וראשו מגיע השמימה". על כך אומר ה'שפת אמת' זצ"ל כי בפסוק זה באו מהשמיים לגלות לכל יהודי כי כפי שהוא מתנהג כאן בארץ – בעולם הזה, כך משפיע הוא במעשיו על הנעשה בשמיים – בעולמות העליונים, לטובה או לרעה. על כן, הגם שמעשיך נראים לך כקטנים ופשוטים, כסולם קטן הנמצא בארץ, אך דע לך, כי ראשו והשפעתו של הסולם מגיע עד לשמיים, על כן יש להקפיד ולהיזהר במעשים. המעשה המדהים הבא התפרסם

עובר על עיניו של הבחור, המרגיש כי מיום ליום ראייתו הולכת ודועכת. בינתיים, הוענקו לו תרופות וטיפות מיוחדות לעיניו, אלא שגם הם לא הועילו. עד שבאחת השבתות, נחשף הגילוי לבעיה המסתורית. הורי הבחור התארחו בשבת בשכונת 'כפר שלם' שבדרום תל אביב, כשבעל הבית הלך עם אב הבחור להתפלל בבית מדרשו של הגאון הצדיק – הרב שמעון חירארי זצ"ל. לפני מנחה של שבת, נהג הרב למסור את דרשת השבת המתובלת בהלכה ובמוסר, כשעשרות יהודים באים לשמוע את דברי הרב בשקיקה.

היום הרגיש הבחור כי ראייתו השתפרה במעט. ומיום ליום שבה בהדרגה ראייתו הצלולה, עד שראה בצורה משולמת ללא טשטוש. כשהגיע לבדיקות, נדהמו הרופאים ושאלוהו: "כיצד יתכן? מה עשיתם שהראייה שבה לאיתנה?". "רק הקפדתי בנטילת ידיים של בוקר כמו שאמר לנו הרב שלנו", אמרנו, ואז גילה הרופא את גודל הנס והפלא: "דעו לכם, שלא רצינו לייאש אתכם, אך את האמת, רק אנו הרופאים ידענו, והוא – כי עיניי הבחור חלו במחלה נדירה וקשה ביותר הגורמת להידרדרות בראיה עד לעיוורון מוחלט תוך תקופה קצרה, כשהרפואה המודרנית לא מצאה עדיין תרופה לבעיה הזו. ניסינו בכל זאת תרופות מסוגים שונים על מנת לטפל בבעיה, כשאם נידע שלא הצלחנו, נגלה לכם שזו מחלה חשוכת מרפא. על כן, אמרו לנו, כיצד יתכן שנטילת ידיים שאמר לכם הרב שלכם הצליחה לרפא את הבעיה חשוכת המרפא?! דעו לכם שזה אחד מניסי הרפואה הגדולים שאירעו בהיסטוריה", חתם הרופא בתדהמה.



בגילוי 'עקבתא דמשיחא' (חשן התש"פ): "במשפחה ירושלמית, מתעורר בוקר אחד, אחד הבנים, בחור צעיר וחסון, כשהוא רואה מטושטש. הוא ניגש לכיור שוטף את פניו מספר פעמים, וקיווה כי אז יוכל לראות טוב כמו תמיד. אלא, שגם אחר שטיפת הפנים כמה פעמים, ראייתו נשארה מטושטשת נורא. בדרך כלל, כשראייתו של אדם נחלשת והוא נצרך למשקפיים, הוא מרגיש בקושי קל בראיה, אך כאן הבחור הירושלמי ראה טשטוש כבד שהגביל אותו נורא. הוא קווה כי ביום המחרת, לאחר שינה טובה, תחזור ראייתו לאיתנה, אלא שלמחרת בבוקר, ראייתו היתה קשה עוד יותר. הכל היה נראה מטושטש עוד יותר, וכמעט ולא יכל הבחור לתפקד כהרגלו. לא היתה לו ברירה, והוא החליט ללכת לבדיקות מקיפות. נקבע תור לבדיקות, ולאחר צילומים ובדיקות מעמיקות, הגיעו התוצאות. הרופא ניגש לבחור ואמר לו: "אני ממש מתנצל, אך הבדיקות נראות רגילות, אין איזו בעיה בעינייך". "כיצד זה יתכן?", זעק הבחור בצער, "הרי אני רואה מטושטש. קשה לי לתפקד ככה. מה עליי לעשות?". הרופאים ששמעו את כאבו וצערו של הבחור, החליטו לאשפז אותו על מנת לערוך בדיקות נוספות שאולי יגלו מה

גם אבי הבחור ובעל הבית הגיעו לשיעור. והנה באמצע הדרשה, העיף הרב את מבטו אל אבי הבחור, הסיט את נושא הדרשה ואמר דברים שזעזעו אותי, וכך היו דבריו: "לפעמים קם אדם בבוקר וראייתו מטושטשת. ידע לו אותו אדם, שלא צריך להיבהל מכך, אלא שאם ירצה שהבעיה תיפתר עליו להיזהר מאד במצוות נטילת ידיים של שחרית ואח"כ לשפוך מספר פעמים מים על העיניים, וב"ה זה יעבור". אביו של הבחור קפא על מקומו, הרב הביט בו ודיבר ממש על הצרה הגדולה הפוקדת אותם – ממש כרוח הקודש המדברת אליו. במוצאי השבת, התקשר האב אל בנו וסיפר לו בתדהמה את דברי הרב שמעון חירארי – ליטול את ידיו בקפידא ולהיזהר שלא לגעת בעיניים או בכל איבר אחר. בבוקר יום ראשון, כשהתעורר הבן, נזהר הוא שלא לגעת בעיניו ונטל ידיים שלוש פעמים לסירוגין כדבעי. והפלא הגדול הגיע ובגדול – כבר באותו

כתב היחידושי הרי"ם על הפסוק: "והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" – מדוע נצרך לכתוב 'בו'?
ללמדך, כי כל עליית וירידת המלאכים תלוים אך ורק 'בו', בעצמו ובמעשיו, שאם היה יודע היהודי עד היכן מגיעים מעשיו – לא היה מבטל שום דבר מעבודת ה' וממעשים הטובים, שגורם בכך שפע ושמחה בכל העולמות!"

זעקת השבת

חפיק אור חתונה!

פורגמנסקי זצ"ל, אחד מגדולי הדור בצרפת, על מנת לשאול אותו מה ניתן לעשות במצב שכזה.

רבי מרדכי אשר שמע את הדברים אמר בזה הלשון: "כשהגברת תגיע לבניין תאמרו לה בשמי שלא תוציא מפיה מילה אחת של צער וטרדנה ושלא תיקח ללב, כי זה כפרה, ובעזרת השם בזכות זה היא תזכה השנה לולד!".

והנה, כשהגיעה האשה לבניין וראתה שריפה והמולה רבה סביב ביתה, הבינה כי ביתה – רכושה היחיד שנשאר לה אחרי השואה – היה למאכולת אש, שעות ספורות קודם השבת הקדושה.

האשה נשברה לחלוטין לאור המראה הקשה, אך אז רצו אליה השכנים ובישרו לה את דברי הרב פורגמנסקי: "הרב אמר כי אם תצליחי לקבל זאת באמונה ככפרה ולא תוציאי מפיך שום מילת צער או טרדנה, תזכי בשנה הבאה בילד ב"ה".

היה זה ניסיון נורא ואיום. אשה גלמודה שעברה את כל סבל השואה האיומה, וכעת גם ביתה הולך כליל.

היא עמדה עם דמעות בעיניים, אך לא הוציאה מילה אחת לרעה. היא התחזקה באמונה כי אכן זוהי כפרה מיוחדת במינה על מנת לטהר את נשמתה.

רבי נפתלי זילברצווייג שליט"א מספר את הסיפור, ומוסיף פרט מצמרר: "רבתיי, לאחר שנה נולד לה בן... ואם תרצו לדעת – אני הוא בנה, ויש לי עוד אחות, שנולדנו אחרי אותה כפרה, למרות שעל פי הטבע לא יכלו הוריי לזכות בילדים אחר השואה, אך בזכות שאמי קיבלה זאת באהבה, היא זכתה לכפרה ונושעה בילדים".

רבתיי, זכינו להיות הנציגים הנאמנים של בורא עולם, הבה נתחזק בשמירת השבת, בלימוד הלכותיה ובזמירותיה, נכניס השבת לפני הזמן, ונאחר את יציאתה ובעזרת ה' נזכה בביאת הגואל!.

אם נקפיד בשמירת השבת והלכותיה, כל הגזירות הללו יעלמו כלא היו!.

לפנינו מעשה מדהים שאירע לפני כמה שנים: היה זה בתקופה שאחר מלחמת העולם השנייה בצרפת. היהודים ששרדו את השואה האיומה היו מוכים וחבולים בגוף ובנפש מסויטים והתעללויות קשות ואיומות שלא יעזו אותם עד סוף חייהם. והנה, באחד מיימי שישי, ערב שבת, אירעה טרגדיה קשה ונוראה.

בביתם של זוג יהודים, הכינה בעלת הבית



את בישולי השבת וסידרה את הבית. היה זה זוג שעבר עינויים קשים ומרים בשואה, עד כדי כך שמרוב הסבל הפיזי שהם עברו, על פי הטבע לא יכלו לזכות בילדים. בני הזוג השלימו עם העובדה שלא יזכו בילדים עד סוף חייהם, והמשיכו לחיות באמונה ובשמחה.

והנה, באמצע שהניחה האשה את הסירים על הפתילייה, יצאה היא לכמה דקות לקנות מוצר מסוים במכולת השכונתית, אלא שאז אירע הנורא מכל.

האש הגלויה אחזה באחד מחפצי הבית והחלה להתלקח בכל איזור המטבח והסלון. תוך דקות בודדות החל עשן סמיך ושחור להתפשט החוצה אשר החל לכלות את כל אשר עומד בדרכו.

השכנים המבוהלים שהבחינו בלהבות הזמינו את לוחמי האש, כשתוך כדי הם רצים אל עבר מעונו של הרה"ג רבי מרדכי

נמצאים אנו בתקופה קשה עד מאד במדינת ישראל, תקופה בה כל יהודי שומר תורה ומצוות מרגיש בגולה, כאשר מנסים לפגוע בכל הקדוש לעם היהודי, שבראשם – שבת המלכה!.

לפני שבועות בודדים הודיעו כמה מראשי הערים על פתיחת תחבורה ציבורית בשבת, כשזו רק ההתחלה. לא, לא טעיתם, העלון השבועי שבידיכם לא עוסק בדרך כלל במצב בארץ, אך כשהשבת כואבת את כאבה – עלינו למחות ולזעוק!.

לא לזעוק באלימות חלילה – אין זו דרכה של תורתנו הקדושה – אלא למחות בתוך תוכנו על חילול כבודו של אבינו מלכנו, בורא כל העולמות, הרואה זאת ושותק ומבליג.

לכל מי שדואג מהעתיד, אמרו לו שישאר רגוע, כי כבר מקובלנו מצדיקים גדולים כי טרם הגאולה, השטן ישתמש בכל הכוחות, טרם ישחטוהו ויסיים את תפקידו, על כן, הגענו למצב שכזה, כי זוהי ערב הגאולה. ערב התגלות בורא העולם והמלכתו על כל יושבי הארץ.

לא צריך להיות עיוור בשביל להבחין בכמות השריפות הנוראה הפוקדת בתים רבים מישראל בתקופות האחרונות, כשלצערנו היא אף מכלה נשמות קדושות, כמו שראינו בעלייתם השמימה של הילדים הרבים: רפאל ואלעזר אוחנה ז"ל – בני 3 ו-5 שנספו בשריפה נוראה סמוך לכניסת השבת בנתניה. וכן עוד שריפות רבות שאירעו לאחרונה, וכבר אמרו חז"ל במסכת

שבת כי השריפה מגיעה לעורר על חילולי שבת. ואם נשאל: אם הם מפעילים תחבורה ציבורית בשבת, למה אנחנו אשמים?... התשובה היא שבגלל שלנו נהיה ריפיון בשבת – הם הגיעו לרעיונו שכאלו.

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לבריאות, הצלחה, פרנסה: אברהם בן שרה, דניאל בן חיה, נועה ומיכאל בני טליה, טליה בת רחל, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, אבשלום בן ויולט, יואב חי אברהם ב"ב ויצאצאיו, ניסים רוקח וב"ב. זשב"ק: אדוה בת רחל. זיווג: שרה ואלישיבע בנות פנינה. לעי"נ: אמיר מאיר בן מרים, יונתן בן פרחיה, עמרם וציון בני סוזן שושנה.

מזל טוב

לנישואי הבת

לראש הישיבה הרה"ג אריה לוי שליט"א
למגיד המישרים הרה"ג חיים זאיד שליט"א
יהי רצון שיזכו לבנות בית נאמן ויראו דורות ישרים. אמן!



העלון מוקדש לעי"נ חסר בת מלכה ויוסף עונלב"ע בע' בתשרי תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

לתגובות: 052-7151858
רחוב מעה בריל 9, ת"א, מעפ' אחיאל
daniel777achiel@gmail.com

היכן מצינו כי לנוצר היו שערות שגרמו לצער לסובבים אותה?
עזרה

העלון מודפס בחסות דפוס אפי

פרשת ויצא

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת ט' כסלו התש"פ

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:20	17:11	17:44
י-ם		
ת"א	17:08	17:39
חיפה	17:07	17:39
ב"ש	17:11	17:43

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעב דהאן נ"י 050-4194600

יש המהלכים ושבע תועבות בלבם, ומחליקים על כרסם בכמה דפי גמרא

כל ימיו היה האדמו"ר מקלויזנבורג, רבי יקותיאל יהודה הלבברשטאם זצוק"ל, הוגה בתורה הקדושה בהתמדה עצומה. הרבי למד בכל מצב. גם כאשר סבל מכאבי ראש חזקים, היה מתיישב ללמוד וכך הפיג את כאביו.

פעם אחת, בעת שגברו עליו מכאוביו, התבטא: "נאמר: 'החש בראשו יעסוק בתורה' חושש אני שיהא עלי ללמוד כל היום שיעורים, שכן העיסוק בתורה אינו מהווה רק סגולה נגד כאבי ראש, אלא בעת שאני עוסק בתורה, כלל איני חש כאב זה". והרבי אכן השתמש ב'תרופה' זו כל ימיו!

סיפור חסידו צריך לעורר מידה טובה, לעורר חיות פנימית בהידור מצווה.

סיפור חסידו צריך להביא להרגשת "דרכי דרכי נועם" של תורת החסידות.

מדוע נמנע מהאישה פרי בטן עד כה? רבי חיים סנאוני זצ"ל פנה אליה ובקשה שתבטיח לו להימנע מהליכה לבית הקברות- האישה נאותה לכך. רבי חיים הוסיף והסביר לה כי **אך לטובה ענבו מהשמים** את הריגה עד עתה, וזה בעטייה של הליכתה לבית הקברות והידבקות החיצוניים בה, ולו היתה מעוברת היה נגרם ח"ו נזק רוחני וגופני לעובר ולאישה. ר' חיים הבטיח לאדמו"ר ולאשתו, כי עתה לאחר שנתגלתה הסיבה וקבלה האישה לבל תלך לבית הקברות, הוא יתפלל עבורה ובתוך שלושת החודשים הקרובים היא תתעבר.

האדמו"ר ואשתו קיבלו בלב שלם את דבריו של הצדיק, והבינו שאף על כוונתה הטובה של האישה להתפלל אצל שוכני עפר, עצם הליכתה לבית הקברות לא היתה רצויה כלפי שמיים, וגרמה בכך נזק לעצמה. האישה עמדה בהבטחתה, ובאותו פרק זמן **התקיימו דברי קודשו** של רבנו חיים סנאוני, וזכתה להתעבר בפרי בטן, ובמלאת ימיה ללדת ילדה בן זכר ואחריו נולדו להם עוד בניים ובנות.

מילה טובה ודבר חדוד - מחיים את הלב בדיקת ערוד כמו תלמי האדמה למטר יצמאו - כן תלמי הלב מלה טובה יגמעו.

כמה גדולים נמוכי רוח רבי בנימין זאב חשין זצ"ל ברח מן הכבוד לא רק מפני שצריך לברוח ממנו, אלא סלד ממנו כדבר מתועב ביותר. מידי שנה היו נוהגים לכבדו בימי ראש השנה להיות בעל קורא לפני התקיעות, שנה אחת התחמק רבנו ביותר אולם הגה"צ רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל, זקן חסידו ברסלב- לא ויתר. רבנו עשה כמי שיוצא לבחון, אך רבי לוי יצחק לא ויתר, ורבנו נכנע. אולם באותה שנה אמר רבנו, **שנה כוז קשה** לא היתה לי... שכן אמר, בכל עת אשר נותנים לי כבוד אני סובל מכך מאוד.



פעם כשהוצר חכם ששון מזרחי זצ"ל לנסוע באוטובוס, התיישב לידו שוטר יהודי שהיה מאוד נגד הדת ואחריו עלתה צעירה שהיתה לבושה בפריצות, היא התיישבה דווקא למול רבנו זצ"ל. חכם ששון זינק ממקומו כנשך נחש וזעק בכל ליבו על אותה צעירה הלבושה בפריצות הוא זעק בקול בכי, "פריצות!" "אוי לנו!" **השוטר שראה** את עוז רוחו של רבנו וכמה שבאמת כואב לו נכנסה רוח טהרה בלבבו, וקם אף הוא והעיר לאותה צעירה שאין זה מן הראוי ללכת כך ברחובות הקריה.

ההודאה בניסים הנסתרים היא יסוד האמונה.

פקודה למחשבת

'מה שלומך איש יקר?' הוא מסתובב לאחור ופוגש בחליפת פסים, עיניים נעימות מביטות אליו באהדה. הוא לא מצליח להיזכר מהיכן מוכר לו האיש בחליפת הפסים, אם בכלל, 'ברוך השם, הכול טוב. חוץ מהבטן המקרקרת'. 'אתה באמת נראה קצת כחוש', אחי. אני לא הבנאדם שייחן לידידים שלו להסתובב ברחוב רעבים. לא אני. ממש לא'. עיניו של האיש נתלו בידו הזר במבט רעב. לרגע קל חלפה בו תחושת אי נוחות אולי הוא נותן יד להונאה, אולי עליו להבהיר לאיש הנחמד הזה שהוא טועה בו, שהם לא מכירים משום מקום, ושהוא בוודאי מתבלבל בינו לבין מישהו דומה. **אבל הבטן** קרקרה לטובת הארוחה, הוא רק הנהן בראשו והמשיך במשחק. 'בוא אחרי, כאן באחד הרחובות יש את המסעדה שלי', אני אוכל שם קבוע. ארוחות גורמה. בכל העיר לא תמצא עוד מסעדה כזאת.

נלך! קבע האיש והוביל קדימה. במסעדה הם מתיישבים ליד שולחן עגול, מלצר לבוש בהידור מניח את תפריט הבית. 'תתעלם מהטור השמאלי (המחיריים, כמובן), תתמקד בטור הימני ותבחר מה שתרצה, היום אתה אורח שלי!' הוא מזמין. ועוד איך, מנה ראשונה ומנה שנייה, מרק הבית וסלטים טריים. לקינוח הוא מוסיף בקבוק יין עתיק גם הידיד לא טמן את ידו בצלחת, גם הוא אכל מכל חלקי התפריט, וקינה ביין המשובה שעזר לו להחליק כמה חתיכות עוגה מלאה באגוזים עמוק פנימה. הארוחה הסתיימה, השניים עוד ישבו זמן מה, תוך כדי השיחה הנעימה התרומם הידיד, 'אבקש את סליחתך, אני יוצא לכמה דקות, אתה יודע...' הכמה דקות הצטרפו לשעה ארוכה שהתארכה והלכה. תחושה מציקה החלה מדגדגת במורד בטנו. הוא התרומם בכבוד של מי שאכל ארוחה דשנה, מבקש לבדוק לאן הוא נעלם הידיד, להיכן הלך. אולי משהו קרה. 'טרם שילמת, אדוני'. אמר האיש בטון קשות. 'אה... זה לא אני... **זה החבר שלי שהזמין אותי לכאן**'. אמר בטון כבד, 'זה ממש לא מעניין אף אחד. אכלת. שילמת. וגם על מה שאכל החבר שלך תשלם, הרי הייתם יחד'. 'אבל אין לי כסף!' 'אין בעיה, תוכל לעבוד כאן בשטיפת כלים, מירוק רצפות, סיד, כיבוד, ועוד. מאכן לא תצא עד שישולם החוב'. החושך חזר לעיניים.

זה בדיוק מה שהיצר הרע עושה לנו! אז בטרם נגש למלא את הצלחות. להשתחל ולאכול. ליהנות מכל מה שיש לעולם להציע. **נעצור ונחשוב** מי משלם. האם המזמין, היצר שמדגדג מבפנים ונותן לנו תחושה נעימה שמזמינה. או שאנחנו ניתקע עם החשבון, ונצטרך לשלם עד הפרוטה האחרונה. (העורך)

מה עושה ערבי כשנופל עליו טיל?
אוסף את הברזל...



היה מעשה שהיו צריכים לגשם מאוד, והיו הנכרים מוציאים פסיליהם סביב הכפר, כידוע נימוסם, ולא ירד הגשם.

פעם אחת אמר הבעל-שם-טוב זצ"ל למוכסן: תשלח להסביבה שיבואו לכאן למניין. וגזר תענית, והבעל-שם-טוב התפלל בעצמו לפני התיבה, והאריכו בתפלה.

ושאל נכרי אחד: למה התפללתם היום באריכות, וגם הייתה בכיה גדולה ביניכם? והשיב לו האמת שהתפללו על הגשם. ולצץ הנכרי מאוד באומרו: הם הלכו עם פסיליהם ולא הועילו, ומה תועילו בתפילתכם?! וסיפר המוכסן דברי הנכרי לבעל-שם-טוב, ואמר לו: לך אמור לנכרי שהיום יהיה גשם. וכן היה.

פעמים רבות הזהירו הרופאים את רבי **משה מנדל זצ"ל**, שלמען בריאותו הרופפת עליו לצאת מעט מתוך דירתו האפולולית והחשוכה אל הרחוב, לשאוף אוויר צח, להתחמם מול קרני השמש. אך הוא סירב. "מקומי כאן, על יד ארון הקודש..." אמר לרופאים. ואכן שם היה **מקומו הטבעי**. עשרות שנים צמדו היה לארון הקודש ולספרי התורה, מקור חיותו, כל ישותו אמרה התגלמות חיה של **תשוקה תורה** "שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה'" רבנו נהג בפשטות מופלאה וענווה נוראה.

כל ימי לא הסכים שיעשו לו מניין משלו, והיה מתפלל במקומות שונים. רק כשנחלש בערוב ימיו עשו לו מניין מיוחד עבורו.

שיפוט טוב ורכשים מניסיון.
ניסיון ורכשים משיפוט גרוע.

רבי חיים ויטאל (מהר"ח"ו) מגדולי המקובלים בכל הדורות, תלמידו המובהק ומפיץ תורתו של **האר"י** בעולם. נולד בצפת בראש חודש חשוון שנת ש"ג לרבי יוסף ויטאל (המכונה קלאברים- על שם עיר הולדתו) - יליד איטליה ממוצא ספרדי. רבי יוסף היה מקובל גדול וסופר סת"ם.

לפי עדותו של רבי חיים עצמו, לפני שעלה אביו ארצה נפגש עם חכם אחד בשם רבי **חיים אשכנזי**, שאמר לו כי יעלה לארץ ויוולד לו שם בן שלא יהיה כמותו בדורו, ויקרא חיים על שמו. בנגלה למד רבי חיים אצל רבי **משה אלשיך**, בעל פירוש האלשיך לתורה, והיה היחיד שנשמך על ידו להוראה.

נמצב של ייסורים יש להתחוק בביטחון

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

אִשָּׁא עֵינַי אֶל הַהָרִים וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ תְּרַנֶּה (בראשית כה, י).

רשי הקדוש (כט, יא ד"ה ויבך) מביא ממדרש רבותינו (בראשית רבה סח, ב) שכשיצא יעקב מבית אביו, פגע בו אליפז, בנו של עשו, והודיעו שנשלח בשליחות אביו להורגו, ואם לא יעשה כן יהרגו עשו אביו, נָפַשׁ תָּחַת נָפַשׁ (שמות כא, כג), והרי חיך קודמים לחי חבירך (בבא מציעא סב ע"א).

השיב לו יעקב שאסור לו לעשות כן, שהרי בני נוח מצווים על הריגת הנפשות, קיבל אליפז את דבריו של יעקב אך חשש שאביו יהרגו, ולכן העלה יעקב פתרון שיקח אליפז את כל ממונו ויראם לעשו אביו ויאמר לו שהרג את יעקב, ואין בכך שקר שהרי עני חשוב כמת (גדרים סד ע"ב), וכך נשאר יעקב ללא כסף וזהב שלקח כדי ליתן ללבן בעבור בנותיו, וללא לחם לאכול ובגד ללבוש, וְאֵת עֵרֶם וְעִרְיָה (יחזקאל טז, ז), נכנס יעקב לנהר הסמוך והחל בתפילה לה'.

וממשיך המדרש וכותב דבר פלא, באותה שעה נשא יעקב עיניו לשמים ואמר **שיר למעלות אִשָּׁא עֵינַי אֶל הַהָרִים (תהילים קכא, א)** – אל תקרי אל ההרים אלא אל ההורים, כיצד התנהל שידוכם, מאין נָבֵא עֲזָרִי – אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה מה כתיב ביה וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גְמִלִים מִגְּמֵלֵי אֲדִינִי וַיֵּלֶךְ וַיָּבֵר טוֹב אֲדִינִי בְּיָדוֹ (בראשית כד, י), ואני לא נזם אחד ולא עמיד אחד נותר לי.

מיד חזר בו יעקב ויעק עקבה גדולה ומרה, מַה אֲנִי מוֹבֵד סִבְרֵי מִן בְּרִיִּי, חַס וְשְׁלוֹם, לִיִּת אֲנִי מוֹבֵד סִבְרֵי מִן בְּרִיִּי, מַה אֲנִי מוֹרִיד חַס וְשְׁלוֹם אֶת בֵּיתְחוֹנִי מֵרִיבוֹן הָעוֹלָם? לֹא וְלֹא, עֲזָרִי מֵעַם ה' עֲשָׂה שְׂמִים וְאָרְץ (תהילים שם, ב), אני בוטח בך יתברך ומתהרט הרטה גמורה על ההרהורים שהרהרתי בליבי.

כך יעקב אבינו החזיר את בטחונו בבוראו יתברך, ולפתע הבחין בפרש הפושט את בגדיו ונכנס לתוך הנהר לטבול, נכנס למערבולת מים וטבע שם למוות, לקח יעקב אבינו את בגדיו ולבשם, ורכב על הסוס בדרכו לחון.

יהי רצון שנוכה לבטוח בו יתברך באמת ובתמים ונראה בישועה השלימה בקרוב, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

רבי אברהם אבוב,

רבה של בוצ'ץ, שימש פעם כמוהל בברית מילה, שבה שימש ראש הקהל כסנדק. אחרי הברית פנה ראש הקהל אל הרב ואמר לו כדי להקניט: "היו נאלץ רבינו לכופף קומתו ולקוד לפני..." השיב לו רבי אברהם:

הלא מקרא מפורש הוא:

ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ...



בסוף שנת התר"ע הגיעה לירושלים המכוננת הראשונה.

הדבר עורר **סקרנות רבה** בקרב תושבי העיר, שהורגלו בכרכרות ובעגלות רתומות לסוסים.

תלמידי ה'חידר' לא יכלו לכבוש את סקרנותם ואצו לרחובה של עיר **לחזות**

בפלא הגדול. רק ילד אחד כבש את סקרנותו, טמן עצמו בבית המדרש והמשיך לשקוד על תלמודו. לימים התפרסם ילד זה, הלא הוא

הגאון רבי **שלמה זלמן אויערבך** זצוק"ל.

כלל זה יהא נקוט בידך: מי שאינו רואה את המקום בכל מקום, אינו רואהו בשום מקום.

וילנה, יערות האיזור, אוסטריה, **תשיה**

הרעב הכבד ששרר אצל חוטבי העצים ביערות כמעט וגרם להעלאת שני יהודים לגרדום. המפקד הגרמני עמד להוציאם להורג בעונן גניבת **מנת הלחם** של שני עובדים אחרים. הגרמני דאג למסור לי על האירוע,

שייערך בקרוב במעמד כל קבוצת העבודה... עזרתי אומץ וביקשתיו לבטל את רוע הגזירה. הסברתי לו כי העונש יחשב לאכזרי למדי אצל עובדי הכפייה, שלמרות תנאי התזונה הקשים הצטיינו בתפוקת עבודתם. שכנעתי אותו שמוסר

העבודה עלול להתערער בעקבות ביצוע התליה **קיבלתי על עצמי** את האחריות לנאום לפני האנשים לבל יחזור על עצמו בעתיד מעשה כגון זה של גניבת לחם איש מרעהו בס"ד הצלחתי לשכנעו **והגזירה בוטלה**

על האדם להגיע להרגשה פנימית חזקה שאין שום מעשה זדון שלא יבוא במשפט לפני ה'.

מציאות הוא ויתבונן הבריאה

ניתנה בטבע ובמנהג, יש דברים המזיקים לגוף ויש אחרים המועילים לגוף, והכל ניתן בסיבה ומסוכב והסיבות גורמים למסוכב, וכשחסרים הסיבות לא יגרם המסוכב בשום פנים, ואף שהכל יד ה' ובידו לשנות את הבריאה,

מ"מ ניתנה הבריאה בסדר ובמנהג וכאילו נראה שהכל **נעשה מאילן**, כי כך רצונו של הקב"ה שיעשה הכל.

ס'פ'ר רבי **משה כץ ז"ל**

חתן בנו הרה"ק רבי **גדליה משה** זיע"א, כי בעת שמחת נישואי נינתו של רבנו עם כ"ק האדמו"ר **משומרי אמונים** שליט"א הופיע כ"ק מרן אדמו"ר רבי **דוד מרחמיסטריווקא** זיע"א בעת עריכת החופה. וכששאל את רבנו למצב בריאותו השיבו כי יש לו ייסורים. שאלו איזה ייסורים יש לו, ענה לו "ייסורים מכבוד", וזאת מפני שלאחרונה עשו עבורו מניין מיוחד ודבר זה גורם לו לייסורים **של כבוד**. ומכאן למידת ההשתוות:

לא ניכר אף פעם שום התפעלות על פניו, ואם בא לפניו איזה אדם חשוב ונכבד ביותר, עשיר או שר מהממשלה לא קם ולא זע, אלא כמהגו **תמיד לכל איש** ולא התחד ולא עשה שום פעולה לכבד, והשיב שלום כמו לכל אדם פשוט, בנחת, ועניו למטה. גם לא התפעל ממי שנתן לו פדיון גדול, כי מדתו של **ההשתוות וההסתפקות** היה אצלו ניכר ביותר משאר מידותיו.

אם יכולתי לראות רחוק יותר מאחרים, אין זאת כי אם בשל עמידתי על כתפיהם של ענקים

השוטר למציל: מה קרה לבחור

זהה? המציל: הוא ניסה להתאבד בטביעה בים. ומה קרה אחר כך? שואל השוטר. המציל: הצלתי אותו.

השוטר: נו...? המציל: ואחר כך הוא תלה את עצמו על עץ. השוטר: אז למה לא הצלת אותו? המציל: **השבתי שהוא רוצה להתייבש.**

פעם אחת חלתה הרבנית

רבקה, רעייתו של הרבי מהר"ש **מליובאוויטש**, במחלת ריאות, והרופאים נואשו מרפואתה. אמר חותנה, **הצמח-צדק**: מדברי חכמינו ז"ל שאמרו "מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות" – אנו למדים שלרופא ניתנה רשות רק לרפא,

אבל לא לייאש חלילה

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה,

ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן נחמה, נאול בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן מנחם, יעקב בן אוריית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בונגיס, יעקב בן טטל, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמשון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

דפוס דרוקער

צביר זאנו
האל קיבנו

לוח שנה

ד' טבת



לך זה לא יקרה

ג- לריסומט

מזמינים ומקבלים באותו יום

ופכא באחזיקים נוחים וליכות אדיב



דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

זוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00